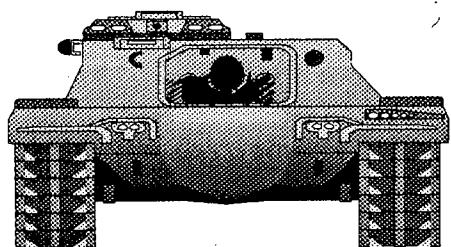

עובדת גמר

גדוד 409 בקרבנות מלחמת "יום ההפורים" כדגם ללחימת השריון בצה"ל

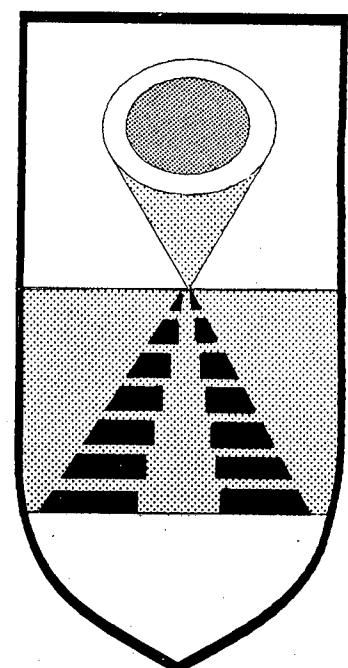

מגישה: אילת הראל, טל. 06-792347

מנחה: עופר ברוד

ביה"ס: "בית-ירח" – טל. 06-750803

ינואר 1992, תשנ"ב

- פאלט חנוך -

409 נלקחו נסיעות

"יום הרכס" כהן גפן נסיעות על כל אחד.

06-792347: 'jc

מספר : סימן הרכס

מספר : 8.6. נסעה

06-750803: 'jc

מספר : "ניר-ינח "

. נסעה - 1992 ינואר

הקדמה - מברא ארכי

לחיל השדיון חלק בכבד במודשת הקרבנות של צה"ל. בעובדה זו בחרתי לעסוק באגדוד שדיון מסוים - אגדוד 409 - שלקח חלק בקרבות הבלימה בסיני במהלך מלחמת רום הcapsories. המביע שהביא אותי לבחור בכוואזה לעובדתי הוא העובה שאבי, אמרון אריאל ז"ל, נפל בקרב על התעוז "שלורייזה" ב-23.10.1973, בשעה שמי לא תפקידו למפקד טנק באגדוד המילואים 409. מאוחר ואבי בולדתי רק כ-4 חודשים לאחר מות אבי, זכיתי להכיריו רק מסיפוריו המשפחתי. מאז ותמיד היה קרים בי הדחף לדעת מהו חיל השדיון בצה"ל, מה היה תפקידו במהלך מלחמת רום הcapsories ובמיוחד, מה היה חלקו של הגודד שבמסגרתו לחם אבי, שכן דרך תארדי הקרבנות והבנתה של דוחמת השדיון קיויתי לנשות ולהבין מה עבר על אבי בימי האחרובים, ואם לא זכיתי להכיריו כאדם וכאב, לפחות לנשות להכיריו כלוחם שדיון.

גורם ברוס שחרזק ביר את הרצון לבחור בכוואזה לעובדתי הרועה שכבר בתחלת דרכי, עם גישושי הראשוניים למצוא קצה של חוט לתחילת העובדה, בוחתך לדעת שלמדות שעבורו אגדוד 409 הוא אגדוד מירוח, הרי שבמודשת הקרב של צה"ל הוא רק חלק קטן מערכת גדרה של לוחמים שלחמו בסיני. ובעוד שיש בארכיבים של צה"ל ובעמותה להנצחת חיל השריון חרומך רב על פעלולות צה"ל וחיל השריון במלחמה, אין שום מקודם מתעד את פעילותו של אגדוד מסוים זה. עובדתי זו, אף כי איבנה מתיימרת להיראות מקיפה ומדעית דיה, הרי שיש בה לפחות התחלה.

בעוד שאט החומר לפרקם הראשוניים בעובדתי ליקשתי מספרים רבים וארבעים קלופדיות לכלירות העוסקות בלוחמת השדיון ובתקופה בצה"ל, הרי שהחומר היחידי שמצאת עלי הגודד היה ספר שנכתב בידי חילוי דמפסדי חטיבה 600, שבו מתוארים קרבות הגודד במסגרת פעילות החטיבה כולה. את שאר הפרטים היה עלי לדלות מזכרונות של חילוי הגודד עצמן - משימה שלא הייתה כשלעצמה, שכן משך השבים בתק

הקשר גם אבשים אלו, וזהן שעבר פועל אף הוא על זכרונם...

מכירן שהרצון לחקור וללמוד את הנושא היה קרים בי תמריד, מסגרת "עבודת הגמר" שירמה בידי כלי מתאים בירouter, בשלב זה, למירוח.

בחניתי מارد מכתיבת עובודה זו ואין ספק שלמדתי ממנה הרבה.

מצד אחד למדתי כיצד לעודך ולכתוב עובודה בהיקף כזו, להתמודד עם חרומך רב ומוגזון, וללבנות דashi פרקים מסויבם לבעה (שאללה) מרכזית.

מצד שני למדתי דבשות על אגדוד 409 ועל השדיון באופן ישיר, ובאופן

עקרף התודעתי למודשת הקרב של צה"ל, שלצער, מהו חלק בלתי נפרד מההיסטוריה של מדינת ישראל.

לא בוטר לי אלא לקודמת שבתheid הלא רחוק תופעה "עבדות גמר"

בכוואה "חווי שלום גם מדינות ערבי"...

תורן העבריים

1. מבוא		עמ' 1
2. חיל השריון מתקמתו ועד מלחמת יום ה<u>הכפרדים</u>.		עמ' 2
39 - 1.1 לוחמת שריון - הקדמה.		עמ' 2
4 - 2.1 השריון בראשית דרכו ובמלחמות השחרור.		עמ' 5
11 - 2.2 ראשית דרכו של החיל.		1.2.2
16 - 2.2.1 מבצעי שריון במלחמות.		2.2.2
18 - 2.2.2 התארגנות ולחים במהלך המלחמה.		3.2.2
3. השריון בשנים 1949 - 1956 , לחים, בניה והתארגנות.		עמ' 12
4. השריון במבצע " <u>קדש</u> ".		1.4.2
25 - 4.1.2 הקרבות בציר אום כתף - אבו עגילה.		2.4.2
33 - 4.3.4.2 הקרבות בגזרה הצפונית.		3.4.2
5. השריון בשנים 1957-1967		עמ' 22
39 - 5.1.2 לחים ורכש.		2.5.2
73 - 5.2.5.2 פעולות השריון בין "קדש" לשנת הימים".		6.2
73 - 6.1.6.2 החזית המיצרית.		2.6.2
73 - 6.2.6.2 החזית הירדנית.		3.6.2
39 - 7.1.7.2 השריון בסוריה.		עמ' 34
73 - 7.2.7.2 מבצעי השריון.		עמ' 40
3. השריון במלחמת יום ה<u>הכפרדים</u>.		73 - 40
56 - 1.3 הלחימה ברמת הגולן, חזית הצפון.		עמ' 40
73 - 1.1.3 הערכות הכוחות.		2.1.3
73 - 2.1.3 מהלך הקרבות.		2.2.3
73 - 2.2.3 הלחימה בחצי הארץ סיני, חזית הדרכים.		1.2.3
73 - 2.2.3 מהלך הקרבות.		2.2.3

10 - 74	<u>החתיבה, הגודז</u>	4
97 - 74	1.4 ספורה של חטיבה 600 במלחמת יום הכיפורים	עמ' 74
100 - 98	2.4 ספוד השתתפותו של גודז 409 במלחמת יום הכיפורים	עמ' 98
102- 101	<u>5. סכום ומסגרות</u>	
	ביבליוגרפיה	עמ' 103

רשימת בספנים

104	בספח מס' 1 - <u>"מבצע דביה"</u>	עמ' 104
104 - 105	בספח מס' 2 - <u>classpath המודיעין, פיקוד צה"ל והדרג המודיעיני בהתראה וכורבנות למלחמה</u>	עמ' 105
109 - 108	בספח מס' 3 - <u>סמי התראה שקדמו למלחמה יום הכיפורים 6.10.73 - 24.9.73</u>	עמ' 109
110	בספח מס' 4 - <u>הר"מ - יחידות מחטיב החירום</u>	עמ' 110
111	בספח מס' 5 - <u>ארון הטילים במלחמה</u>	עמ' 111
112	בספח מס' 6 - <u>מרבחים</u>	עמ' 112
113	בספח מס' 7 - <u>ראיון עם עוזי בן- יצחק מג"ד 409</u>	עמ' 113
114	בספח מס' 8 - <u>ראיון עם חירם כהן - סמי"פ ז'</u>	עמ' 114

רשימת מפות

מפה מס' 1-תרשיים קרקע כללי, חזית הצפון	עמ' 41
מפה מס' 2-הערכות הכוחות בחזית הצפון 6.10.73	עמ' 42
מפה מס' 3-בלימוט המתקפה הסורית 6 - 7.10.73	עמ' 45
מפה מס' 4-"מבצע גיל" 8.10.73	עמ' 47
מפה מס' 5-הקרב לכיבוש טרידז חושיבה 9 - 10.10.73	עמ' 50
מפה מס' 6-כיבוש המובלעת הסורית 12.10.73	עמ' 52
מפה מס' 7-התקפת החטיבה העירקית	עמ' 54
מפה מס' 8-גבולות הפסקת האש, חזית צפון	עמ' 57
מפה מס' 9-תרשיים קרקע כללי, חזית דרום	עמ' 59
מפה מס' 10-הערכות הכוחות בחזית הדרום 6.10.73	עמ' 60
מפה מס' 11-הצליחה המצרית 6-7 באוקטובר	עמ' 62
מפה מס' 12-התקפה הישראלית על דאשיר הגשור המצריים	עמ' 63
מפה מס' 13-קרבות ה-14 בנובמבר	עמ' 66
מפה מס' 14-מבצע "אביידי לב"	עמ' 70
מפה מס' 15-הצליחה וכיתור האדמירלייה השלישית	עמ' 71
מפה מס' 16-גבולות הפסקת האש, חזית דרום	עמ' 72
מפה מס' 17-שטח הלחימה של חטיבה 600	עמ' 78
מפה מס' 18-התקפה על "תעדז טורייזה" (התקפה רашובה)	עמ' 124
מפה מס' 19-התקפה על "תעדז טורייזה" (התקפה שביבה)	עמ' 125
מפה מס' 20-מהלכי גדור 7-8.10.73-409	עמ' 127
מפה מס' 21-מהלכי גדור 9-13.10.73-409	עמ' 128
מפה מס' 22-מהלכי גדור 13-14.10.73-409	עמ' 129
מפה מס' 23-מהלכי גדור 16-22.10.73-409	עמ' 130
מפה מס' 24-מפת אזור הלחימה של פלוגה 2	עמ' 126

זה המקום להודות לאוותם אבשיים שסייעו בידיו לכתוב את העבודה:
בראש ובראשונה תודה לעופר בורד, שהנחה אותו בכל שלב ושלב.
תודה מינוחדת לעוזיר בן יצחק ולתירים כאשתרם מזמנם ומידיעותיהם
ולגיאודרא עוז, ש"חיבד בין החוטים".
תודות לחברי "עמותת השדרון" ולחנכי פרדי - ראש ענף בפוגטים, חיל שדרון,
לבני משפחתי אשר תמכו ועוזדו במהלך כתיבת העבודה, ולסימנה חriet על
תרומתה.

1. מבוא

בבזואי לכתוב עבודה זו עמדו בפבי מספר שאלות, אשר נניסיתי לבדוק: בראש ובראשונה באטי' לבדוק מהי לרוחמת שריון כולם כולו באופן כלל, מהי לוחמת השריון בצה"ל, וכייזד התפתחה במשך השנים, וכן סקרתי בפרק הראשון של העבודה את הקמתו של חיל השריון ומוצגי'ו בצה"ל במהלך השנים עד ל-1973 – מלחמת יום הכיפורים.

בפרק הבא, ניסיתי מה היתה תרומתו של חיל השריון במלחמות יום הכיפורים וכייזד תיפקד בה.

כפועל יודעא של פרק זה עוסקת שאלות הקשורות למלחמה, להכבותה לקראותה ולבעירות שהתעורררו במהלךה, שאלות עליהן ניסיתי להסביר בנספחים השונים המצורפים לעבודה.

בפרק האחרון התמקדתי בפעולותם של גודוד 404 ושל חטיבת 600 שבמסגרתה לחם, כאשר השאלה שהנחתה אורי היתה האם שימש גודוד זה כדוגם מיריצג ללוחמת השריון בצה"ל בכלל, וללוחמת השריון במלחמות יום הכיפורים בפרט.

המפות השורבות המצורפות לעבודה אמורות להבהיר ולהמחיש את המקומות המתווארים בעבודה ואת מחלci הקרבנות השוכנים.

2. חיל השריון מהקמתו ועד מלחמת רום הכהודים - 1948-1973

2.1 לוחמת השריון - הקדמה (1)

מאז ומתמיד גירלמוד מרכבות המלחמה, פרשיים ופרילרים את יסוד הביצירות, התמזרן וה坦ברעה במהלך המלחמה, וכבר באוקף השלישי לפנה"ס השתמשו במצוות הקדום במרכבות מלחמה.

החל בשלהי ימייה של האימפריה הרומית היו עוצבות הפרשיים המשורריביות, כוח שקשה מואוד היה לעמדת בגדר ואשר הקנה לקרב את יסודות התבואה וה坦ברון, אך עקב התפתחויות הטכנולוגיות החדשנות והרחבת השירם בדרובים מהיריה ירי, מכונות ירייה, תותחים מדוריקים, פגזיים חדשניים ומוקשים, השתנה לחליותן דמותו של שדה הקרב, ובמלחמות העולם הראשונה מכונות ירייה, ארטילריה, חפירות, מכשולי תיל ומכתשי פגזיים ניטרלו את חיל הפרשיים. בכך איבדה האשדרתגיה את יסודות התמזרן וההלים.

בלחץ התבאים הטקטיים של מלחמת החפירות במהלך העולם הראשונה ומהתקפות הטכנולוגיה, בלבד רעירן הטנק, שהוא צורך התקופה ובגהה באופן בלתי תלוי במקומות שוכנים בעולם.

לוחות הפלדה של הטנק הירדו את התשובה לכדרוי מכונות היריה ולדריסים של פגזי הארטילריה, והזחלים את התשובה למושלים הקראקרים.

בעקבות מלחמה"ע הראשונה התפתחה התפיסה שగדרה כי השימוש בין הטנק למטרס הרא שיראש נטל מלחמת תבואה במרקבים העורפיים של היריב. תפיסה זו הועידה לטנק תפקיד של נשק הכרעה אסטרטגי במהלך המלחמה. תאוריות שהתקה מארח רותר, גיבשו את העקרון המרכזי ביסודו של לוחמת השריון המודרנית, והוא, שעל עוצבות היבשה להרוות יחידות לוגיסטיות עצמאיות המסוגלות לדאות עצמן להספקת תחמושת, דלק ואמצעים חירוביים אחידים, וכן לכלול יחידות האחראיות לתיקון הטנקים ואמצעי הלוחמה האחרים.

לוחמת השריון התפשטה במהלך מלחמה"ע השניה בצבאות אירופה, כאשר צבא גרמניה מוביל בראש. אכן, השימוש בין הכוח האוירני לבין עוצבות השריון החזקות שלה הביא לבצחונות ארטילריים ולייתרונו רב לצבא גרמני במהלך הלחמות. במרוצת הזמן ארמו גם שאר הצבאות את תורות הלוחמה החדשנות ואת השירם ביחידות משוריינות.

העציבות הביצירות והמשוריינות מצטרכות כדי, יותר מאשר פעם, בכושר ביחידות גבוה שמקבילים להם סוגיו השוניים של הרכב הקרבני המשוריין (דק"מ), אמצעי הפיקוד והשליטה המודרניים בכלל, והקשר האלחוטי בפרט. באמצעות הצל מאפשר הדק"מ לוחמים לבוע בשתלים קשים, ולוחות השריון שלו בותכים מחסה מושג הארטילריה והגשם הקל של האויב.

(1) האינציקלופדיה העברית, ע"ע "שריון", לוחמת" מאת ר' שראל טל, עמ' 353-354 (מעתה יקרא בקיצור: טל, לוחמת שריון)

הרק"ם הרא היחידי המאפשר תבואה במרחב שדה הקרב, ותפקידו, שהוא גדרין הכוח המשוריין, מעניק הגנה מוחלטת כמעט נגד כל סוג האש, להוציא את הנשך האכתי טבקר.

בעוצבת השריון המודרנית משולבים כל מרכיבי הלוחמה היבשתית, הדרג "مستעד" של העוצבה מורכב מטנקים, חיל רגלים משוריין ריחידות הנדסה קרבית. תפקיד חיל הרגלים המשוריין הוא ללחום לחימה רגלית, כדי לאפשר לייחידות ההנדסה הקרבית לפזר את המশולדים ולפלוס דרך לטבקרים.

יחד עם הטנקים, ובאותו צלב, בעימם הבגם"שים - כושאי האירוסות המשוריינים, המובילים את חיל הרגלים המשוריין ריחידות ההנדסה הקרבית.

מלבד הדרג ה"مستעד" כולל העוצבה המשוריינת גם דרג "טסרייט" ודרג "מתחזק". הדרג ה"טסרייט" מורכב בעיקרו מיחידות ארטילריה, והוא המתחפה על תמרון הדרג ה"مستעד" ע"י שודש באש. הדרג " המתחזק" ברושא באחריות לפיקודי נגעים ולטיפול רפואי בהם, ולהזוקה הלוגיסטיבית של כל הדרגים. דרג זה הרא המספק דלק, תחמושת ומזון.

שבוי דרגים אלה - ה"טסרייט" וה"מתחזק" חידושים להיות מסוגלים לנבור בקצב של הדרג ה"مستעד" ולפיכך הם מודובעים באמצעות גאגם"שים וכלי רכב דמיוני בעלי כושר עבירות בשוחחים קשים ובודדים לא סלולות. יסוד הטקטריקה של לוחמת השריון הרא התמرون. כל צד מבסה "لتמן" את הצד השני לנצח נחות, במטרה לזכות בתרומות טופוגרפיים, בהפתעה ובעמדות קרבי עדייפות. אך בד בבד עם התפתחות שירות התמורות והלוחמה המשוריינת, פותחה גם הלוחמה האכתי-טבקרית. כבר ב-1917, כאשר הופיעו האנגלים והצרפתים לטבקרים, פיתחו הגרמנים בשק ושיטות לוחמה כנגדם.

בשנות ה-20 וה-30 שרד קיפאון בתחום פיתוח הלוחמה האכתי-טבקרית ורק לאחר מלחמת הבזק הגרמנית נגד צרפת ב-1940, התחילתה התחרות החריפה בין הטנק לנשך האכתי-טבקרי, תחרות הממשיכה במלוא המرك גם בימים אלו.

עם הופעת הנשך האכתי ושיטות טכנולוגיה מתקדמות דרוכה זמן מה הסברה שהגיאנו קிழו של הרק"ם, אך במשך הזמן התבדר שאין הדבר כך. הטנק משלב בתוכו שני יתרונות בסיסיים שעלייהם מושתת כל קרב - התבואה והאש, כאשר הם מוגבים ע"י השריון.

כל שטפותה בשק קלני יותר, עליה חשיבות הפיזור בשדה הקרב, בעוד שunkerונות המלחמה מכתיבים דיכוי. בתנאים אלו עליה חשיבותו של הטנק. נירודתו, שרינוכו וכוח האש שלו מקנים לו הגנה ויכולת מעבר מפיזור לדיכוי ולהיפך. תכונותheid מאפשרות להפעילו בכל צורות הקרב.

עתיד לוחמת השריון, ועתיד הטעק כיסוד בה, יחתכו עפ"י התפתחות האסטרטגיה הצבאיית בכללותה.(2)

עתיד, יתכן וירוקמו עוצבות שריון מודרניות יותר שתאפשרה להתקפת על פבי מרחב תמרון ברחבים יותר, דבר שיקל על החדירה לנוטק שטח האויב, שכנראה יהיה עמוס בגירסאות שריון ובאמצעים בעלי עצמת אש גבוהה.

עדכנת העתיד יאלץ, כאמור, גם להתמודד עם תמרונים בחויר באמצעות טרסים, אך כפי שהדבר ברא כירום, יש סיכוי שביד שעוצבות השריון ימושכו למלא את אותו תפקיד מרכז ומסורתי במלחה, כפי שמלאו בעבר עוצבות הפרשים, ואשר מלאות הרום העוצבות הבירידות והמשורדייניות.

(2) אברהם אדן (ברן), על שתי גזרות הסואץ (ירדשלים: "עדפים", יולי 1979), עמ' 327. (מעתה יקרא בקיצור: אדן, סואץ)

2.2 השדרון בתחילת דרכו ובמלחמת השחרור

2.2.1 ראשית דרכו של החיל.

במועדן של שבת, 29 בנובמבר 1947, אישרה העצרת הכללית של האו"ם את התוכנית לחלוקת ארץ ישראל לשתי מדינות, יהודית וערבית. כבר מחרת הידם, ב-30 בנובמבר, התחלפה השמירה הגדרה בישוב היהודי בעצב, כאשר אוטובוס יהודי שהירה בדרכו מבתיה לירושלים הותקף בידיירוט ערביים ובכך סימל את תחילת המאבק בין האוכלוסייה היהודית לאוכלוסייה הערבית בארץ ישראל, השלב הראשון במלחמת השחרור – "המאבק על הדרכים".

המלחמה על הדרכים הגיעה לשיאה בחודש מרץ 1948, שבו נפלו כשלוש מאות לוחמים יהודים, ברובם בעלייה השירירות. בשלב זה, בעשה אמנים שימוש בכלי רכב משוריינים רבים, אך לא הייתה זו עדרין לוחמת שרירון, לוחמה הכוללת לוחמת תבורעה, איגודים, תמרונים, הבקרים ומיגור האויב בכוח התכופה, ההלם והאש. לשם כך נדרש שידוד מערכות בחשיבה, והוא בעשה רק בהמשך.

ב-24 בפברואר 1948 הוקם "שירות המשוריינים" שהפק בדיבות הרימרים לחיל. בראש דשdot המשוריינים עמד האלוף יצחק שדה, שכך היה למיריסדו של השדרון.

ב-15 במרץ אותה שנה, החליט המטכ"ל כי "יחידות הרכב המשוריין יוקמו מבין יחידות הפלמ"ח", ואכן, אבשי הפלמ"ח, שהיו לוחמי קומנדו לכל דבר, התאמו לפועלה ביחידה המשוריינת מכיוון שבאותה תקופה בעו המשוריינים בדרכים, פרצו מחסומים, הסתערו על מאורבים ולידו שידרות חירוניות ליישובים נצורים, וכל אימת שרכב המשוריין בתקל באודיביב, היה על בושיעו לפרוץ מתוכו כדי להדוף את התקפה, דבר שהיה ביכולתם של לוחמי הפלמ"ח.

ב-4.11 החליט המטכ"ל לבנות מכוורות משוריינות ונקבע לכך כויהל עבودת-משהה בין שדות המשוריינים (שם"ש) לבין עבב השדרון בשירות התchapורה. נקבע כי "שם"ש אחראי לקביעת הצורה של המכובדיות המשורייניות ומכובדיות הקרב המשורייניות" וכי "uben השדרון בשירות התchapורה יעבד את התכניות המפורטות, יבנה ויספק את כל הרכב המשוריינים שידשו ע"י שם"ש".

תא הכהג שוריין בשבי לוחות פלדה, שבו כבויים לוח עץ. המגן שוריין בראש ברזל, ומשהתדרבו פגיעותיהם של העربים בתchapורה היהודית, שוריינו גם אורפנוי המשאיות והארטילריזים ורכפם, וחזקו הדפנות של תא המטען, אשר בו נמצא המגנים החמושים. התכאים באודק היו קשים, הבריטים היו בארץ, וכך כאשר עזב היה בארק מחסום משוער בצדדים ובכח אדם מנcosa בכווא השדרון. החלו לעבד על פיתוח רכב קרבי משוריין – הרק"ם.

משוררין הליווינ התקני שנולד עוד בהיות הבריטים בארץ, היה דרומה ל"סבוריין" (1) בדפנות מאחור.

בחזית הגן עליו לוח פלדה בעובי 8 מ"מ. הגג היה מוגן תחילת בדשת, למברע את חדיותם של רימוני היד, אך הערביים חיברו לרימוני ווים שכתפסו בדשת ולכך היה כוסתה באוברזון ולבסוף הוחלפה בפח פלדה בעובי 3 מ"מ. הדגם המשוכל בירותר שהיה ב_tCמאתה היה דגם ה"פרפר" -

רכב בעל אג המחוורל למשוריין בצדדים, שאפשר היה לפתח אותו כדי להטיל רימון, ע"י "כנפי" הגג שבפתחו ככנפי פרפר. המשוריינים עשו כל שביכלם כדי לשככל את הרכב המשוריין ולעשותו קל ויעיל לצורך השירוט בשדה הקרב. השריון הלק והשתכלל, אך בד בד בעשה כל הרכב כבד יותר, תבעתו הואה וכושך בשירותו פחות.

רכב השריון של אורטה תקופה לא היה בו כדי לייצר "חיל שדרון". לא רק שהוא צורך לפרוץ מתוכו החוצה כדי להכריע את המאבטח הערבי, דבר שביתל את ערך השריון שעל הרכב, אלא שהקשר בין היושבים בתא הבהग לבין הביצאים בארץ היה בלתי אפשרי, ומרכז הכבוד של המכוניות היה גבויה מיד וגדע מיציבותה ומכוונה התמודון שלא היה בה חרבוי בשעת נסיגון לפrox מארב ולעבור על פניו. כל הרכב היו מודתקים לצידם הכספי. הערבים למדו בהדרגה כיצד להכות בשירותו והקימו מארבים לאווך קילומטרים רבעים, שבתאי אפשרי היה להחליק מהם.

לפיקוד העליון של ההגנה היה ברור כי צריך לפעול בשיטה אחרת, ולא דיחוי.

בסוף אפריל הועז תכנן למזה שמי'ש ובו הוחלט על הקמת לשכת דאס השורות, מחלקת תכון ומחלקת טכנית, אך ב-26 לאורתו חודש, הוחלט - מסיבות לא ברורות - לפרק את שמי'ש ולהעביר את דוב תפקידיו לשירות התחרורה שהיתה כווננה להרוויח את עבוק השריון שכלו בו ולהפוך אותו למחילה. כעבור חמישה ימים, מובה מפקד שמי'ש לשעבור, יצחק שדה, למפקד חטיבה 8, שבה רוכץ רוב השירוין של צה"ל. מכאן ואילך הושם דגש על רכב קרבי משוריין, ולא רכב מושא או רכב ברסעים משוריין כפי שהוא עד לאורטה תקופה, רכב שייהיה מהיר תבואה (יחסית) ובעל עצמת אש מספקת על מנת לגבור על מארבי האויב. (2)

(1) "סבוריין" - משוריין מותczę-עצירת עצירת של ההגנה ששימש בתקופת השיריות במלחמות השחרור ככלי השריון העיקרי. עם קליטת הרכש מחוז"ל לאחר קום המדינה נפסק השימוש בסבורייצים ופותחו כלים אחרים, חדשים יותר.

(2) חלק זה מבוסס על: ארז יעקוב ואילן כפיר (עורכים), צה"ל בחילו - חיל השריון, (רביבים 1986) עמ' 13-15. (מעתה יקרא: כפיר, צה"ל בחילו).

1.2.2.2 מבצע דבּי - יולי 1948 (3)

חטיבת השריון הראשונה של צה"ל - חטיבה 8 - בפיקודו של אלוף יצחק שדה, הופעה לראשונה בשדה הקרב במהלך "מבצע דבּי", שטרתו הייתה לשחרר לוחוטין את העיר ירושלים הצורנה, וזאת הדרך המובילה אליה, מלחץ האורייב. לשם כך מטרה זו היה צורך לכבות את לוד, דמלה, רמאללה ולטרון ולמגר את כוחות המקומרים ואת כוחות הלגיון הערבי שבו באזורה. על מנת לכברש את הגוש החשוב זהה, החליטה צה"ל להפעיל את החטיבה המשוריינת במרכזם של כוחותם אחידים.

הפעלת כוחות דבּים וטנקיים במהותם הולيدة קשרים בצה"ל, שהיה אך בראשית דרכו. היו קשרי תיאום בין זרועות הצבא - חטיבת "פתח" בדרות וחטיבה 8 ב郢ון. כך היו קשרי תיאום בין שני גודדייה של חטיבה 8 - גודד 82 - שהתבסס על טנקים, וגודד 89 - שהתבסס על "חל"מים וג'יפים, שהיו שוכנים ביכולת ומהירות תבעותם ובתקיניהם בשדה הקרב.

פעולת חטיבה 8 תוכננה ביסודיות. להערכות מטה החטיבה, בקודת הירוב במערב הארץ היה אזור "דיד-טרוף" ובית בלאלה. שני ישובים אלה שכנו על כביש שהיה הציר הנוח ביותר להתקפות-נגד מצד העربים. כל גודד מהחטיבה קיבל גודד חי"ר, וכך בוצרו שני צורות לחימה.

על גודד 82 המשוריין הוטל לכבות בהתקפה חזיתית את פמל התעופה לוד, להמשיך בתכונה מזרחית ולתקוף את דיד-טרוף ואת המחנה הצבאי של בית בלאלה. משימתו של גודד 89, גודד הפשיטה הממורן, הייתה לכברש את דנטה ואת וילהימה ולפרק פירצה במערב הארץ, שבUDA יפרק הגודד ויכבוש את קולה ואת טירה. ולבסוף, בתאום עם גודד 82, יכבוש את בית בלאלה.

ב-7.10 נכבשו וילהימה ורנטניה, אחורי התבגדות קצרה וחלשה מצד הארץ. כעבור זמן קצר פיבו העربים גם את יהודיה שבוטקה. בלילה תפסו פלוגות חי"ר עמדות ליד שדה התעופה בלבד, כדי לאבטחה את אזור ההערכות של הגודד המשוריין. ב-7.11 לפניה החריבים החלו התקפה ישירה על לוד. כוח חי"ר מהחטיבה "פתח" ניסה לפrox לעיר ונבלם בכרכמי הזיתים. הוחלט להכנס לפועל את גודד 82. בעקבות קשרות הגיאע במקומו גודד 89 וסוקם להפעילו בפריצה לעיר מכיוון בר-שמן.

משימת הגודד הייתה לפרש ברחבות לוד, תוך ירי לכל הכוונים, להאחז בנקודות מפתח ולהמתין לחי"ר של חטיבה יפתח. היתה זו הפעם הראשונה, שגודד המורכב מחי"ר דכוב על "חל"מים וג'יפים, פרץ לתוך עיר מוגנת ונעדר אורתה לאורכה הלווי ושובב, כשבראשו בוטע שלל הלגיון הערבי - משוריין מצוריך בתותח.

(3) מבוסס על: כפיר, צה"ל בחילו, נס' 18-19
איתן הבר וזאב שיף, קסיקון לוחון ישראלי,
(ת"א:zmorah, ביתן, מודן, 1976), עמ' 141-142 (מעתה יקרא: שיף,
קסיקון בטחון).

למטרות שהגדור פיבעה את לוד ודרמלה כאשר הוא מזוכה למדי, הרי שההיפותה שבפריזה שברה את כוח המגנים והקלת על כיבוש לוד ודרמלה מיותרת יותר ועל פעילות חטיבת "רפתח" באזורה.

מבצע "דברי" לא הוכתר בהצלחה מלאה. הוא השיג רק את מחצית יעדיו, שכן לשrown ודרמאללה לא נכבשו. אך הוא הרחיק את בסיסי האויריב מתחבב תל-אביב והעבירו לצה"ל קו הגנה ברוח בשירפולי ההרים. כן הינה לצה"ל שליטה מלאה בצדיה התיכון החירוביים ואפשר את הרחבת הפלורוזדור לירושלים ופתיחה שנוי צירדי תבואה אלשרכטביבים אליה. במבצע "דברי" הוכחה יעילותו של השריון בשתיים קשים לפועלה מבחריבה טופוגרפית. כוח השריון, שבמצאו עד אז בחיטוליו, נחל הצלחה. עם זאת, התבדר שלצה"ל חסר אימון בשירותם פעולה בין חיר"ר לבין השריון. חטיבת 8 נברה את "טבילת האש" שלה במבצע, למדת את אפשרויות הלחימה שלה ואות מגבלותיה והפכה לחטיבת לוחמת.

2.2.2.2 מבצע "דקל" - יולי 1948 (4)

במבצע זה לקה חלק חטיבת השריון המורכבת, חטיבת 7, אשר גודלה הרו - הגדור המשוריין 77 ובני גודלי דגליים - 72 ו-71, שהרו מרכיבות בעיקר מעולים חדשים.

המשה הכללי נתן למ"ט, בן צינוקמן, שבערים להטראנס, קודם שידRTL על החטיבה מבצע קרבן גדול, אך בעוד המ"ט עוסק בתכנובים לאיום החטיבה, בתקלה פקדת המשה הכללי לבוע צפונה ולתפוס עמדות בכו החזית עד ה-7.7.

אשר הגיעה החטיבה לצפון, יונד גדור 71 להגן על עכו מפני התקפה ערבית שהיתה צפורה בתום ההפרגה, אך המ"ט הורה למג"ד לצאת עם גודלו לתקפה על תל-קריסאן.

בחסות החשיכה הפטייע הגדור את האויריב, לאחר מסע ארוך ומפרך מאחוריו הקווים וכבש את תל-קריסאן כמעט ללא התבגדות.

עם כיבוש תל-קריסאן שלט צה"ל שליטה מלאה בשפלת החוף, ובפתחה לפניו הדרך לתקפה על עמדות העדיפים בהרים. פועלות החטיבה ביצרו את הקישוט הקשור בין 12 כפרים ערביים, קרי האספקה העדיפים והמעדר שלם בגליל המערבי הטרופס והארום מעכו הוסף.

לאחר שהוסף הארים, עברה החטיבה לשלב השבי במבצע - כביש שפדים - בצתת.

(4) מופיע על: כפיר, צה"ל בחילו, עמ' 20.
מרדיי בר-אורן ואניה יצחקי, אשלס קרטא לתולדות מדינת ישראל – שבים ראשונים (ירושלים: משרד הבטחון), עמ' 40 (מעתה יקרא:
יצחקי, שבים ראשונות).
בתנאי לורך, קורות מלחמת העצמאות, (גבעתים: מסדה, 1989) עמ'
314-319 (מעתה יקרא: לורך, עצמאות).

שפרעום הירתה יעד חשוב. במקום התגorderו כ-4,000 דרוזים ומוסלמים וממבר חילשו על כל האזדור שஸביב. מוח"ט 7 החיע לפיקוד חזית-הצפון תכנית מתכפה מדורגת, שהחילהה כבוש שפרעום וסופה כבוש בצדת. ע"י התקדמות החטיבה בין ההרים, כבוש שפרעום ומהמשך התקדמות עד להגעה לניצת מכיוון צפון - שם הירתה ההגנה העברית הדלה בירוטר.

לאחר חילופי אש וקרבות נכבש הכפר והגדוד ביסס את הקור מעבר לכפר.

עם שחר ה-14 בירולי הירתה חטיבה 7 מוכנה לשלב הבא ומהכريع של

המבצע - התקפה על ניצת. יומיים לאחר מכן כבוש שפרעום נפתח השלב

הבא. בעוד חטיבה 7 נעה לניצת בלילה בכיביש ההדרי, בוצעו התקפות

הסחה ע"י כוחות אחדים באזוריים שוכנים של הגליל כדי למקד את תשומת לב העברים אליהן. בשלב ראשון נכבש הקרים עילוות וציפוררי, ובשלב השבי יצא הכוחות הקדומים משפרעום, ממפקדת המח"ט, לכורן המפקדה

הקדמית של החטיבה בצדמת ציפוררי.

המח"ט התקווין לכנס את כל עתודותיו בטרם תיפתח הסתערות הסופית על ניצת, אך כוח שריון ניכר של קאואקג'י החל לתקוף את כוחות צה"ל שאירמו עליו. התקפתה קרב, שבסוף הרשמדר מרבית שריון היריב, ויתרתן בסוגו.

ניצת הירתה נצורה, והבעיה היחידה שנותרה הירתה שחדרה תחנת המשטרה. בשל קדחת העיר, ארטילריה לא באה בחשורה, ולכן הכוח נאלץ להתקדם לאט ובזהירות, בתקופה שלא לפגוע במקומות קדושים.

ב-16 בירולי נכבשה העיר ניצת סופית.

מאז מבצע זה הירתה חטיבה 7 לחטיבת השדיון המובילה בצה"ל.

3.2.2.2 מבצע "ירואב" - אוקטובר 1948 (5)

מהיר והגביה היה נתון זה חודשים במקור מזרחי, ולאחד מספר כשלונות מהיר את הדרך אליר, החליטה ישראל לצאת במבצע שבונד לפrox את הדדר לבגב ולבתר את המערך המזרחי לאודר חוף הים ובקו מגדל - הר-חברון, ע"י בעיצת טרייזים במספר מקומות לאודר הקויים, ולהדוף את המצדדים מן הבגב.

ב-15 באוקטובר הודיעה ישראל למטה האו"ם על רצונה להעביר שיירה לבגב דרך כרтиיה. השיריה הותקפה ונאלצה לשוב על עקבותיה. בתגובה על כך, נפתח מבצע "ירואב".

בבוקר ה-16 באוקטובר יצא גודדי טנקים - גודד 8 מלחיבת 8 וגודד החיר"ר 7, להתקפה העיקרית לכיבוש עירק אל-מנשייה ופתחת הדדר לבגב, לאחר שבלילה הקודם פשט גודד הפשיטה 9 של חטיבת הבגב על עירקי התחבורת המזרחיים בגזרת עזה-רפיח, בעיצד טרייזים בטורק המזרדי ובוצר חיא בין עירק-אל-מנשייה ובירת-ג'ובריין. ההתקפה נכשלה, כתוצאה מחוסר תיאום, תקלות טכניות וASH אורייב חזקה.

(5) מבוסס על: בצקיי, שבים ראשונים, עמ' 54-55

כפיר, צה"ל בחילון, עמ' 22-23; 26.

ארtan הבר וזאב שיף, לקסיקון ביטחון, (zmora, ביתן, מודן, 1976), עמ' 214 (מענה ריקרא: שיף, לקסיקון ביטחון).

נום זאת, המבצע ביצל תוצאות לפועלותם של חיל האויב וגביעתי, שעזרו לשדרון המרכז.

ב-10.20 נפתח הכביש לנגב והוזרמו דרכו כוחות.

ב-10.22 כפה האור"ם הפסיקת-אש.

הצבא המצרי פירבה את רצונת החוץ מאסוד ועד למבואות עזה. רקחים רבים הופקו מהמבצע וירושמו עד מלחמת העצמה.

4.2.2.2 מבצע "חירם" – אוקטובר 1948 (6)

משבסטיים מבצע "יראוב" בדרום, ניתן היה לרכז כוחות לעוללה בצפון. קאודג'י, מפקד צבא ההצלה העברי, לא כיר את החלטת הפוגה שבתקופה באו"ם ופתח במקפה על מוצביה זה". מפורת מבצע "חירם" הייתה להשמיד את צבא ההצלה בגליל המרכזי ולריבツקי הגנה לאורך הגבול הצפוני של א"ר המנדטורית. המשימה הוטלה על חטיבה 7.

עם רדת החשיכה בערב ה-10.28, החלה בצתת פעילות קדחתנית. כל הרכוב הגיחו ממחבורייהם והכוחות נעד אל הכביש המוביל מגדבה ונערכו עליו בשירה צפופה.

כוח בוסף – גודל 72, יצא לכבות את מירון, אך בשל תקלות היא נכבשה רק למחצית ב-7 בוקר, והחטיבה התקדמה בעורף בלתי מאובטח. גודל 79 פתח בתבואה מהירה לכירון מסעף מירון, פנה צפונה לספסף, אשר יורדים לעברו מהאגבעות שטסביב, והמשיך אל ג'יש, ולאחר קרבות קדרים כבשה מחלקת החדרמ"ש את הכפר. הוחלט להסתעד על ג'יש עם משוריינים לתוך הכפר והוזעקה תגבורת. ב-10.30 נפל הכפר ג'יש. עם נפילת ג'יש וסאסא היה ברור שהקרב על הגליל הוכרע. נותר אירפו לאחור לשלב הטיהור. כוחות זה", בלחט ההצלה, חדרו לליבורן עד לנهر הליטני וכבשו כ-12 כפרים.

במבצע נפלו 23 חיילים ובפצע כ-60, ועוד שבקרב האויב נפלו מאות חיילים. בידי זה", נפלו שבויים רבים, לרבות חוליות סירירים, מסמכים חשובים ותחמושת. כן נתפסו משוריינים, שנוי תותחים, 15 מכובדות, 1,500 רובים וכלי בשק אחרים, שהרו תרומה מועילה לערק כוח השדרון שזוקק היה לכל פגז ורובה כדי לירעל את לחימתו.

(6) מ��ס על: כפיר, זה"ל בחילו, עמ' 26-28.
шиб. לסייע בטהרנו, עמ' 214.

3.2.2 התארגנות ולקחים במהלך המלחמה (7)

במהלך המלחמה, ובעקבות הפקת לקרים ממבצעים ורצון להבטיח ינועל של המבצעים הצפוריים בהמשך המלחמה, התכנסו ציירים מהמטכ"ל, מאג"ע ההדרכה ומהשריון לצדן בברושא תורה וארגון של השדריון. בין הבושאים שהרועלו בדרכו היו: אחידות הדוקטרינית, שירות אימוניים, אופנים של שתוף פעולה, סוגים טנקיים, קווים מבנים לבנייה תקן אחיד.

הועלו יצנות שוכנות באשר לאופן פעילות השדריון והוחנו הבדלים בין השיטות השונות. בין יתר הבושאים, ב庆幸ת הבחנה בירן שלווה טירופסי שדריון:

שדרון 1 - שדרון לסירור, קל לחדרה כדי לגלו את בקודות התורפה של האוריב. שדרון זה מזוריין על מנת להחיק מצחה בלבד.

שדרון 2 - טבק חירות, המסייעים לחירות להתגבר על מכשולים, בשק וטוקשים.

שדרון 3 - טבק שירות ("קדוז טבק") בווד לבעוט פריצה, חדרה ופעולות עקיפה כדי ללכוד ולהחזיק עד אשר יוחלף ע"י חירות ממושב.

מסקנות העיקריות שהוסקו היו:

- חшибות של בית-ספר בעל דוקטרינה אחידה.

- חסוך בכוח אדם וציוד.

- רצירת קו מנחת לטקטיקה והכנה של אבושים לצירוד הנושא להגיע.

- שתוף פעולה בתוך השדריון עצמו, ושל השדריון עם חילות וכוחות אחרים.

מסקנות אלו ולקחים שהופכו בתום המלחמה עזרו ליריעת לחימתם של השדריון בהמשך דרכו.

(7) כפיר, צה"ל בחילו, נמ' 25.

3.2 השדרון בשנים 1949 - 1956 - ל��ים, בניה והתארגנות (8)

חיל השדרון של שbat 1949 הורכב ברובו מחיילים מתנדבים שהגיעו לארכ במסגרת תבורעת המה"ל (9) והגח"ל (10). כ-20,000 חיילי גח"ל ו-4,000 לוחמי מה"ל היו בחיל, רובם זרים לדרכי הארץ ולמושבה ולא ביתן היה להעיר את הידע שלהם בקורסיו השדרון. הוחלט להחל ב"ישראליך" של חיל השדרון, והשלב הראשון היה פתיחת קורס קצינים. הראשון שחבק קורס זה, שכונתו "קורס א'", היה רס"ן שאול יפה, מג"ד 82 בחטיבה 8, שרצה לדבריו "להעמיד לשדרון אנשים שנהיירות להם דרכי הארץ, שבקרים בשפט הארץ ובופת - הן הקרויה והן האבודה, ואשר רוח צה"ל מפעמת בהם וهم מכירים את סדריו ובחליו".
בקורס א', שהחל לאחר מבצע "חורב" (11) (שנסתיים ב-1.7.49) למدو החביבים, עשרה במספר, בושא קשור ותותחנות, מבנה החיל, הפעלת חטיבות ודיביזיות וכן שערוי בהיאחה שכלו גם הכרה עם הטנק וטרכיביו ותרגול הביצועים האפשריים על-ידיו.
חביבי קורס א' היוו את השילד הפיקודי של פלוגת הטנקים הישראלית הראשונה.
לאחר הצלחת "קורס א'" הוחלט לפתח את "קורס ב'". מיריד לאחר שנסתיימו המעודכנות הגדולות בדרום והחלו לשחרר חיילים רבים מצה"ל, היה צורך לייצר גרעין קבוע לשדרון. הקצינים שנעדכו לארון זה בשלוחו ל"קורס ב'".

(8) יחזקק, שנים ראשונות, עמ' 50.

אפרים ומנחם תלמי, "קסיקון ציוני", (ת"א: ספרית מדיבב, 1982).
עמ' 82; 218.

כפיר, זה"ל בחילו, עמ' 28-31; 33-36; 38-42; 47.

(9) המה"ל - תנודעת מתנדבים מארצות מערב אירופה, אמריקה וחבר העמים הבריטי, אשר כונתה בשם "מתנדבי חוץ לארכ", וחבריה התנדבו להלחם ולServiץ לישראל במהלך העצמאות. רוב המתנדבים היו דוחקים מצורפות ומחמות עברית, אך תרומותיהם הרתה ארכוטית בשל כשרונם, בסיסונם וمسירותם וידיעותם את תורת הלחימה המודדרבית.

(10) הגח"ל - "גיוס חוץ לארכ" - תנודעת מתנדבים עולים יהודים שאוריגינן נ"ג שליחי ה"הגנה" באירופה ואומנו לצורך סיוע במהלך השחרור של מדינת ישראל. העולים בארכ משארית הפליטה שלאחר השואה, מבין לוחמים יהודים בצבאות אירופה במהלך ה-2 ומייחדות פרטיזנים. המגוריסים הוציאו אל מחנות מעבר והועלו ארצה (לעתים בדרך העפלה). גם קומ צה"ל עבדה הפעילות בגח"ל לאחריו.

(11) מבצע חורב - דאה: אטлас קרטא לולדות מדינת ישראל - עמ' 60.

החביבים בקורס ב', באו ברובם מוחטיבת הגבג, והיו גם מוחטיבת-cdrali רהראל. המפקד היה אברהם אדון (ברן). את התכנית לקורס ביססו על קורס כליליים מקורס א'. לימודי הבירה החלו במשאיות, עבדו לzych"מים ולמשדריינרים וארטומובים בעשו תחילה בשיטה פטרוח, אח"כ הררי, סלען ודינוכות. החביבים למדו אף תורה בתנאי השעה ללמידה להשתמש בטנק, בעשו אימונבים בטנקים בمسلולרי המראה והבניות של נמל התעופה ועוד (היה זה המקום הבטווח בויתר מתארבזות).

חביבי הקורס הועברו סידרה אדרוכה של ארטומובים בטנקים וכן סידרה טקנית בחולות חילוצה, שבמסגרתה בערך גם מסע טנקים (הסידרה החלה עם פלוגה וסתימה במחילה....).

קורס ב', שנמשך כ-8 חודשים, היה המקור שמנבו יצאו מפקדי השריון לשנים הבאות.

מפיקי הלקחים מפעולות השריון במלחמות העצמאות הסיקו כי "אין ספק שבמציע השריון קרבו במידהVICRת את סירומה המוצלח של המלחמה, ושמורם להם מקום בכבוד כగורמים לתבוסתם הסופית של הצבאות העربים שפלשו לירדן".

אחרי המלחמה אפשר היה לגשת לאירוע תורה שריון לצה"ל. נבודת החלום בתחום זה בעשודה ע"י "צוות הפעלה" שהוקם בשנת 1950, חודשים אחדים לאחר חתימת הסכם שבירת הנשך ישראל-סוריה (ב-20.7.49).

לאחר סיום המלחמה היה צורך להתכוון לבאות - אם לרגיעה, ברוח הסכמי שביתת הנשך, ואם למלחמה - ברוח ההכרזות של ציינים בעולם העברי שמהדרו לתאר את ההסכם כהפוגה לקרים "הסיבוב השנבי".

רבים ממקדי צה"ל שוחדרו בתום המלחמה, אחרים פרשו מוהדות מטעמים אישיים או פוליטיים. התעורר הצורך להקים צבא חדש. על "צוות הפעלה", שנונה ע"י הרמטכ"ל דאז, יעקב דורני, הוטל להדריך תורה ארגון ומנהל, הפעלה טקנית, עבודת פיקוד ומושה בחטיבות החיה נעל ושהIRON הסדרות, ולפודא שיטה אחידה בכוונות היישה. כמו כן היה על צוות הדרכה להקים, יחד עם פיקוד הדרכה, קורס בן אלף חביבים כדי להכין סגל פיקודי כפול ל-8-6 חטיבות מילזאים.

הזרות החל בפועל, פורסמו חוברות הדרכה והוכנו תכניות טקניות ותכניות ארטומוביים לכל היחידות בחטיבות ולמפקדי השובבות. השלב הפיקודי של צה"ל החל לקלוט את המובי הערלים החדשניים, אבושים שלא ידעו את שפת הארץ ותולדותיה ולא היה להם נסiron בעמידה מועל שכנים ערידיים, וכושרים הגופני ירדוד למדדי.

מכיוון שחיל הרגלים היה "מלך שדה הקרב" של צה"ל, היתה נטיה שלא לשולח לחיל השריון את הטרוביים שבמורייסים, למורות שהחיל, שהיא מרכז בדרום, נמצא בשטח המועדף ביותר לפודענות ו הסגת גבול.

ואכן, בעקבות הסగות גבול, הסתנכויות והצבת מחסומים, יצא חיל השירותן במבצע הראשון מאז מלחמת העצמאות - מבצע סלון⁽¹²⁾, מבצע בז פרץ זחל"ם ושריוניות מחסום שהובגה בקילומטר ה-87 בדרך לאילת, תוך גדרת נזק כבד לחיר"ר הירדני. בשנת 1950 הוטלו על השירותן מבצעי תגבור על הסתנכויות והסగות גבול בסופות, כדוגמת מבצע קצין⁽¹³⁾. באוקטובר 1951 עתה כבוצת קרביים מפיקוד דרום על מקבץ מודקים. כתגבור על המקרה הוטל על חטיבה 7 המודרנית לבצע פודלת תגמול, שכובתה מבצע יגב⁽¹⁴⁾.

על גדור החדרמ"ש 79 היה לפניו על הפרבר המזרחי של העיר עזה ועל מאהל בדורי ולפוגע ביעדים בולטים. הכוח פוצץ בתים ורחובות מטעמי חבלה באזורי. צה"ל ידע עוד קודם לכן פשיטות מוצלחות בתקופת הפלמ"ח, אך החילאים היו כוח מובהך ובשל כושר האורי, הצבע הסדיר של צה"ל ברובו לא היה כזה, ועוד שיחיה כזה היה צורך להקים יחידה מובחרת שתפעל נגד הסתנכויות.

יחידה כזו הוקמה ובקראה "יחידה 101", חד הchnית של כוח הבחנים המשודש של צה"ל.

מושווה ייחידה זו, שוחרר השירותן של צה"ל חלק זה של הבוחון השודף, וביתן לו להתרכז בפתחות תורთ לוחמת השירותן שתארים לצה"ל, לכלים העומדים לרשותו, לכח האדם שלו, לפניו השטח ולאורייב שמולו.

באמצע שנות 1952 הוחלט כי הגיע הזמן להקים את חטיבת המילואים הראשונה בגדישות השירותן, במאגרת ביסוסו של צה"ל כולל על שלושה מרכזים: ארעין קטן של צבא קבוע, צבא סדיר ומילואים. לחטיבת המילואים הראשונה ביתן מספר 27 ומפקדה הראשון היה אל"ט יצחק פונדק.

אבל החטיבה החדשה הירד אבשי המילואים של חטיבה 7. גם הקמתה של חטיבה 27, כל שריוואי שוחרר משירות סדיר שרבץ בגדוד שמאבו (אנשי טנקים בגודדי טבקים, אנשי חדרמ"ש בגודדי חדרמ"ש).

המח"ט פונדק לא היה שריוואי, ולפיכך החליט שככל קציני החטיבה יערנו, יחד איתו, את בית הספר לשירותן, כדי שיחיה להם מכנה משותף לקראת אימוני החטיבה.

בתחילת 1953 הוחל באימון היחידות. בתחילת קורסי קצינים ומש"רים, ולאחריו יותרו כל מפקדי היחידה קורס מ"כים של חדרמ"ש. בסוף השנה כבר נערך גם אימון גדרדי והמפקדה עברה למחנה החדש שלח בחוצר. עקב צמצומים כליריים בתקציב הבוחון של צה"ל פרטנו אבשי דבirs בצבא, ובשירותו הרגשו הקיצוצים בעיקר בחטיבת המילואים שאך זה הוקמה. הקיצוץ בכוח אדם פגע באימון האבשיים, בעקבות השירותן וההכנות לקרב. ב-22.12.53 מונה אל"ט (מרלי) יצחק פונדק למפקד גייסות השירותן.

(12) דאה אטлас כרטא, מפתח שמורת דעיבניים - ע"מ 55.

(13) דאה אטлас כרטא, מפתח שמורת דעיבניים - ע"מ 52

(14) דאה אטлас כרטא, מפתח שמורת דעיבניים - ע"מ 57

마וחר יותר, ב-1954, החליט פורט ניינגרטן כי הגעה השעה להפעיל בצה"ל טנקים במשגרות של גודוד הכוול יוטר מ-2 פלוגות, בפיקודו של מפקדה בירידת שתשלוט בכוחות ותתמן אודם בהתאם לזרמת הקרב ולהתפתחותו. מפקדה זו תבע בזחל"מ.

על מנת לאפשר אימונים במשגרת של אודדים, נרכשו טנקים "שרמן" ששורך דרפסטר בסדראות צה"ל, ובנוסף שירטוש דב בידע שברכש. חטיבת 7 פורט ניינגרטן לזרמת קרב משוריינים עפ"י דגם שנלמד בצרפת, שבהם בועד מספר מדרבי של אבשים ללימוד את תורה הפעלת השריון במס' כל רכב משוריינים מיריבימי.

לבסוף משירמה זו כבשו מג"דים ומפקדי פלוגות ותיקים באירועות השריון של צה"ל, והכיבו חומר כתוב עפ"י מקורות זרים, בעיקר צרפתים ואמריקנים.

בקעד תרגילי אימונים בכאב לתפקיד השריון ביום ובלילה, סופחו פלוגות טנקים, חרט"ש, יחידות הגדסה, סיור, ארטילריה וקשר למעין "תאגיד" שהירודה את צורת הקרב המשוריין.

לאחרבה בתולדות צה"ל הוקצבו פגיזים וארטילריה דבה כל כך לשם תרגול.

אבשי השריון תרגלו קרבי השריון בשריון, פריצה לייעד מבוצר בסירע חרמ"ש, הגשת סירע טנקים לחרט"ש בהסתדרות על יעד, שיLOB יחידות מסיירות בקרב, הפעלת כל רכבי השריון ביום ובלילה, התקפה אודודית תוך תקופה אל הרעד והתקפות על יעדים מוגדרים. מכל תרגיל הופקו ללחים, ברצעו תיקוניים והוחש הקצב. בשנת 1955 בערך שוב שידוד מערכות באירועות השריון. הוצאותם אודרכו מחדש בחתיות, וחטיבת 27 שבה לתחיה.

במשגרת המאמצים לריגול השריון הוחלט על רכש מצרפת. בין הכלים שנרכשו היה טנק אמ-אקס-13.

הטנק הצרפתי "אמ-אקס-13" נפוץ יותר מכל טנק אמריקני בן דורו, ובעירבי השריון הישראלים היה שירא השכלול. היה זה טנק חדש וחדיש, בעל תותח אורך קנה המסוגל לשגר מילוטו פגץ לטווח 2 ק"מ ורотор, והיה משוכלל בהרבה משוריינים ה"סטגהאודב" או ה"שרמנרים" להם הורגלו. ישראל, שבשנת 1956 הייתה זקופה מארוד לשריון כדי להשתתף במרוץ החימרשו בו פתחה מבדים בעסקת הבשך הצ'כית, מצאה באמ-אקס-13 יתרון חשוב ומשמעות - צרפת היתה מוכנה למchod אודם לצה"ל, שעה שמדוברות אחרות לא בעבו לביקשות הדכש היישאליות.

מפקד גייסות השריון ומפקד בית הספר לשריון נסעו לצרפת לבדוק את הטנק בדיקה נוספת, ולאחר מכן הגיעו רביעים רבים הוחלט לדחוס אותו.

כאשר הגיעו טנק הביסוי לארכט, העבירו אותו מספר מבחנים כדי לבדוק את עמידותם בתנאי שדה הקרב הישראלי (הרים, סלעים, חול ואבק), את כושר המכני בשעת פעולה ואת התאמתם ללוחמי השריון הישראלים. בתום הביסויים ישבו הישראלים לסכם את ממצאיםם, לנוכח מסקנות ולהציגם שכוללים.

הדרשומה כללת לא פחות מ-90 שיכוריים. הצלפתים אישרו את הדוח הירושאלי והסכם הרכש נחתם. בעוד הצלפתים מראים את סדרת הטנקים הראשובה עבורי צה"ל שהובאה לירושלים במסגרת מבצע "ירוניה" (15), החלו להגיע לצרפת קבוצות של שריוןבוים ישראליים, בטרם למדו על האם-אקס-13. עם קליטת הטנק ביחידות הסיור של גיוסות השדרון הוחל בהسبות של שריוןבוים והתאמתם אל תפאיד.

בתחילתה בוצעו האימונים במסגרת חטיבת 7 הסדירה, עיר צוות אימוניים מרוחק שהוקם לטרמה זו, אך הקצב היה איטי ביותר. הוחלט לפתח בית הספר לשדרון עבך מיוחד ללימוד האם-אקס-13. היחידה הראשונה שקלטה את הטנק הייתה פלוגת סיור, שמבה יצאו מדריכים לסייע באימוני צוותים נוספים. בתוך 3 חודשים הוכשרו שלושה גדודים של אבשי אם-אקס-13.

במהלך האימונים הושקה עבודה רבה בהתאם האם-אקס-13 לחילו צה"ל ובשירוף ביצועיו.

עם קבלת כל הטנקים ורכש הבشك מצרפת, עבר צוות אחד של שריוןבוים אם-אקס-13 טבילה אש קרבית ראשונה, כאשר בפועל תגמול ב-10.9.56. השירות הטנקים, בשתוף עם יחידת ח"ד של הצנחנים, נמדת ירי של המשטה הירדנית.

בהתדרגה קרמו חטיבות השדרון של צה"ל עוד וגדids. היחידות קליטה את הכלים החדשים ועסקו באימוני ליטוש תורת השדרון. אך בצה"ל עדרין דוחה הדעה שהטנקים היקרים של צה"ל אינם מתאימים ללחימה מודשכת, ולכן תפוקידם בקרב יהיה סירע לח"ד בלבד.

באוקטובר 1956 עמד גודל 82 בחטיבת 7 לצאת לסדרת אימוניים בנגב, אך ב-29 לחודש נפתחה מלחמת סיני, ואות מקומ האימוניים תפסה לוחמה של ממש.

(15) ראה נספח 1, מבצע דביה, עמ' 104

4.2 השרiron ב"מבחן קדש"

2.4.2 הקדמה

מבצע קדש, אשר החל בפנולה משלבת של חיל האויר וכוח צבאיים, בראשם בתולדות זה"ל כמערכה שבה הוכיח את עצמו חיל השרiron כאחד מהilities הריבשה הטובים ביותר. שלוש חטיבות השרiron שבונדו לכת חיל במבצע היו: חטיבה 7 הסדירה, חטיבה 27 המילואים וחתיבת המילואים 37.

חטיבה 7 וחיל מחריבה 37 נכללו באוגדת "ואלך" שתפקידה היה להלחם בצד המצרי, שבמרכזו המערך הגודול של אום-כתף - אבו-עגילה. חטיבה 27, שהיתה חלק מאוגנת של האלוף חרים לסקוב, ברעה לפועל ברצעת עזה ובצד הצפוני, עד לנתרה שעל תעלת סואן.

2.4.2 הקרבות בצד אום-כתף - אבו עגילה (16)

הראשונה שחצתה את הגבול הייתה חטיבה 7, שהיתה חטיבתו הטרובה ביותר של השרiron, וכללה גדוד טבקי "שדרמן", גדוד טבקי 3-1-AMX וגדוד חרמ"ש בעל זחל"מים אמריקניים שהיו כולם גדודים סדיידים, וכן גדוד מילואים.

בחודשים שלפני המלחמה ארגן המח"ט את החטיבה והחליטה לשנות את המבנה שלה ולסדרה מחדש בשורה צורותי קרב משוריינים, (צק"ט) אשר כל אחד מהם יוכל את כל האלמנטים המרכזים חטיבה.

לכיוון קצינה. הטרות בטרורה להשור במקומם ולאירים על המתחים המצרי, ואילו יחריד הסירור בשלחה לחפש ציד אורגן, שיאפשר לשדרון להציגו לכבר אסמעיליה מבלתי התגש באורניה. ציד זה היה בקרבת מקום, בדרך העוקפת את אום-כתף מזרחה, עוברת דרך מעבר הדירקה ומתחברת עם הכביש לאסמעיליה מעבר לאבו-עגילה, אך גשרון במעבר הדירקה חובל ע"ר המצריים וחסם את המעבר לדרב לא זחליל. הגייפים של הסירור הצליחו בקשר לעبور, התקדמות כ-15 ק"מ וגהינעו לקרבת כביש אבו-עגילה - א'בל לבני, בעורפה של חטיבה 6 המצרית שהיתה עדיפה במתחם אום-כתף - אבו עגילה. בעקבות המצב שבוצר קיבלו שלושת צוותי הקרב פקודות חדשות. על צק"ט 3 היה לבוע אל ביר-חסנה, צק"ט 1 וצק"ט 2 קיבלו פקודה לבצע מסע אירוגוף ולתקוף - צק"ט 1 את מרתחים אבו-עגילה וצק"ט 2 את המערך המצרי סביב סכר הדואפה הסמור לאבו-עגילה. בו בזמן בשלה חטיבה 10 לתקוף את אום-כתף.

מערך זה אישר תקיפה בו-זמןית של כל צלעות המערך של חטיבה 6 המצרית.

(16) טבת שבתאי, "מען זה"ל בסיריבור", (ירדשלום ות"א: שוקן, תש"ד) עמ' 73; 121-122. (מענה דיקרא; שבתאי, זה"ל בסיריבור).

ב-13 באורך תרბר במצאו כל ה策"מים בעמדותיהם מעבר למטריך, כאשר הסדרניות הבידוד, התהומות והבשך, בשארים מאחור. בשעת הבקדש המוקדמות פרש策"ט 3 מעלה החלק העיקרי של החטיבה ופנה אל ביר-חסנה. שני ה策"מים האחרים עשו הכנות אחידות לפתח התקפה על אבו-עגילה, כאשר לפטע התקבל דיווח מחיל האוריך על כוח מצרי משוריין גדול ליד ביר-גפגה, הנע מזדהה.

策"ט 1 בשלת יצאת ולפגוש את הכוח המצרי. בביר גפגה ראה הכוח הרישראלי כ-45 כלים רכב משוריינים מצריים וטנקים (ד-34) רוסרים. היתה זו הפעם הראשונה בה נפגש השדריון הרישראלי עם שדריון רוסי. למשרדים הייתה עדיפות מספרית דבה וכן שדריון חדש ומשחית-טנקים מעוללה, אך למרות זאת הצליח הכוח לפגוע ב-12 טנקים.

באורטה שעہ בע策"ט 3, שהירה בדרכו לביר-חסנה, אל הציר הדורמי לעבר המיטלה, בהיותו סבור שהשדריון המצרי יבקש מפלט דרך ציר זה. אולם, המשרדים, שלא יכולו לעبور דרך החולות, נעו שבית לעבר ביר-גפגה.

חיל האוריך הרישראלי בקרה לסירע התקפתו ע"י הכוחות המשוריינים שעל הציר המרכזי והחל מתקייף את策"ט (צורת חטיבתי משוריין) המצרי מהאוריך. עם חשיכה חשבו הכל שהשדריון המצרי הובס והושמד, אך לנע בוקד הסתבר

שהザ ביצל את החשיכה והתהמק לעבר התעללה, על הציר המרכזי. האבידות שבגדמו לשדריון המצרי כללו 30 טנקים מסוג ד-34, טנקים 5.6 - 100, 13 טנקים מסוג "ואלנטון", שתי פלוגות ברשות גיסות שדריון ומשבורי בשק, דלק ואספקת שדריון אחרת.

策"ט 2 יצא בדרכו לעבר המחנה הגדול באבו-עגילה. הקרב היה קצר מאד. השם בבודק פרץ הטנקים והזחל"מים לכפר אבו-עגילה - ליבו של המוצב המצרי - ולחידלים המשרדים החלו לצאת מהחפירויות ולהcabע. מפקד策"ט החל לארגן את ההגנה על אבו-עגילה מכירון סכ"ר הרופאה. מיד יצא השדריון את אבו עגילה לכירון הגבעת.

שם התארגן לחסימה דו-כוויבית לעבר אום-שייחאן ולעבר הסכ"ר. ההודאה שניתנה策"ט 2 הייתה תחילת להשדר בחסימתו. אולם, לאחר策"ט 1, שהירה אמור לבבוש את הסכ"ר, היה עסוק בביר-גפגה, בитנה פקדת策"ט 2 להמשיך בדרכו ולכבוש אותו. בדרכו לסכ"ר נתקל הכוח בהפצעות שדריון מצריות, ובתקרכבו לסכ"ר הוא ניגלה לארטילדריה שעל הסכ"ר ומשם בrichtה עלייו הפגזה קשה בירוטר.

מפקד策"ט 2 הודה לחיריליו לפתח באש על הטנקים הצולפים עלייו, ודאש המצריים שותקה.

לאחר סדריקת השטה, הحلة לפנות עבר התקפה. שנקיים רבים, הן של האוריך והן של השדריון הרישראלי בפגעו, אך הקרב נמשך. עם רדת החשיכה לא הגיעו הפקודות לכולם וה策"ט התפצל. המפקד קרא לכוחותיו להתרכז ליד הכbris. שם דוחה לו על מצב הכלים ומספר הנפגעים. התברר שככל הטנקים נפגעו, ועד החדרים ביום המחרת תוקנו דובם והוחזרו לפעולתם. כירוש המוצב שעל הסכ"ר נסתירם.

בעוד策"ט 2 מנהל את הקרב בצומת אבו-עגילה, המשיך שני צוותי הקרב המשוריינים הנוסףים לחפש אחד השדריון ברחבי סיני.策"ט 3 הגיע למבואות ביר-חסנה, שם הותקף ע"י חיל האוריך הרישראלי, שלא ציפה לפגוש כוח ישראלי כה עמוק בסיני.

לאחר כיבוש בירד-חסנה היתה בידי צק"מ 3 דרך נוספת להגעה אל חטיבת הצנחנים בmittala, אם יזדקכו לה.

צק"מ 1 התקדם אל עבר ג'בל-לבבי, שם נצורה לעצוד ולהמתין. כוונת הפיקוד היתה ללבוד את השדרון המזרחי שיעלה מן התעלה בירק שבין צורתי הקרב המשוררניים, אך השדרון המזרחי כלל לא הגיע מאוחר וחיל האויר הישראלי גילה אותו בדרך אגפה ולא הרפה ממכור. הפקרדה שובטה ועל צק"מ 1 היה לצאת לארת הכוח המזרחי שstrand מהתקפה האוירית ולהתקיפו. סירידי חיל האויר דיווחו כי הטור המזרחי בסוג, והשדרוונאים מהרו בתקופה להדביך לכל הפחות את המשמר העורפי המזרחי, אך המזרחים היו מהיררים יותר.

בערב בכнес צק"מ 1 לביר חמה ואחדיו הגיע צק"מ 3. למחמת, ב-1 בנובמבר, בכנסה יחידת הסירד המשוריינת לביר-רווד-סלים, מחסן אספקה ומוצב דלק של המזרחים. לפעת הגיחו טנקים מזרחיים ממאודב מאחדויי האבעות. כוח השדרון פגע בתפקיד אחד והשאר בסו. שיירת השדרוונאים המשיכה בדרכה. כ-15 ק"מ לפבי ביר אגפה עשו המזרחים עוד בסירון לעכב את הדולקים האחריהם. החל קרב שדרון בשדרון, שבעקבותיו בסוג המזרחים, בהシリם את בשקם.

ב-2 בנובמבר, למחמת בוקר, בכנסה הכוח הישראלי לביר-אגפה. סירידי חיל האויר דיווחו שהשדרה המזרחי הנסואה במצב כמה שדרות קילומטרים ממש. השדרוונאים עלו על רכבות והתקדמו לעבר התמודדות נוספת כנגד המזרחים, בטרם ינברך את התעלה.

בוקר ה-3 בנובמבר בעו רחידות החילוק של חטיבה 7 עד למתק 15 ק"מ מתעלת סואץ (קו שהותזה כקו הסיום של התקדמות צה"ל) ודיווחו לפיקוד כי "צד המרכז מטויה כולה מכוחות אויריב". בו בזמן התנהלה מערכה על אום-כתף, שם פעל צק"מ 2 לצד חטיבה 10, לאחר שבכשה התקפה של חטיבה 10 לכיבוש ה"כיס" המזרחי בהתקפת הלילה. כעבור יום פסקה התקפה הישראלית ומגינני אום-כתף המזרחים קיבלו פקודת בסירה לאל-עדיש.

במנרכות אום-כתף - אבו-עגילה מצא צה"ל שלל רב ולא פחות חשוב מכך, בפתח הכביש מניצנה לאסמעיליה לערבה שיירות דלק ותחמושת לכירון התעלה.

3.4.2 הדרגות בגזרה הצפונית (17)

התקפה על צפון סירדי ורצועת עזה החלה רק עם שחר ה-1 בנובמבר, לאחר הצניחה בmittala ולאחר פתיחת הדרגות בגזרה המרכזית. גורם ההפטעה בטל, ואפשרויות תמרון כמו בגזרה המרכזית לא היו אפשריות. מתרחש המפתח בגזרה זו היה מיתחם דפיקת. היה המיתחם המבוצר בירוד בחצי האי סירידי. היה זה מבוך של מוצבים מוחופרים בחול ומ포זרים בין בוסתנים ומשוכות צבד. על המיתחם הגיעו היטב חטיבת חי"ר מזרחת וחטיבת פלשתינהית, שהיו עדות היטב להתיימה. המשרה הייתה להחיזיק לפחות בטוראי קרקע אחד שיאפשר את פריצת השדרון. התקפה התנהלה בשלושה מאמצים עיקריים: כוח אחד על מוצבי הצומת, כוח שני על המוצבים העיקריים וכוח השדרון, הכוח השלישי, בדעת לכברש את שני המוצבים העיקריים שעלה דרך ורפיק, מטורק כובנה שאם תכשל חטיבת החיר"ד בכבוש יעדיה, יזרום השדרון דרך יעדיו הכבושים אל עבר אל-עדיש וקנטרה. אם יצליחו חילוי החיר"ד במשימות, היה על השדרוונאים לנבוע בכורן לצומת דפיק-מניצנה-אל עדיש ולצאת לכורן

אל-עדריש.

קרב ההבקעה היה קרב גלים טיפוסי, בסירע צמוד ומתמיד של הטבקים - בתבונה ואש. פלסים קרבו בשקט אל שdots המוקשים שכיתרו את המיתחים המצריים והחלו מפרקיהם אortsם. בעקבותיהם בע הכוח העיקרי, אך המהליים בשתבשו כבר בתקילה. המצרים גילו את הפלסים ופתחו באש. ריחפה סכנה שהשחר יעלה ויגלה את כל הכוח היהודי בעודו סבוך בין המוקשים. לבסוף נפרצה הדרך ופלוגות החי"ר, מלוחות במלחמות טבקים, פתחו בהסתערות.

בוקר ה-1 בנובמבר בכבוש מוצבי דפיה, וכן רפיה ומחנותיה. כאשר נסתירם היכרוש של מוצבי דפיה, פנה השדרון, שהייתה את חוד החנית של כוח קנטרה, לעבר אל-עדריש. אל-עדריש קירמו המצרים את בסיסם הלאגיסטי המרכז בחייב האיר סיני והחזיקו בה את עתודות הדביזיונית. הכוח שם היה גדול ומוארגן היטב ללחימה ממושכת, שכן אל-עדריש הייתה השחח החיווני בירותה להגבת צפון סיני ולמניעת התקדמות לעבר מצרים, והמצרים עשו כל שביכולתם להבטיח שלא תיפול בידי צה"ל. לפבי אל-עדריש ביצב מיתחים אל-איירדי, שאר אפשר היה לעזוקפו. השדרון, שחשש שהאריב יגביר את כוחו במיתחים, הטיל את כל כוחו על החיזיר המרכזי ופתח בסייעת מהירה כדי להקדים את המצרים. כאשר הגיע הכוח אל אל-איירדי, התברר שיש בו כוח מצרי לא מבוטל. השדרון היהודי התפרק והתקבב להתקפה, היחידות קרבו אל עבר המוצב, כאשר לפתע הבינו בחילולים מצריים הבוטשים את המוצב בריצה מבוהלת. כוח השדרון המשיך בדרכו לאל-עדריש והגיע אליה לפנות ערבה. כבר בוקר אותו היום, קיבלו הכוחות

(17) שבתאי, צה"ל בסביבה, עמ' 134-135; 155; 157-158.

כפיר, צה"ל בחילו, עמ' 154-155.

דצקי, שעור שבוי, עמ' 130.

הטצרים באל-עריש פקודת בסירה ונסע על נפשם, כאשר הם משאידים את הצדד פתוחה להתקדמות הכוח הרשאלי. עם אוד ראנון, ב-2 בנובמבר, בכנס השדרון לאל-עריש ואחריו חיל הרגלים. העיר היתה נטושה מחיילים, ותושבי העיר נכבעו לכוחות השדרון ללא התגדות. מכאן התקדמות צוותי הקרב C-201 ק"מ בוסףם לעבר דומפי, ולמהדר התקדמות לעבר התעלה ועצרו במרחק של 15 ק"מ ממנה.

צפון סיבי טהה מכוונות האוריב ולצה"ל לא בותר אלא לאסוף את השלול ולהקים משל צבאי ברצעת נזהה, שכיבושה החל يوم קודם ע"י צוות קרב של חטיבת 27 וחיל הרגלים.

המבצע הושם בהצלחה.

מערכת קדש סייעו לשדרון לקבל מעמד חדש בשורות צה"ל. גירסאות השדרון הוכיחו כשר שליטה במרחבים גדולים, יכולת לכברש מערכים מברכרים, כושך עבירות ותפקיד בסוגי קדקע שוביים, ועוד.

חיל השדרון, לא עוד בחשב לחיל מסריע כי אם לחיל מוביל ולוחם בפבי עצמן.

1.5.2 ל��ים ורכש.

במערכת "קדש" חלה מהפיכה בחשיבות האסטרטגיית של צה"ל בכלל ושל גייסות השידון בפרט.

בימים שלפניו "קדש" התייחסה צמורת צה"ל אל חיל השידון כאל חיל עירתי, מודרך, מסובך ואולי אף לא אמיתי בירוט, מבחן טכנית. תורת השידון שהפתחה בהדרגה השאייה דושם, אך רק במצוע קדש התאפשר לאריסות השידון של צה"ל להציג את יכולת הלכה למשה. אחדי המבצע הרשות אריסות השידון של צה"ל על החזירה המשורירית הסדירה (חטיבת 7) על שתי חטיבות מילואים מוגברות (חטיבות 27 ו-37) על שני גדרי שידון פיקודים ועל יחידות סיוע ושרותים, בית ספר לשידון וסננה איריסית.

רוב הטעקים היו דגמי "שרמן" וכן טבקי "אמ-אקס 31" ו"zychl"מים. לאחר שבשדר שקט בגבולות, צה"ל ניגש מריד להתקראבות, וגייסות השידון שקד עלי שיקום ועל חזקה לכשור קרבי מלא. בתוך זמן קצר היו אריסות השידון מוכנים שוב להחימה מבחינת הכוחות הטכנית והארגונית. שתי משימות חדשות עמדו בפניו החיל, מלבד החזרה לתקוד מלא: האחת - הפקט ל��ים מקרבות קדש בחטים השודדים של יחידות לוחמות, ומשיעות ברמותיהם השונות, תחזיות לגבי המלחמה בעמידה ותקיד השידון בה.

המשימה השビיה הייתה החדרת הלקחים שהופקו למבנה עוצבות השידון הקיריות, לימוד התורה ביחידות ובבית הספר לשידון, ורישום ל��ים תורותיים מנהליים בכל הקשור לדרגי האספקה והתקופים. ואכן, אחרי מבצע קדש סיימה מפקדת אריסות השידון, בפיקודו של אל"ט אורן בןardi, את ל��י השידון מבצע זה. הדברים סוכמו במכבת סודי בירוט אל לשכת ראש אג"ט (אגף מבצעים) ומחד' (מחלקת הדרכה), דבר בכתב מסך מסקנות עיקריות:

1. dockshiriyat ha-lachima shel shidon - השידון של צה"ל מושאך, מבחינת מבנהו ואטען, לבצע כל משימה. שידון יופעל בעיר לפרקיות ולהדריות עמודקות, לצורך כיתור והשמדה בעורף, וללוחמת שידון בשידון.
2. hetek hakibuv chod ha-hinchat shel hatafah - יש להתקין מסקנה זו לשיטה ולתורת לחימה, החל ביחידה הקטנה בירוט בשטח התקפי וכליה בתכנון האופרטיבי של צה"ל.
3. mosagim zman v'merachav - מבצע קדש הביא לשיבורי מושגים בעבור זה. מרחק החדרה של השידון בעוצבה, אפשרויות ההספקה וזמן קיום תבופת התקפה יכולים להתבסס על שבוע לחימה.
4. ukdron ha-ricoz b'hafelat shidon - יש לשאור להכנסה מרכזית של שידון לתקפה, ולא לפצל את הכנסתו טריפין טריפין. אין לפצל את העוצבה המשורירית כمبرנה מאוזן. כל הורדה מהדרגת הלוחם של העוצבה המשורירית גורמת לבזבוז בדרגת המנהלי ולהורדת כושרה של העוצבה ממשך קיום תבופת התקפה.

5. שירותם פועליה של השירות - חיל איריד
- רשות לפתח אמצעים ברודרים ליזיהוי הדדי. השירותן יעשה בעבורן זה את שלו עוד השנה. כל צדות גדור משוררין (צג"מ) וכל מפקדת חטיבה חיוריים לקבל זרוע קצין סיור אויר למיפוי תקלות של זיהוי.
6. הצורך בשתיית תנופת התקפה של השירותן - אי ריתוק השירותן למשימות עורפיות, דוגמת החזקת כיסים, חסימות שבזירים ושלל. לפיכך, יחידות ועוצבות חי"ר יבוגר אחדרי השירותן, תחת פיקודו.

בד בבד עם הסקת מסקנות לצורך יועל לוחמת השירותן, בערכו הכנות להעצמת כוח השירותן כתדרמה נוספת להעלאת כושך לחימתו. בראם של מומחים סובייטיים וזרירים בשק סובייטי לשודריה, לקע"מ ולעירק - ובشك אמריקאי לירדן ולסעודיה, וכן ה"ארמודרים" של צבא מצרים בתימן, לא בعلمם מערבי ישראל, וממשלה בהאה לפיו הכלל של "הכנות מול הכנאות".

כבר בשנת 1964 בערכה פגישה עם הנשיא ג'ונסון ובעקבותיה, בפברואר 1965, בערכה פגישה בין השגריר המירוח של נשיא ארה"ב וירענן לערבי בטחון במאיה"ת לבין גולדה מאיר, ראש הממשלה, וסגן שר הבטחון - שמעון פרס, בערביין רכש ישראל מארה"ב.

ב-19.5.66 דוחו נטווני ארה"ב כי ממשלה ארה"ב התירה למכור מפציצים מדגם "סקייהוק", כך הוזמנו 50 מטוסים קרב.

המכון ללימודים אסטרטגיים בלונדון פירסם שלמדיבות העבריות הסמכות לישראל (פרט לצפון אפריקה) י"ש כ-2800-2400 טנקים חדישים וגדולים, ואילו לישראל רק 800-600 טנקים. עורכי הסקר לא התחשבו בעובדה שישראל לא השתלכה את טנקו ה"שרמן" וה"אמ-אקס-13" וההיפה ארთם לאגדטאות, אלא שיפצה והפכה אותן לטנקים שיטודשים ויעילים. אחת מעסקות הרוך השתלחות הירתה בכישת טנק ה"פטור". את טנק הפטור רכשה ישראל מארה"ב דרך גרםיה, באמצעותicamente.

מאוחר יותר שלישראל לא היה יחסים דיפלומטיים עם גרםיה באותה תקופה (1964), הבסעה סוויה כסודית בירוט.

בראשית נובמבר 1964 יצאה המשלחת לגרמניה בראשות שא"ל שמואל גורדיש. בין אבשי המשלחת היו: סג"מ אביגדור קהלביה, עמוס כא-קמב"ץ גדור; חרים ארדז - מ"פ מגדור 82; נתקה ביר - מ"פ לשעבר בגדור 82; דס"ן אהוד אלעד דרבים אחדים, ביניהם בגדים שנדרן לשימוש אבשי אחזקה לטנקים.

המשלחת בסעה במסרווה של משלחת שטודנטים היוצאת לטיול. התיריליים הולבש במדי צבא גרמנים והוא עברו בלילות למרכז שיעוריים. תרגמו לעברית, והפכו למלגות דבה בקשר אבשי המשלחת, ובמיוחד עודדרו התלהבות הטנק עודד התפעלות דבה בקשר אבשי המשלחת, ובמיוחד עודדרו התלהבות ה"בלמים" המשוכלים שהיוו שיפור ערום לערמת מערכת בלמי הצנזורין, שהיתה גרוועה בירוט וגרמה להתבשויות במהלך אירודרים וקדבות. (18)

(18) חלק זה נלקח מ:כפיר, צה"ל בחילו, עמ' 63
משה א. גלבוע, "שש שנים-ששה ימים" (ת"א:טט-עובד, 1969) עמ' 63-64
אבי גדור קהלביה, "דרך לוחם" (ת"א: שיטמצקי, 1989) עמ' 68-69

אבל המשחת אף הרעברו קורס נהיגה בטנק ה"פטון".
כأشד סירומה המשחת את הלימודים והאימונים, חזקה לישראלי להקים את גדרה הפטודים הדאשון, במסגרת חטיבת 7, הוא גדור 7 בפיקודם של א'קי אבן וסגןו, בתק'יה ביר'.
הגדור מוקם במתחבה "בתן" שליד בא"ר שבע, אפוך מעיטה כבד של סודיות.
מפקד הגדור ראה בטנק כלי מודרב ומסובך להפעלה, ודרש אבשי צורת שרטוט גבורה מהרגיל, אך למעשה היה טנק ה"פטון" קל להפעלה יותר מכל טנק אחר שבידי צה"ל.
האימונים בערכו בחשאיות, ובעה מאטך רב שלא לחשוף, אורם מהר מאד בתקבלו ידיעות מכך ובהן דיווח על ידיעתם באשר למתרחש באזורי.
לאחר תקופת הקמה ועם הכביסה לשגרה, קיבל אהוד אלעדי, איש גייסות השדרון, את הפיקוד על הגדור, והגדור המשיך באימונים ותרגילים.
טנק ה"פטון" התאים מאד לאופי חיל השריון ולפערותיהם ותרם רבות לمعدך הכוחות של חיל השריון.

2.5.2. פועלות השדרון בין "קדם" ו"שנת הימים" (19)

בחודש יולי 1964 הופעל לראשונה המobile הארצי. בפועל זה, שהוביל מרים מהכברת אל הנגב, הירא תלויים פיתוח הנגב וקליטת חלק ניכר מהעליה בישראל.

מידיבות עבר התגדר בתקיפות למפעל המobile הארצי ו החליטה להתנקל לו. פעם אחר פעם התקלחו תקריות גבול, בדרך כלל אחרי שמדובר סורי היה פותח באש על פדרול של צה"ל או על טקטוד ישראלי. משקיפי האור"ם הם אלה שהפשיקו את התקירות, עד לפעם הבאה. אחד השחחים המודדים בירouter לפורענות היה מסביב לטל-דן. הקק"ל הシリיה באזורי זה דרך עפר, וקיובצי הסביבה עיבדו בטרקוטרים שטחים למטע.

מפקד גייסות השדרון אז, אלוף דוד אלעדי (דודו), טען כי טנקים עשרים לשתק ביעילות את האש הסורית, שם היא בורטה מתנקרים מוחופדים. יתרה מזאת, דוד היה משוכנע לטנקים שתותחיהם יורדים אל מתרות בקורס, יוכלו לנשורת זאת טוב יותר מארטילריה, שטולו הירדי שלה תלול וארנו ישיר.

הרמטכ"ל, רב-אלוף יצחק רבין, בtan למפקד גייסות השדרון את האפשרות להוכיח את דבריו במעשה, ובאוקטובר 1964 הודה דוד למפקד החטיבה המשוררת לשלוח טנקי "צנטוריון" לגזרה הסורית. מ"פ פלאמת צנטוריונים שלח את מחלקו של סג"ם אביגדור קהלביה לאגדת טל-דן.

עמדות הירדי של הצנטוריונים הירא סמויות מעברי הסורים שמעבר לגבול. והיה אם פתחו הסורים באש על טקטוד העוסק בהכשרת דרך הפטולים, ימהרו הטנקים לתפוס עמדות ווישתקו את מקורות הירדי במנוב הסורי שבכווחלה.

בשחור ה-64.3.11. צא שדקטור לעבודות ישורד הקדרע. לפניו בע סירור על זחל"מ ובראש פסעו אבשי חיל ההנדסה. הסירור קרב לאיתו לעיקול שבדרך - המקום המועד בירודה לפורענות. בצהרים פתחו המקלעים הסודרים באש על הסירור ועל אבשי חיל ההנדסה. בתוך 5 דקות תפסו הצטודריבים עמדות והחל קרב אש.

בתום כ-9 דקות הפסיקו משקיפי האו"ם את הקרב. לשה"ל היו 8 אבשים פצועים קל, 2 טקדרים פגועים ומיריש קרע הרוס. כעבור זמן קצר הגיעו לאזורי המפקד החדש של גייסות השריון שיאר מוגנה לתפקידו, וכששאל בכמה טנקים פגעו, התשובה שקיבלו הייתה אף לא אחד!

בפתחה חקירה מקיפה בנושא והגינו למסקנה חותכת: זה"ל הוא זה שאיבדו יכול לשתק את הסודרים, ולא הטבק! האשם הוא בגורם האכזרי. مكان ואילך היה המשרה הרשובה של הטנקים היישראליים - טנק האויריב. מפקדים וצוטרים בירשו מריד אל המשימה הדחופה: שרבור הרמה והמיומנות, במיזח של תותחבי הטנקים. בשוח עצמו בעשו הכבאות לתקנית הבאה.

על מנת שלא להכשל בשבייה, הובאה לתל-דן גם מחלוקת של טבקי "שרמן" ולטנקי הצטודריבן הרשא רתקיד עזה וגביר משבבי בלבד. ב-11.3. התקחה תקנית בוחלייה השבייה, כאשר המשרה העיקרית היא יירוט הטנקים הסודרים שבשבוי צידי בוחלייה.

התקפה החלה, ומאותר יוטר נכנס לפעולה גם חיל האויר. בשעות אחיה"צ בקשר הסודרים משקיפי האו"ם לשכנע את זה"ל להפסיק את האש.

בתקנית בוחלייה בהרגו 11 חיילים ואבשי קיבוצים, אך המשרה שהרכבה, לפגוע במספר רב של טבקי אויריב - הרשגה. עשרה ימים בלבד בין שתי התקניות בוחלייה, אך בעשרה ימים אלה החל מהפרק בשדיון. אם עד אז הרשם הדgesch, במשך השנים בගידול הכתומי, הפיקוח וה毀ווש של תורה הלחימה של השריון - שילחם ביום ובלילה ובכל פניה שטח - עברכו תמרוכבים גדולים שבהם הופעלו כוחות השריון בהיקף חסר תקדים זה"ל, הרי שמנתה בפיתוח תשומות הלב למקצועיות ולמיומנות של כל אחד מאבשי הצדות שבבל טבק, במרחב הסדר ובסוחות המילואים אחד.

בסוף "המלחמה על המים" פגעו תותחני השריון בפעול ההטייה הסודי. המפעל העברי להטיהת מי הירדן שבק חיים באופן סופי. בישראל חלה מהפכה בהתפתחות השריון.

רמתו של השריון הרגעית ובנתונה אורתודוקסית באמירונו, בכושך פגיעתו, בקצב פנולתו, בחישולו המשמעותי ובעוצמת האחוותה לגשם ודמות המופת של מפקדיו.

כל אלה, בד בבד עם התעצמות הגיס והרכש מארה"ב, תרמו להתפתחותו המואצת של החיל, והתוצאות לכך נדראו במלחמה ששתי הימים.

6.2 השדרון במלחמת ששת הימים

בירום העצמאות ה-19 של ישראל הchallenge מצרים להזרים כוחות צבאיים גדולים אל קדמת חצי הארץ סרבי והשיירה פינורי חד-צדדי של כוחות האו"ם שהרצבו לאחד מבעץ קדש.

ב-22 במאור הכריזה מצרים על חסימת מיצרי טיראן בפבי שידיט ישראלי, ומקהיר בשמו הכרזות הקוראות לישראל לצאת להתמודדות כנגד הכוחות העربים.

לאחר שבשלו הבסירות הדיפלומטיים, הוחלט בישראל לפתח במלחמה.

1.6.2 החזית המצרית (20)

האיום העיקרי על מדינת ישראל היה מכירון דרום - מהחזית המצרית, ועל כן הונמדדו דובב הכוחות לרשות פיקוד הדרום.

הכוא המצרי היה עדרך בשלושה קורדים עירקיים: הקו הקדמי, סמוך לאגראל, שככל את המערכות המבוצרות של דפיה, אום כתף וקצינה.

הקו השובי - במתוח מאל-עריש דרך ג'בל לבני - חסנה, וככל עתודות שדרון רבודת. הקו השורי שבנומק, בין ביר-אגפה וביר-תמאה.

בנרכח העתודה החזיתית העירקית - הדביזיה המשורריבת הרביעית, פיקוד הדרום בנה את תכנית האופרטיבית על ארבעה שלבים:

שלב ראשון - הבקעת הקו הראשוני בשתי גזרות: באזור דפיה - אל-עריש תפעל ארגדת טל, ובאזור אום-כתף - אבו עגילה - ארגדת שדרון. שלב שני יוכרע הקו השובי וירושמדו עתודות השדרון שלו ע"י ארגדת יפה, שתכנס גם היא לפעולה. שלב שלישי נתיד היה להירות מוכך דובב השדרון הנצרי. מאבדי שדרון של ארגדת שדרון יונדו לחסל את הכוחות המצריים הבסויים באזור נחל; ארגדת יפה ריכוזי השדרון באזור ביר-אגפה.

המהלך הראשון הוטל על ארגדת טל בגדה הצפונית. הארגדה כללה כוחות שדרון וכוח צנחנים על זחל"מים, ותפקידה היה להבקיע מערך מבוצר שבד מחייקות חטיבות מצריות וכוחות פלשתינאים.

בבוקר החמישי בירובי ביתן האות, וועצתת שדרון פרצה מצפון לרפיח, אל תוך רצעת עזה, בגדת חאן יונס. הירתה זו תבעת אי-ڳוף שבודעה להביא להסתערות על מעדרך דפיה מזור שטח הרצועה, ואשר גדרה את השדרון הישראלי לקרב קצר אך מוד נגד חטיבה. פלשתינאית.

(20) חלק זה מבוסס על: ישראל, משרד הבטחון-מפקד גייסות שדרון, קצין חיבור דאשי, "אגדורף הברזל" (ירושלים: 1969) עמ' 31-41. (מעתה ייקרא "אגדורף הברזל").

אל"מ מרדכי בר-אורן (עורך) "ששה ימ"ם-צה"ל" (גביעתיים: משרד הבטחון 1968) עמ' 34; 60; 82; 82; 90; 91. (מעתה ייקרא: בר-אורן, ששה ימ"ם).

כפир, צה"ל בחילו עמ' 76-77; 80; 89;

לאחר שהמערך נפרק, המשיך הכוח לעבר אל-עדיש מוביל להתקבב לשहור ולבתוח הכביש שבסאר מאחוריו. בדרך, במרקם של כ-10 ק"מ מזירה לאל-עדיש, היו המצדדים מודדים במרחב הגנה מבוצר בירותר - מערכ הג'ראדי נעל כביש המערך זהה ביחס קרבי מושך והוא בכבש כמה פעמים, מאחר והמצדדים שבו וחסמו מחדש את ציר דפייה - אל-עדיש). קרב בסוף התראה בשיח' זוויד. הכוח בע בצריך קשה בירוט לתיבורה, עד שהגיע למבראות הדומרים של אל-עדיש.

בפרק, בתום יממה ראשונה של לחימה, המשיכו אויגdat טל בלחימה בשבי הצירדים המוביילים מאל-עדיש מערבה, אל קנטרה שעל תעלת סואץ, ודרומה לכירוון ביר לחפן, שם מתפצלות דרכים אל אבו-עגילה וג'בל לבני.

ביום הלחימה השני התפצלו האויגdat לשבי כוחות. כוח אחד יצא בפרק דרומה אל שדה התערפה של אל-עדיש. בשעות הלילה המוקדמות יצא כוח שני לאורך ציר הצפון, לכירוון קנטרה.

קרב טנקים ראשוני התנהל באורו יום בשדה התערפה של אל-עדיש, ובסיומו נפתחה הדרך אל ביר לחפן. המערך המצרי התמודש, אל עדיש בכשה ורצעת עזה בותקה. שער צפון סיבי נפרצו לדוחה והאויגdat יכלה להוסיף ולהתקדם מערבה לעבר ביר-לחפן וג'בל לבני, ביר גפאה ואריסטניליה.

הכוח העיקרי של אויגdat טל, חטיבה 7, פעל ביום השלישי למלחמה במקביל לאוגדת רפה, מצומת ג'בל לבני מערבה. מערכ ההגנה המצרי הראשון בפרק החטיבה היה ביר חממה, איזור של מחנות צבא גדולים ושדה תעופה שבו החזיקו הצדדים חטיבת דגליים וג'ודד טנקים. ביר חממה נכבשה בקרב קצר והכוח המשיך מערבה עד איזור ביר-דוד-סלים, שם גבר על טנקים מצריים שעמדו בפרק. בשלב הבא לחמה אויגdat טל בשירוון המצרי באיזור ביר-גפאה. בתחילת נלחם גדור טנקים קלים על הכביש, מביר גפאה מערבה, לחסום את הציר בפני תגבורת מצית שועללה להגייע מכירוון התעלה. יתר הכוח בע דרומה, שם נhalbה קרב עם חטיבה מצרית משוריינת אשר בקשה לפרוץ דרך למצרים.

בפרק הירום הרב עיר ו爱好דרון לחימה בסיני, הפנתה אויגdat טל את כל כוחה שבציר המצרי, מערבה אל תעלת סואץ. ממערב לביר-גפאה הובל כוח של טנקים אם-אקס-13 לחסום את הדרך בפני תגבורת מצית, שעה שבערך קרב שרירון גדול מדروس-מזדה.

בלילה שלאחר הקרבות בביר-גפאה ביסו המצרים לפרק את החסימה מכירוון התעלה, ואולם נכשלו לאחד שכוח נוסף מאוגdat טל הגיא לאיזור. האויגdat המשיכה לבער אל עבר התעלה, כאשר היא מנהלת עוד שני קרבות לילה קצריים בפרק. הכוח הגיע לטעלה מעת אחורי חזרת הליל.

השלב הסופי בלחימה של אויגdat טל היה חビיה של שני חלקי האויגdat בכביש העובר לאורך הגדה המזרחית של תעלת סואץ. חילופי האש האחדרונים היו כבר לאחר הפסקת האש שהוכרזה בחזית הדרום והופסקו לאחר שכוחות השירוון הירושאים השיבו אש במדינות הרבה רבה מזו של הצדדים. מחייבתה של אויגdat טל הסתיימה הלחימה בפרק.

בעוד האוגדה הצפונית מבהלת קרבנות בגזרה הצפונית, בערכה אוגדת שדרון לקרבנות הבקעה בשער אבו-עגילה, בפתחת ציר התגנונה המרכזי של מדבר סיני, הציר המחבר את אבו-עגילה דרך ביר גאגפה עם אסמעיליה אשר על גדרות התגנלה, שם בנו המצרים מערך מבוצר שהשתרע לרוחב ולעומק של עשרות קילומטרים.

פריצת המערך המצרי שהשתרע מארום-כתף ועד אבו עגילה, שהוותלה על אוגדת שדרון, חירבה פגולה מושלבת ומתחומת של כוחות שדרון, ח"ר' רצנחים. בשלב הראשון השתלה החטיבה המשורדייבת על מוצבי החוף המצרים, שהתרפסו לעומק של כ-35 ק"מ ואחה"צ קידמה טנקים לעבר המיתחם העיקרי. במקביל ביצעו גדוד טנקים נצמאים מהלך מכני, כאשר פעל בגייה עקיפה לאיגוף אום-כתף. הוא כבש את מיתחם אל-בתיר והתייצב לקראות החשיכה בעורפו של המיתחם העיקרי, כאשר הוא מתק את עתודות השדרון של המצרים.

בחוץ ליל 6/5 בירובי החלת התקפה העיקרית, כאשר הח"ר' חודר אל מערך החיפויות ומשדרן, בעוד כוח החננים פרש על חלק מריכוזי הארטילריה, וחתיבת השדרון פורצת מזרחה, בצד הקבוע הראשי.

באורתו לילה בכבש מיתחם אום-כתף והכבש עד אבו-עגילה היה בידי צה"ל. בזוהר ה-6 בירובי החלו כוחות קדמיים של האוגדה להתקדם לעבר בקעת אל קצינה.

ב-7 בירובי כבשה חטיבת שדרון את מיתחם אל קצינה, כמעט ללא לחימה. אוגדת שדרון המשיכה בכוח מצומצם דרומה כדי לחסום את דרך הנסיגה של דביזיה 6 המצרית, שהחלה לסגת מערבה לעבר התגנלה.

בלייל ה-8.7 בירובי הגיעה האוגדה למערך של מיג'וד ג'יבREL יאקווט וגילתה בובוק מיתחם חטיבתי של שזכה לכינוי "מתחס הרפאים". התגנלה קרבת איזור והמצרים החלו בהתאגדות לבסירה. לקרהות בזוהר רצאו המצרים מערבה לעבר נחל, כאשר אוגדת שדרון מציבה להם שם מארב חטיבתי. הטור הקדמי הושמד כליל, והכוחות המצרים העודפים באיזור א-תמוד התפוררו, כאשר הם מותרים שעדרות טנקים שמירים מאחוריהם. כוח שדרון אחד כבש את א-תמוד ולעת עבר השרף לאוגדת שדרון בנחל. טיהור הצד הדרום הושלם.

או גdat רפה לא בכנסה אל המלחמה בקרבות הבקעה. תקידה היה לחדר לעמקי האויב ולמבודע מואגדות טל ושרון את מכות הבדיקה האפשרות, לאפשר להן להשלים את ההבקעה ולפתח את המערכת השניה של המלחמה בסיני ע"י הפתעת כוחות האויב באיזור ביר-לחפן - ג'בל ליבכי, הסתערות על ביר-חסנה וביר תמדה וחסימת דרכי הבסירה של האויב במעבר המיתלה ובמעבר הג'ידי. הציר שבר פעולה האוגדה היה ציר קשה ביותר לתיבורו וסמן במפות כ"בלתי עביר". או ריביה הרשוכיים של האוגדה היו פניו השתח הקשים והחול.

האו גדא כללה שתי חטיבות, כאשר האחת, ששימשה כעוגדה מטבח'לית, לא הופעלה בתחילת המלחמה.

חטיבתו של יששכר שדרי בערכה בערב ה-5 בירובי בצרמת ביר-לחפן ובלמותה את התקפת הבדיקה של השדרון המצרי על או גדא טל. במשך הלילה חסמה העוצבה את כביש ביר-לחפן - ג'בל ליבכי וביר-לחפן - אבו עגילה, והביסה שתי חטיבות שדרון מצריות שהתקONOו לתגבר את הכוח המצרי בזירת אל-עדריש. הקרב המשך כל הלילה.

מיד עם תום הקרב בתקבלה פקודה להמשיך בהתקדמות, למטרות שהכוונה סבל מקשרים שנבעו ממחסור זמני בדלק ובתחמושת. לאחר שורה של התקלויות, כבש הטור אט שדה התעופה של ג'בל ליבני והתפתח קרב שריון בשריון באזורי המחנות הסמור לשדה התעופה.

לעת ערב התמורתה הכוח המצרי ושריון נסוג מעדרה, לנבר ביר אגפה. בכך הרוץ מכלל פעולה כוח עתודת השדריון של קו ההגנה המצרי השני. ב深刻的 ה-6.6 נע הכוח לקרהות שתי מושבות כרוכות: כירובש ביר חסנה ופתיחת הציר ג'בל ליבני - אבו עגילה.

באוטו זמן נכנסה לפועלה החטיבה השניה של האוגדה, כאשר הירא עובהת דרך מתחם אום-כתף בעיצומו של קרב בין המצרים לאוגדת שרוון, ומctrופת אל המערה במרחב ג'בל ליבני - ביר חסנה. בשחריו השבעה בירובי בעה האוגדה לעבר ביר חסנה, במאהה להקרים ולהחסום את המובדים בפני כוחות גדולים של הצבא המצרי הנסוג. קצר לפניו ביר-א-תמה, גילה הכוח כוחות עצומים של שריון מצרי. על אף המחסור הקבד בדלק, הוחלט להמשיך בדרך ולהחסום את מעבר המיתלה. מתוך כל הנקודות הגיעו דק תשעה אל המערב, כאשר ארבעה מבקרים בגדרים ע"י הטעקים האחוריים. הכוח הגיע אל עמדות החסימה בפתח המערב וביתנה פקודה לפותח באש ולהחסם את הבסיסה המצרית. קרב החסימה במשך עד למחרט הירום, כאשר כוחות תגבורת מצטראפים אל הכוח ואספקת דלק חדשה מוצנחת ע"י חיל האויר. האויר, שדרכי הבסיס הראשונות נחסמו בפניו, החל להדחק חזקה לעבר צומת ביר תמאדה.

בבוקר ה-8 בירובי בתקבלה פקודה לנרו עדרה ולהשתלט על מעבר בוסף שעוזר היה לאויר לברוח בדרך דרכו - ג'בל ג'יד. לאחר התארגנות קדרה והחלפה תוך כדי לחימה של חלק מהכוח בכוח רענון יחסית, יצא טור משוריין לעבר מיצר ג'בל ג'יד. בהגיעו למקום, נתקל הטור במערך חפור וUMB. בסירע התקפה מדורכזת של חיל האויר פרץ הטור המשוריין אל תוך המערב הצר ונכנס לקרב שריון בשריון בתוך ערוץ שלא ניתן תמרון והתקשרות. בשבי שלבים, חסל כל הכוח המצרי במרקם.

בשחריו ה-9 בירובי התרכזו כוחותיהן של אוגדות יפה וטול בטלעה, בשעה שאוגדת שרוון נלחמה בשריון המצרי בנאחל. לחימת השדריון במרחבי סייני בחזית המצרית, בסתיימה.

בפרק ה-5 בירוני פתחו הירדנים בהפגזה מודוכזת על ירושלים ועל עשרה יישובי ספר יישראליים. מטעסם תקפו מטרות בשטח ירושאל, וכוחות ירדן השולטו על אזור "אדמן הנציב" בירושלים, בו שכן מטה האו"מ. כוחות ירדניים אף פתחו בתכועה מאיימת אל עבר הבירה.

עדצתה השדרון, שכלה את חטיבת השדרון 10 - חטיבת "הראל", ואשד בפרש בפלת החודף במאמה להדוף התקפה ירددנית-עירדנית אל לב המדינה, החטופה לבו לכובן פרוזדור ירושלים.

אזור גב ההר שבין ירושלים לירושלים, נחשב לאזור מפתח, אשר השולט בו, שולט בכל מרחב הררי יהודיה וושומרון.

כוח השדרון הסתער לאורך שלושה רכסים המחברים את פרוזדור ירושלים עם אזור גב ההר: רכס מעלה החמישה - מוצב הרדא; רכס הקסטל - שיח' עבד אל-עזייז; ורכס בית-איכסא.

צירים אלה מלאים ואדיות עמודיות, שdots טרשים ושיפורעים תלולים, המקשרים מאורן על תברעת שדרון.

צבא ירדן התבצר לאורך צירים אלה בתחום מוצבים חזקים, מחופרים, יצוקים בטורן ומוגנים בחגורות של מוקשים.

עם עולמתה מן השפלה פנתה העוצבה המשורינת צפונה והסתערה על יעדיה. אחת מזרועותיה פנתה לעבר המושב הירדני בשיח' עבד אל-עזייז. בשעות הערב המוקדמות דוח מפקד הכוח כי הטקים בידיו וכי הוא ממשיך לכובן חירבת לארזה.

לאחר שלא עלה בידיו הכוח לתקוף את חירבת לארזה, ברוץ אירוגוף מזדחה. בלילה, לאחר קרבות מגע מתעלה לתעלה, בכבש גם מושב זה, והכוח התארגן לתכועה לעבר בידו, בית סוריק ובבי סמואל. עם שחר הגיע הכוח עד מרגלות תל אלפיל, בקדמת המפתח של טנקים וכוחות חרמ"ש, תוך חסימת הכביש מזרחה וסירוע אוידי.

בפרק ה-6 בירוני בעתו המבתר, במאמה להתחבר עם מובלעת הרשראלית של הר הצופית וגבעת המבתר, כבשה הכביש לכפר שעופא, הגעה העיד רמאלה בכבשה והגדה המערבית בותקה לשביים.

בקרב על ירושלים המזרחית פעל השדרון ככוח מסייע לכוחות צנחים וכוחות אחרים. בצהרי ה-5 בירוני השתתף כוח משוריין בהתקפת הגד על אדרמן הנציב, ובמהשכה - בכירובש הכפר צוד באחד, החולש על כביש ירושלים העתיקה - בית לחם ובכיביש בית לחם - חברון. לפנות בפרק ה-6 בירוני תפס כוח שדרון עמדות מול בית הספר לשוטרים, וסייע בהסתערות הצנחים על הבניין ועל גבעת התהמורשת הסומכה.

(21) חלק זה מבוסס על: "אגוף הברזל" עמ' 42; 46; 47

כפיר, צה"ל בחילו עמ' 110

בר-אורן, ששה רמים עמ' 122; 129-130; 150

למהרת בעו הטעקים ברחובות ירושלים המזרחיות, הבקיעו דרך אל שכם וצערו לצבhbאים המבקיעים לעבר מוזיאון רוקפלר.

עם חסירה בעו השדרובאים לעבר אוגוסטה ויקטוריה השוכנת על רכס כרשו, אשר חולש על העיר העתיקה ממזרח. בירום שלמהרת עלה בידם להשתלט על הרכס שמצפון לעיר, ומשם זינקו אל עבר החומות, כשהם מעפליים לכיוון שער האריות ותזההיהם מסייעים בפריצתו. טנקים אחדים חסמו ביבטים את כביש ירושלים - יריחו ובכך אבטחו את פריצת הצבhbאים אל הר הבית והעיר העתיקה.

ב-7 בירוני בשלם כיבוש ירושלים, והכוח פוצל לשתי צפונה והתהברה עם בעה לכבר העיר יריחו וכבשה אותה, והשניה בעה צפונה והתהברה עם הכוח שפועל בג'בון.

הכוח שפועל בג'בון היה חטיבת המילואים המתרכבת - 45. על החטיבה הוטל להערך בשבי ציריים - גזרת תעך - ג'בון, וציר ג'בון - ינעד, כאשר המאיץ העיקרי מונפה להבקעת הציר הראשון.

בתוך שעטנים השמידה החטיבה את תוחמי ה"לובג-טרום" שאירימר על כל חבל תעך. לאחר מכן כבשה את מתחם בורקין, והכוח העיקרי של התרכז בצפון עמק הדותן.

ב-8 בירוני החלה הסתערות על העיר ג'בון עצמה. כוחות שדרון השמידו פלוגת "פטובים" ירדניים, וכוחות חיר"ד השתלטו על החולשים על העיר, תוך הפגזה מחרות. בبوكח חדרו השדרובאים אל העיר, הביעירו טנקים ירדניים ושתקו מוקדי התבגדות. בצתמת קבשיה, דרוםית לג'בון, התבהל באורו זמן קרבות השהייה בין כוחות עתודה של החטיבה לבין כוח ירדני מוגבר.

עם דת החטיבה בערכו הכוחות זה מול זה, מוכנים לקרב. כוחותינו בעמק דותן והשדרה המשורינת הירדנית - על גבעות קבטיה. לאחר הפעצה של חיל האודר הישראלי על השדרון הירדני, נפתח קרב שדרון בשדרון, שנמשך כל שעوت לפני הצהרים מטרוח קצר בירוד. בצהרים הובס הכוח הירדני ונפתחו הדרכים לטובאס ולבקעת הג'יפטליק אשר על גdots הירדן.

בשעה שפועל כוח זה מכובן צפון מערב בהבקעת עמק דותן, פרצה עדצתה שדרון אחרת, מחתיבת שדרון 27, אל מרכז ג'בון מכובן צפון מזרח. הכוח, שהשميد בדרכו מוצבים ירדניים, הגיע למבואות עמק זיבידא ושם התבהל קרב טנקים עם הכוחות הירדניים.

כוח אחר נכבש לקרב עם ריכוזי שדרון ליד עקה, סמוך לעיר טובאס. עם עלות השחר נכבשה טובאס. התקפת השדרון הלילית בעמק זיבידא הייתה קצרה ומוחצת, וכל הרכב כמעט ולא נפגע.

השדרובאים המשיכו בדרכם למשימה הבאה: כיבוש העיר שכם. כאשר הגיעה העוצבה לשכם, השבורה תחילתה תושבים לתגבורת עירקית ולא פתחו באש. משגלו את טוותם, החלו להטיר אש על השדרובאים. אלה השיבו באש ומחיקת טנקים נשלחה לשחר את הפתח המערבי של העיר, בקרב בו הרשמדו כלים ירדניים רבים. העיר שכם כבשה ונחתם כתוב כניעה.

עם תפיסת מעברות הירדן, תמה הלחימה באגדה המערבית - בחזית הירדנית.

המלחמה של כוחות השדרון בחזית הסודית ברמת הגולן נפתחה ביום החמישי של המלחמה - יום ו' ה-9 בדרכו.

במשך 19 שבועות התבצרו הסודרים ברמת הגולן, הקימו קו ביצורים אדיירים, מרגבים, מחרפים ומוציאדים בכל רבי. ואלה ביצורים.

כאשר נטיריהם הקרבנות בגזרת סיני וביהודה ושומרון, העביר המטבח'ל כוחות לצפון. בין הכוחות הרעברו חטיבת השדרון 37, 45 ומאותה יוטר גם חטיבת השדרון 10.

המערכה על רמת הגולן כללה שני שלבים מרכזים, שהתרחשו האחד במקביל למשנהו: (א). הבקעה של שתי עוצבות שדרון אל גב הרמה, בשתי נקודות פריצה שוכנות והשתלטות על מעטה המערך הסודי לאורך מדרכות הגולן. (ב). כבוש המרחב במדומי הרמה והשמדת הכוחות הסודרים שבמצאו במרחב זה.

בפרק ה-9 בירובי החלו עוצבות השדרון להעפיל, תוך קרבות הבקעה כבדים, אל מרכמי הרמה. הפעם שביניהן פרצה באחת הגזרות התוללות ביורח, סמוך לקצה הצפוני של הרמה, מול כפר סאלד. עוצבה אחרת נאבקה עם ביצורי השדרים ועם מתלולי ההר בצד עורפייה-כורה. בערב הגיעו הנוצבות אל במת ההר, כאשר בירובים השתלטו כוחות חי"ר על מוצבי תל-עוזיאת ותל פאחים וככשו את תל-הילאל, דרדיה, דרמשה וככל הא祖ד שבין ג'בו לג'לאביבה. לאחרת סייעו כוחות השדרון לח"ר לכבות את מוצבי בית המכס ודריג'את אשר מול גזרת בנות יעקב. בדרום הרמה - מול תל קצין העפילו כוחות שדרון וח"ר על שרופלי ההר וככשו את מוצבי תאופיק.

בעוד קרבות אלה, השיריים לשלב אחד של המערך, התנהלו במלוא עוזם, במאה השלב השבי בעיצומו. העוצבה המשורירית, אשר הבקעה יומם קודם לצפון הרמה, החלה לנבע לעבר קו בוניטה ובצחרים כבשה את העיר.

עוצבת השדרון שהבקעה בצד עוכפה-דרוויה החלה עם שחר לבוע לעבר קבינה ו-רוואסט, והגיעה אף היא למבראות הדרוםירים של קו בוניטה. עוצבת שדרון בוספת הסתערה לפנות בוקד על מוצבי תל-חמרה, המשיכה לעבר מג'דל שאמס וממצירה, כבשה אותן והגיעה עד צומת חמדייה.

בצחרים נפגשו הנוצבות שהבקינו בצד קלעה - צוירה ואלה שבצד דרוויה - קבבה בשער העיר קובניתה. עוצבה אחדרת עלתה לעין פית וכבשה את מסעדה, במשולב עם כוח חי"ר.

(22) אטלס קרטא מעדר שבי עמ' 81

בר-אורן, ששה רטראט עמ' 202; 194;

אגף הברזל עמ' 49; 52-53

התבגדות הסורית התמורתה כליל לאחר שהשדרינגןאים הבקיעו אל אב הרמה. לפניהם ערבי, בموقعם שבת ה-11 בירובי, השלים כל כוחות השדרין את משימותיהם. תמה המعرקה על רמת הגולן ועמה תמה מלחמת ששת הימים. נצחונו של צה"ל בקרבות היבשה של מלחמת ששת הימים הרגשים במידה מכרעת נ"י כוחות השדרין שפעלו במשימות עצמאיות, וכן שיטשו כטסרים ומגינרים לכוחות הצנחנים והחני"ר. חיילי השדרין, שזכו להכרה כחיילי יבשה לוחמים לכל דבר, הצדיקו במלחמה זו את האמור שביתן בהם.

2. השדרון בשנים 1967-1973

2.7.1. שנויים וחדושים

כבר לאחד מלחמת הבזק של ששת הימים ביראש צה"ל להפיק לחקים. השדרון נושא וחוקר השדרון, אל"מ (מריל') פרופ' יהודה ואלך, העלה על הכתב את הלקחים הראשניים של "המחלומה המשוררינית בזאת צה"ל 1967". ולאחר עיקרי הדברים:

מאז תום מלחמת העצמאות היה כלל יסודי בתורת הלחימה של צה"ל שקבע שאם תאלאק ישראל להלחם שרב, תועבר המלחמה בהקדם לשטח האויב. הסיבה - לרשותם אין מרחיב תמרון, שטח שהוא יכול לזרע עלייו תחת לחן עד להתאגדות למתקפת גגד.

לבד מהיד האידיר אין חיל המסוגל למלא משימה זו באורכה רעליל יותר מאשר חיל השדרון. לאחר שהוכיחו את עצם במלחמה ששת הימים היה לאיום השדרון חלק עיקרי בלחימה ביבשה.

השדרון הסדייר גדל והתעצם ונפרש לאורך הגבולות. מפקדת גייסות השדרון הקימה את מפקדת הכוחות המשורייניים בסיבי, שארגנה וביצרה את החזית בכו התעללה. שדרון נפרנס גם לאורך הגבול המזרחי והצפוני, ויצר מריד חדש בהגבת קו הפסקת האש.

בדרך דכוב קרבו משוריין חדייש, שוכלה מערכת ההדרכה אשר בדרשה להדריך כוח כפול מאז 1967. תורת השדרון שוכבה לאורך לוחם שהופקו ממלחמות ששת הימים, ולאחר סדרה של דיבובים ברמות שדיבות ובחיבות מעשיות בשטח, גורשה תורת התפעול והמבבה. הארגובי של מערך השדרון החדש. החומר

המוצג בכתב והופץ כדי להזכיר לכל חיילי השדרון. הוקם גם צוותם לוחם שלירוה כל פעילות כדי לפתח תרגול קרב לשדרון במלחמות התהווה.

פותחה שיטה של תרגילים שלדים להעלאת כשרם המקצועי של המפקדים ברמות השורבות. הרשם דגש באימון המילואים ושוכלל מערך התחזקה, מתחייב משחריקת הכלים בטחון השוטף ובארטילריה המיזוחדים.

המלחמה של יולי 1967 הסתיימה בהפסקת אש, אך המצרים לא הבירר לשקט להשאר בכו התעללה (שארכו 160 ק"מ), ותוך זמן קצר בירouter פתחו בתగבורות. לאורך קו התעללה שדר שקט מתוך שליטה מידי פעם בתקירות אש. צה"ל העמיד בתעללה חטיבת שדרון מוגברת.

באפריל 1968 כוח מוגבל זה לא הירוה עוד הגנה מספקת. עבד אל באצ'ר, שליט מצרים, הודיע כי מצרים הגיעה לשלב ה"עמידה האיתנה" מול צה"ל העורך לאורך תעלת סואן, ובתחילה ספטמבר הצהיר שר ההגנה המצרי כי בפתח שלב חדש, שלב ה"הדרתעה הפערילה".

ב-8 בספטמבר פתחו המצריים בהרעשה ארטילרית במרצת בגזרה הצפונית של קו התעללה, מקנתרה ועד פורט סעיד. חיילי צה"ל מיררו לעמדות ולמקלטים, אך אלה לא תוכבבו לעמידה בפני פגיזים, עשרה חיילי צה"ל בהרגו ו-18 נפצעו. (23)

(23) בפיר, צה"ל בחילו נט' 119; 122-125

ב-26 באוקטובר, שוב הרכבתה במפתיע מהלומה. מצרים. במשך תשע שעות כתשה הארטילריה המצרית את קו התעללה לכל אורך. צה"ל הגיב מהלומה ארטילריה בעיר סואץ, על נמלים מצד המצרי של הקו רעל מטרות אחרות. נאחז פינה את רוב תושבי העדרים סואץ, איסמעיליה ופורט סעיד, והכשיר את הרכע להשתה הארטילריה. צה"ל בכנס לשלב חדש ומזרד בבושא ההערכות והתבצעות בחזאי האי סיני, ובמיוחד בקו התעללה.

מפקד גייסות השריון, אלוף ישראל טל וסגנו אל"ם אברהם (ברן) אדן, זרמו לדרום אצל הרמטכ"ל חירם בר-לב ובמסגרם כיו הוחלט לחזק את הגנת סיני בחרבת שריון ועודפת. כדי לפתח ולפקד על הכוחות המשוריינים בסיני שלחו לשם את אל"ם אברהם אדן, שהועלה לדרגת אלוף. לרשותו של מפקד הכוחות המשוריינים בסיני הועמד צורות תכובן שבו הינו ב指挥 כל החיליות הבוגרות בדבר: מהתותחנים, חיל הקשד והאלקטרוביק מהילות החימוש וההנדסה וכמוון נציג מגיסות השריון.

הצורך חיפש פתרונות טכניים להתבצעות, בדק עמידותם של ביצורים ובנתן אוד ידוק לביצוע. לאחר שקו התעללה ישן ונפנ' המים שטוחים, חשבו להקים נקודות התראה ברוחחים של כ-10 ק"מ. במרחקים כאלה ביטן לקרים תכניות בשעות היום. להבטחת הפיזית של החיילים שעסוקו בתכניות ובמאדרים תוכבבו תחילת עדות קשורות, מביצרות שכבת פצץ, שתגרום לפצוץ הפג' לפנ' שיחזור לעמלה. ברן כינה את העמדות המבוצרות "מעוזים", ועל שם בקראה תכנית ההגבה של חזאי האי סיני - "מעוז". (24)

המעוזים בודדו להתראה ולהגבה על חיילים שנמצאו בהם. התפרק הדגש היגנטי העיקרי הוטל על כוחות השריון בסיווע חיר', ארטילריה וח"א. ברן הציע לפתח דשת דרכים: כביש שיאפשר ליחידות חיל התותחנים להלטם ביעילות בקרב ההגנה הבירית, לדגל ולהחליף נעודות לדוחב הגזרה, לאודר הדרך זו בקבוע שתחי המתבה לשריון, אשר בודע לחוש לעזרת המעווזים בתוך 30 עד 60 דקות. כן הוצע דרכם רוחב במרחב 30 ק"מ מהעללה, כדי שיובילו בה כוחות שריון גדולים יותר ואספקה מגזרה לגזרה, לפי צרכי המערה. בכיבוש הרוחב ברוחב להתרנס עתודות שריון שיונדו לשבוד בסירות צליחה מצדיים.

אלוף פיקוד הדרום, ישייהו (שייקה) גביש, אישר את התכנית בהוסיפה מספר מעוזים בקבעה, איסמעיליה, פירדאן, המיטה והגידי. הרמטכ"ל הוסיף אף הוא מספר מעוזים. מפעול התבצעות היה אידיד. השתתפו בו אלפי חיילים ואזרחים בהדרכת חיל ההנדסה.

כאשר פתחו המצרים בצליפות, כבר היה המפעול קרובה לסיום. ב-6.3.69 הカリיז נאץ כי מצרים פותחת במלחמת התשה. באותו יום בדרק להשלים שלושה מעוזים.

בעוד צה"ל מתבצר לאוריך הקו, הקים האלוף אדן את ארגדת סרבי ותרגל, אורתה לבצע משימות שדבות, לרבות האכבה בירידת. האימורים נעשו פגמים דבות בקרבות אמת, עוד לפני פתייתה הרשמי של מלחת התשה, ובמהלכה בערכו מבצעי שריוון ופעולות תגמול בדרום ובצפון.

2.7 מבצעי השrido

2.7.2 מבצע "טורפת" - מראן 1968 (25)

שליטה חדשה אוחרי סיום מלחת ששת הימים התקחה בהדרגה הגיזרה הירידנית. התפתחה שרשרת תקריות, שבהן פתחו באש מחבלים על סיורי צה"ל. בעיריה כראמה הקימו המחבלים מעין שלטונו עצמי, הקימו מתחם אימורים וריכזו מוצבורי בשק. ככל שקרבו מסירות יום העצמאות ה-20 למדינת ישראל, גברה התהוויה שהירידנית יעשה מאמצים לשבש והוחלה לצאת לפועלות מנגנון לשיהור מרכזיה המחבלים בכראמה.

ב-18.3.68 פגעו המחבלים באוטובוס תלמידים, רע"י כך הפכו את הפועלה לפועלות תגמול. הפועלה, שכונתה "מבצע טופת", הופעלה מהקזה הצפוני של ים המלח ועד לצפון גשר אדם, מבחר הירדן ועד למרגלות הרי הגלעד. מטרת הפעולה הייתה לחסל את בסיסי המחבלים, להרים ולהשמיד את אביהם בפחות מ-24 שעות של הימצאות בשטח אדריב.

תבנית המבצע הרתה: בני גודדים יחדרו מדרום ומצפון לכראמה, כדי לבזבז את אזור הפעולה. תוך כראמה יוחדר כוח צבאיים רכוב על זחל"מים ומטו גבר בטנקים. כוח צבאיים נוספים ייחסם את ציר הבסירה. חיל ההנדסה נדרש להתקבב לבננות בניי "气" (gas) קלוביים (26) באזורי גשר עברdalella וגשר אדם.

זמן הפעולה, באופן יוצא דופן משאר פעולות צה"ל, ברעד להיות ביום. ב-21.3.68 השכם בבדקה, החלו הכוחות לבוע לכוכון העיר. כעבור 15 שעות של קרבות, פיצק עמדות, מתחם אימורים ומבנים, הסתיים המבצע. כ-150 מוחבלים נהרגו במהלך המבצע. ארבעה חיילים ירדנים ו-128 מוחבלים ירדניים נלקחו בשבי, וכן נלקח שלל רכב.

2.7.2 מבצע "רביב" - הפשיטה המשוררת לאפריקה. (27)

בתחילת ספטמבר 1969 הוחלט לבצע פשיטה משוריינית מעבר למפרק סואץ, כדי לפגוע ב"בטן הרכה" של מצרים, הרחק מוקו העימות של תעלת סואץ וקו בר-לב. החוף שנבחר לפשיטה היה החוף המערבי של מפרק סואץ, בקטע שבין א-דייר ובין ראש צופראנה. בקטע זה היו כ-25 בקודות משמר מבודדות ומאוירישות, אשר ביביהן בעו סיורים מצריים.

(25) כפיר צה"ל בחילו עמ' 124; 128

(26) ראה לקסיקון לביטחון ישראל עמ' 125

(27) אטלאס קרטוא גשור שבי עמ' 123

כוח הפשיטה הישראלי, שהורכב מאנשי שריון, צנחים, חיל הים והנדסה, היה קטן ומצוודים ובבבירותו בקפידה. הכוח התאמן עם בחרות של חיל הים, אשר אבשיד אויתרו את החוף והכיבדו אותו לנחיתה ולפשיטה ואבשיד הקומנדו הרמי ("אבשיד הצפדיינ") טירהו את הים מכוחות אויב רטימיים. המשימה שהוטלה על כוח השריון נסחה כך: "כוח שריון יפעל בגדר אויב מצרי בחוף המערבי של מפרץ סואץ, בין א-דידר לבין ראש עופראבה. הכוח המשוריין ינחת באמצעות חיל הים, לפני אורן ראשון, וירешט במשר אויריך ציר החוף. בתבורה על ציר זה ישמיד הכוח את המטרות הצבאיות שלאויריך הדרכ ויתקוף את המחנה המצרי בראש-אבו-דרג", כולל מתקני המכ"ם שבו. אח"כ יבדע ויתקוף את מחנה המכ"ם של עופראבה ואת המכ"ם שבו".

ב-9.9.69 ירד הכוח המשוריין מהבחתות בא-דידר ופתח בפשיטה המשוריינת הראשונית של צה"ל לאפריקה. כלי הרכב בעור דרום בחשיכה, כ-25 ק"מ לעבר המחנה הצבאי בראש-אבו-דרג, כאשר הכוח הפורש חוסם את הדרכ מאחוריו ע"י פצוץ הכביש. לפנות בודק אברה תנדרת כלי הרכב המצריים על הכביש. כוח הפשיטה השמיד עשרה כלי רכב. מעל השדרה המשוריינת בפרש טריז אויריה אוירית לשם חיפוי. כאשר קרבו הפרשטים אל המחנה הצבאי, פתחו באש מרכזת והשמידו מבנים רבים, לרבות המכ"ם, תוך כדי עצרה אוירית ממשורי חיל האויב. מאוחר יותר עברו לתקיפת היעד הבא - מחנה עופראבה הדדרומי - וגם אותו השמידו, על כל מתקנייו. משסיאמו התארכנו הכוחות להמשך תבורה, ותוך כדי כך המשיכו אש על כל השטח שטביהם. כוחות צה"ל ובهم כוחות השריון, עברו על פניו יותר מ-50 ק"מ במשך 10 שעות, פגעו בכל רכב משוריינים וברכב "קל", השמידו מתקנים חינוכיים וגרמו לאבדות מצידות רבות.

הפשיטה המשוריינת לאפריקה הייתה מהוצאות שביצעו צה"ל, ובה בא לידי ביטוי כוח העזה, התכונן והשיטוף בין השריון לשאר כוחות צה"ל וחילוותיו השוביים. צה"ל, וביחוד השריון, הוכיח את כושר ההפתעה המוצלח ואת עדיפותו על פבי האויב.

3.2.7.2 מבצע "קלחת" – מאי 1970 (28)

הכשלון של צבאות ערבי במלחמות ששת הימים חייך את התפיסה של ארגוני המチャבלים כי רק במלחמה עממית ובמלחמות טרור ניתן להכריע את ישראל ולהתגבר לה תנאים הרצויים למידנות ערבי ולתגובה ההתקפות הפלסטיניות. בעידוד מדינות ערבי, ובמיוחד סוריה, בחרו המチャבלים לבנון כבסיס לפועלם. תוך שנתיים, 1968-1970 נוצרה באזור מובלעת מチャבלים שזכה לכינוי "פת"ח-לבך" (ארק הפט"ח), וממנה הגיעו המチャבלים לבנון כבסיס השיא בפעולות המチャבלים היה בחודשים אפריל ומאי 1970 – 16 פעולות הבליה, שבהן נפגעו 22 ישובים. צה"ל הגיב באמצעות שארתיים – מארבים, פשיטות, הפגזות ארטילריות והפצצות, אך תגובה זו גדמה אבדות מוגבלות למチャבלים, ולא הביאה להפסקת פעולתם או אף לצמצומה.

(28) אלוף משה בר-כוכבא (ברן) "מרכיבות הפלדה" (معدכנות, 1981)
עמ' 263-265; 277 (מעתה יזכיר: בר-כוכבא, מרכיבות)

בצמראת צה"ל הוחלט לצאת בתכנית תקציבית להשמדת בסיסי המחבלים. בסוף תחיליך התכנון אובשה תכנית "קלחת", שהחידוש העיקרי שבה היה הפעלה של חטיבת שריון בגדר מוחבלים. חטיבת השריון "ברק" בתגבור כוח מפלוגת הסירוד של חטיבת גולני, כוח מסירות "אגוז" וכוח מגודד הנדסה, נקבעה לקבל על עצמה את ביצוע המשימה.

ב-12.5.70 לאחר חסות, יצאו הכוחות לדרכם. כבר בתחילת דרכם נתקלו הכוחות בתקלות שונות, שבגרמו עקב תנאי הדרכם הקשיים שפגעו בתכניות כלים אחדים. לאחר מספר שעות, נחצה הכו הסගול. הכוחות המשיכו ובתקלו בטכשול באמצעות הדרכ, שאילך אותם לנסות ולמצוא דרך חלופית, אך אש מחבלים הקדימה אותם. בשעה 10 נשמע פרוץ אדריך - אשרן בצריך בראשיאל - פרוחאדר - שיבא - פרוץ. כאשר חודשה התבונה, החל קרבות בין הטנקים הישראלים לטנקים הלבנוניים. היה ברור באורכו זמן שלוח הזמינים שובש, ועד מהרה הוחלט, לאחר התיעוצרות עם ראש הממשלה והרמטכ"ל, להשתאר ללילה ולהמשיך בפעולות גם למחרת. עם רדת הלילה המשיכו הכוחות לפניו על ריכוזי מחבלים בכפרים, בשיתוף עם חיל האוויר שבלחם במטוסים סודרים שניסו להפறע מהלך המבצע. בלילה התכוונו הכוחות לתקיפה של כוחות מחבלים, אך התקפה זו לא הגיעה. בוקרו הוקדשה תשומת הלב לבסיסי המחבלים שעל הגבעות, שם היו מוחבים קטנים לעשרות מחבלים. עם התקדמתה של התקפה, נטו רוב המחבלים את נשקם וברחו. לתותחנים ביתנה הזרמת שפועלותיהם מירום קודם עלו יפה ופגעו באופן מדורייק במשרות. בכפר חמם גילתיה סריקה נסافت את מפקדת ארגון הפת"ח - בנין דו-קומתי מלא בנסק. בצהרים פינה צה"ל את הפת"ח-לבנד, כאשר הדא משאיר מאחוריו כלים רבים פגועים, יותר משלושים מחבלים הרוגים וכארבעים בתים מפורצים, 18 בסיס פת"ח מושדים ומצובדי השק הרוסים. צה"ל לקח אריתו 19 שבורים, בהם 16 מחבלים.

חטיבת השריון השיגה במבצע זה את כל המטרות שהוצבו לה, והרסה את המובלעת העצמאית של המחבלים למודגלוות החרמון ללא הרוגים. הפת"ח-לבנד לא נשלט עוד ע"י מחבלים. חוליות קטנות אמpps שבר לשטח, אך לא הוכמו מפקדות, מצובדי השק וביסיסים גדולים. השילוב של אש השריון, ארטילריה וסילו אווירי תרם להצלחת המבצע.

4.2.7.2 מבצע "קייטון 10" (29)

פחות משלושה שבועות לאחר מבצע "קלחת" באזרה הלבנונית, מצאה ישראל לנוכח לפעול גם באזרה הסורית. האזרה הסורית, שהיתה שקעה יחסית מיד לאחר מלחמת ששת הימים, הלכה והתהממה בהדרגה. במחצית הראשונה של 1970 היתה לאחת האזרות העקרונות מדם. במהלך 1969 נפלו באזרה זו עשרה חיילי צה"ל. מி�bbing ואך עד אוגוסט 1970 להרגו 26 חיילים ושבוי אזרחים. הסורים הרגו צורך להבלית את מעורבותם בסכסוך הערבי-ישראלי לעירבי העולם היהודי, ועשוי זאת על ידי פעולות טרור ופיגוע בחילילים בישראל ואזרחים חפים מפשע.

(29) בר-כוכבא, מרכיבות נט' 229-231; 250-262

ב-1970. 24.6. הגירה הפעילה הסורית לשיאה, כאשר הסורים פתחו באש ארטילרית לכל אורך הגבול ובשעה מסוימת לתקוף שבי מוצבי צה"ל בעזה תנקיים וחרם". ש. בתקופה לפעולות אלו קיימים צה"ל למחרת "יום קרבי". לאורך כל הגבול הסורי בהשתפות טבקים, ארטילריה וסילון אורייני, ולאחד רום נוסף בשלה כוח משוריין אל מעבר לגבול הסורי.

כבר ב-24.6. קיבלה מפקחת עוצבת "ברק" התראה מפקוד צפון על ביצוע שתי משימות - שאחת מהן הייתה השתתפות בי"דום הקרב", והשבה הרתה השתלטת על שלושה מוצבים בכו הקדמי הסורי, טיהורם, הריסת ביצורייהם, הבאת שבויים והצבת חסימות לבסוף צפון מזרח, מעבר לגבול.

מבצע "קייטון 10" (כפי שכונתה פעולה זו) נפתח בהתקפה אוירית בשטח הסורי, על מחנות צבא, מוצבים ורכיבים של טבקים וארטילריה. במקביל, הופעלה תכנית האש הפיקודית, כדי לפגוע במנדרט הארטילריה הסורי ובהעדכנות הצבאיות. בשעות הצהרים הגיעו כוחות החילופי והחלו לפגוע במנדרט הב"ט הסורי. בשעה 12:30 חצה כוח ישראלי בן 15 טנקים שחולק לשתי פלוגות, את קו הפסקת האש. על הפלוגה הראשונה הוטל לפלט דרך בשטח ההפקר עד מוצב האויר, ולפוגע ממש לעורף מוצב "ארבעת הבטים", לכבות אותו ולטהרוו. המוצב נכבש ואבשי ההנדסה הכיבד אותו לפיצוץ. אבשי הפיקוד החטיבתי התמקמו בין מוצב האר"ם לבין מוצב "ארבעת הבטים". בעקבותיהם בע גדור, שהיה אמור לכברש את מוצבי "צידא" ו"אל-חנית" ולטהרם. בפועל קצחה של כ-80 דקוט מעבר לגבול בשלמה התקפה. שקט יחסית בשדרה בגזרה. כשותפים לאחר שחציו כוחות צה"ל את הכו, בשלמה המשימה כולה ואלו הפיקוד הורה לכוח כולם לחזור לישראל. באותו הזמן בתקבילה ידיעה על כוחות שריון סורים המתקדמים לאזור, וחטיבת "ברק" עברה ב מהירות להערכות לקדמת קרב שריון בשירון. לאחר קרבות אש ובHIRON כשל של הסורים לכבוד מוצב מצפון לאגדת "קייטון" ולהתאחד למשבציהם הכבושים, הרזעקו שתי מחלקות טבקי שדרמן בתגובה, אך עד שהגיעו בסרגן הסורים. המבצע הושלם.

בתום מבצע "קייטון 10" הגיעו אבירdot הרכוש הסוריות ל-36 טנקים הרוסים, בתים ומוצבים מפורצים ובובקרים מושמדים. 38 חיילים נלקחו בשבי וушرون דבוקה בהרגו.

אבירdot עוצבות השריון היו - הרגס אחד, פצד אחד ושלושה טבקים פגועים.

הקרב בירובי 1970 הוכיח לסורים כי המערך המבוצר שנבנה במשך שלוש שנים מאז יוני 1967 איבדו בלתי חדים מול הטנקים של צה"ל. בעקבות המבצע בפתחה תקופה חדשה ברמת הגולן, שאופיינה בהתקאות מרוסבת של הצבא הסורי.

כאשר הגיע צה"ל לסקם את לקחי המבצע, סוכם כי מבצע זה בעשה שרמן טרב ויעיל בשירון.

חיל השריון המשיך לפתח מירומבוויות חדשות ולשפר את היישנות, להפיק לקחים ולשפר את הרמה האישית והכללית של לוחמיו, אך כי איש לא ידע שכח ייזדקקו למירומבות וכוח רב תוך זמן כה קצר, באוקטובר 1973 ...

3. העדרון במלחמת יום הכיפורים

מלחמת יום הכיפורים היתה שלב נוסף במאבק הערבי נגד היישוב היהודי במדינת ישראל.

תחילת המתקפה הדו-חזרית ע"י מצרים וסוריה, בשעה 2:00 בצהרי ה-30.10.73, היתה הפעה למודיעין הצבאי, לפקדן צה"ל ולטמפלת ישראל (1). כוחות חיל השריון נאלצו להתארגן בנסיבות האפשרות ולהגיע לחזית הגולן - בה אירמו הסורים על יישובי הצפון, ולסיני - שם התקדמו בנסיבות הכוחות המצריים.

3.1 הלחימה ברמת הגולן - חזית הצפון (2)

3.1.3 הרכות הכוחות (3)

חזית הגולן החל משנת 1972 הייתה באחריותה של מפקדת חטיבת מחוז הגולן. ב-13 מטווך 17 המוצבים שבקו החזיקו לרוב כוחות של שבוי גזרי חי"ר מילואים וכוח שריון, שכלל את חטיבת "ברק" המורקפת. ב-26 בספטמבר הוחלט לתגבר את הכוחות בכו בגודל טנקים מוקטן מלחטיבת 7 ובסוללת תותחים כבדים, וב-3 באוקטובר עלה לרמה שארית החטיבה וכן מספר סוללות ארטילרית.

ב-7 באוקטובר היה סדר כוחות השריון הישראלי ברמה"ג כדלקמן: אוגדת רפאל איתן, שכלה את: חטיבת שריון 7 בפקוד אביגדור ב-גאל ("יאברוש"); חטיבת שריון "ברק" - 188 וחטיבת שריון 679 - חטיבת מילואים; אוגדת מילואים של דן לבן שכלה את חטיבת השריון 179, 4 ו-9 ואוגדתו של משה פלד, אם היא אוגדת מילואים, שכלה את חטיבת השריון 205.

הצבא הסורי היה פרוס כאשר שלוש דיביזיות חי"ר לפנים בכו מהזית, ומאחריה שתי דיביזיות משורייננות וכוח בגודל של חטיבה - "משמר הרפובליקה", שתפקידו היה להגן על המשטר בדמשק.

(1) אריה יצחקי (עדיך), אטлас קרטא לגולדיות מדינת ישראל - שעוד שירושי,

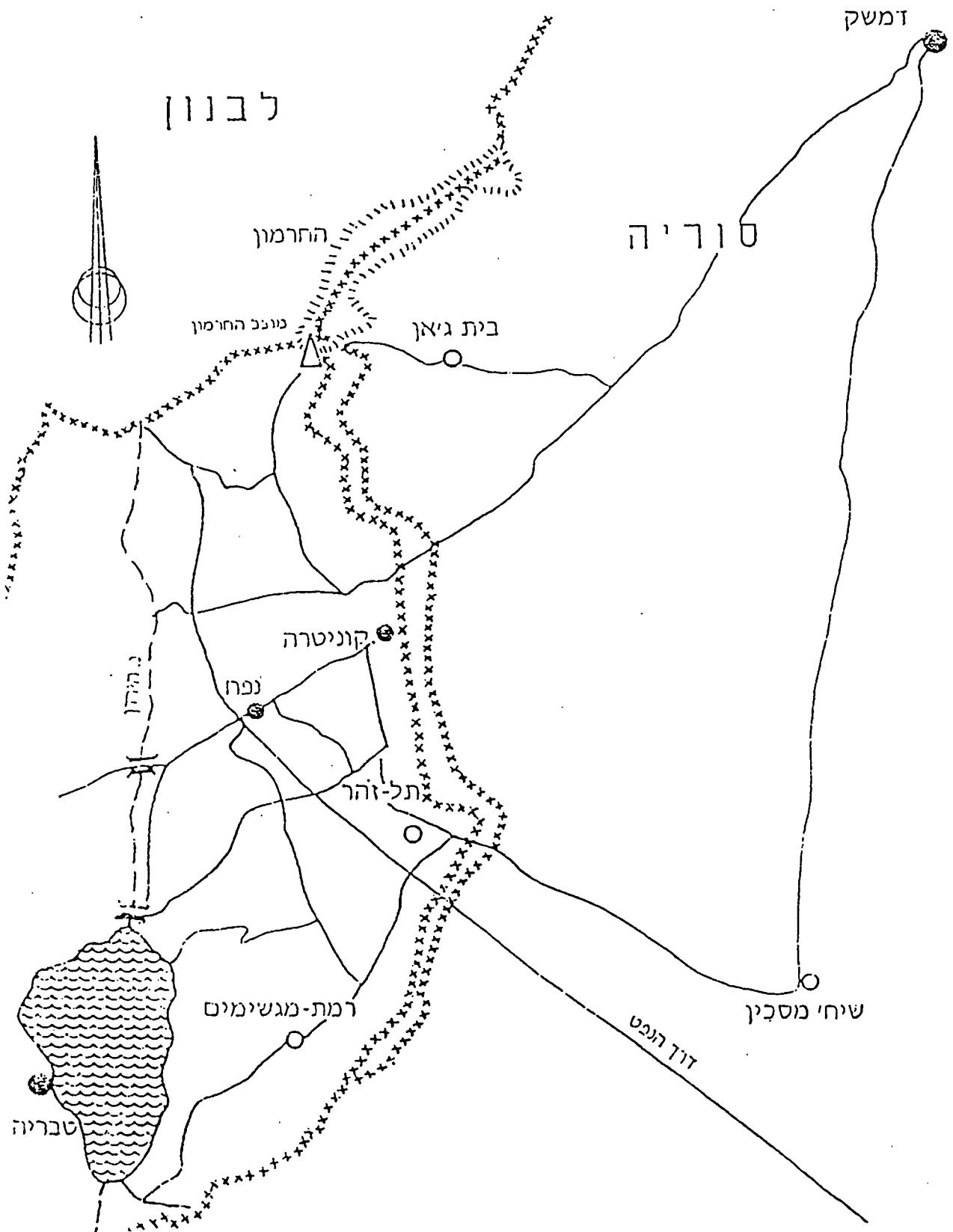
(ירושלים: משרד הבטחון, 1983) עמ' 49. (יקרא מעתה: יצחקי, שעוד שירושי).

(2) דאה מפה מס' 2 בעמ' 105

(3) דאה מפה מס' 1 בעמ' 45

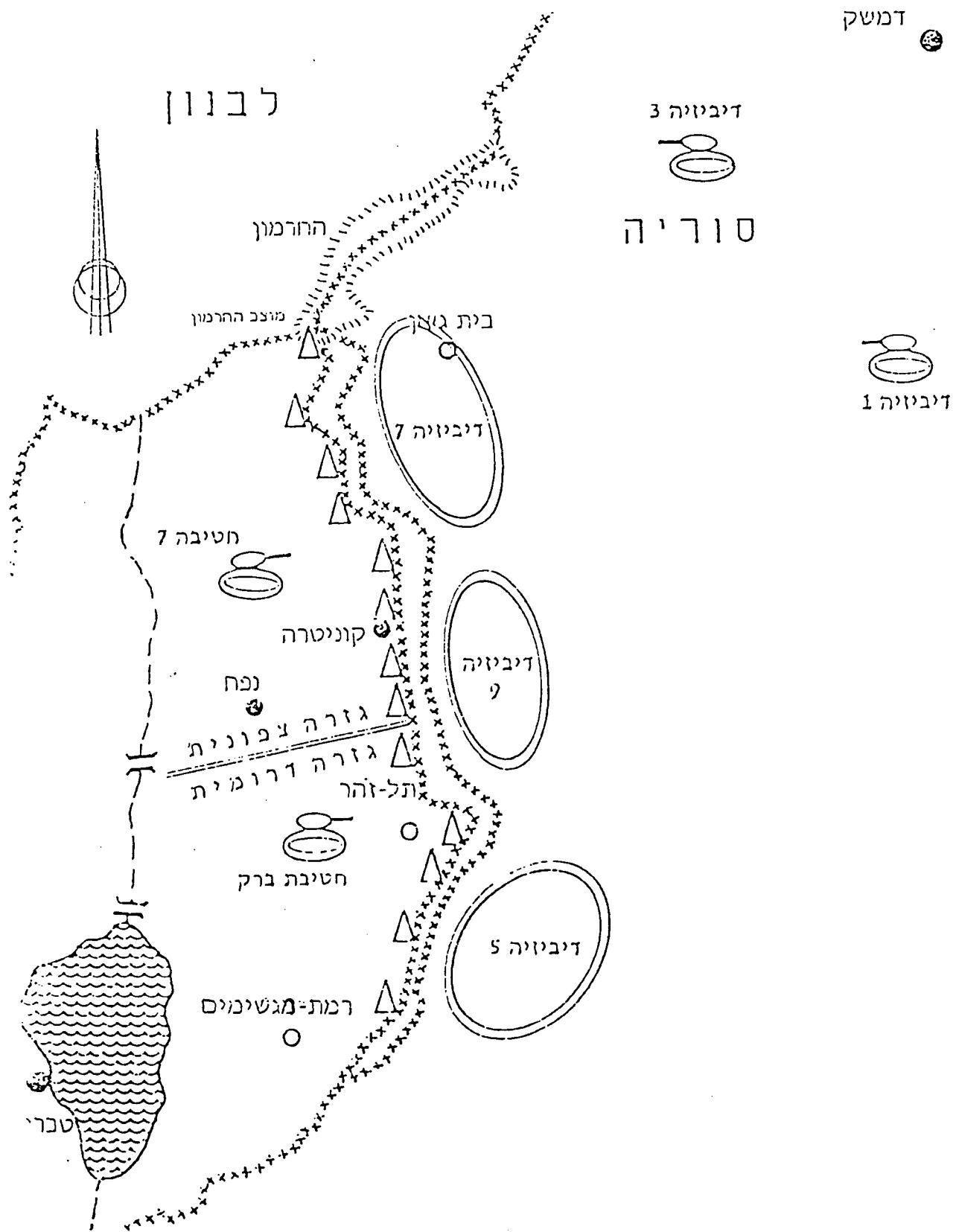
(4) דאה מפה מס' 2 בעמ' 42

מפה מס' 1 - תרשישים קרקע כללי - חזית הצפון

לקוח מתוך מערכיו שעוררים - מפקחת קצין חינוך ראשי, מורשת קרב צה"ל.

מפה מס' 2 - הערכות הכוחות בחזית הצפון - 6.10.73

לקוח מתחם מערכי שעוררים - מפקדת קצין חילוך ראשי, מורשת קרב צה"ל.

כל דיביזיה כללה שתי חטיבות רגלים, חטיבת טנקים וחטיבת מרגמות. הדיביזיה ה-7 החזיקה בגזרה הצפונית, מקובנטרה צפונה. הדיביזיה ה-9 החזיקה בגזרה המרכזית - מTEL-חרא ועד קובנטרה ואילו הדיביזיה ה-5 החזיקה בקו מצומת רפיד ועד הירמוך. הכוח הסורי מנה בתוכו כ-500, 1 טנקים.

2.1.3 מהלך הקרבות

1.2.1.3 המתקפה הסורית ובלתי מתה⁽⁴⁾

ביום הפתוחים ה-6 באוקטובר בשעה 14:00, בעוד הכוחות הרשדיים תרודדים בהכנות ובקבוצות פקודות לקראת הקרב הצפוי לעת . ערב (^{עפ"י} דוחי המודיעין⁽⁴⁾), חצ' 100 מטרסי "סוחרי" ו"מיג" סורים את "הקו הסגול" רתקפו בפצצות ודקירות את מחבה המפקדה בנאה, את קובנטרה ות. לאכיפת ומתקנים ויחידות ברמת הגולן.

155 סוללות ארטילריה פתחו בהרעה כביה על ישובי, יחידות צבא, מחנות ומוצבים - לרבות מוצב החדרמן, שבו הופעל ציריך אלקטרוני חדש וסודי. בעבור פ煦ות משעה נחתו 4 מטוסים סורים בתחנת הרכבל העליונה, סמוך למוצב החדרמן, מהם יצא שעדרות חילילי קומנדו סורים שהסתערו על המוצב.

חיליל המוצב, דובם אבשי שרותים, מצאו מסתור במלחילות, והיו שניסו לברווח מatomic בחסות החשיכה. חילילים בודדים הצליחו להגיע ליחידה ישראליות, דובם בהדרג או בלקחו בשבי. הצד האלקטרוני שהיה בMOTEב בלחם לסוריה.

הפירצה הסורית ברמה"ג נעשתה ע"י דיביזיות הח"ר בסiou חטיבות הטנקים ויחידות החטמ"ש שלhn. ההבקעה העיקרית כולה ע"י הדיביזיה ה-5 בפתח רפיד, בעוד שדיביזיה 7 תקפה בפתח קובנטרה ודיביזיה 9 בדרכמה של העיירה.

משימתן העיקרית של דיביזיות הח"ר הייתה להכשיר מעב רים על תעלת הב"ט ובשדות המוקשים לייחידות השדריון, לכבות את קו המוצבים של צה"ל ולהגיע מעדות עד לכיבוש הרוחב מسعدה-קובנטרה-רפיד. אשונים נתקלו בכוורת הסוראים שנקיים מתחיבת השדריון "ברק", שהרו פזירים לאורך הקו ומתחדרו המוצבים, והתנהל קרב קשה באזורה.

(4) זאב שיף, לקסיקון לบทחונים עמ' 242-243.
batchki, עשור שלישי, עמ' 49-50.

למרות שהתקפה הייתה לרוחב החזית כולה, ארכחכו המאמצים העירקירים באזוזר קובייטה בצפונו ובאזור דפיד בדרומם. שתי הגזרות חולקו בין שתי חטיבות. חטיבת "ברק" קיבלה על עצמה את הגזרה הדרומית וחטיבת 7 את הגזרה הצפונית.

בשעות הערב והלילה הוגבר הלחץ של השריון הסורי שביצל את יתרונו באמצעות דארט לילה. בגין הצפונית הצליחה חטיבת 7, בפיקודו של אל"ט אביגדור ("יאנוש") בונ-אל לחסום את פיתחת קובייטה ובלמה את התקפות הלילה של השריון בקרבות שב"ש, שהתנהלו בטרוחים קצרים מאוד. לעומת זאת, בגין הדרום, כוח השריון הקטן מחששת "ברק" בפגע קשה מפיגועות הסורים ואף גדור התגבורת שבסלה לעזותו מחשיבה 7 לא עזר לו להגבר על כוחות הטנקים וחילוי החירider הסורים שפעלו באזוזר.

בכוחות אחדרבים של טנקים בודדים הצליחו שניר הגדור מבלום את פריצת הסורים עד לשעות החשיכה, אך במהלך הלילה פרצו הסורים לעבר ציר הנפט. הכוח המודולל של חטיבת "ברק" נאלץ להתפרק, ועל אף שבשלחו יחידות קשדות לחסום את התקדמותם, הצליחו הסורים לתקדם דרומה, לעקור את כוחות צה"ל, לעלות על ציר הנפט ממערב לתל-אל-ג'וחادر, לבוע לכורן כפר נאף ולהזדר בעוצמה דבה לאזוזר חושניה ומערבה ממש.

במהלך הלילה, מרבב האלוף רפאל איתן לאחראי על חזית רמת הגולן. בעקבות המצב הקרייתי בדמתה הוראço כוחות המילואים להזדרז ולעלות לרמה ובשלחו בקבעות קטנות מבלי ששספיקו להתקרגן כראוי. בוקר ה-7 באוקטובר (5), למרות שאט את התקבו כוחות המילואים, בשאר הלחץ הסורי בעיבו. הסורים הכביסו לרמה את הדיביזיה המשוררת מס' 1 ופתחו במקפה בכל כוחם. חטיבת "ברק", שבשכח כמעט לחlostין, עברה, בהחלטת המוח"ט, להתרכז בהגביה על המבנה מאחור שהיה ברור שהכוחות הסורים פוגרים לשם במטרה לנתק את כביש פרשת הדרכים קובייטה-אשר בבו ת' יעקב, והתרכזה על ציר הנפט מדרום לכפר נאף.

בקרב מוד ועקוב מדם הצליח הכוח לעצור את המתקפה הסורית על המבנה, אך מכירן שכוח החטיבה היה דל וחלש ובקרב זה נהרג המוח"ט, הסמ"ט וקצין האג"מ, לא הופעלה עוד "ברק" במסגרת חטיבתית, ושרדייה השתלבו בתוך חטיבות אחדרות.

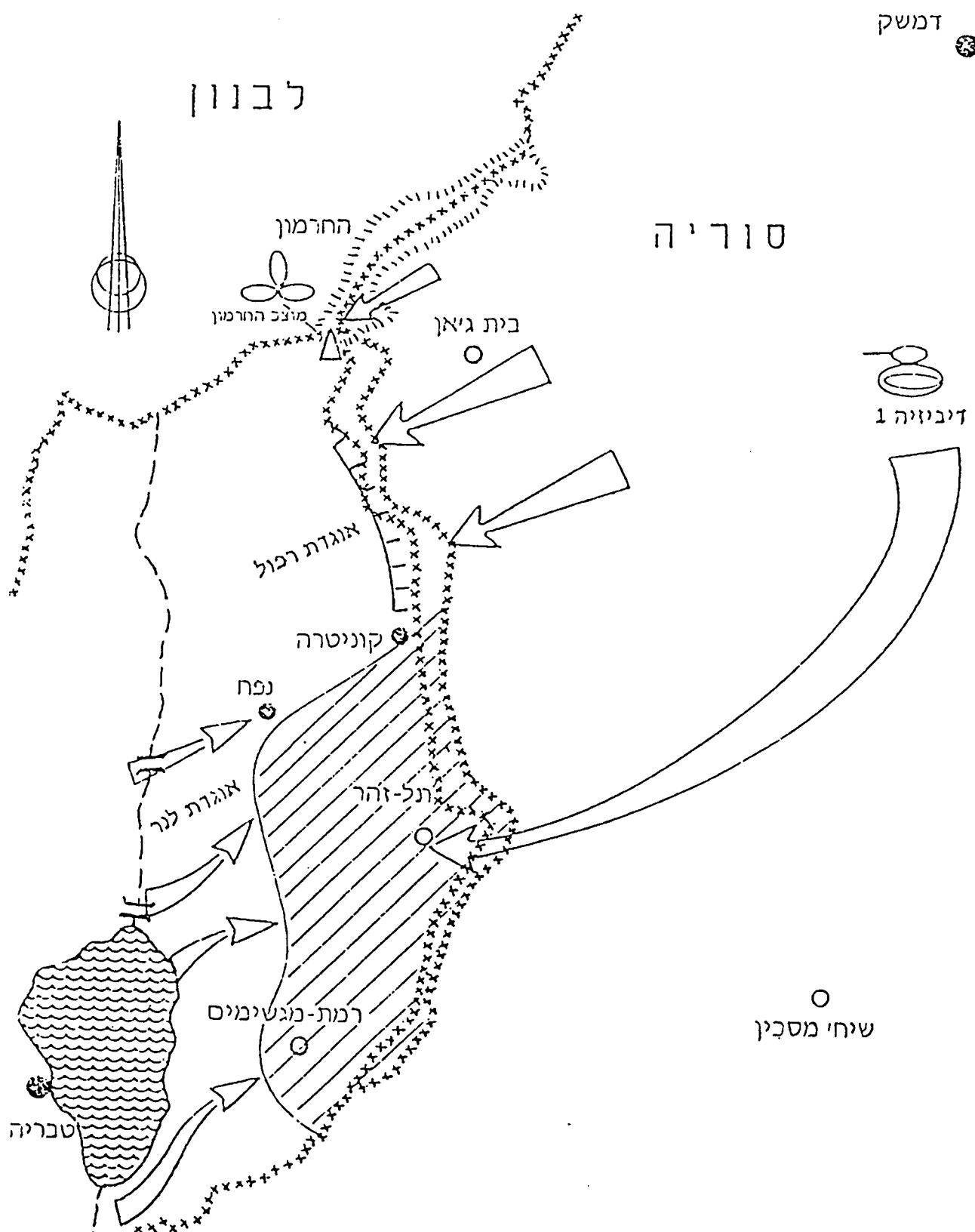
בשלב מסויים פותחה נאף ומפקדת רמת הגולן בטענה את המקומות. בכבשו ללחימה בדרום הגולן כוחות אורגדתו של האלוף לנבר, שפעלו בשורה ציריים עירקירים: ציר אלי-על, ציר מעלה מלא וציר יה ודייה, הרודדים אל

חירם הרցג, מלחמות יום הדין (ירדנלים: עדבים, 1975) עמ' 100 (ירקן מעתה: הרցג, יום הדין).

בצחקי, 声道 שלishi, עמ' 3 50-51.

(5) דאה מפה מס' 3 בעמ' 4

מפה מס' 3 - בלימת המתקפה הסורית

לקוח מתוך מערכתי שעוריים - מפקדת קצין חיבורך ראשי, מורשת קרב צה"ל.

הכנרת, ובקרבות רביים וכבדים בלמה את הכוחות הסוריים באזורה. כמו כן הטרפה ללחימה או גדרו של האלוף פולד, שירודה במקור להלחם בחזית סייבי אך בשלחה לאולן בשל המצב הקדרתי והARIOם המשני על ירובי הצפון. אוגדה זו הטרכה באזורה צמה.

לקראת ערב שלט הסורים ב"טריז" שבתחם ע"י ה"קו הסג ול" מזרחה, האזורה שמדרומים לכפר סבידינה מצפון, ודרמת מגשימים מזרדים וכן כל החלק הדורומי של ציד הנפט.

כוחות פיקוד הצפון החלו מתכוונים לתקפת נגד בשילוב עם כוחות המילואים שהגיעו לדמה, לאור העובדה שהסורים איבדו את תבופת התקפה.

3.2.2.1.3 מבצע גיל (6) – התקפת אוגדת פולד, 8-9 באוקטובר (7)

אורגדת משה פולד פתחה בהתקפת-נגד בبوكד ה-8 באוקטובר בשני ציריים: מאמק עיררי בצד אל-על – דפיד ומאמק משני בצד מעלה-גמל א – הר פרס. מפקד האוגדה נז ייחד עם הכוח העיקרי ראילו סגן פיקד על הכוח שהופנה לצד המשני.

הס"כ היה: 103 טנקים מלאוים בכוח ארטילרי בצד העיקרי ו-66 טנקים וסוללת תותחים, הצד המשני.

ס"כ הסורים שעמדו מולם כלל את חטיבת הטנקים 47 והחטיבת המורכנת 132, וכוחות חיר"ר מתחנות 122 ו-16, מאורגנים בחלקים במגבבי ב"ט. עם התמודדות הכוחות הקדמיים הסורים ב-8 באוקטובר, נז ספה לערוכה חטיבת הטנקים 76, שנשימטה הרה אבטחת האגף הדורומי של דיביזיה 1 וחסימות התקדמות צה"ל באזורה צומת דפיד – הצד הנפט.

לקראת שחר ה-9 באוקטובר הודה מפקד האוגדה למ"טirs לטהר את מרחב צומת דפיד – הר פרס מהכוחות הסורים ולהזוף אותם מזרחה מן ה"קו הסגול". לאחר קרבות שב"ש כבדים, הושג מירב היעדים, כאשר חטיבת פולד מהכוהה העיקרי כבשה את צומת דפיד – הר פרס ותחטיבת הדר – שלושת גדרדי הכוח המשני, הצליחה להגיע עד ציד דפיד – חושניה. חטיבת בן פרת, גם היא מהכוח העיקרי, פרצה למתחם הגובל בחושניה, אך הצליחה לסורים את כיבושו רק למחדרת, בעקבותם של כוחות אוגdato של דן לנבר.

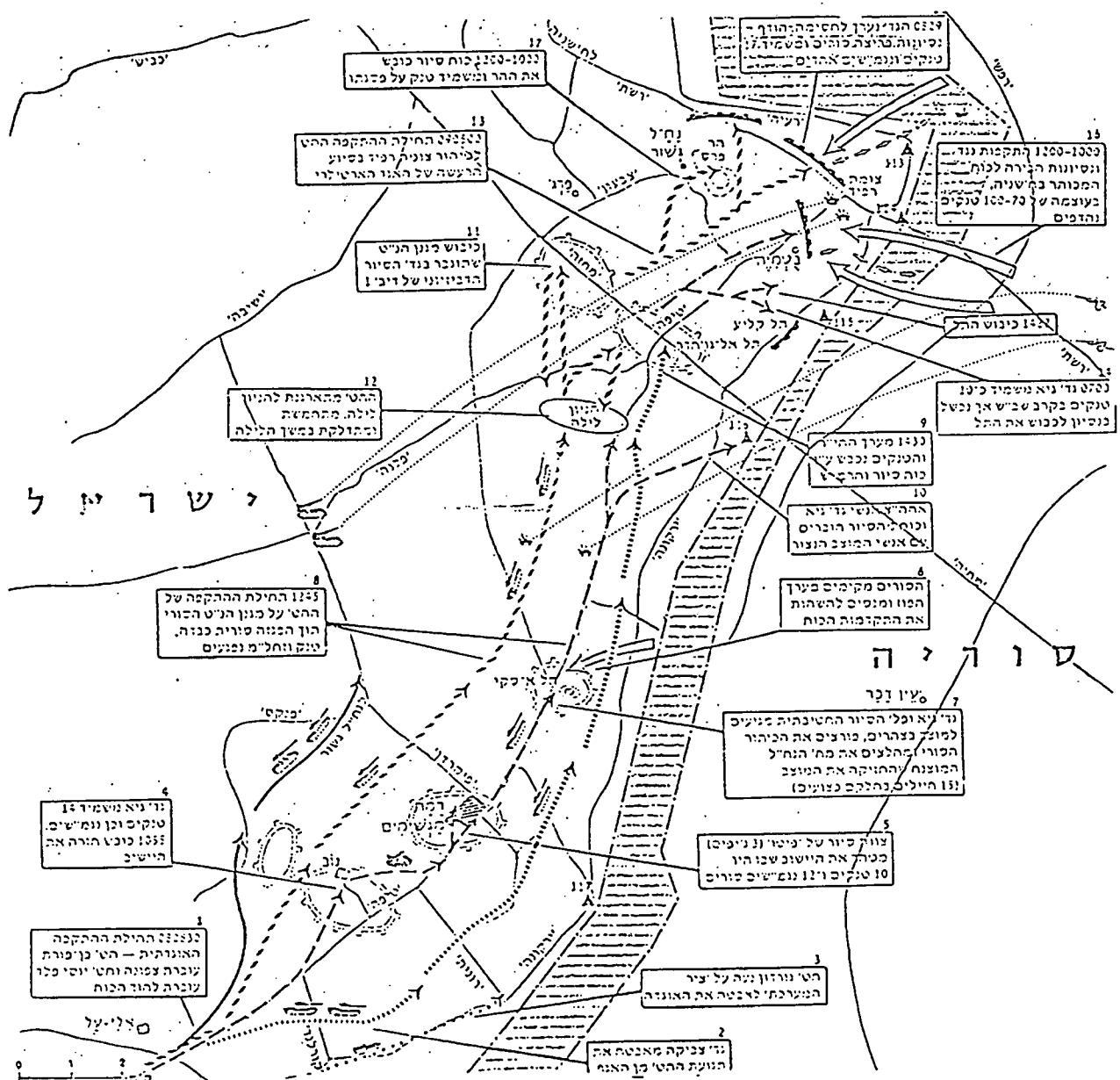
(6) שיפ, "ליקסיקון לבתפקיד" – עמ' 244.

דצקי, עשור שלישי – עמ' 55

מערכי שעודרים – מדרשת הקרב של צה"ל – קצין תיבnder הראשי – עבך ההסבה – מלחמת ים הכנורים, עמ' 11 (יקרא מעתה: מערכי שעודרים).

(7) ראה מפה מס' 4 בעמ' 47

מפה מס' 4 - מבצע "גיל".

אטлас קרטא - עשור שלישי, עמ' 55.

3.2.1.3 - הקרב ב"עמק הבכא" - 6 באוקטובר (8)

שבי אゾורי הלחימה הנוחים ללוחמת שריון בגלן היו פיתחת קוביירה ופיתחתה רפיד. אלוף פיקוד הצפון סבר כי המאמץ הסורי העיקרי יופנה נגדי אゾור קוביירה ולכך דיבר את כוח חטיבת 7, המוצצת באזור זה.

עד תחילת המלחמה, ב-6-8 באוקטובר, בלבד חטיבת 7 מספר התקפות רום ולילה שבצעה הדיביזיה הסורית ה-7 בסירע ארטילרי כבד. התקפות אלו החלו באזור ח'ין ארכנבה וכורונדו אל המישור שבין הר חרמוןית ורכס ה" بواسטר". במקביל, בלמו כוחות קטנים של החטיבה נסיבות פריצה לעבר קוביירה מדרום, ובסיון פריצה מצפון להר חרמוןית.

ב-9 באוקטובר בעzu הסורים מאטם הבקעה אחרון, שעבורו די כזו נודעה של חטיבת טבקים בסירע ארטילרי מסיבי. בחסת אש ארטילרית עזה הסתערו הסורים במסורת של טבקים ובגט"שים ועל דריך "עמק הבכא" ולואדי שמדרום להר חרמוןית, תוך שהם מבלים את הנזודה שהאש הארטילרית שכתה את האゾר כולו, הקבידה על השירון הרישאלי להבחין בהם ואפשרה את התקפותם לשוחחים קצריים בירוחם.

הטבקים הרישאליים שהיו מוצבים ב"רמפות" (עמדות הטבקים) שעל הרכס, התמידו בניסיונות לבלום את הסורים, אורלם ספגו אבדות דבוקות והתחרות שליהם הלהה ואזללה. לבוכח מתקפת הטורים בסוגו הטנקים כ-300-400 מטרים כדי לצאת מושתח המוכה.

תפיסת ה"רמפות" מחדש הייתה חיונית, שכן הסורים ניצלו את הוו די שבין ה"רמפות" לבין החרמוןית והחדירו לתוך כ-150 טבקים. הטבקים הבלתיים, שלא היו על ה"רמפות", לא יכולו לדאות את הטבקים הסורים המתקדים. מガ"ד 77 מהחטיבה הורה לאגדוד 7 לברוח לעזרת גדור 77. בתיאום בין המג"דים מאידמת זו והבין שאין אפשרות אפילו לסגת לאחוד. המצב הלק והחמיר דמפקד החטיבה הורה לאגדוד 7 לברוח לעזרת גדור 77. בתיאום בין המג"דים בקבע כי גדור 77 יגן על אゾר הוואדי, ואילו גדור 77 ישתלט על ה"רמפות".

בדרכ אל העמדה נפגע מג"ד 7 ובהרג, ושבירים משבקי הגדור נפכו.��ין הקשר הצליח להעלות את שאר הטנקים של הגדור על הרשות הגדורית של גדור 77 על מנת שיוכלו להצתרף אליו ולהגביר את כוחו.

התחרות החלה אוזלת והחירליים היו תשושים מעיריפות, אורלם למורות הכל התקדמות במהירות אל עבר ה"רמפות" והצליחו להאחז בהן לפני הטנקים הסורים. מעמידה זו עברו כוחותינו למצב של שליה על האゾר והחלו פוגעים בטנקים הסורים מטווחים קצרים. בשלב זה גם הגיעה תגבורת בוספט שכלה 11 טנקים משורייני חטיבת "ברק". כוח זה עלה על רכס ה" بواسטר" שמדרום ל"עמק הבכא" ומשם החל לצלוף בטנקים הסורים.

תקפת הכוח הטרי הפтиעה את הסורים וסייעה למודש את ההתקפה הסורית האחדרנה.

(8) דצקי, משרד שלישי - עמ' 52.
"טערבי שטראם" - עמ' 19.

השמדת האורויריב הינה טרטאלית. ב"עמך הבכא" נימבו כ-250 טנקים הרוסיים דוממים מכוחות האורויריב. קרב זה היה הקרב המכריע שהרך את גורל המערה בדמיה".⁹⁾

3.4.2.1.3 הקרב לכיבוש טרייז חושביה (9) 9-10 באוקטובר (10)

ב-9 באוקטובר נדחקו לאזורה טרייז חושביה כל יחידותיה של דיביזיית השריון הסודית, שנחדרו ע"י אוגדות דן לנכד דמה פלד מובאות כפר בפח, מציד הבפט ומכביש יהודיה-חושביה. החל מהבוקר בוצעה התקפה דו-או-גדתית על הטרייז, כאשר אוגדת לבך תוקפת ומתקפת את חלקו הצפוני, בעוד ש奧גדת פלד השמידה את חטיבת השריון 46 הסודית שהגבה על אגפה הדרומי של הדיביזיה וחלשה על שבטים מזרק שלושת ציריך האספקה שלה. חיל האורי סירע לתקפה והפיציק את מחנות חושביה. לאחר נסיגות תקיפה חזירים ובשבטים של חטיבותם, התהדרה שכינת בבורק ה-10 באוקטובר התקפה הדו-או-גדתית. הדיביזיה הסודית התמודדה ושרידיה נסרו מזרחה, לעבר תל-כבנה. שתי חטיבות סדירות הרושמדו כליל ובשתח בורתו מואדי טבקים, תותחים, בגם"שים ומושאית וטריות של תחמושת ואספקה.

3.5.2.1.3 נסiron הבקעה מעבר ל"קו הסגול" (11) – 10 באוקטובר

מפקדת או-גדת פלד תכוננה מתקפה של ארבע חטיבות שריון מעבר לקו, כאשר המאומץ העיקרי בעשה בגיןת תל-כובנה ע"י שתירים מהן. הכוחות בשלוחו לעבר רכס בשבייה, לכיביש גבעת פזדה – תל-כובנה, לצומת דfid ולטל-אל-צבחה וגדור אחד בשליח לתקוף את המוצבים הסודרים שמנערב לעזרך הרדק. חטיבת "הדר" כבשה את רכס בשבייה, אורום חטיבת בן-פורת חצתה את "הקו הסגול", בתקלה בשדות מוקשים ובאש ב"ט עזה, ובעצרה. הכוחות נאלצו לסגת ועפ"י פקודת האלוף חופף, הפסיקו לתקוף, בסרג'ן מעת

3.6.2.1.3 שלב ההבקעה וכיבוש המובלעת (12)

ההחלטה האסטרטגיית של המטו"ל הינה להעניק בכורה לחזית הגולן. כאן לא היה צורך בחזית כביסבי, וכל הבקעה סודית עלולה הייתה להטיט סכנת ריכון האוכלוסייה האזרחים בגליל. עוד בעשידי בחודש התקרים דיוון במטו"ל בשאלת, אם יש ליריצב את החזית לאורך "הקו הסגול" או להמשיך בתקפה לתוככי סוריה.

(9) י'צ'קי, שעוד שלישי, עמ' 56.

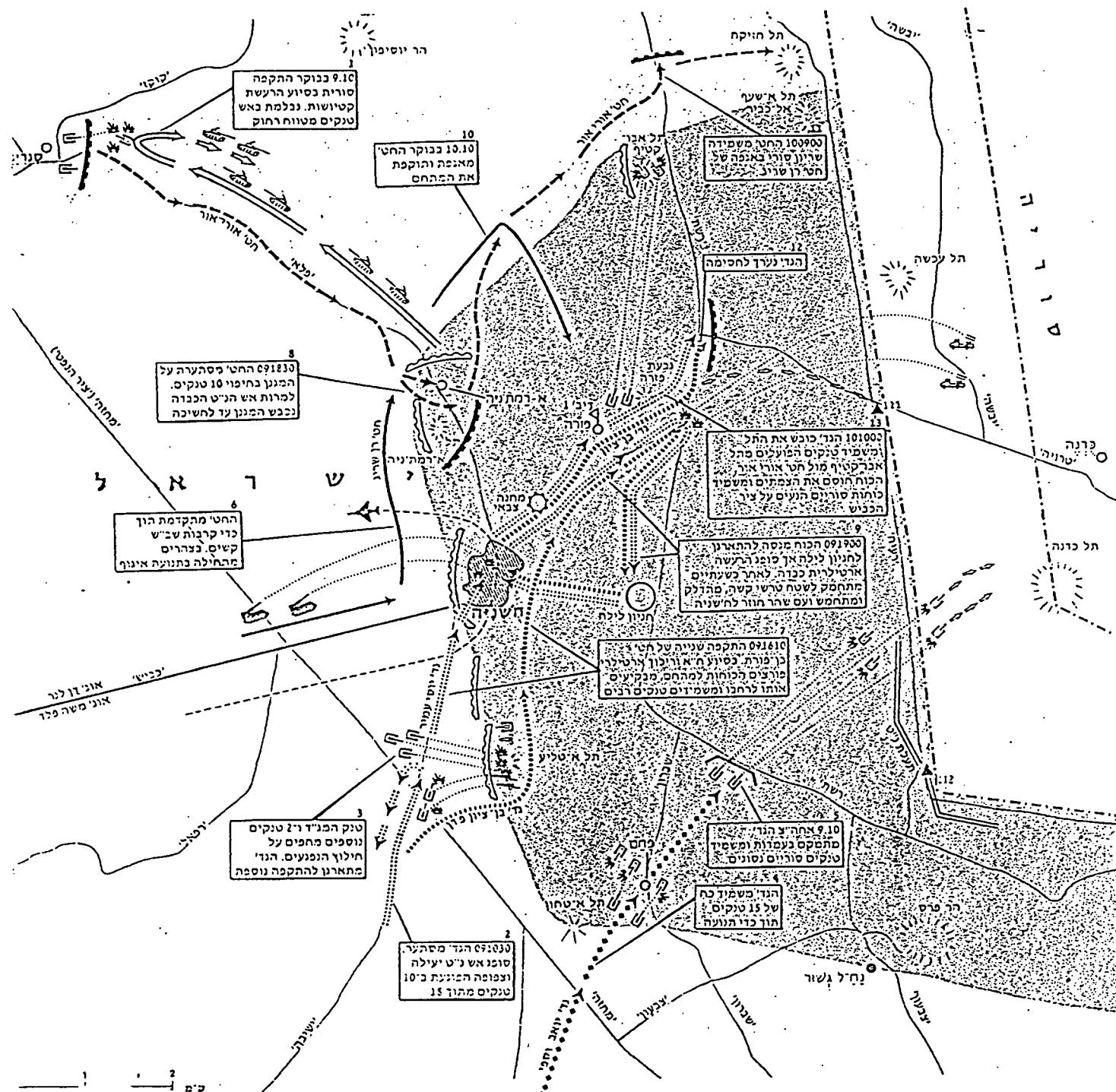
(10) דאה מפה מס' 5 בעמ' 50

(11) י'צ'קי שעוד שלישי עמ' 57

(12) אדן, סראם, עמ' 124-125

יב'צ'קי, שעוד שלישי, עמ' 57

מפה מס' 5 - הקרב לכיבוש טרייז חושינה.

ברור היה שרש להדוף את הסורים מארם ובנוסף לכך, הגיעו ידיעות שתגבורות מעיראק, סעודיה וכורית - כבדרך נמazio בדרכם לסוריה. לאחר דיוונים והתייעצויות עם שר הביטחון, החליטה רה"מ, גולדה מאיר, שיש לפזרה במקפה גגד להבקעה אל תוך סוריה ב-11 באוקטובר.

התכנית הפיקודית, ששוכמה סופית ב-11 באוקטובר מוקד מס בבוואר, קבעה כי המתקפה תחל בגיןה ההפוכה של החזית, כדי שהאפק השמאלי של הכוח התקומת יהיה מאורבתח ע"י מדרובות החדרמן, הבלתי עבירים לשירון. ציר התקומות יהיה - הקור קצר ביותר לדמשק, כך שהאיום על בידתם ישפיע על הערכות הסורים.

התקפה בצפונה הגולן ברעהה להתבצע ע"י אוגדת דפאל איתן, שכלהה כ-100 טנקים צבאיים, בסיווע הפצעה כבשה של חיל האויב. אוגדת לבנון ברעהה להירות עתודה, שתעביר כוחות לאוגדת איתן או שתכבש בעקבותיה לציר חדש, במקורה שתתגלה התמרשות סורית.

על גזרת ההבקעה האגנה דיביזית ח'יר 7, שנפגעה בקרבות קודמים. בקורס ההגנה השבי, באזוריensus, בערבה חטיבת טנקים 65 מדיביזיה 3. לפניה חילית קרבנות השירון, הפעיל חיל האויב את מילואו ערוצת וחשמיד מטוסי אדיב, דיבוזי שדרון, אדטילדריה וטנקים השולטים על בתיבי הפריצה או עמדים בעומק השטח. האדרטילדריה ירתתא במקביל אלף פגזיים.

אוגדת איתן פרצה בשבי מוקדי מאמץ והצליחה לחדר לע רטק המעדן הסורי, כשאבדותיה קלות מאד. עובדה זו, וידיעות על התמרשות רת הסורים, הגיעו לרמטכ"ל וזה הורה לאלווף פקד הצפון להקים ולהפעיל את אוגדת לבנון בציר הכביש הראשי קוביירה - دمشق. החטיבה המובילה - חט"ר בת דן שרים, פרצה בחיפה אש האגד האדרטילדרי ועש טנקים מחריבת אודרי אורן וכן בסירע אורייר.

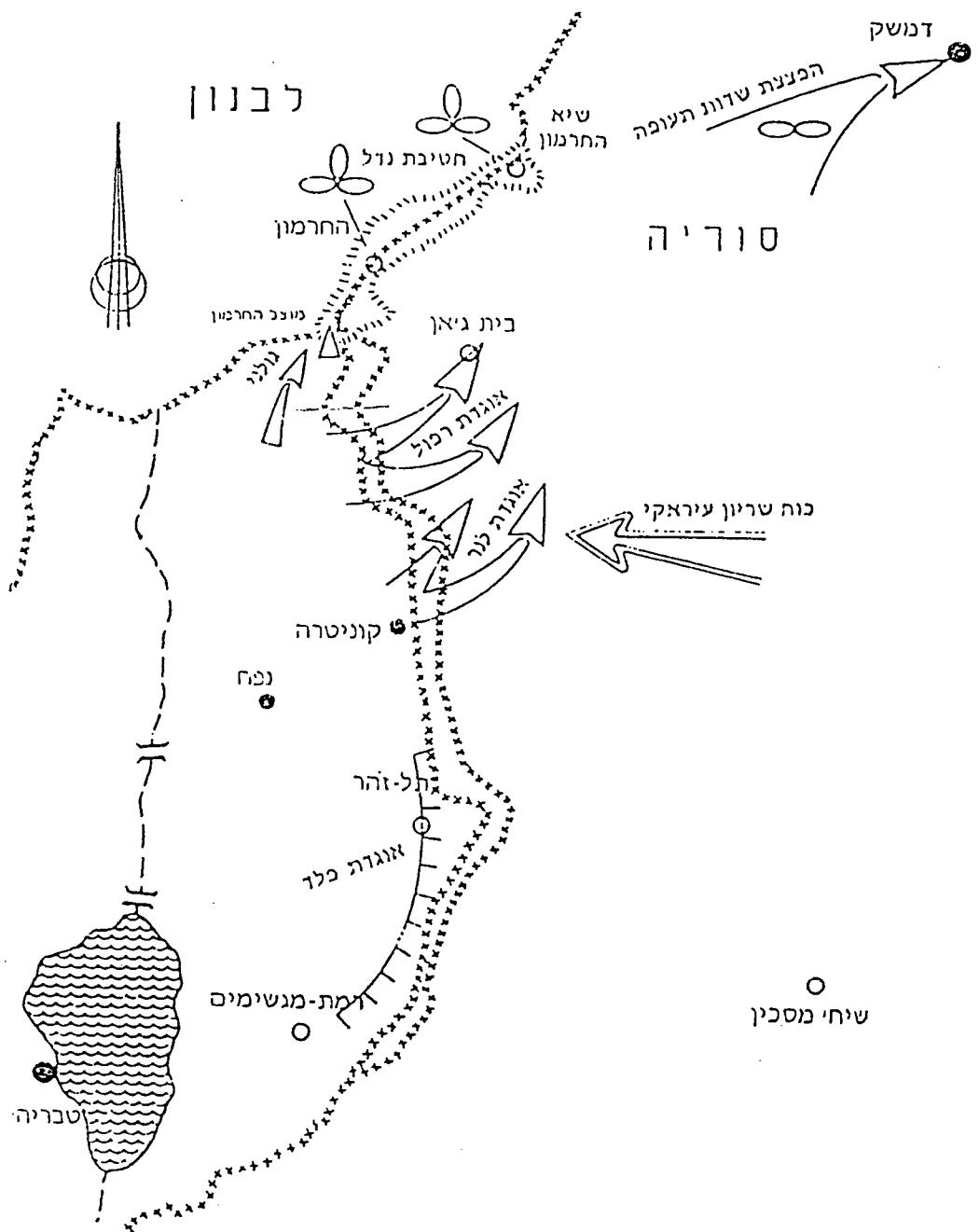
התבאות הסורים הירתה חזקה מאוד וטנקים רבים נפצעו.

בשלב זה הוכבשה להבקעה גם חטיבת אודרי, שהגיעה לצומת שמדרום לח'ין אדיביה, ומריד לאחדיה גם חטיבת מרכבי בן-פודת, שהועברה מאוגדת משה פלד. בשלב זה התמודשה התבאות הדרומיות הסוריות, אך השטח טרם תורף. עם הלילה בכbesch כל המעדן הדיביזיוני הסורי הראשון עד הקור מסעע מזדעת בית-ג'אן - צומת טנקס.

לקראת ה-12 באוקטובר אישר הרמטכ"ל את התקומות הכוחות למרחב סעسع - כנכר, תוך המבוקת משחיקה של כוחות קרקע וח'א. בידובה אף אפשרות להפעיל את אוגדות דן לבנון ומה פלד במאם עיקרי חדש, לעבר כרוא שבדרום מזרח, אך לפיר המלצת שר הביטחון הוחלט לרכז את מירב הכוחות במרחב סעסע-כנכר. (13)

הסורים ייצבו מערךagi האגנה בכו מזדעת בית-ג'אן - תל-קובידין, שעלהם הגנו טנקים וח'יר בסייעת כבשושן חזק של מטוסים. אוגדת דפאל איתן ביסתה לפרוץ לעבר סעسع בשבי צירדים, אך בתקלה בהתקפות עזה בתלא-א-שמס ובמזדעת בית-ג'אן. אוגדת לבנון, שפעלה בשטח כל יותר לתרון שדרון, הפעילה חדש חטיבת והצלחה לפrox את הדרך לכנכר, אך הפסיקה את התקומתה עקב אירוד טנקים רבים במהלך הקרבות והופעת כוח שדרון עיראקי באגפה.

מפה מס' 6 - כביש המובלעת הסורית.

לקוח מתוך מערכי שעררים - מפקדת קצין חינוך ראשי, מורשת קרב צה"ל.

3.2.1.3 קרבות נס שדרון עיראקי (14) (15)

הכוח העיראקי בראה לרשוכה ע"ד אכשי החפ"ק שהבחינו בטנקים אויב שצבעם הקרבי שובה מצבי הצבא הסורי. הרכבת המודרנית, שהובסה על מידע כללי שהעיראקים בדרכם לסוריה, היתה זהה כוח עיראקי.

חטיבה 79, שעסכה באוטו הזמן בחירום ובתדרוק, בשלחה לעזרה את התקדמות האויב. שתי יחידות מהחטיבה נערכו בעמדות אש השולחות על הציר, במטרה לבלום את התקדמות האויב. יחידה נוספת, שלב זה, עדרין לא ס רימה את התאגרפותה.

טנקים העיראקיים התקרבו לכדי טרוכ מגע וקרבות הטנקים התבalex בטוווחים שבין 600-1,000 מ'. תוך כדי קרבות השדרון שילב האויב אש ארטילריה חזקה, והסתירע בהתקפות אויב. הלחץ על חטיבה 79 היה כבד ביותר ומה"ט הכביס לקרב את היחידה הנcosa שסיימה בירתיים את התאגרפותה. צעד זה מבע את פריצת הגיזרה, ואיפשר לאוגדה להציג בזמן את חטיבות 17 ו-19 מאזור תל-מזרע, שנכבה לאחר קרבות קשים, להפנות לאוזור באסג' ובקר להשיג הכרעה לשובות האוגדה (הצדד החטיבות הינה כרוכה בויתור על שתחי תל-מזרע).

חטיבה 17 בערכה מזדහית לתל והסירה להשמד מספר טנקים, וחטיבה 19 בערכה מזדහית ומעורבית לתל. מאחר שהעיראקים סבלו אבדות דבורת, הם ניתקו מגע ונסואג לעבר תל-עבתה. טור משוריין עיראקי בוסף עקף את אוזור הלחימה ובע לכירון תל-אל-מאלו.

חטיבה 20 (שהועברה ת"פ אויגדת דן לבן - מלבד חט' 19, 17, 79), הירה אטורה לסירע בכירוש בכיר, אך עקב ההתקurbות העיראQUIT בלחימה, קיבל מה"ט תדריך מחודש מהחפ"ק, שהורה לו לאבטח את אגפה הדדורמי-מערבי של האוגדה מפני התקפות אפשריות של כוחות עיראקיים ע"ר כירוש ת-ל-טסחרא ותל-אל-מאלו. לאחר קבלת הפקודה מהמו"ט, יצא החטיבה משטח ההערכות בכפר ג'בא ובעה על הציר המוביל לעבר תל-טסחרא. לפבוקת ערב נתקל הכוח בשדרון העיראקי באוזור אל-מאלו והתנהל קרב שב"ש שבמהלכו התערבו הגודדים זה זה וביקש הקשר בין המפקדים השובבים לפיקודיהם.

מאחר שלטנקי האויב הינה עדיפות בצדד לחמת הלילה, הורה המה"ט לכוח לבתק מגע ולהתדרגן באוזור כפר ג'בא.

הכוח העיראקי המשיך בהתקדמותו בלילה בפרקיה רחבה לעבר תל-א-שעד, כאשר הצרפו אליו כוחות תגבור מחתיבה 8 המורכנת. אויגדת לבן התוכננה לקרב בלילה, בעוד שפיקוד הצפון פקפקו בידיעות שהעבירה להם על התקדמות הכוח העיראקי.

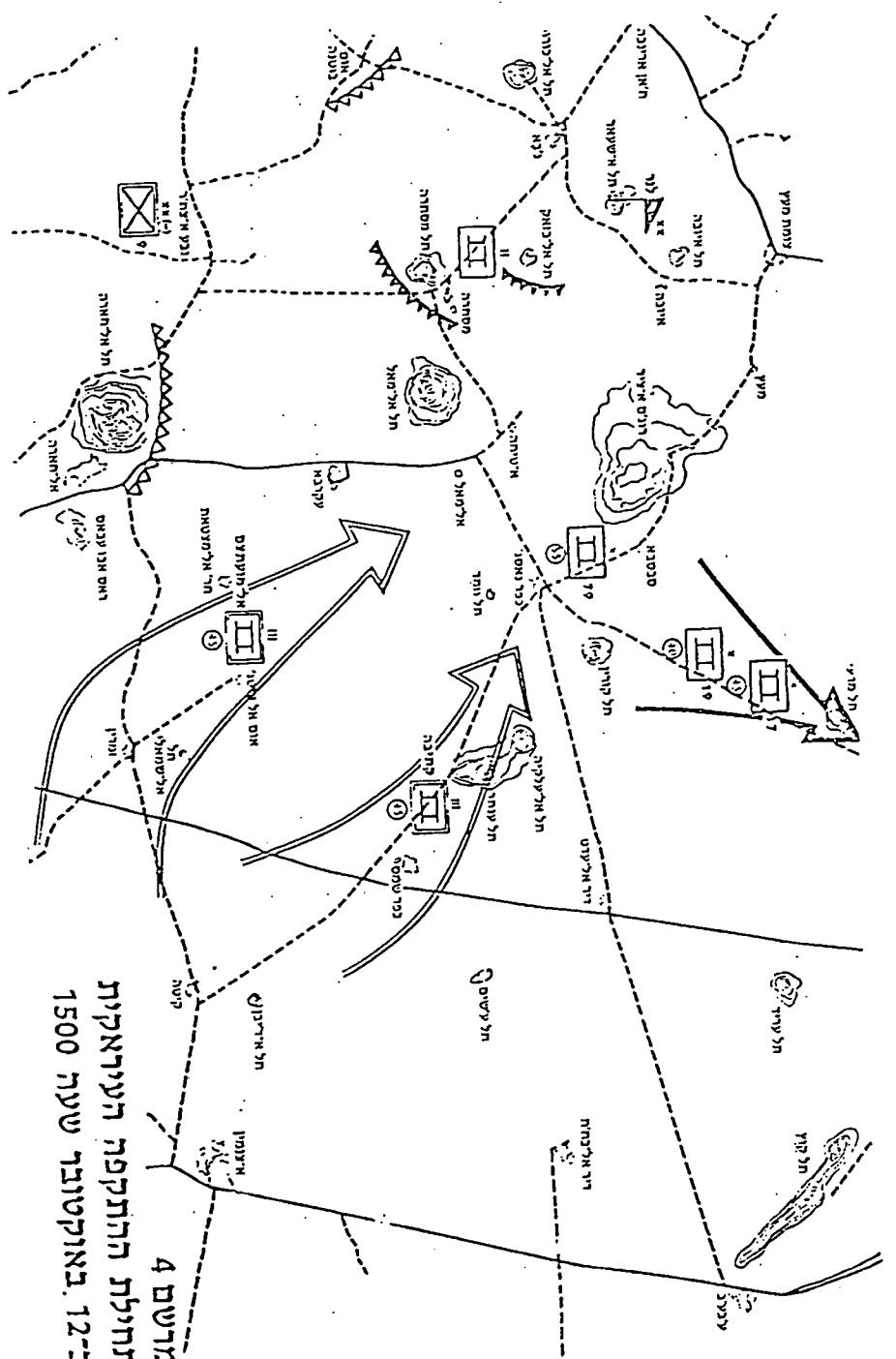
עם שחר בלהמה התקדמות העיראQUIT בקרבות שב"ש שביהל החריבת בן-פורת, ובבוקר החלה התקפת-בגד אויגדת מהאגף הצפוני. בהמשך הלחימה קיבלה האוגדה תגבורת של גודל טנקים מחתיבה 7 וסיעע ארטילרי מפיקוד צפון.

(14) החלק על התקפה השדרון עיראקי מבוסס על: צבי עופר ורס"ן אביה קובר (עדרכים), צבא עיראQUIT במלחת רום הקרים (ת"א: מערכות, 1986), עמ' 140-141 (יקרא מעתה: קובר, צבא עיראQUIT).

(15) דאה מפה מס' 7 בעמ' 54

מפה מס' 7 - התקפת החטיבה העיריקית.

- 54 -

"ישראל בערך במהלך יום ההפירום" עמ' 212

העיראקים, שהתוארוו, החלו לבולו את ההתקפה ואז הופעל ה עוד התקפת-בגד מהאגף הדרומי ע"י חטיבת רוסי פלד, ביעוצמה של כ-60 טנקים, ומשזר תעוייפה, הצטרכו לעזרתה כוחות מתחטיבת אודר אוור וגדור צבאים על גמ"ש.

לאחר כיבוש תל-מסחרה ותל-אל-מאל בצלחה הצלחה לעבר נאסג', תל-קורדיין ותל-מדעי. העיראקים נסרו לטרחוב א-נה'יל - כפר-א-شمם - דיר-אל-עבאס - ע'בע'יב, והתארcano מחדש.

אוגדת לבן התוארכנה להגבה למרחב שנכבש, כשהיא מקדמת לתוכו את האגד הארטילרי ואות דרגאי התהמודשת לחטיבות. בסה"כ נטל חיל בלחימה כ-200 טנקים עיראקיים, 40 מהם במצואר בשטח פגועים ונטרושים.

למרות העובדה שהעיראקים לא הכירו את השטח ודרמתם המבצעית והמקצרעת הריתה במוקה, הם בכנסו מהר לקרב בשלב שבו קרייטר לצבאו סוריה, שנמצא בפנוי התמורתה. לחימוטם הפסיכיקה את תבורת התקדמות ש-ל צה"ל לעבר כבכד וدمשך, וairyפשה לسورים להתארש, להתארגן וללבבות קו הגבה חדש וקר מעצרים חפורים ומובוצרים. המשך זרימת הכוח העיראקי שיבה את יחסיו הבודדות בחזית לטרות הסורים, בנוסף לכך שע"פ החלטת המטה"ל, הרעת המאט העיקרי לחזיות הצדדים.

כוחות השריון של פיקוד הצפון, שהיו קטיבים ותשושים, עסקו בהמשך בהדיפת התקפות בגד ובכיבושים מקומירים.

8.2.1.3 התקפת בגד של חטיבת השריון הירדנית

למרות שמקפת הפתע של מצרים וסוריה באוקטובר 1973 תוכננה לאותה בסודיות מירבית, היו הירדנים מודעים לאפשרות פתרחת המלחמה באותו שבת (17) ועל-אף שהחליטו, עקרובית, שלא ליטול חלק פעיל במערכה בכתפקיד הירדני ברים הראשוניים של המלחמה מספק צעדים שקידמו אפשרות פיתוח מתקפה יישראלית לעבר ירדן. עם פרוץ הקרבות הוחל בעיבו ר המערך הארטילרי לאודר הגבול עם ישראל, הוגברה באופן משמעותי הצלחה בעיבו ר הסיורים לאודר הירדן ושורף מערכם הביצוריים והטכשולים לאודר החזית. בצהרי ה-12 באוקטובר החלה חילאה חטיבת השריון הירדנית - 40 לבוע מביססה שבאזור זרקא לעבר הגבול הסורי. ב-14 באותו חודש, ה-חלה להתקדם לכורן צפון-מערב ובמהלך ה-15 בו הוחלט על הכפפה לפיקוד העיראקי, שהפרק אחראי על חזית דרום רמה"ג.

ב-16 באוקטובר החל הפיקוד הסורי לבצע התקפת-בגד משולבת לכל אודר החזית, כאשר המאט העיקרי מברצע ע"י חיל המשלוח ה-עיראקי מכירון דרום מזרחה, וחטיבת השריון הירדנית מאבטחת את אגף השמאלי.

(16) קובר, צבא עיראק, עמ' 275-276.
ישראל, ברטא, עמ' 62.

(17) עפ"י הרצוג, רום הדין, בודע לחסין על כווננות אלו בפיגישה שהתקימה בקהיר בספטמבר 1973 דבה בדקש מנגנון אסא"ד לה-גון על אגפו במלחמה.

התקפה, שהחלה עם שחר, השتبשה כאשר הסורים בבלטו כבר בשלב הראשון וסבירו אבידות בירכאות, וairoו העיראקים, שאחדרו להתריצב בכו התחילה, בבלטו ביעילות. הירדנים, שבCKERם ובגמ"שיהם היו מוגדים זהים לאלו של הישראלים, הותקפו בטעות ע"י העיראקים. אך עובדה זו סיימה בידיהם להתקבב לעבר כוחות השדרון הירדנאים שהתקשו לזרותם. מריד כאשר זהה הכוחות הירדניים בכוחות אויב, הותקפו ע"י כוחות אויגת לבך, ולאחר קרב קצר נסגרו והותירו בשדה הקרב יוגר מ-20 טנקים ובגמ"שים.

ב-17-18 באוקטובר התארגה החשיבה הירדנית במערכות עודפים וצידיה נצחה מחדש. ב-18 לחודש הארע המלך חוסיין לאזור הערכותה של החשיבה ובפגש עם חייליה ומפקדייה להפקת לקחים.

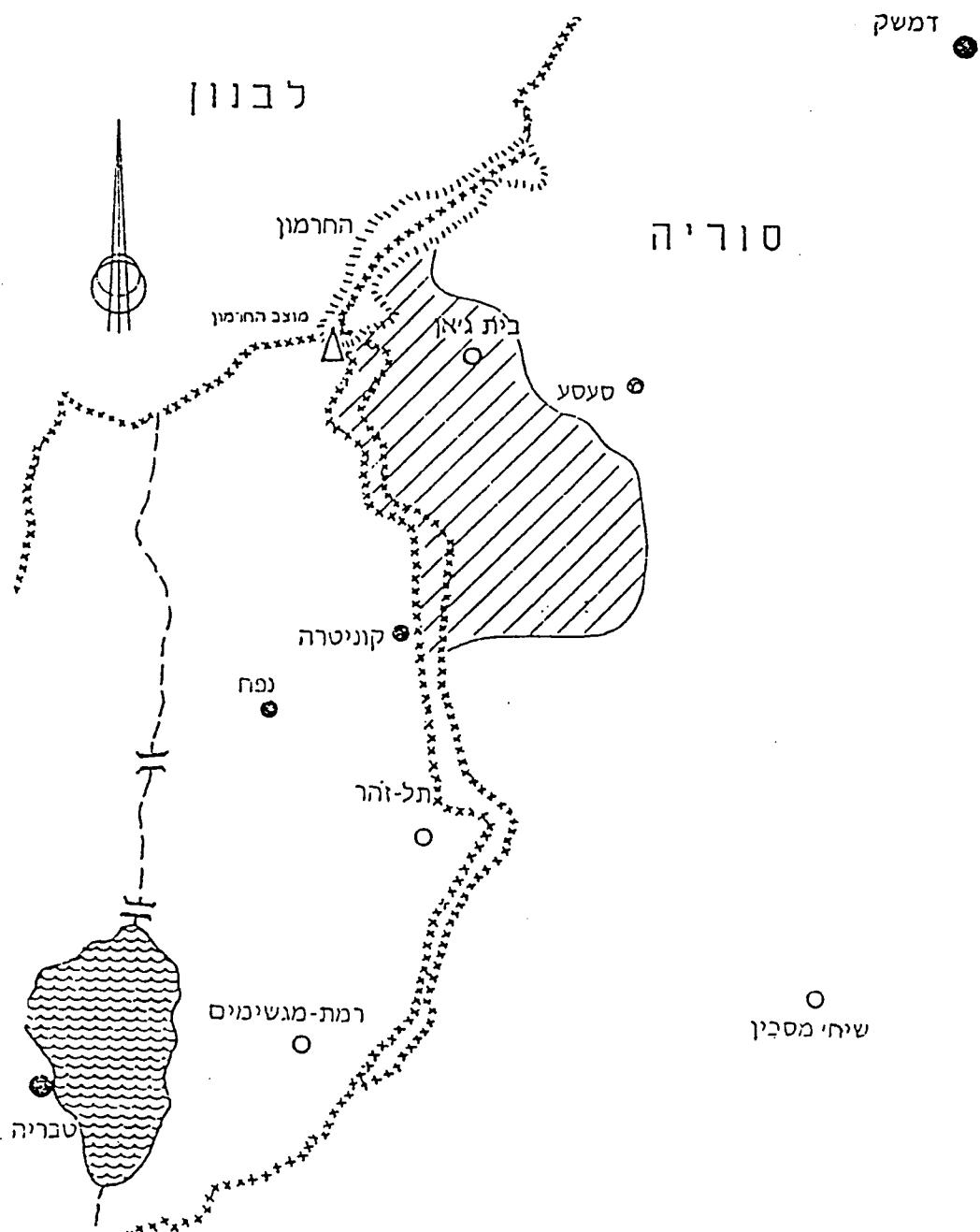
לקראת התקפת הבגד שתכננו הירדנים ל-19 באוקטובר, בוטלה כפיפורתם לניראקים וחטיבתם הועברה לאזור בורא, ת"פ דיביזיה 9 הסורית.

ב-19 באוקטובר תקפו הירדנים ללא תארם עם כוחות חיל המשלוח. מוגמות היתה לתקוף ולכבוש מתקביל את תל-משחרה, את הכפר ג'בא ואת אום-בודנה. באזור זה הייתה ערוכה חטיבתו של אל"ם יענקה הדר וטבק ריה ביסו לבלים את התקומות הירדניות באש מטווח אדרוך. הכוח הירدني המזרחי נבלם, אך הכוח המערבי הצליח "להסתבע" בין שתי פלוגות טנקים של צה"ל. לאחר שזיהה את הכוח, התפתח קרב שב"ש בטורחים קצריים, אשר בו נפגעו טנקים ירדניים רבים. הכוח נסוג בחיפוי חלקי המזרחי.

(עד ה-22 באוקטובר גדל הכוח הירدني והפך למסגרת דיביזיונית אך לא פעל יותר עד הפסקת האש). (18)

3.1.3. עד סוף המלחמה ביסו הסורים לתקוף רק עוד מספר פעמיים את הכוחות הירדנאים. ה"מורבלעת" שבדרך בסודיה פונתה רק במסגרת הסכם "הפרדת הכוחות" בין ישראל לסוריה.

מפה מס' 8 - גבולות הפסקת האש - חזית הצפון

לקוח מתוך מערכיו שעוררים - מפקדת קצין חינוך ראשי , מורהת קרב צה"ל .

2.3 הלחימה בחצי הארץ סיבי – חזית הדרום(19)

1.2.3 המצב בחזית סיבי לפני המלחמה והערכות הכוחות (20)

במהלך שלוש השבועים שהלפו מאז הטכמ הפסקת האש במלחמת ההתקפה הדרדר המצב בחזית סיבי. בিירה הזכה רבה באחזקה הביצורים, 14 מעוזים בסגדו ובין אלר שבשארו מאורירים היו רודחים ניכרים, אך שלא הרה תקופה הצופה על הבעשה בכו המצרי של תעלת סואק. כמו כן כלי הנשק והתכניות האופרטיביות לא חיזבו תשובה הולמות להתקפותיו של חילו בצבא המצרי.

בצבא המצרי, לעומת הכנות דבוקות לקראות המלחמה. בכך מחסבי השק, תחמושת, דלק ומזון בקרבת התעלה, הוכנו עשרות משתחי צלילה ובערמה סוללת עפר גבואה, שטמרומיה בירין היה לראות את הבעשה בצד הרിשלאל.

המצרים התאמכו תקופה אדומה בצלחת מכשולי מים, כיבוש מעוזים, השתלטות על צמתים וירוי ב"ט בשדרון. לצורך קידום הכוחות ובירושה הכבאות הכהירות למלחמה, הוכן תרג'il "תחדר 41" שעלה פיר בערכו תמדוניים מצריים לפבי המלחמה, לשם הסואקה. במשך שבועיים כוחות מצריים זרמו לעלת סואק רמלה, חלקלם הקטן הוודה לעודף אך רובו הסתר והתמקם בכו התעלה.(21). לקרהת המלחמה ריכזו המצרים חמיש דיביזיות חי"ר ובהן חמיש חטיבות טבקים, שתי דיביזיות ממוכבות, שתי דיביזיות משוריינות, גדודי קומנדו, שתי חטיבות צבאים וחטיבת נחתים. בסה"כ חבר עלי קו המים כ-1700 טבקים, 2 קב"ר ארטילריה, 600 מערכות טיל"ר ב"ט וכחמים טילי קרקע-אוויר. מול הכוחות המצרים ביצבו כוחות "אורגדט סיבי", שכלו כוחות חי"ר בעוצמה של גדוד בכו המערזים, כוחות שרירון וארטילריה. כוח השדרון שמנה 290 טבקים, דוכץ בעיקרו במרכז דפידיים וביר-תמה ויתרתו בערך בדרכ החת"מ (קו התעווזים) ובדרכ הרוחב.

הכוח המצרי התחלק בין האדרמיה השביה, שגדת פערלה הינה מפודט-פראד ועד לאמצע האגס המר הגדול, בין האדרמיה השלישית, שה הפרסה על השטח שמואמצן האגס המר הגדול ועד לאזור סואק(22).

2.2.3 מהלך הקרבות (23)

ביום הפתיחה, 14.10.73 בשעה 00:14, בתארם מזריק עם צבא סוריה, פתחו המצרים את מתקפתם בחזית סיבי. כ-200 מושדים מצריים חצו את קו תעלת סואק, הפיציצו שדות תעופה, סוללות ב"מ, מחנות מפקדה, מתקנים ויחידות בעומק החזית, תחנות מכ"ם ויחידות בקרה אוירית במערב סיבי ובמרחב שלמה. במקביל לגיחות האויריות, החלה הרעה ארטילריה כבדה מ-2,000 קב"ר תותח וסוללות קרקע לכיוון קו המערזים וקו התעווזים(24).

(19) ראה מפה מס' 9 בעמ' 59

(20) מבוסס על: שיפ, קסיקון לבתחון, עמ' 246.

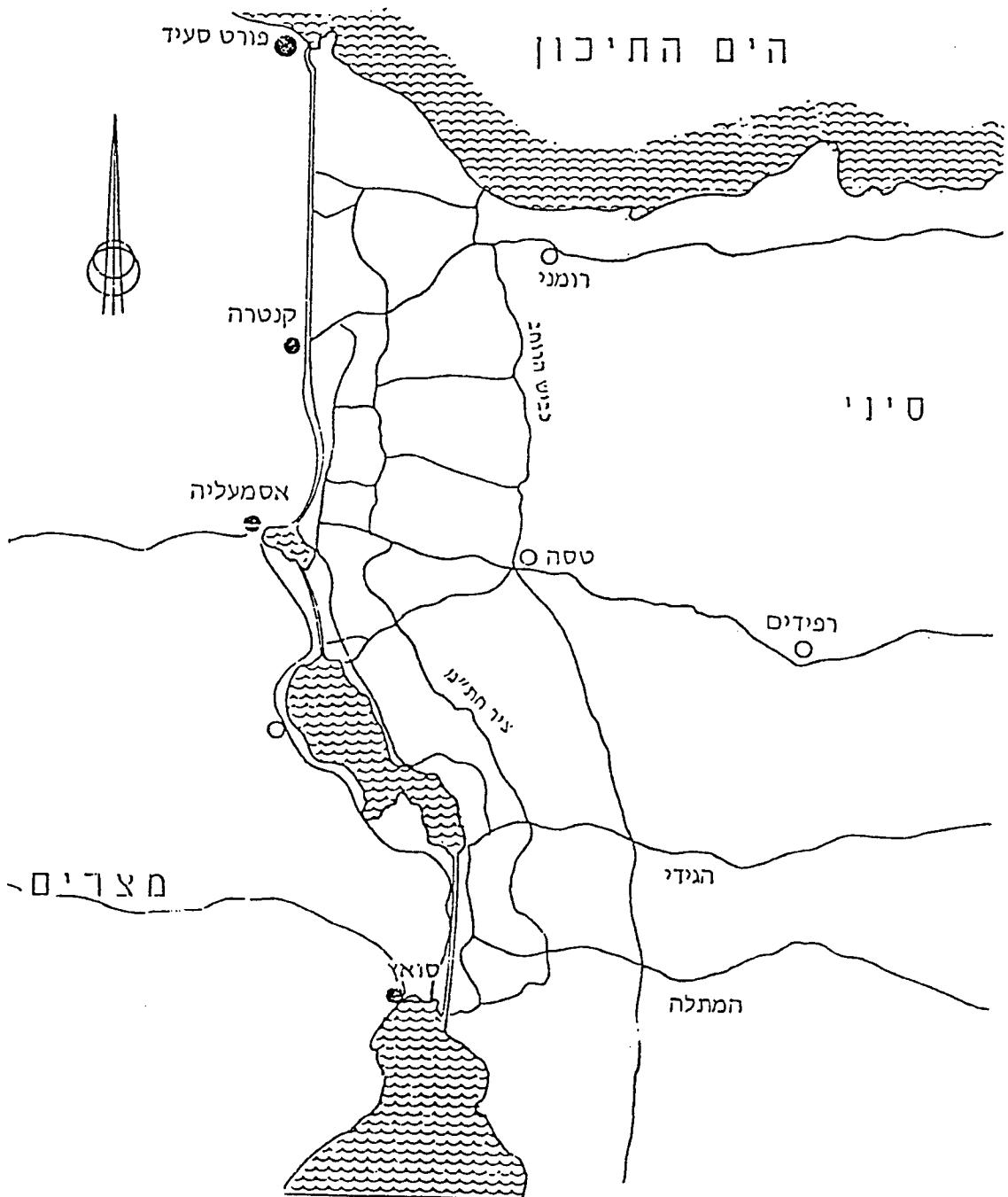
(21) דורתי חיילי צה"ל במעוזים על תזריזת הכוחות בעבו בתשובה מראינה שזהו תרג'il מצרי שפרקתו יזועים זה מכבר למוגען צה"ל וכי אין כל מקום לדאגה.

(22) ראה מפה מס' 10 בעמ' 60

(23) מבוסס על: שיפ, קסיקון לבתחון, עמ' 247.
מדליה,

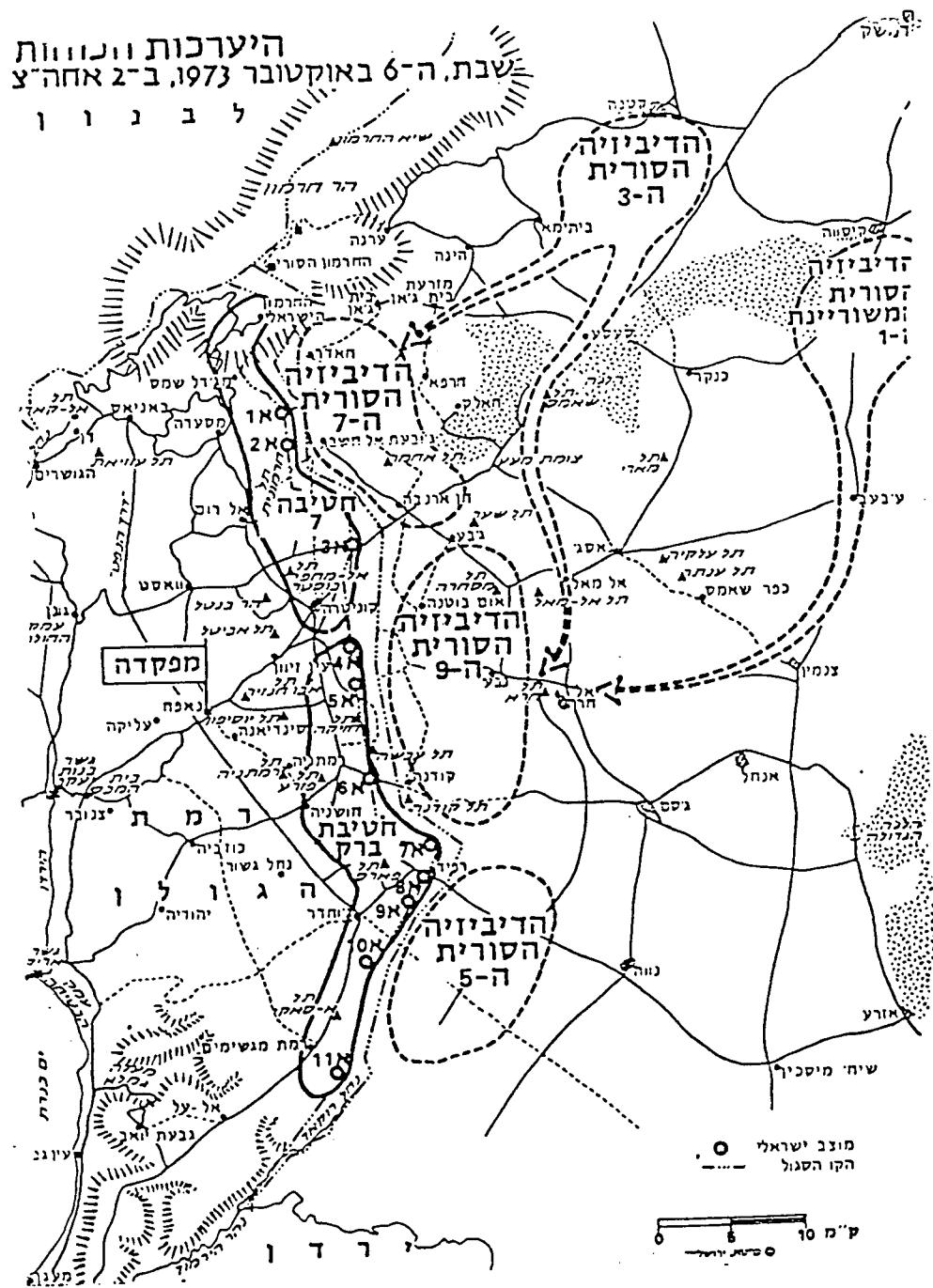
(24) ראה נספח מס' 6 בעמ' 142

מפה מס' 9 - תרשימים קרקעיים כלליים - חזית הדרום

לקוח מtower מערכיו שעוררים - מפקדת קצין חיינון ראשי, מורשת קרב צה"ל.

מפה מס' 10 - הערכות כוחות בצדית הדרום 6.10.73

לקוח מתוך מערכי שעורים - מפקדת קצין חינוך ראשי, מושחת קרב צה"ל.

בשלב השבי, זמן קצר לאחר פטירתה המלחמה, צלחו כ-5,000 חיילי ח'יריד את התעללה תוך ביצול השחחים "המתרים" שבין המעווזים, פנו מזרחה לעבר הרמפה המרכנות לטעקים הרשאלים, מיקשו את הדרכיהם המוביילות אליהם וארבו בנסק ב"ט לטעקים הרשאליים (25).

עד הגעת כוחות המילואים לאזור התעללה בצהרי ה-7 באוקטובר, נפל כל בTEL הבלתי מה של הכוח המצרי על אוגדת האלוף אלברט, האוגדה הסדיירה ששתחת בתעללה. עם פטירתה המתקפה היו כוחות האווגה בתהlixir של כובנות ספרגה והערכות לקראת המתקפה המצרית. החל כיבוס הכוחות מהמעוזים המדולדים, ושתי חטיבות עורפיות קיבלו הוראה לנבע מערבה. עד שהגיעו כוחות חטיבות השריון לגיזה, ביהלו לוחמי המעוזים את עירק הלחימה מול הכוח המצרי השולח. כוחות הטנקים התקדמו במהלך היום לעבר המעוזים, ועוד שערת הערב חדרו כמעט לכולם. הטנקים פינו בפגעים ומהśיכו להלחם בגדר הכוחות המצריים שהמשיכו בצליחתם לעבר הגדה המזרחית, אך בשלב זה עדרין לא ניתנה פקודה לפבדת את המעווזים. הכוחות בפגעו בארכן קשה בירור ו敖ף החטיבות העורפיות שבשלחו לעזרה לא הצליחו לבלום את התגובה המצרית. עד בוקר ה-7 באוקטובר אירבה אוגדת סיבי כ-60 טנקים, ומספר החללים ובבעדרים הגיע ל-345. בסירע התקפות חיל האויר ערכבה במקצת התקדמות המצריים, ובנוסף מעבר חלק מכוחות השריון שלהם.

תוך כדי ימת הלחימה הראשונה, הושם גירוס כוחות המילואים בפיקודם של האלוף אברהם אדן (ברן) והאלוף אוריאל שרון, שהגיעו במהירות האפשרית לכו החזית, כאשר רובם הגדל בע, מפאת קוצר הזמן וחוסר בצד, על שדראות. אוגדת האלוף אדן קיבלה לאחריותה את הגיזה הצפונית ואוגדת האלוף שרון את הגיזה המרכזית, וכך הוקל במקצת הלחץ על אוגדת אלברט מנדר, שבשכחת כמעט לגמרי לאחר 16 שעות לחיימה, ואחריותה צומצמה לגיזה הדרוםית בלבד.

1.1.2.3 השломת דashi הgasr המצריים והתקפת הבגד הפיקודית

8-7 באוקטובר (26)

ביום השבי ללחימה המשיכו המצריים בהעברת הדרג האופרטיבי הראשוני לגדה המזרחית של התעללה. עד לחסיכה הוכחו 12 דashi גשרים והושם מעבר 5 דיביזיות הח"ר שככלו ארטילריה, נשק ב"ט כבד ואספה. לקראת הנרב הירוו בגדה המזרחית כ-450 טנקים שעסכו בתובשות בראש הגשר, עד לעומק של שלושה ק"מ, ובהמשך תקיפת המעוזים.

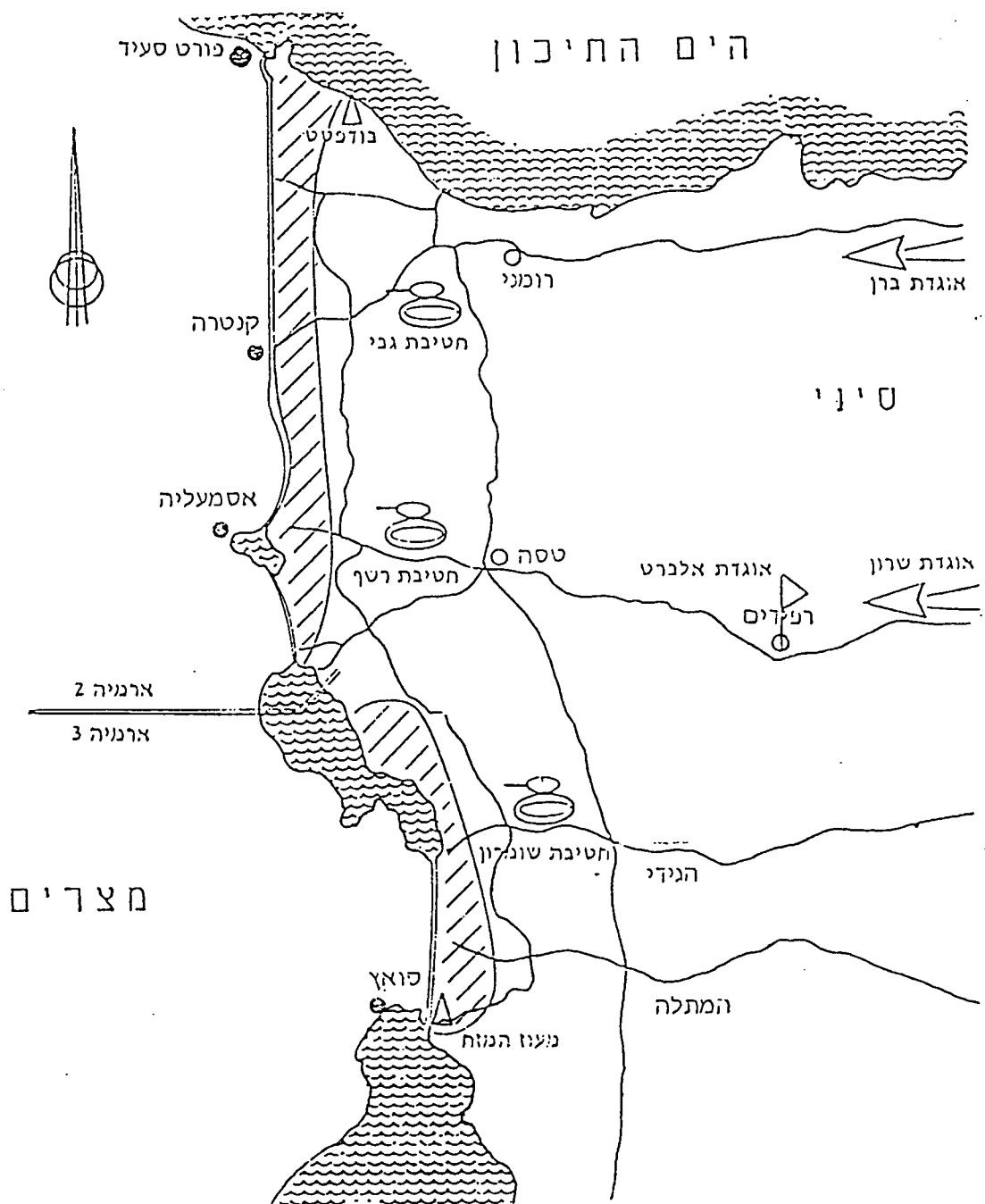
בסיוע כוחות המילואים שהגיעו ידכבר קו בלימה, כאשר כוחות מילואים כתבים בערכו לפבאים בכמה מצטי דרכ החת"מ ועיקר הכוח דוכז לתקפה. הוגבר המאמץ לשירוע למעווזים ולחלץ את לוחמיהם, והחלו הכנות למתקפת בגדר פיקודית.

המכנית הפיקודית, התקפת הנגד על דashi הגשר, נידונה בישיבת המושלה בשעות אחיה"צ. הוחלט לשגר את הרטבכ"ל לחזית ולריוופות את כוחו להחלית, עפ"י הנטובים בשטח, אם לבצע את התקפה או לדחותה.

(25) דאה מפה מס' 11 בעמ' 62

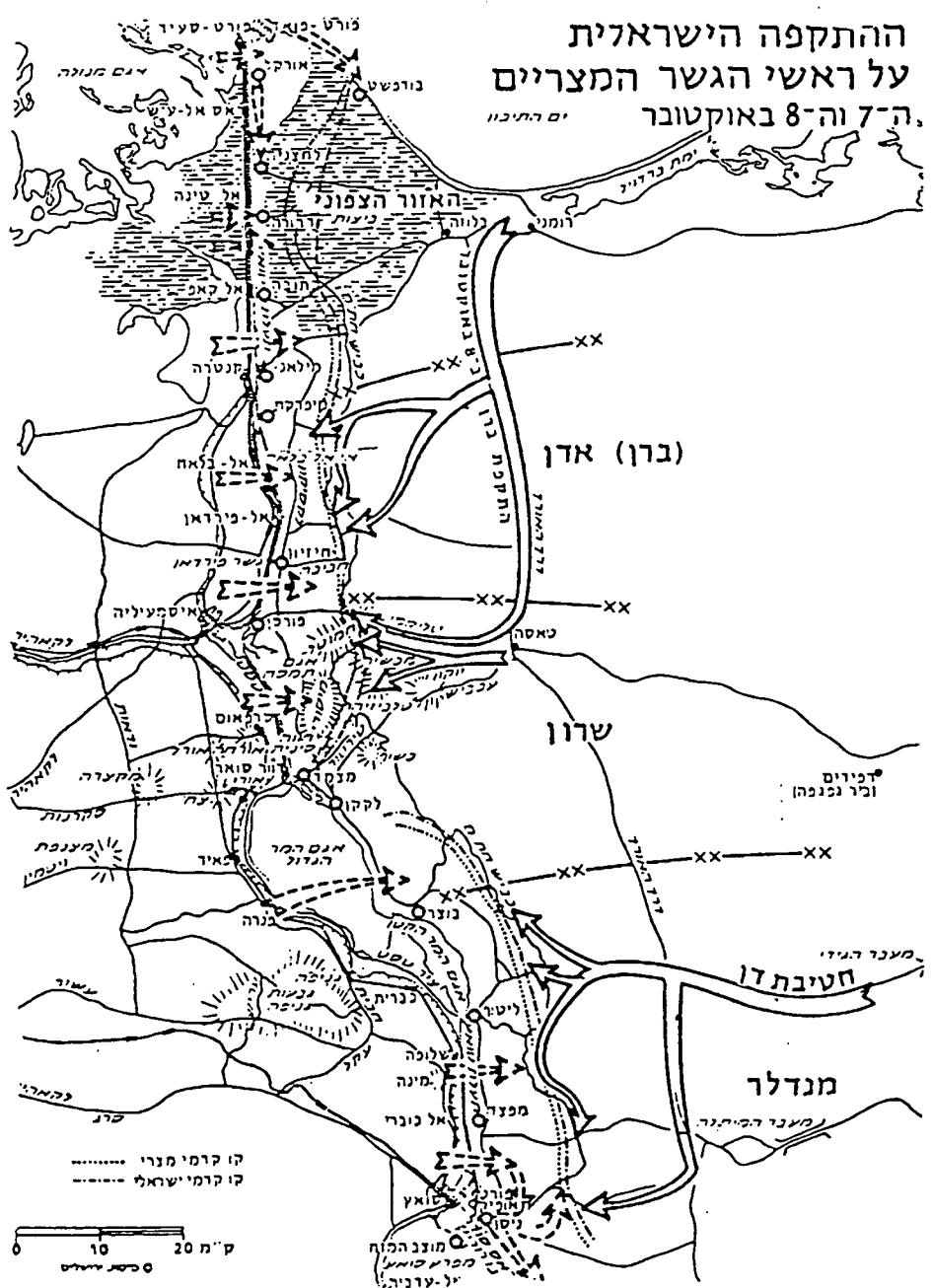
(26) דאה מפה מס' 12 בעמ' 63

מפה מס' 11 - הצליפה המצרית 6 - 7 באוקטובר.

לקוח מטוֹן מערכֵי שעוררים - מפקדת קצין חיבור ראשי , מورשת קרבות צה"ל.

מפה מס' 12 - ההתקפה הישראלית על ראש הגשר המצריים.

לקוח מtower מערכיו שעוררים - מפקדת קצין חינוך ראשי , מורהת קרב צה"ל.

ריגדיה העירקוריים של ההתקפה הינו:

א. עצרה או עיכוב תבופת ההתקפה המצרית והחלשת רצון המצריים לעبور לשלב הבא של תכניותם.

ב. טיהור קו התעללה מדרך החת"מ מעربה ובמקביל לקו המים תוך חילוץ כוחות מהמעוזים ושבקים תקועים, מוביל להכנס לטוווח אש הב"ט המצרית.

ג. השלשות על קו מסויים בתעללה, שירמש שטח להערכות צה"ל ע"י התקפה מצפון לדרום ומוביל לשירה צורך להבקיע דרך מערכות מצריים.

או גדת אדן בוגעה לתקוף לפניו הצהרים מצפון לדרום את האדרמיה השבירה רואגדת שרוון בוגעה לשמש עתודה לאו גדת זו במקרה שתתקל בקשרים, או לתקוף אחיה"צ את האדרמיה השלישית, שנאחזה בגיןה הדורומית.

במס מתקפת אדן תצליח כmortification, בוגעה או גדת פבדLER לבולים בגיןה.

בבדיקה ה-8 באוקטובר המשיכו המצריים לבסס את אחיזתם בראשי הגשר הדיביזיונים והחלו לאחד אותן לרשף גשר אדרמיוניים. כוחות חיר"ד המצריים עסקו בהתחפרות ובמיקוש. בשעה 05:57 החלה התקפה.

ראשונה התקפה או גדת אדן וכשעתיים וחצי לאחר תחילת התקפה, כאשר בראה הריה שהתקפות חירוביית, קיבל אדן פקודה לתפוס את הגשרים שהקימו המצריים בגיןה. או גדת שרוון החלה לברע דרומה בשעה 06:30 תוך פרבור מאחזיה

בגזרות "חמורל" ו"מכשיר", כדי לתקוף את האדרמיה השלישית מצפון. כוחות

างדת אדן שתקפו את המערך העירקי בגזרת גשר אל-פרדאן בתקלו באש ב"ט

עה משבני עבריה התעללה ובאלצו לסתת כוחם סובליהם אבדות קשות. החטיבות מאוגדת שרוון בהדףו גם הן ולא הצליחו לכבות את יעדן. בשעות הצהרים, כאשר התבדר המצב האמרי בזבוכית, הווחזה או גדת שרוון בגיןה הדורומית לגיאצת אדן, ובכונסה לטגע אש עם השדרון המצרי.

מתקפת הנגד הפיקודית נסלה ועלתה באבדות דבורת בנפש, בפגעה בשבקים

דבים וברוח הלחימה של החירליים. בעקבות כשלון או גדת אדן וטלול או גדת

שרוון בשטח מידיו צה"ל גם השתחים השולטים שהרו בידו קודם לכן בדרך

החת"מ.

בסיום יום ה-8 באוקטובר שלטו המצריים על שטח שעומקו יותר משמדנה כ"ט רבעך השלים את השלב הראשון בתכניותם. אך מכיוון שע"פ תכנון מוקדם הינו עתידיים להגיע לעורם של עוד ארבעה ק"מ, המשיכו בתקפות חזרות ובשנות.

2.1.2.3 קרבות הבלימה על דרך החת"מ - 6-13 באוקטובר (27)

אורגדת שדרון – חטיבות או גדת שדרון תקפו בבוקר ה-9 באוקטובר את המתחמים המצריים באזורי "חmortel" ו"מכשור" ותוך כדי כך חילצו אבשי מערץ שבסרגן רג'לית. ההתקפות בהדפו, אך הכוחות הצליחו לפגוע בחטיבת טנקרים מצידית, שתקפה לעבר חמדיה. שדרון הצליח לשמר מגע עם הכוח המצרי הנסוג, לנצל את ההצלחה ולתקוףagi'ה דחבה בעוצמה של שתי חטיבות לעבר התערוזים.

"טולויזיה", "טיסוריה" ו"אטיר". חטיבת טוביה רביב (28) תקפה ובהדרה באביבות כבdot. עם בלימת ההתקפה שלה בכונסה חטיבת אטנזרן רשף לתקיפה משבי ציריך ציריך "עכבריש", ולמרות שסבלה גם היא מאבדות קשות הצליח אחד מאודודיה לכברש את התערוז "טולויזיה". אడוד הסירוד האווגדי הצליח להאריע לאא קרב לשפט האגם המר האגדל וגילה "תפר" השופך בין שתי גזרות האדרמירות המצריות. האלוף שדרון המליך להשair את היחידה במקומה ולפתוח בהכניםות לצליחה, אך הרמטכ"ל התבגד והורה לו לפבאות את השטח ולהתפרק עפ"י תכנית המגבגה לבליימה, שכוחות מעתים בכו הקדמי ועיקרי הכוחות במקומות כעודה בטסה.

אורגדת אדן – בלמה באORTO זמן באזורי "זרקור" – "הברגה" ואורגדת מנדר בלמה באזורי המיטלה בסירובות מצירדים לפרוץ לאזורי הצומת הג'ידי ודראס-סודארא. במהלך יום זה נפגעו כ-180 טנקים אך נבלמה התקדמות המצירדים, שנאלץ להסתפק במאחז של כ-8 ק"מ, וסוכלה כורבם להשתלט על דאס-סודארא ומרחיב שלמה. ב-10 באוקטובר ניסה הכוח המצרי לפרוץ שוב דרום, אך נבלם בשבייה. אורגדת אדן המשיכה להחום ולבלום התקפות בגדר גזרת החר"ר.

צה"ל במנע מלכט התקפות שדרון גזרות במהלך הימים הבאים, ובכך שיבש את תכנית המצירדים לשחזר את הכוחות. ב-13 באוקטובר מרבבה תא"ל קלמן מגן למפקד הכוחות הסדיירים, לאחר שאלוף אלברט מנדר נפל בקרב. באותו היום, נפל האחרון שבטען זים, כאשר מעדן "בודפסט" בשאר המערץ היחידי שלא פורנה.

3.1.2.3 ההתקפה ב-14 באוקטובר (29)

ב-14 באוקטובר תקפו המצירדים במקביל בצד המצרי, בצדדים אל המנזרים ובגזרה הצפונית. (30). לקרה התקפה צלחו כוחות שדרון מצירדים ברוספים. בגין המזרחית של התעלמה היה עתה דרכו כוח שדרון מצירדי שטבה כ-1,000, טנקרים.

עוד לפנות בפרק הרובחו מטסוקים כמאה חיילי קומנדו מצירדים בקרבת טסה, אורלם הם הרושמדו עוד לפבי שהחלה התקפה עצמה.

(27) מבוסס על: כרטאו, עשור שליש, עמ' 77-78.

מדליה, אנשי הפלדה, עמ' 76.

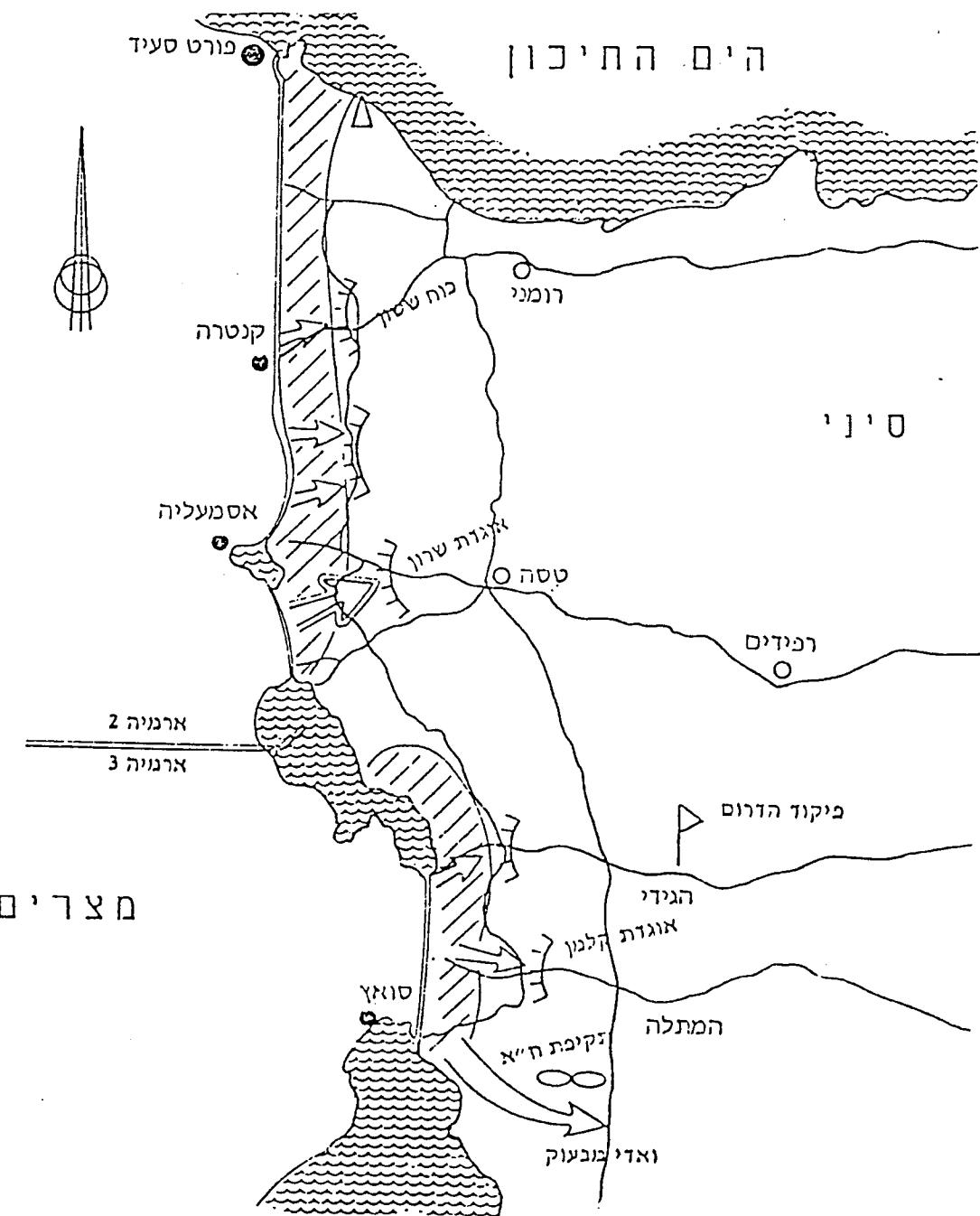
(28) חטיבת 600 – ראה הרחבה בפרק 4, עמ'

(29) מבוסס על מדליה, אנשי הפלדה, עמ' 78.

ברג. סראם, עמ' 123

(30) ראה מפה מס' 13, עמ' 66

מפה מס' 13 - קרבות ה - 14 באוקטובר.

לקוח מtower מערכי שעוריים - מפקדת קצין חינוך ראשי , מورשת קרב צה"ל .

בשעה 00:00 בפתחה המתקפה בהדרעה ארטילריה כבדה לכל רוחב החזית. בדרך ב- 00:07 התקדמות טכרים וכוחות ח"ר שבדרג האופרטיבי הראשון, שתמכה בפריצת השריון של הדרג השבי, אך במקום לתקוף במאצ'ים מרוכזים נחלה הכוח לכוחות חטיבתיים שתקפו בתשעה צירדים לדוחב החזית ומורביהם בעצמו סמור לקרב המגע, כאשר בגארמו להם אבידות דבוקת.

כובני התקפה של המצדדים היו: הציר הצפוני, הציר המרכזי ומצפון לו, ציר האידי וואדי מבערך שמדרום לציר המיתלה. אורגדת מגן תקפה בעומק השטח הירושלמי, פעלה כבוגד כוח מהארמיה השלישית שביססה לאゴף מדרום לאידי וחסמה כוח מצרי שהופיע להתקדם עד כביש הרוחב. אורגדת שדרון בלחמה כבוגד הדיבריזיה המצרית המשורריבת - 21, שחטיבה 14 של התקדמה על ציר "פטון" לעבר "צינה" ובבלמה ע"י חטיבת חירם מהואגדה.

בשעה 00:15 בסוגו המצדדים, כאשר הם משאירהם בשטח כ-40 טנקים פגועים. חטיבה מצרית נוספת התקדמה לעבר חמדיה ושם בעיטה ע"י חטיבת אמרון דשף ואריבדה גם היא כ-40 טנקים.

כוח שווין (31) פעל מול טבקי ט-62 של חטיבה 15 המצרית שביסתה להתקדם משבי צידי כביש קנטרה-בלוזה ובהמשך קרב שהתחפה במקומות איבדו המצדדים כשלושים טנקים. אורגדת אדן לחמה בגזרת, כאשר קיבלה פקודה לבצע לאזורה "צידוק" מדרום לטסה. הכוח פועל, חילקו בשאר לחום בגזרה וחילקו האחד הצלף להכבות האחדרונות לקראות הצלילה. ההתקפות המצריות נהדף ע"י כוחות השריון במשך כל אורתו הירום ובמהלך הלילה, והשוריון המצרי נאלץ לסגת לתוך מתחזי ח"ר.

המצדים איבדו למעלה מ-200 טנקים, בעוד שלכוחות צה"ל איבדו בירמה זו 25 טנקים בלבד.

כשלון התקפה המצרית סיימן את סיום השלב בו ביסס להшибה לעצם את הירוזמה שאריבדו בתום הצלילה ב-7 באוקטובר. הריג זה של כוחות השוריון אפשר לפיקוד דרום לפתח במבצע הצלילה של התעלה למחרת, ב-15 באוקטובר.

4.1.2.2 מבצע "אבייר" לב" – צלילת התעלה, 15-18 באוקטובר (32)

ב-12 באוקטובר התקימה במודיע פיקוד דרום קבוצת פקדות למבצע "אבייר" לב" (33). על אורגדת שדרון הדREL לפזר את המהלים הצדדים המצריים, לצלחת את הצלילה לאזורה "מצמד" ולהקים ראש מציגן לאגם המד. לאחר מכן, היר אמורים להבנות גשרים טרומיים על התעלה שעל גביהם אמורויות לעובוד חטיבות צבאיים, מתוך אגדות בטנקים, אשר תאטחנה את רגש הגשר מנעה. הטנקים יחצו את רצעת החיק החקלאית, המסתובבת במקביל לתעלה. בשלב הראשון השמידו הכוחות סוללות טילי ב"ט בכדי לפתח למטרסי ח"א מסדרון אדייר מTEL דאס הגש. אורגדת אדן תנמוד מוכנה לצלה לאחד אורגדת שדרון, ואורגדת מגן תטהרן לפקודת צלילה.

(31) תא"ל שדרן מרובה במקורו של תא"ל קלמן מגן, מחליפו של האלוף אלברט מונדלר.

(32) מבוסס על: מערכות בערשות קרבות "החזקה הסיבית" – מדרשת קרב צה"ל – קצין חיבור ראשי, נבף הסברה.

(33) ראה מפה מס' 14 בעמ' 70

במסגרת המבצע הוטלה המשימה המרכזית על חטיבת השדרון 14 שפעלה בשלב זה במסגרת או גדת שרון. על החטיבה היה לפרוץ את המתקנים המציגים, להשתלט על שטח בגדה המזרחית ולפתחו שבוי צירדים מרכזיזים אל קו המים "עכבריש" ו"טרטור", עליהם יבוועו הכוחות הצולחים ויגרדו את הדודרות ושאר אמצעי הצליחה.

בשעה 15:15 יצא החטיבה בשילוב כוחות מאוגdat שרון להתקפת הסחה, כשהיא מסתירה בכל הארטילריה האו-גנתית. החטיבה בעה על ציר חת"מ (כספי), חלפה על פנרי "כירשוף", פנעה רמבה אל עבר הדיובות שטמאנרב ובעה לעבר האגם המר. כל המרחב הרה נקי מאוריב ובקושי היחידי שעמד לפניהם השור המשוררין היה מעבר בין תעלות "הջזה הסביבית".

כירוש האזורי ברעד להתבצע בשני גלים: גל ראשון, שירפודן ויצור הלם, וגל שני של חרמ"ש וחיר"ד דוכבים על זחל"מים, שייטהר את השטח לאחר פריצת הטבוקים. כן בקביע כי החטיבה תבסה לתפוס אשר מצרי על גבי התעלה כדי לבצל אורות לצליחה של כוחות צה"ל. חטיבה בוספת מאוגdat שרון תורכבה לחוץ על האוריב מאזורי "טלזריה" בפעלת הטעריה. הכוח הרישראלי השתלט על מעוזי "מצמד" ופרש כוחות טבוקים על הרמפורת לאורך התעלה. בראש היה שציר "לקסיקון" וכל האזורי ממערב לו בשלתו גם הם ע"ר כוחות צה"ל, ובוגתך רק לטהר את ציריו "עכבריש" ו"טרטור" ולפתח אורותם בפני הכוחות הצולחים, אך כעבור זמן מה הסתבר כי בצתמת "טרטור" - "לקסיקון" ערד מגבע ב"ט יעיר, הכלול טבוקים, שדורות מוקשים ושותחות חיר"ד דבות. מקום זה עתיד היה ליצור איום על הצלחת מבצע הצליחה כולם. כוחות החיר"ד חילצו במשך כל הלילה בפאגים לתאגד, שהתמקם בボונקרים של מעוז "ליקון".

הבעיה בצתמת "טרטור" - "לקסיקון" הרכה והחמירה, והגדודים שהתרפסו על פנרי שטח גדול, התבתקו מהוורף. המשימה העיקרית בשלב זה הייתה טיהור ציריו "עכבריש" ו"טרטור" לשם העברת כוח הצליחה. המשימה הוטלה על גדור אחד מהחטיבות. פלוגה אחת פרצה בצד "עכבריש", נתקלה בהתגדות מצריית דלילה וחברה אל כוחות הצנחנים שהתייבו במעלה ה策יר לפרקdot צליה. פלוגה שבירה בעה על ציר "לקסיקון", כשהמשימה פריצת ציר "טרטור" ופתירתו לטעבר גדור גאלילים. הכוח בע במהיירות ולא אורה, תוך כדי ספירה קשה של אש חיללי החיר"ד המציגים, ובטעברת חלפו על פניהם בצתמת "טרטור" מבלי שהחביבו בדרכו העפר. משנתברדה הטערות, חזרו הטבוקים לאחור ובהגיון לצמתת "טרטור" - "לקסיקון" נפתחה עלייהם אש צולבת. ההתקפה נכשלה.

הקרבות באזורי גטשכו ובמהלכם החלה הצליחה של כוחות מאוגdat שרון, ביחס עם כוח צנחנים קטן.

ב-16 באוקטובר עבר כל כוח שרון מעבר לתעלה, וכך תגבר את כוחו במספר טבוקים שהוא עבר על גבי "תמס"חים". לעומת זאת, לא הצליחה האו-גנתה לבסס את ראש הגדור ממזדחה ולפתח את ציריו "עכבריש" ו"טרטור" לטעבר סדר שול הכוחות שבלחמו ליד התעלה ושל צירוד האישור הכבד. בעקבות המצב באזורי הווחלט להטיל על או-גדת אדן את האחריות על פריצת הצירדים אל התעלה ולהעברת צירוד הגשור.

כוחות מאוגdat אדן בשלוחו לכordon הצירדים ובאותו זמן התקפת בגירה מאט מציר כבד לביטוק המסדרון הרישראלי באזורי החגזה הסביבית ולביותוק ראש הגדור. גדור צנחנים הצחרפו לכוחות הלוחמים העירפים, ולמרות שנכשלו בהתקפות הראשונה הרשגה המשרה היסודית שהיא פתיחת ה策יר.

במושך ה-17 באוקטובר נשו האדרמיה השביה והשלישית בסירון לחסום את המסדרון הירושאלי ולבטק את כל הכוחות הירושאליים שבין "לקסיקון" והתעללה. אך מאוחר הכוחות הירושאליים המשולב פעל והמצרדים נהדףו. המסדרון בשאר פתווח.

בבוקר ה-18 באוקטובר חזקה חטיבת 14 בקרב והשתלבה במאטצרים להרחבת המסדרון הירושאלי בגדה המזרחית של התעללה. באותו זמן השתלטו כוחות הח'ייד של החטיבה על אזור הבנקרים של "החזונה הסביבית" ועל כל אזור "אמיר" בסירע טבקים וארטילריה.

מקאן שלושה ימי לחימה הרובשה שליטה הירושאלית במסדרון. האיום מצרי לבתק את ראש הגשור ולסכל את מבצע "אבירי לב", נכשל. או גdot שדרון הצליחה להשיק את גשרagalים ואוגדת אדן כבשה מספר מערכים מצריים ממערב לראש הגשור, וכן פשטה על בסיסי טילים ממערב ומדרום לו. באותו יום החלו הכוחות הראשוניים מאוגדת מגן לבוטע לעבר הגשרים בטרחה לצלה את התעללה.

5.1.2.2 הרחbat ראש הגשור בגדה המערבית וכיותה האדרמיה השלישית, 19 – 24 באוקטובר (34).

החל מה-19 באוקטובר ועד להפסקת האש ריבזו כוחות צה"ל את עירק פועלותם בעד המערבי של התעללה. פיקוד דרום הシリים את כירבוע השטח שטמיערב לתעללה וכורח את האדרמיה השלישית. (35) או גdot השדרון פעל בצדיהם של כוחות ח'יאה שהופנו עתה לחזית המצרית, ובתוך כוחות שהגיעו מדרום הגולן. לאחר שעירק הכוחות עברו לגדה המערבית, בותרו בצדיה המזרחי של התעללה כוח שני – שפעל מול האדרמיה השביה, וכוח ארכאית – כוח משולב מאוגדת מגן וכוחות בוספים, שפעל כבגד האדרמיה השלישית. בשלב זה כבר היה ברור למצרים כי בשלו בנירונם לחסל את הפריצה של כוחות צה"ל, והחלו להעדר במרחב בלילה ממערב לתעללה בטרחה למבחן מצה"ל לפrox אל עבר קהיר.

עד ה-22 באוקטובר נשלחו הכוחות לפועלה ביעדים הבאים:

- או גdot אדן הופעלה בכירונו דרום האגם המר.
- או גdot מגן בשלחה לאבטחה או גdot אדן והתקדמה לkahir.
- או גdot שדרון התקדמה לכירון איסטנייליה.

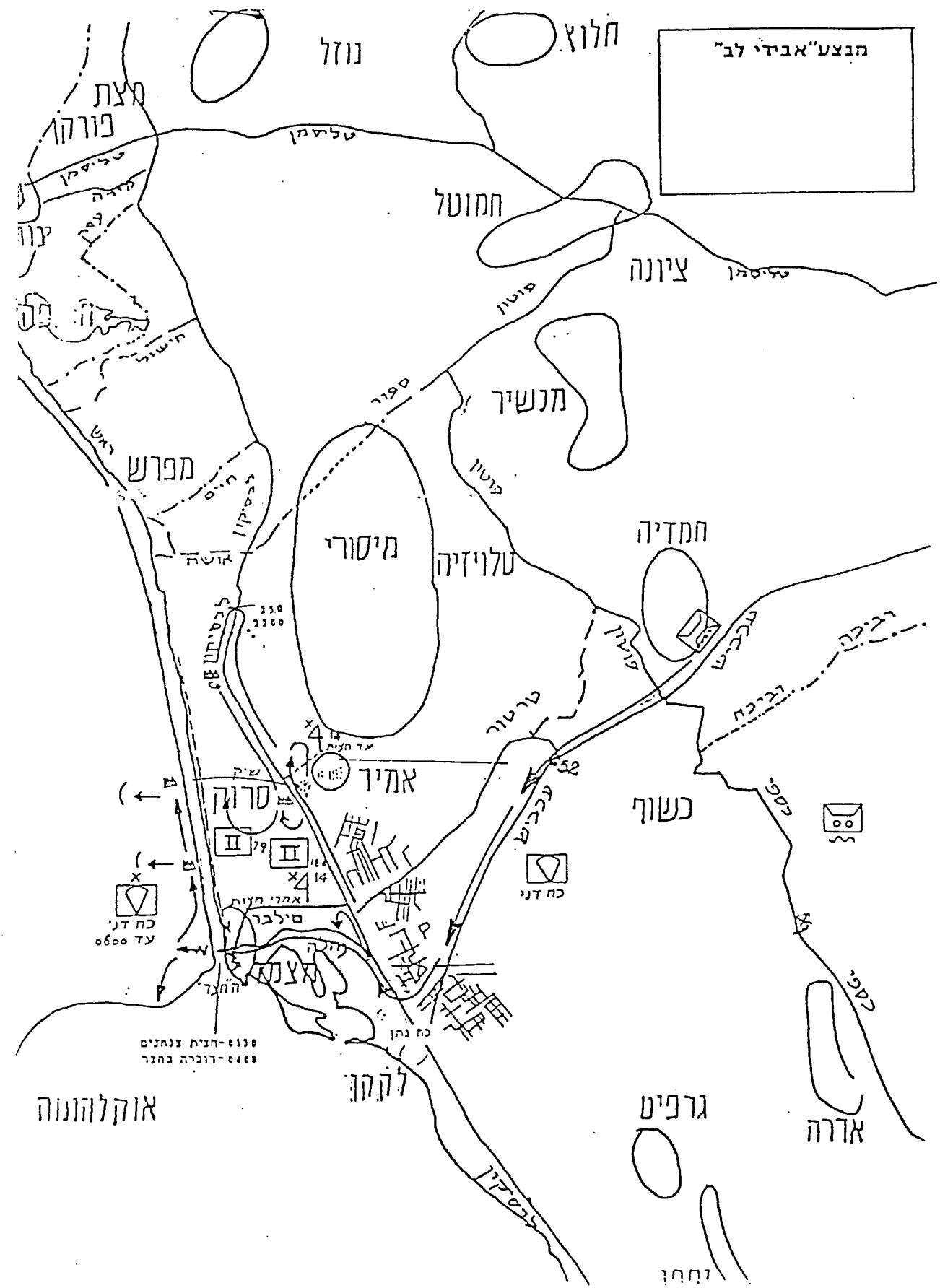
ב-22 לחודש הופעל צוותי קרב מאוגדת שדרון, במקומם לתפקידים לפניו כביסת הפסקת האש לתקפה. ב-24 באוקטובר המשיכו המצרים להלחם, ולאחר נסכה פעילות יבשתית של צה"ל לטיהור כספי ההתקפות המצריות. או גdot אדן הידקה את וכיותה האדרמיה השלישית באמצעות בסירון לכירון העיר סואן, אך נתקלה בהתקפות והעיר לא נכבשה. בערב ה-24 באוקטובר בכנסה הפסקת האש לתקפה. בכך, תמה הלחימה בחזית הדרום (36).

(34) מדליה, אבשי הפלדה, נס' 90 – 91.

(35) דאה מפה מס' 15 בעמ' 1

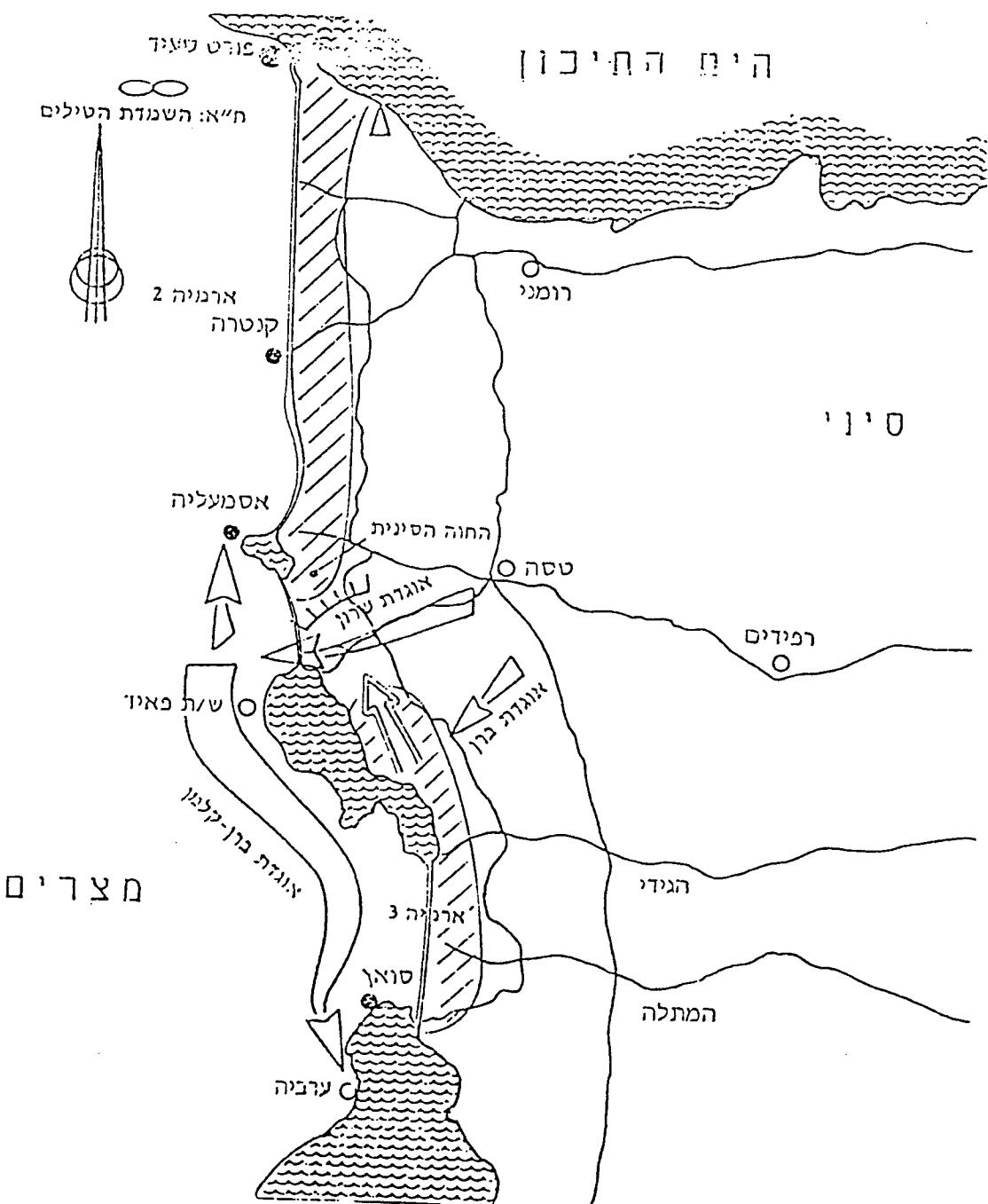
(36) דאה מפה מס' 16 בעמ' 2

מפה מס' 14 - מבצע "אכזרי לב"

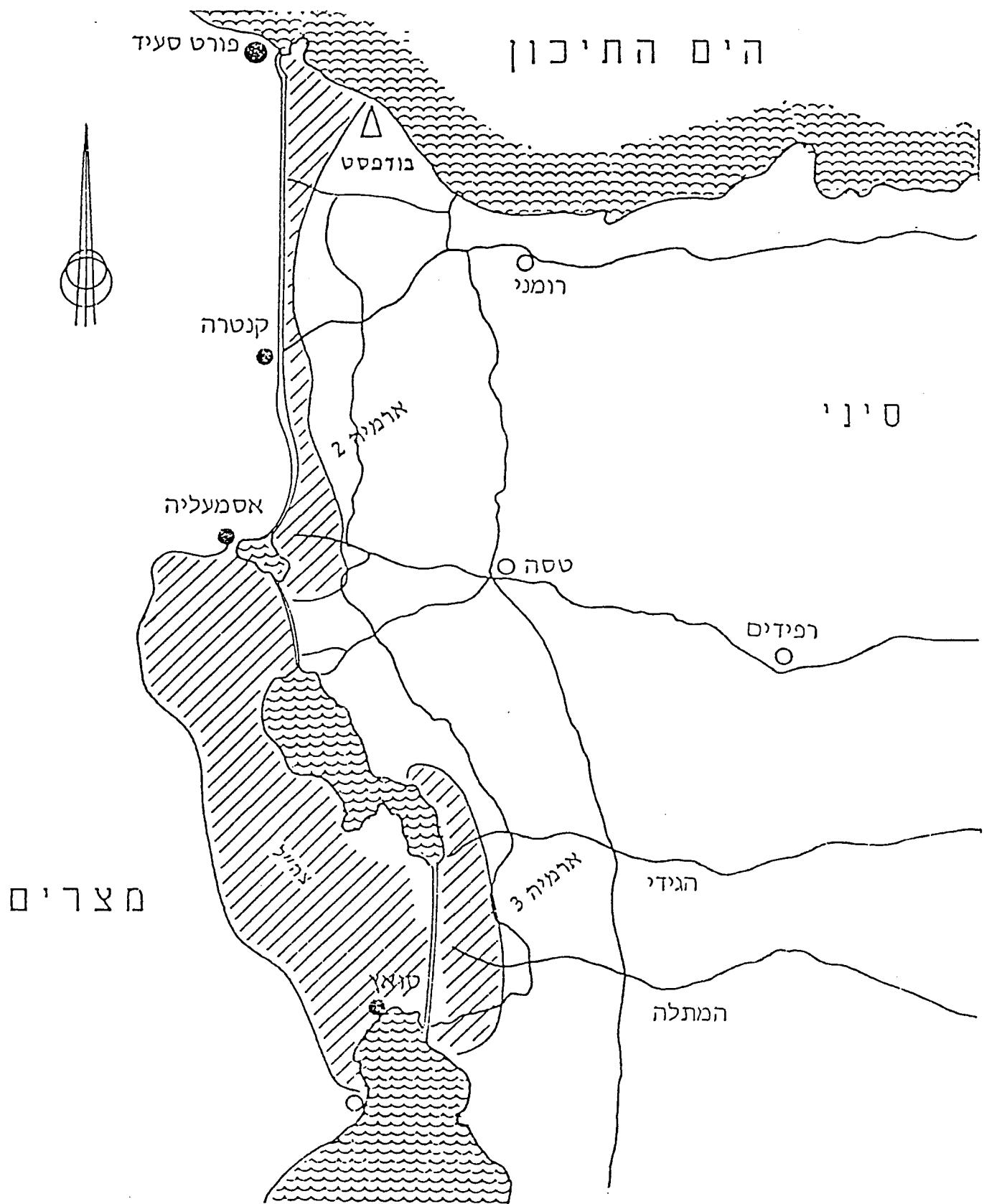
ל情绪 מתח מערכיו שעוררים-מפקחת קצין חינוך ראשי, מורשת קרב צה"ל,

מפה מס. 15- הצלילה וכיתור הארמיה השלישית

לקוח מtower מערכי-שייעוריים- מפקחת קצין חינוך ראשית- מורשת קרב, צ.ה.ל.

מפה מס' 16 - גבולות הפסקת האש - חזית הדרום

לקוח מתוך מערכיו שעוריים - מפקחת קצין חינוך ראשי, מורשת קרב צה"ל.

2.2.3 הפסיקת האש בחזית הדרום שירקפה את גודל הנזחון של השדרון, שלמרות תנאי הלוחמה הקשים וההפתעה, הצליח להדוף את המצריים ולהציג ל真切 של 100 ק"מ מקהיר.

בחזית סיני בהרגו כ-10,000, 10 חיליות מצריות, כ-25,000 נפצעו וכ-300 נפלו בשבי. הצבא המצרי איבד למינלה מ-1,000 טנקים, מארט"רים ורקטאות ו-235 מטוסים קרב.

המוחיר מצד הישראלי היה כבד מברוא, והעיב על הנזחון.

.4. החתיבה, הגודז.

1.4 סירופורה של חטיבת ים הכפורים⁽¹⁾ במלחמת ים הכפורים⁽¹⁾

1.1.4 הקמת החטיבה וגילגוליה עד המלחמה⁽²⁾

בשוף חודש ינואר 1971 הגיעו דפי קוֹרְדוּן לתחנה "חסה" בתפקיד קצין שלישות של חטיבת שריון שהיתה עתידה לקום. בתחנה חרכו לו שלושים חמילים, שהיו כפופים לחטיבת השכנה. דפי והמח"ט, טר biome דביב, הגיעו מחריבה אחורית, ועוד בהירותם ביחסות הקודמת רכבו תכנית בקשר לחטיבת החדש שעמדו להקים. כשהגיעו טר biome המח"ט אל החטיבה, לאחר שלושה הודשים, החליט להקים את מירב המאנצרים לאיתור קצינים ואנשי טבקים מעולים ומאוחר שהוא ודרפי, קצין השלישי, ידעו את מועד השחרור של "לוחמי התשה", הפעלו לחץ לקבל אורטם לחטיבת.

אף כי היה מדובר בהקמת חטיבת בת אלפי אבושים, היו דוב הטנקיסטים מוכדים זה זה וקצינים רבים הובאו לחטיבת על-סמל הרכבות אישית ממלחמות קודמות, ריש שאף התנו את بواسם בקבלת אבושים מסודרים לחטיבת.

בתחילת הירטה כוונה לחטיבה כייחידה של "פטרכים" דגילים, שתוסב מאוחר יותר לחטיבת "פטון" משופר. במקביל לעברות ההקמה, קיבל על עצמו המח"ט להכין צוותים לחטיבת "חרים", אורלם בשבבה ראש המשלחה, גולדה מאיר, מביקורה בחו"ב באורה שבבה והביצה הבטחה להגברת משולחי טבקים, הציע המח"ט לבנות את החטיבה מריד, על בסיס הטעקים מודגם "פטון" משופר, והצעתו התקבלה.

באמצע חודש ינואר 1971 נערך בבית החיל בת"א כיבוס הקצינים הראשון של החטיבה, בהשתתפות מפקד הגיס, ובסוף אותה שבה עברה החטיבה לבסיסה ב"שדה תימן" ליד בא"ש שבע.

בפברואר 1972 התקיימים כיבוסים קצינים שניים, להסביר תכנית האימונים שתבנה את הקמת החטיבה ולאחר מכן החלו בסדרת אימונים שנמשכה שלושה חודשים.

חדשניים לפניה המלחמה הגיעה לחטיבה יהודה בלבד (לשונבר סמוא"ט 7 בתפקיד סמוא"ט סדר).

* החטיבה שבסגרתה לחם גודז 409

(1) פרק זה (3.1) מבוסס על הספר "החותיבה במלחמת ים הכפורים" בעריכת אילן גדור, שבכתב עפ"י עדויות הלוחמים בחטיבת.

מספריהם העמודים יובאו ברצף במהלך הפרק.

(2) מבוסס על "ספר החטיבה", עמ' 7

כבר בראשית הדרך בסעיף המח"ט והסמה"ט אל סגן מפקד הארגדה, ושם הונלו הבניות של החטיבה הホールכת ומרקמת, ובתוכן המஸור במקלעים ובמלאזות להעמסה ופריקה(3). באוטו הירום עבר הסמה"ט להיות אחראי על הפיקוד היומיומי של החטיבה.

פעילותה המשנית הדרשנה של חטיבה 606 תהיה במלחמות ים הקרים, חלק מאוגדותו של האלוף אריך שרון, בקרבות הבלימה, בהדיפת הטצרים בדרך.

(3) ראה בספח מס' 4, נמ' 101 (במיוחד הסוף) וכן סוף הפרק 4 – נמ' 77 ליד *.

2.1.4 גיוס הכוחות והמתארגנות בימי"ח (4)

ביום הכהודים, בשעה 00:00 בברוקר, הגיעה אל יהודה בכר, הסמוך"ט, פקודת גיוס מאות הארגדה. יהודה ניסה להעביר את הפקודה אל מרכז הגיוס ביפן, אך שם היו כל הטלפונים תפוסים, שכן מאז 03:00 בברוקר עסקה החטיבה בהתרעת "פעילי גיוס".
כאשר הגיעה הפקודה אל מפקד מרכז הגיוס, הועבר אליו הקוד לגיוס בצוות "גיוס אמת".

במרכז הגיוס, לאחר בוחני אימרות פקודות הגיוס, בשלפו התיקים וצרכי הקיראה למלחמה, ואבשי המרכז התקשרו אל 250 פעילי הגיוס. כבד ביום שליishi ה-10.2, העביר בבו, קצין האג"ט של החטיבה, התראה על כובבות גיוס אל מרכז הגיוס ביפן. מרכז זה היה אחראי על גיוס חילוי הייחידה מדרום הארץ ועד קבוצי דן ודפנה שבצפונה. המרכז ביפן בגעזר במרכזי המשבי ב"שדה טירמן", מקום מחנה הקבע של החטיבה. ההתראה הככיבסה את אבשי מרכז הגיוס לכובבות. ביום ה', רומרים לאחר מכן, בירק סגן מפקד האוגדה במרכזי, והזכיר למפקד כי זהה כובבות אמת, אך לא אמר בשם מה בערצת הcovבות.

ביום ד', ה-10.5, פגש הסמוך"ט את מפקד חטיבת 7 שבישר לו כי גם בדמת הגולן הוכרזה כובבות וכי חטיבתו יוציאת צפונה. יהודה הסמוך"ט חזק למחנה לבדר אם רצאו כבד הוראות גיוס חדשות, אך מפקדת הארגדה הרגינו אותו. לאחר שתחרשתו ביבאה לו שימושו עתיד לקודם, בשאר הסמוך"ט ללון במחנה. באישון הלילה הורדו לו מפקדת הארגדה להציג בධיפות את כל החיללים הנמצאים בחופשה. אבשי החטיבה שעשאו ללוון בטוקום, עשו כל שביכלותם לבצע את ההוראות, ובבוקר יום הכהודים, 10.6, שבו כבר רוב החיללים הסדיירים למחנה. ב"שדה טירמן" האזינו קצבי המטה לתדריך, ואח"כ, בהתאם לתרגולות, החלו עברdot החימר ו爱好סבאות. פריטי היזיון השוכנים הורדו מן המחסנים והרכבו לפניו הטנקים. פלוגת טירונים שבשלחה לעזירה, סיימה בעבודה.

בשעה 10:00 בברוקר שבת, הזעיק דס"ר גדור 410 את שליש הגדוד, יישראלי פיבקל, ואמר לו "ברא מריד אל מרכז הגיוס, כנראה שיש מלחמה!". באותה העת החלו ציצות מכובבות מילואימונריים שנכנסו בטהירותם בדריכם אל מרכז הגיוס, וישראל נסע בטרמפים יחד איתם.
במרכז נמצאו כבר 250 פעילי גיוס, ביניהם: רוסי - שליש גדור 409, קצין הרכב החטיבתי, דס"ן יצחק חכמוב - מ"פ בגדור 409 ומפקד חילירת משיכת הרכב, ומושאית השלים יישראלי למרכז למדוד תדרוך "ראשי האזוריים". המפקדים בכבשו אל החדר בזאת אחר זה וקבעו לידם תיק רבו

(4) חלק זה מתבסס על "ספר החטיבה", ע"מ 1

רשימורת "ראשי החוליות" והחירילים שבאזורם. בחדר אחר, היה יוסי, שליש גדור 404, עסוק בתדרוך הראשי הצירדים. מיר שנשלם תדריכו, יצא בדרך ברכבי האזרחים שאוריסו. בשעה 11:30 נסע מפקד חוליות הרכב אל חבירו האוטובוסים על מנת לקבל אוטובוסים דאשוריים.

*בשדה תירמן כבר דאג עמירים, קצין החימוש, להסרת דפנורתייהן של 30 משאיות "זיל" רוסיות, כדי שייהה אפשר להעמיד עלייהן תחמושת במלאכות, אך אלה חסרו מכירן שחודש קודם לכן נקבע ש"כל נושא התחמושת בתוכרים בידי הארגדה".

4 מלגוזות שכמואה במבצע תעשייתי סמור, סייעו בפרטן בעיית התחמושת של חטיבה 600.

בעיה נוספת שהתרידה את המה"ט הייתה בעיית חוסר המקלעים בטנקים. המקלעים המקוריים בטנקים ה-אמ-60 לא התאימו לתנאי הלכימה של השדרון הישראלי, ולכן נבאו להחליפם במקלעי "בראובייבג". הסבת הטנקים התבהלה בעצלתים, ובפרק המלחמה עדרין לא הגיעו מקלעים גם ליחידות החרמ"ש ולצחל"ם מיר הדרגים(5).

מאחר שמלאת הגiros בונתה באופן איטי מאד, החליט המה"ט בצהרי יום השבת להזעיק באופן ארשי את המג"דים וסגניםיהם. בשתיים בצהרים האזרין כל תושבי ישראל להודעה ברדיופ על פרוץ המלחמה, והאנשימים שעדרין לא שמעו על גירושם, ארצו חפים ובואו למפקץ הגiros.

3.1.4 בדרכם לקרב (6)

בשעה 00:15 אחיה"ץ הגיעו 20 אוטובוסים הראשוניים אל מרכז הגiros. יגאל, מפקד "בקדמת השילוח" שלח את האוטובוסים ליינדריהם. בעבורת הארגון סייעו מטה "מירקה", הסמ"ט השמי של החטיבה. במשך השעות הבאות הגיעו אוטובוסים טריפין טריפין ובלחו ליינדריהם.

בשדה תירמן גבר המתח. המה"ט היה בתון ללחצים מצד הארגדה "שליח את מיר שתשלח ובלבד שהפלוגות ירדנו למטה" באמור לו, שכן בחזיות הרו זקוקים מאד לכוחות המילואים שזרמו באירועות (7).

אחר ה策דים בתקבילה בשורת אירוב בחטיבה. סמג"ד גדור אמרון - 414 וקצין החימוש של הגדור, בהרגו בתארונות דרכים. מחשש לירידה במודיאל אבשי ה策dot, במסרה הידיעה בחשאיות למפקדי הפלוגות בלבד ע"י אמרון המג"ד.

* ראה העירה מס' (3), עמ' 75

(5) ראה נספח 4, עמ' 116

(6) חלק זה מתבסס על עמ' 3-2

(7) ראה נספח 2, עמ' 105 - במיוחד החלק הדן בהחלטת גירוש המילואים.

השעות חלפו ב מהירות, והאורטורבוסים עברו את ציריך האיסוף. בד"כ לא היו עירכובים. במרכז הגירוס התקבלו כל הזמן יידיעות על סגירת מפגשים ובשעה 00:02 לאחר חצות הודיינו על סגירת מקום המפגש האחדרון. על מנת לזרז את ההתקאות החלייט המח"ט לעודך את פעילות החילול במסגרת הפלוגות, וכך פנה כל חיליל לאגדודו ושם כוונתו אל הפלוגה המתארימה. כל בקדחה הייתה נתחת פיקוח מ"פ, שתדרך את הבאים והטיל עליהם משימרת לפיה הצורך. מאחר שבשלב זה החליט המח"ט שלא לערב צורותים, הירן טנקים שזודדו גם בידי אדם אחד.

בדיקות שערכו אכשוי החוליות הטכניות, התברר כי הטנקים נמצאים במצב שכבוי טוב למדי, מלבד המצבורים שהיו לקוים בחלקו והוחלפו רק בעבור רימרים אחדים.

פלוגה א' מגודד עוזב – גודד 407, מצאה את הטנקים שלה בסיס השכן, שם במצואו לאחד שעברו טיפול, וכיום לחסוך בזמן הרעתק לשם כל תחלייך שמוקל לחצות הגיא לחשיבה דובי, מפקד הסירע החטibi, לאחד שגדוד התותחים שלו השלים את הכנוטרו. דובי ברעד עם המח"ט והוחלט כי הרא וקציביו יצטרפו אל הגוף העיקרי של החטיבה בעת שייעבור ליד מחנה "בתן" בדרך דרוםיה.

מן האוגדה קראו למח"ט ולקצין האג"ט לבוא לתדריך. עתה כבר חדרו שם לדבר על מובילים לטנקים.

הלחץ בדרכים היה חזק מאוד. באוגדה סיירו על מלחמת גבורה של החיללים הסדיירים בטנקים ושל אבשי המילואים בטעודיזם. המח"ט בתבקש להוציא מידי טנקים דרומה, לכירונו טסה שבגדה המרכזית של התעללה. המח"ט חיצע שהטנקים ירדנו בצד שמאל – ביצה – אבו עירלה – ג'יבן ליבני – רפידים – טסה. הצעתו התקבלה, וב-00:20 לפנות בוקר יצאו לדרכן שתי הפלוגות הראשונות. פלוגה ג' ("גלוון") מגודד עוזב, ובפלוגה ח' ("חרדון") מגודד עוזי. מפקד גלוון היה גבי ודרדי ומפקד חרדון – שירקה בר און. על הכוח פיקד המג"ד, ערבד. הביבש לבאר שבע היה הומה ככל רכב בעת שהטנקים נעו על שדרותיהם דרומה. ברעם מכופים חלפו הכלים בתוך העיר, ואזרחים משוכמי קומ בפנפו לחיללים לשודם. אח"כ שיבת הנוף את פניו והטנקים פנו אל המדבר.

ב-04:00 לפנות בוקר יצאו עוד 4 פלוגות דרומה, ובראשן המח"ט רמפקdato הקדרית. בכוח זה הירן גם המג"דים, ערבד ואטבון. בשעה השחר במצוות הטנקים האחדרוניים שבתרטו בשדה תימן בהכנות לתזוזה. הסככות הריקות ואריזות התהමורת שהיו פזורות הזכירו לכל, שאכן זה"ל יצא למלחמה.

אחרוניים עזבו את הבסיס אכשוי המפקדה, לאחר ששינו בחרמושם ובהכנות של הכרחות הלוחמים. דוד, מפקד המחנה, צירף אל שירירת המפקדה רגמים ואבשי חרמ"ש, שהושארו מאחור בגלל מחסור בכלי רכב. הם התבendar לצאת דרומה כעובדים כלאים. במחנה בשאר מושק'ה, הסמח"ט, כשהוא "דוחף" דרומה את הכלים האחדרוניים.

בשעות הבוקר יצא דרומה גם א' תותחינו של רוביו המש"ח. ה"שרמביים" הקשיירים שעיליהם מודרכים תותחים, יצאו לדרך אוורכה, גם כלים חדים יותר התקשו לעשתה. הרבה תלאות מצאו ארתם בדרכם, ועוד שהגיאע התורתה האחדרון אל החזית, חלפו רומיים.(8)

4.1.4 פרישת הכוחות והקרבות על המעווזים והתערדים (9)

בירום א' בצהרים הגיאעו פלוגות החלוץ לדפידים ובירעו תאום כורבות מהיר. ייחידות מסודרת להספקתדלק לא במצוור, ומפקדי הפלוגות, איש איש כמידת יכולתו וksamור האישרי, פעלו למען השגת הדלק והמייליות שהייר בסביבה. בתום יומה השבי של המלחמה השתדר שקט באזורה הגזירה המרכזית של התעלה, "ציר מבديل", הוא ציר הרוחב בסיני, ובמי הצירדים המוביילים אל התעלה - "עכבריש" ו"טלייסמן" - החלו מותמלאים את אט בטנקים ובכלי רכב של כוחות המילואים. גדורני החטיבה הגיאעו לאזורה בשערת ערב והתפרשו כך: גדור עוזר על ציר "טלייסמן", בהאגה על טסה. גדור עוזר על כביש הרוחב, וגדור אמרון משבי צידי ציר "טלייסמן", ממערב למחלקה טסה.(10)

במחנה האוגדה בטסה הייתה הרגשה כבده, ובבית החולמים התתקרכני היו החוויטים הרפוארים בחים אחורי ירמיים של טיפול בפצועים מקרוב החירליים הסדיירים. המה"ט, שבא אל החמ"ל, האזין במקשיידי הקשור לשיחות עם אחדים מהמעוזים, שעדרין החזיקן מעמד. קשור מעוז פירדאן דירוח בקול צדוק: "קזין אחד שלנו בהרג וקזין אחד פצוץ". הקזין הפצע שבע בקשר מדוחה: "אבי מקבל הפצעות כבדות. יודרים עלי מטנקים. ברואו להציג אורטבו!". מרגעם בשדרה בחמ"ל, הרגשות אין-ארבייםקשה מושגא. בקבוצת הפקדות למפקדי החטיבות והגדודים, שהייתה בחוץ, הרתווה מפקד האוגדה, אדריך שרדון, קדים למבצע שתכליות - הצלת אבשי המעווזים.

adrיך שרדון הסביר כי מבצע הצלחה של המצדדים הוכתר בהצלחה וכיشبקים רבים של חטיבת אמרון, שייצאו להתקפת גאץ, הרשטו. עפ"ג תוכניותיו היו כל הכוחות שבאזור צרייכים לפרוץ לאורך הצירדים השרבינים אל המעווזים, לפנوت את אבשייהם ולשוב. החטיבה בזעה לפידוק לאורך ציר "טלייסמן" לעבר איסטערליה. בלילה הגיאו מיליות הדלק הראשונות, וחלק מטנקיו גדור עוזר תודלקו על ציר "עכבריש" כשהם ביצבים בעמדות.

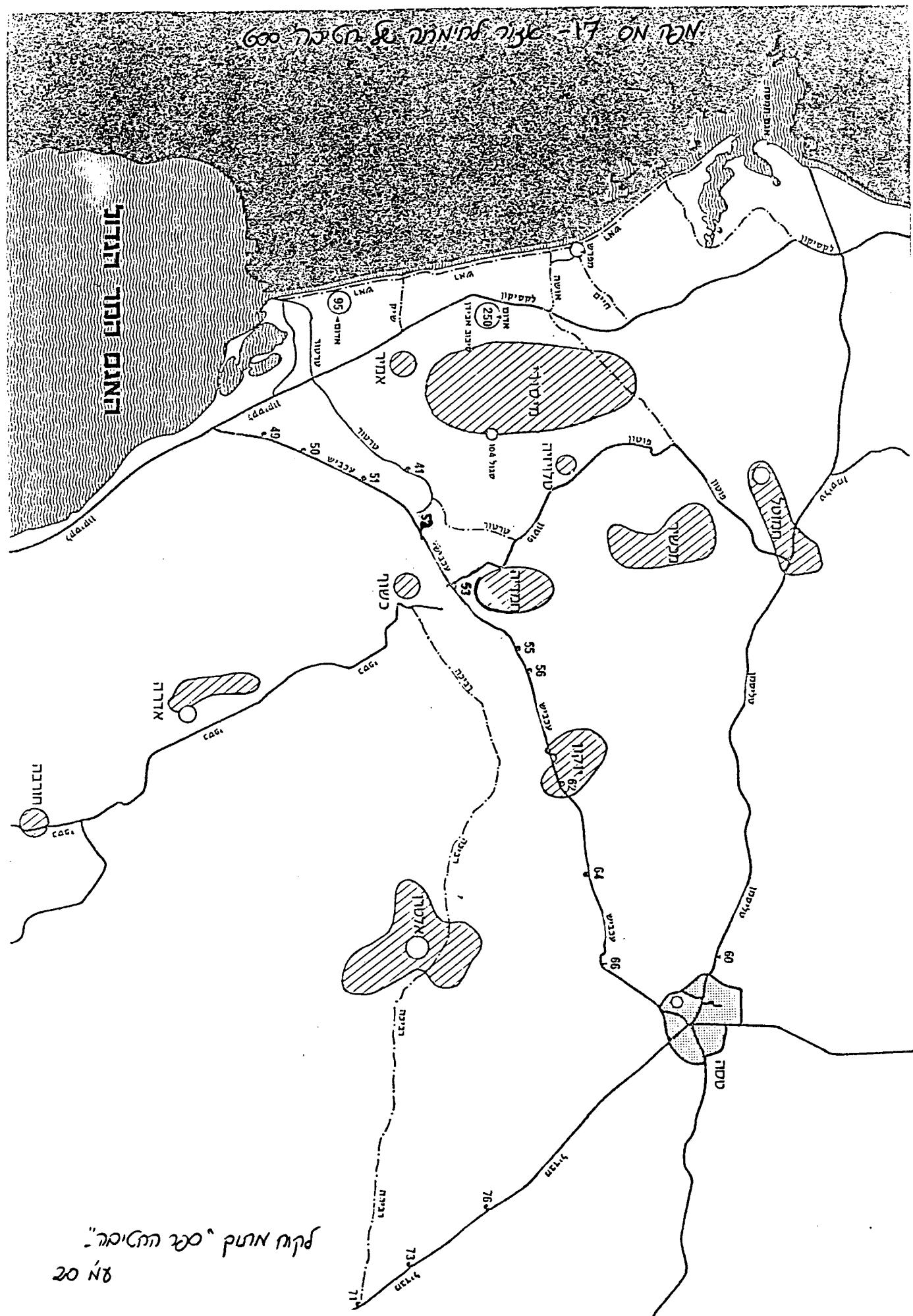
מנות האוכל הראשונות שהגיאו החליפו את המזיפות והטמורות שהיר התפריט היחיד בעת הנסיעה דרומה. ידיהם של אבשי החוליות הטכניות, שליבו את הטנקים, היו עמודות בעבורה, אך המה"ט יכול היה לצירין בסיפורם כי הטנקים החדשניים הרכיבו יכולת מצורינית בדרכם האוורכה.

(8) חלק זה מבוסס על עמ' 5-4

(9) "מעוז" ו"תערוד" - דאה בספה מס' 6 בעמ' 211

(10) דאה מפה מס' 17 - בעמ' 80

GOOGA SE DANI SINGH - 17 ON 12N

בירום ב', בברוך הרובדר, כי מסיבות שרבות לא יצא תכנית הפריצה אל הפלעל. לכן עבדו הגודדים ממצב של חבירון לילה למצב של חבירון יומם והגדילו את המרחקים בין הטבקים. עתה החלו האבשים מבירבים את גידול מבצע הצליפה המצרי ואת משמעותיו. מחדדיה, השולחת על התעללה, בראן טבקים, תותחים ובגט"רים וכלי רכב אחידים על מסודי וועל המתהמים האחרים שבסייעתה. "גודש הכלים" הצדיר קן במלים. כוחו של האויב התחזק ממש מרגע לדגע בכלים נוספים, שחזר את התעללה על הגדרים שהקיפו המצרים.

ב-00:00 בברוך כיבס המה"ט את מפקדי הגודדים ל��וצת פקודות מהירה. המה"ט אמר: "החותיבה בתפוס את 'חמדיה' ו'כשוף' ותבלוטם לכירונו מערב. את עיקר חמדיה יתפס גדור עוזי (11). גדור אמכוון יתפס את צפון

"חמדיה", ואילו גדור עובד יהיה הדורמי בירוח, על "כשוף".

ההעדכנות בשלמה בשעה 10:30 בערך. בזורה שבה התפרשה אריבתחה החותיבה את שבי ציריך של כביש "עכבייש", כשהיא ביצבת מול "מירסורי" ו"טלוייזיה", שהרו בידי האויב. "מירסורי", הרחוכה יותר, הותה מלאה בכל רכב מצרים ובנראתה כירע חר"ר עצום.

"טלוייזיה" ו"כשוף" היו תעדדים שבונדו לשמש קו שבי במסגרת קו בר-לב. מוקטם מסמן לטענה את סירמו של המושדר הנפרש מקו התעללה ראות תחילתו של קו הגבעות.

עד מהרה פתח האויב בהפגזה ארטילרית על נקודות ההעדכנות החדשות. רסיס של אחד הפגזיים פגע בሚחו של דוב'לה, קמ"ץ גדור, שעבד, שהיה החלל השלישי של החותיבה.

הטבקים החלו מנהלים קרבות תותחים על "מכשור". בראשת הקשר בשמי קרל חדש, קולו של דובי המס"ח, שהחל מורות את תורתו. רובו קיבל הוראות טירוח מהמה"ט ו"הדליק" כל רכב על "אמיר", "מירסורי" ו"טלוייזיה". גם אבשי הטבקים נשמרו לזכותם פגיעות טובות בכל האויב. חילופי האש במשכו עד 12 בצהרים ואר הורה המה"ט לחותיבה, בהתאם לפקודה שקיבל, לחזור לתדוקן על ציר "مبادיל", ואח"כ לצאת דרומה עם יתר כוחות האוגדה כדי לתגבר את כוחותינו שבאזור הדורמי.

על גבורה חמדיה וכשוף החליף את כוחות האוגדה שייצאו דרומה, גדור יראב שבשאך ייחיד בשטח.

במקביל לא היו מיכליותTdוקן של האוגדה, אך לעומת זאת היה פקק תבורעה עצום. כאן בעירה החותיבה ואטיבת החותיבות שירדו דרומה.

בעת החניה בשמי בקשר מ"פ פלוגת "זמן" (ז') שחדר מאהה"ב לאחר ששמט על פרוץ המלחמה ובכנס לתפקידו. סמור לשעה 3 אחה"צ עברה בקשר הפקדה לשוב מיריד לעמדות הבוקר. כשזרדו הטבקים לעמדות אלו, בתברר כי האויב התקדם ותפס את "מכשור", והיתה סכנה שגם חמדיה תיתפס.

(11) ראה מפה מס' 17 בעמ' 108

אהה"צ ייצא האוריב להתקפותו הראשונת: כשלושים טנקרים מצריים נכו, יירורים לעבר חמדיה והגביעות שטמזהה ל"מכשור". התפותה קרב אש טרורה של 1,500, מטר, ו אף כי מדי הטווח של הטנקים לא היו מוכרים כראוי, ערכו הטנקים של גדר עוזי מטרוח בכלי האוריב. כמה פגיזים שררו המצרים נפלו בקרבה מדאיגה לטנקים הירושאלאים וגם פגיזי הארטילריה נפלו קרבם למדי. פלוגה ח' – "חרדון", היתה פרושה על גבעה בצדota כדור, כשאגפה חשופים, ומשם שורחה את הטנקים המצרים. בשלב מוסווים ירד שמאי, הסט"פ, לאחדר כדי לתפוס מחסה, ובארתו רגע ממש הגירעו הטנקים של אמברון ל"ערבי מערך". שמאי הבין בטנק של המ"ט אבוי העולה מיריבן. קשור אלהוטי לא היה לו עם הטנק, והוא החל מאורתת לאבוי בידיו שיזהר וירע אהורה. בעודו מתאמץ להסביר את תשומת ליבו של אבוי, נפגע הטנק פגיז שבא מיריבן. הטנק עלה באש ורך שבוי אבוי צרות קפוץ ממברן. אה"כ הייתה התפוצצות חזקה והיה בדור שגם אבוי ואריש הצודת האחד לא בוגרנו עוד בחירים.

בקרב זה נהרג גם המט"ק יוסי בס ז"ל, מגדוד אמברון, שהטנק שלו נפגע בפאיעה ישירה.

בארתו זמן תפס חלק אחד מגדוד אמברון את הרכס שטמזהה למכשור, כדי לבלום התקומות אפלהית של האוריב. כוח זה בירח קרב תותחים עם "מכשור" ובמהלכו נפגעו כשה טנקים של האוריב.

4.5.1 מלחמה, חירמוש ותידלוק (12)

ביום ב' בלילה היה הטנקים פרושים בחבירני לילה על חמדיה, כישוף והרכס שטמזהה ל"מכשור". היה זה ליל ייחד וחולות הדיובות היה מודרים הירטב. היה שקט, שבקטע מפעם לפעם ברعش פגיזי ההשמדה שלוחה סוללות הארטילריה הירושאלאות. בלילה זהה, כרוב לילות המלחמה, בעורו לחירים הרמקולים של דשת הקshed המבלתיות, שפעלה בכינזחו של הסמ"ט מירק'יה.

ב-2 אחר חזרת בעה מכירון טסה שיירת כלי רכב, שכלה מיכולות דלק ומשאיות עם מזון ותחמושת. השירדה נתקעה בפקק התכועה העצום שהיה בדרך ומירק'יה הקים בו במקום יחידת "שירות תבואה". התפקיד הוטל על יחידת השירות החטיבתי, שבעה במכוביות מטה. השירות חסמו את ציר "עכבייש" משבי ההייובים ובסירום החלו המכוביות התקועות צזרת את אט.

בקרב חמדיה וכשוך בושך שנוי ריכוזים של תידלוק וחירמוש והטנקים ירדו אליהם מן העמדות בקבוצות. למלאת ההעמסה נקבע יdam קציביים וחרילים, בהם נהגים, ספקרים, עובדים כלילים וטבחים. לכל השירדה כולה נתן את אודו פנס אחד ויחיד שהחליפו שנוי הירילים ביריביהם במרכזי הגiros תמורת עט כדור... .

במכוביות ההספקה היה לראשונה גם ירकות טריים ומבות קרב בכמות מסוימת. אבשי החוליות הטכניות ביצלו את ההזדמנויות לעירication תיקוביים מהירדים בטנקים המתדלקים, וכך נשוא גם אבשי הקshed והחשמלאים.

מקלטי הרדיו סייפרו מדי שעה בשעה על קרבות קשים, עקובים מדם, ברגע.

מלאת החירמוש ותידלוק בסתיימה עם אודר הברוק.

(12) חלק זה מבוטס על ע"מ 6-7

6.1.4 התקפה על "מכשיד" והתקפת בגד מצרים (13)

למראה כל הרכב שבחו בצליפות על הכבירש, בתמיהה ליבוד של יהודה בכיר, הסמוך, ארוכה למה שירקה בעת התקפה אודירית, והוא דאג שירבתה הבחירה להתנהגות בעת התקפה כזו.

ביום ג' בוקר שלח המה"ט את פלוגה ג' (גלוון) מגודד עוזב לצליפות באזורי חורבה, שהיה תערץ המצרי C-12 ק"מ מדרום לכ Sorp. על "גלוון" הוטל לצפות דרומה, לעבר הגזרה הדדורית, ומערבה, לעבר כבירות והאגם המר. מן הידיעות שהಗנו ביבטיים התבדר שכוחות צה"ל באזורי בלחים בגד חמוץ דודיזיות חי"ר מצריות ודביבזיות טבקרים אחת.

החטיבה עצמה עמדה מול דביבזית חי"ר וחיל מדבריות טבקרים. ב-06:07 בוקר קיבל המה"ט פקודת מהאו גדה לעלות ולכבות את "מכשיד". יעד זה היה חדש אבשי חי"ר, אשר ירד טילים לעבר צבטורידוברים ישראלרים, שעמד סמוך לציר טלייסמן, ליד "חמורטל". בראשת הקשד שאל המה"ט את אמרון: "מה דעתך לחת את "מכשיד"? ואם ברן עבה: "יש לזכור שתי עובדות: ראשית, יש על הרען אבשי חי"ר ובידיהם בשק ב"ט. רשבית...". את השבית לא היה צורך לדומר, אך גם הרא וגם המה"ט ידעו כי לטבקים אין מקליים, אלא שחזקה על המה"ט פקודת האוגדה והוא הודה לאמנון לתקוף כשגדוד עוזי והארטילריה מוחפים עליו.

פלוגה כ' (כלוד) של שמילו, התקפה מימין והיתה הצפונית ביותר. משמאלי התקפה "לורה" בפיקודו של אהרון ברקיס, ו"מרקון" בפיקודו של אבי סימון, יצאה אחדריהם.

את פבי התוכפים קידנה התקפה מסיבית, וכשהתקרבו הטבקים ל"מכשיד" בתקלו גם בירדי מבזוקות ומטליים.

לפבי "מכשיד" נתקל הגודד בדיבובות בלתי-עבירות ובשל כך החלו הטבקים לנטרת שמאליה והגינו בסוף עד פאתיה הרען מדרום. הטרדות החי"ר המצרי במשכו, ובה叙述ן מקליים, שימשו ה"עורדים" כלי הירדי העיקרי בגdem, אך ה"עורדים" לא היו כלי בשק דערל, בכלל טווח הירדי הקצר שלהם. אמנון החליט לבנות לבוע טערבה ואז נפגע תא הזירוד השמאלי בטבק שלו מטרל ב"ט. הוא החל מאוחר את ייחידותיו הפוזרות בשטה, ואז נפגע מקליין בזרען. הוא נטל את השופרת של מכשיד הקשור והודיע לאלקן, הסמג"ד, על דבר הפיצעה והעבירות לידי את הפיקוד.

במקביל יצא המה"ט קשור עם אלקן והודה לו לחלק את הגודד ולהציג ל"ירוקון", כדי לחמש ולתדלק את הטבקים, לאחר שלא הספיקו למשות זאת בלילה.

אמנון פונה ל"עכבי" ומשם לטסה. כשהירדו הטבקים בדרך ל"ירוקון", הרעב הפיקוד על הגודד לידי יהודה הסמוך, שהודה לטבקים לנכון מרד בחזרה לעבר הרכסים שטמזהה ל"מכשיד".

כל אותה עת במשכו היילופרי אש ארטילריה אש טבקים עם המצריים, ובגעת התבונעה לעבר הרכסים בפגע יהודה מרסיס פגץ שבפל בקרבת הטבק שלו.

פערנותו הירמה קשה מזו של אמרגן, והיה הכרח לפנורתו מיד. אלא שהטבק של התקרב יתר על המידה ל"מכשיד" וביצב בשטח נחות, בין כוחותינו לכוחות האויב. בסיסים שלום, שהיה בטנק הסמ"ט, ביראה להסביר בקשה את מיקומו, אך לא היו בפיו פרטימ מספקים "הירתי בשטח נחות, והירתי קרובי ומכשיד", סירף בסיסים "החבריה היה מאחוריו, וכשבירסתיר לצאת מהשטח הירתי מוגלה לעיני האויב". תוך כדי כך היה סיור אוריינט ואחת הפעשות נפלת בקרבת הטנק. הטנק היה רחוק בהרבה משאר הטבקים והיה חשש שחיל האויב יידח אותו.

לפי מקום נפילת הפיצה מהטוש איתר נסים את עצמו ולאחרן הדירק אותו כדי יצא.

תוך שעה החליף האגדוד את מפקדו בפעם השלישייה, והפיקוד הוחזר לידיו של אלקון, הסמ"ד.

אלפון היה מודאג מהמושדר הגובר בדלק ובחומרת ובאיושה המה"ט החל לשגר את הטבקים בקצבות מעבר בקדדות המילוי ב"ירוקון".

בעת העמידה על הרסים סופחה "כלוד" לאגדוד "עוזי", שיישב על חמדיה.

בשעה 03:11 החלו כ-60 טנקים מצריים לתקוף את כוחותינו.

מספר המה"ט: "ראיבו את תבונתה של החטיבה זו ממש מתחילה מיסודה. הטבקים נעו בפרישה רחבה והעלו תמרות אבק, וראיבו כריך הם מתקדים רשר לעבר חמדיה. התבונעה שלהם הייתה יפה. רוחב התקפה היה כ-6-8

טנקים והעיקר היה לעומק. בדומה לי שהו אלה טנקים בלירוני אבשי חיר"ד או חרמ"ש. הורדתי את הטנקים שלי לערמות צפיפות והורדתי, שכולבנ...

בעלה לעמדות אש כשהמצדים יהו בשורה קרוב, אז בפתח באש ב בת אחת. מפקד האגדה נכנס לדשת שלי ואמר: "דק אל עלה מאוחר מידי כדי שלא יעלך עליך..."

כשהם היה בשורה של 800, 1 מ' בערך, נתמי פקודה לעלות ב בת אחת ולירות בהם".

כשהתקרבו הטבקים המצרים עלו הטנקים הישראלים לעמדות והחלו יורים ופגעים בשירון של האויב.

מספר בהג אגדוד אמרגן, אהרון מרין: "הם נפרשו לפביבו ואנחנו ערכנו בהם מטרות. דפקבו טנקים ועל כל פגיעה אמרגן שזה שביל חבר שנחרג".

התקפה הראשונה בהדפה, והושמדו טנקים רבים. לכוחותינו לא היה נפגעים. כעבור שעה החל להתפתח גל התקפה בסוף.. כשהחלו הטנקים לתקוף, ירו הישראלים גם לטורותיהם החזקים יותר. הטנקים המצרים נפגעו בזאת אחר זה, אך אחדים מהם המשיכו בהסתערות וירדו לעבר הטנקים הישראלים. כמה טנקים מדגם טר-55 התקדמו והגינו עד לשטח שמתה לחרמיה.

חילופי האש נמשכו והמצדים ניסו להפעיל גם סיוע אוריינט, אך מטוס מצרי ייחיד שהסתער על המה"ט החטיא את מטרתו ופגע בדיחוק מהטנקים.

אלוף הפיקוד, שהזין לדשת החטיבתית, שאל את המה"ט כמה טנקים נפגעו, וכשהתשובה הייתה כ-35 טנקים, היה מרוצה מאוד.

אבלו הטנקים המצרים הפגיעים שנותרו בחירם בסוד מערכה, וכוחותינו לא ירדו בהם.

4.1.7. קרובות לצד התעללה (14)

בירום ג' בשנה 00/12 בצהרים, בעת שהטבקים חבו בעמדותיהם שועל "כשרף" ו"וחמಡיה" וועל הרכסים שמזדרח, "למכשיד", הורה המח"ט לתקוף לעבר התעללה במשרה להציג אל קו המים. בקרבת זהה, כבקרבות אחרים, לא עמד לרשות החטיבה כל מודיעין לקרב. לא היו ידיעות ברורות על גודל כוחות של האויב, על כל הבקש שלו ועל מיקומם מיתחמיו. לעומת זאת, היה התועד שעלי "טלורייזיה" המרתחם המורגדד היחידי שלבגדי עירבי החטיבה (15). לרשות המט"ח הועמד שוב כל קב"י התותחים של האגד הארטילרי, אך העדר מודיעיני עלי הייעדים היה בערכרי הארטילריה, ובשלביה הראשוניים של ההתקפה סיירון המט"ח את קב"י התותחים בעיקר לעבר סוללות הארטילריה של האויב ולעבר "טלורייזיה".

עם זאת, בירין היה להבחין בקלות באלפי חירליים מצריים ובכלי רכב בשטח שבפרק מושך ווחמಡיה לעבר מיסורי, אמידר והתעללה.

לפי פקודת המח"ט היה גדוד שעבד הדורומי בירין. גדוד ערזי, ובתוכו המח"ט והמט"ח במרכז, גדוד אמברן בפיקודו של חירם אלкан היה הצפוני בירין, מול "מכשיד". נפ"י התקבילה שהטורנה המח"ט היה גדוד אלкан דורך לאגוף את "מכשיד" מדרום ולהצחרף אל התקופים בגל שבי. בלב כולם הייתה הרגשה של התודוממות רוח, שהבאה בא הקץ למצב המודד שלו מלחמה טואנית. המח"ט העביר בראש פקודת תקיפה והטבקים התקדמו לעבר יעדיהם, ומיד נפתחה עליהם אש (16).

מספר ערזי המג"ד: הירטה צפיפות בוראיות ואבק עצום, וכל זה תוך כדי ירי. חשתני מארד שבפגע אחד בשבי, ובאחדים מהקטעים בקשתי מהנאג שלי שריע לאט. לפעת נפגע הטנק שלי מטיל. הטנק התגלגל בשहוא ברעף. אני קפצתי החוצה ועצרתי את הטנק שהגיא עזרתי. התותחן והטען-קשר הצלicho גם הם להחלץ, אך אמברן הביא בשאר בפניהם.

מספר אמברן אברטורייך, הביא: היריבו הטנק הראשון שבפגע, הטייל פגע בתוך תא הנאג מירמן. דבר ראשון אמרתי: "ערזי, בפצעתי". לא ידעתי אם לצאת החוצה, כי לא קיבלתי פקודה כזו. החלשתי להטשיר לבסוף... פרצה אש בתא הנאג ואני פשוט התחלתי להשרף... החלשתי לצאת מהטנק...". (אמברן חולץ בסופו).

מספר גדור מורה, מ"פ פלוגה ב' - "ראפקל" - "אלשבר", כל הגדוד, קדיימה לכordon צפוני מערב,(Cl) לערב "טלורייזיה". כאשר רדבּר, פגנו בורי מהיר בשלווה טבקים שהיו לפניו. תפסנו עמדות כקלומטש לפנים לכירון "טלורייזיה".

(14) חלק זה מבוטס על עמ' 10-17

(15) ראה מפה מס' 17 בעמ' 80

(16) ראה הרחבה על הקרב על "טלורייזיה" בנספח מס' 8 בעמ' 120

מספר שוכה בדארן, מ"פ "חרדונן": "בשעתו במקביל לגירורא נדז, מ"פ "זטזום". בדרך עברכו על פבי מושאיות, בגמ"שים, טבקים וחרילרים. רידינו על כל מה שריאבו בדרך. עברכו את "טלורייזיה" כ-600 מ' מערכבה ואז בעצרכו, שתי הפלוגות, וידינו על ח"ד מצרי שעד על שיפורלי מיסורי והפעיל כל' ב"ט. הסמג"ד פקד עלינו לתпрос עמדות על הרכס של "טלורייזיה".

מספר חירם אלון, הסמג"ד: "פלוגת 'בלוב' עברה בבורק להיות תחת פיקוד ערדי וברשותי בודרו שתי פלוגות - 'לורה' מרימבי ו'מורקDON' משמאלי. תקפו כשאנחכו בעיר מהירות וירודים תוך כדי בסעה... הודיעתי למ"ט שאכבי לודק את "מכשיר" מצפון, אך לא הצליח לייצור אותו קש להדרות שקדאי כל הזמן. התחל לחיות דוחק שם ואכבי קראטי וקדאי עד ששגן מפקד הארגדה התפרק לרשת ואמר: 'קח, קח מצפון'. מצאתי מעבר ועליתרי ראשון על "מכשיר" אחורי, 'מושקDON' הגימה אל החלק הדروم של "מכשיר" ובשורה שם".

מספר אהרון ברקיס, מ"פ 'לורה': "הפלוגה שלי המשיכה עם אלון מדרום לצפון עד שמאכבי מעבר מערבה בצפון דירובה... היתה שם עוד דירובה קטנה וכשעברנו אותה וידנו במודדותיה המערביים, בתקלו במשה של בק"ל ותליים. הבתים שבכבסבו למארב".

מפריחה הצפוני ביוטר של "מכשיר" פרק טנק בודד להלחתם במצרים. קורdot קרב זה לא ידועים עד היום.

מספר בסים שלום, מ"פ 'ריברטן': "בעת קבלת הפקודת היריתר עם עוד טבקים בהתקפה מחדש על ציר 'עכבריש'. היתה עיטה כירצד להכביר את הטבקים בחזרה אל הקרב. ארגנתי את כולם ליחידה עצמאית וקדאי להם תחנות 'ריברטן'. חילקתי את הטבקים ל-2 מחלקות ויצאנו לעבר 'מכשיר'. פרשתי ארבען, מחלקה מרימבי ומחלקה משמאלי, ויצרכי קשר עם אלון, שכבר היה על "מכשיר". עליינו למלחה וביהלבו קרב עם אבשי ח"ר מחופרים, תוך שיפוד לפנים".

מצדחה ל"עכבריש" 55, בין שירדות של רכבי דרגים, פרס תאג"ד אמרון את צירנו ופצערני ההתקפה החלו להגיאע לשם בזרם הולך וגדל. אחדים מהם היו פצועים קשה וחלקם סבלו מכוויות קשות. כשהחלה הרופאים טיפול בפצועים בעיקר בחבירה, הבשאה וטיפול בכוראות. פגזי הארטילריה של האויב ליפול בקדמת התאג"ד, הוחלט להעביר אותו על פצועינו לאזורי יוקו.

ביבתיים, המשיך גדור נוציא להאבק באבשי ח"ר באזורי 'טלורייזיה' ומחופרים סבירו. שם בתקלו באויב קשה ביוטר - התרלים (17). למצודים היו טילי ב"ט גם במלחמות התחשה, אלא שאין לנו אלה "שמלים" ובכמויות קטנות מאוד. כאן נדרד לראשונה טילי ה"סאגר", והם נתגלו כנשך רעל מאד. הם הופלו בכמויות עצומות, ככלי קמנת אישי בידי אבשי ח"ר, ובדרך בשיטה שבה המצרים היו פותחים ממש מדורץ של טילים ואח"כ ממושיכים בירוי בליל מכל העברים.

(17) ראה בסוף מס' 5 בעמ' 111 - "איום הטילים במלחמות".

לאבשי טבקרים קשה מאוד להבחין ב"סאג"ר" הנשלח מודם, כי זהו טיל קטן וארוך צריך להשתמש בכל גלווי כדי לשגרו.

הקרבות נמשכו כל היום, כאשר גדווי החרטמ"ש ומחלקת הסירור מפבים את הפצועים (שהגיעו לכ-200) לתאג"ד.

ב-4 אחה"צ תקפה חטיבת אטברן את המצדדים מצפון לדדרות והגיעה עד תלוזיה, אך בהעדר לוחמי חרטמ"ש, בוטרו לוחמי חיר"ר מצריים בין התנקים הירושאים.

על הרכס הדדרומי של "מכשיד" החל חירם אלקן בארגון הגדור. בסיוועו של בירב, מ"פ המפקדה, רוכזם הטנקים והורכבו צורותם חדשים תחת הצורותם הפגועים. עם גמר הארגון החפרז תפסו אלקן דאשיד את חלקה העליון של "מכשיד". בשעות הלילה התקרכו אליהם כמה פעמים אבשי חיר"ר מצריים, אך התנקים הבירחו אותן באש פגざם.

גדווי נרבד ונערז הוחלפו לפניך הלילה ע"י כוחות מחטיבת אטברן, אך בבורק שבד שבוי הגודדים לעמדותיהם הקודמות ו"דאקל" החליפה את כוחות אלקן במקומם שנל פסגת "מכשיד".

כוחות אלקן יצאו להתקאות ב"ירוקון". "מכשיד" הירחה שטה גלווי והירה קשה להחזיקה מזורם שלא היו בה מקומות לעמדות. אך מן הרכסים שסייעו "מכשיד" שלטו התנקים הירושאים גם על "מכשיד" עצמה והירא לא נתפסה עד סוף המלחמה.

בעת ההתקאות ב"ירוקון" מרביה יהודה גלד למג"ד הרבירי של גדור אמרבן. ביום ד', לkrאת אחה"צ, חזד הגדור לחמידה ונעדר בעמדות פלוגתיות. כל אותו היום לא היו כל התקפות, אך נמשכו חילופי אש ארטילריה וטבקים. המודיאל בקרב חירלי היחידה היה ירוד מאד.

באחוריו יום "גלוון" התקלה בתנקים של הארייב והשמידה 3 מהם. למחמתו, ביום ה', תקפו שבוי מושבי מיג את כשורף מדרום. פצצה של אחד מהם נפלה ליד טנק מפלוגת 'אהבה', אך כל בזק לא נガרם.

8.1.4 התארכות ומבואה על ציר "مبادיל" (18)

ביום ו' הוחלפה החטיבה בעמדותיה ועלתה להתקאות על ציר "مبادיל". כאשר הגיעו לשם, ערך המה"ט שיירות גדודיות לחירלים ובهن עוד ארთם והיהודים עליהם על בכורותם וההעבות המהירה שלהם לגירוס, וכן הסביר את חשיבותם בבלימת הארץ.

רמי ההתקאות והמבואה היו רמי הפניות של הצורות הטבקרים, שהסתערו על הטנקים הנחחים בפעם הראשונה אחורי שבוע של לוחמו. מספר נעדרם איתן, **קצין התהומות החטיבתי**: "הרשבן שזה הציאנס שלבו והשתדלנו לבצל את הזמן לכל התקרכיהם הדורשים. קרבлатי שתיר מחלקות חיים מהסנה וטיפנו גם בתקלות מציניות - החלפת מבועים, מיכלי דלק וכו'. הקמנז בשטח סדנא חטיבתי. קבלנו 20 כנות למקלעי 3.0. בוסףים על צדTHONי המפקד, אך אלה לא הספיקו כמורון לצרכי שלושת הגודדים, ועודין היה חוסר במקלעים.

ידאל, קצין הרכב, עסוק בעיקר בחילוץ טנקים פגומים מן השטח. בטעת החביה על ציר "טבדיל" הגינו אל הכוח ידידי החטיבה. אלו הם . כמו תושבי כבישם, שמדו להם למשהה לספק את כל מחסורם של האנשיים. לאחר יומיים של קרבות, הצינו לקצין הגירוס עבור החטיבה כל רכב, אגדרים, לבבים ומטריכים אחדרים. אדם ברסף שעוזר ותרם היה יעקב הדשוריים, קיבל רמת-גבוי, יחד עם אשתו העמיס באגדים והוריד אורות דדורות אל החילאים ואסף מהם מספרי טלפון על מנת שיטלפנו לטסוד ד"ש למשפחתות החילאים.

ג'ולורי האודה מן העורף, המזון המשתרף, השירות והבקירון אכן שיופיע גמידה בירכת את המדראל וחיזקו את רוחם של חילאי החטיבה. גם את הפצדים לא שכחו הרידדים, ודאגו לבקרים בבתי החולים.

4.1.4 קומנדו מצדי ומטרסי "מיג" (19)

ב-14.10, יום א', לפנות בוקר, התפרק ארייך שרון, מפקד האוגדה, לדשת הקשר והודיע על חדירת אבשי קומנדו מצדים באזורה "אלתרן". את כוח הקומנדו המצרי גילה כוח "פאצ'י" - כוח הסירע האוגדתי. המה"ט החליט לשגר באגד אבשי הקומנדו את פלוגת "טוקדו", בפיקודו של המג"ד יהודה גלד.

טספור נסרים שלום, שבט בטנק שליד טנק המג"ד: "היתה בעיר לאחד את אבשי הקומנדו האלה. פאצ'י, שהיה בסירור, שיח אורתבו צפונה ומצדחה וכבר התחלבו לפקסם אם המצריים הדרו בכלל. לפטען דיווחו מירשה, שהרוא רואה חיר"ד. התקרבו אליום. מבטט דאשון הם בראור כמו החבריה שלו, אבל אז התקשה מירשה מכוח פאצ'י ואמר: 'חבר'ה, הנה הם כאן'....טליות גבורה יותר והתחלתי יורה, עד שהמקלע שלו חdal לפנור. רבעים מהם דרסטי. ב'עורזי' ולזרוק רימוביים, אך המצריים לא נקבעו. רבעים מהם דרסטי. אריבתני צלים אבוש. טוב, זה אחרי מה שקרה לפלוגת נדקיס ואבשיה...אריש מהם לא בשאר ח'.

את'ך דאייבן שהם מצורידים בצד הטוב ביותר בירוח שיכור להיות לאבשי חיר"ד".

בקרבת זה היר לכוח פאצ'י 2 חללים, ולהטיבה 2 פצרים. ב-10:00 בבדיקה הודה מפקד האוגדה למ"ט להעביר את גדור נובד לתגבורת בגדה הדדומית של התעלה. עזרתו של הגדור בדרשה לאחד שהמצרים בירסו לתקוף באזורה שמדרום לעיר סואץ. הגדור בע במלחמות על צחליו דדרמה, ותפס עמדות באזורה בסיס הטילים שליד מעבר הג'ידי. שם בשאר הגדור, אך לא בכנס לקרב משדים שהחטיבה שהיתה במקום הצליחה לבטום עצמה את התקפה המצרית. חצץ שעיה אחריו מトン הפקודה לשלוות את גדור נובד, קיבל המ"ט הודה לבוע עם שני הגודדים האחדים על ציר דביבה לעבר "כשור" ולתפקיד את האזורה שבין "כספי 57 ו-54". הפקודה באיה עקב רידיעות על תבונת אויב מדרום לצפון. כשהעיר הגודדים על דביבה בשתי שדרות מקבילות, תקפו אותן לפטען 8 מטוסי "מיג" מצדים. מטוסי האויב תקפו, כדרcum, מן האגם. הם ירו רקטות בטנקים אך לא פגעו, ומיריות הב"ט (כבראה של גדור ערזי) נפגע אחד מטוסי האויב ונפל כמה שדרות מטוטרים מן השיריה. הטנקים המשיכו בתבונעה וב-00:12 בצהרים תפסו את "כספי".

בארתו זמן גילה בגם"ש הפיקוד, שהיה מודיעין בד"ד טאורבר ובבשיד, שבק רבעמ"ש מצרדים שונים בשטח. הפגיעה הלא צפונית הפתיעה את שבוי הצדדים, אך ד"ר טאורבר התאושש דאשון ופקד לפתחה על המצרדים באש ממקלע הבגט"ש. צדור זה היה האות לשבי הצדדים להמלט מהםקרים. מחלוקת טבקים שהזעיק המח"ט לא הצליחה לגלוות את כלי האויב, שמצאו כנראה מסתור מתחוריו הדיברברות.

ఈ"צ הצטרפו אל החטיבה מפקד האוגדה וחבורת הפיקוד שלו. מפקד האוגדה והמח"ט הגיעו לסייע ולתצפירות בסביבה. מ"כשרף" ביתן היה לצפות על כל אזור צורת "עכבריש" - "לקסיקון", "לקון" ו"טרטור". אדריך שדרון והמח"ט ראו בברור כי באזור זה מערכ האויב דילול למדי. בו במקומ הודה מפקד האוגדה למח"ט לנבע ולהחליף את חטיבת אמברון בעמדותיה הרשנות של החטיבה. מחלוקת הטבקים בפיקודו של מ"פ 'לורה' בשלחה לתצפית באזור "חוורבה".
בהעדנו של גדור נודד, פרס המח"ט את שבוי הגודדים הנורדים במרחב דיליל יותר, ששלט על כל הגזרה.
בלילה קרבו אבשי החיר"ר המצרדים בחסוט החשיפה אל הטבקים של גדור עוזי, שהיה על צפון חמדיה ועל הרכסים שמדורים ל"מכשור". המצרדים תקפו את הטבקים מטה פיצרות בזוקה "R.P.G.", אך לטובה המזל לא ברגם כל נזק.

10.1.4 הפריצה לציר "לקסיקון" (20)

ביום ב', 15.10.73 ב-8 בוקר, הוזמן המח"ט לקבוצת פקדות עם מפקד האוגדה בטסה. רك בטסה התבדר לו שהזמן לקובץ פקדות צליחה. לפיר תכניתו של האלוף אדריך שדרון - מפקד האוגדה, הייתה חטיבת אמברון ייחד עם גדור נודד, צדקה לפrox מודדים לציר על ציר "לקסיקון", כדי לטרח את אזור הצירים "עכבריש" ובחליה, "לקסיקון" ו"טרטור". לחטיבה הייתה צדקה לתקוף מזירה למערב את אזור "מסורי", "טלורייזה", "סגול 104" ו"סגול 194", כדי להסיח את תשומת לבו של האויב מהתקדמותה של חטיבת אמברון. חטיבת הרים והצנחים היו צדקה לחבורה נוספת, בכוברים לצלה אשוביים את התעללה כשירפהו הצירים (21). בשעה סופר למח"ט כי אחיו של המג"ד נודד נפל בקרב ומכוון שם גיסר, גירודא ערוץ, מ"פ "זמזום", היה עדין בעדר, הוחלט לשלווה הביתה ולהחליפו בסמג"ד, ישעיהו ביטל.

בשעה 10 בוקר הודה המח"ט לגדור עוזי לשפר עמדות מחמדיה מערבה לעבר "סגול 104", כהכנה לפועל ליל הפריצה. על ציר "עכבריש" באספהו בירנתרים כלים שוגנים של כוח הפריצה, ובهم כלי צליחה כגון דוברות, תמס"חים וסידות גומי, וכמה קילומטרים מזירה ל"זוטון", ליד "עכבריש", בה גשר גליילים שנועד לשמש למעבר הטבקים. הגשר הורכב בירמים האחוריים וסבירו חבו טבקים מתחיבת הרים, אשר התאמנו בגדירותו.

(20) חלק זה מבוסס על עט' 20-27

(21) דאה מפה מס' 15 בעמ' 71

אהה"צ חזק גדוד עירוב מאגזינה הדרומית והצטרכן אל כוחות חטיבת אמברון, וטנקיים בפקודת מ"פ 'לורה' החליפו את הכוח ששהה בחורבה.

על גדוד אמברון הוטל ללחוץ את האוריב עד תחילת מסודר (סגול 104) ראה"כ להמשיך בדרכו נפ"י פקרודה. בשעה 10:50 חצתה 'לורה', בפיקודו של המג"ד חייט, את ציר "פורטן" ובערכה בעמדות, ושטחיים מאוחר יותר הצטרכן כל הגדוד.

בעת התקדמותם ירדו הטנקים בכל רכב ובחירות של האוריב שבקרון להם בדרכם. הם טרחו את הארטילריה הישראלית והתחבאים פגנו פגיעה מדויקות בכוחות האויב.

כל אורחה עת בודו על הטנקים טיליים מצפון, כשהירורים מסתיעים בפיצוץ תאורה. ככל שהתקרב הגדוד לאזורי "סגול 104", התהzik משדר האש הבגדית. עם רדת החשיכה הדלדלה האש ואז הורה הסמ"ט לטנקים לדודת לעבר "טלורייזיה". ההתקפה באהה על המצרים בהפעה גמורה, כירון שהטנקים הישראלים באו מגבם. הטנקים פתחו בירי מחרך ובסירע הארטילריה הרשמדן משארות, בgmt"רים וצדדים מצידה אחד שהיה באזורי "מסודר" ו"טלורייזיה".

במהלך התקדמותם הגיעו הטנקים למרחק כמאה מטרים מבסיס הטילים שנע "טלורייזיה". בשל קרבתם של הטנקים לא היו הטילים יונקים וגם הארטילריה הדלה להדרין. עד מהרה החלו הטנקים מבהלים קרבות עם אבשי החיר"ד שבתרדו בשטח.

כשפכו הטנקים לעבר "פורטן", בקלע הגדוד לשדה מוקשים שהונח בחריפזון. מספר טנקים נלו עלי מוקשים, שבק אחד יצא מכל פועלתו, ומפקד השבך - ביסן צ"א - נפצע קשה ומת מפצעינו מאוחר יותר, בשפונת לתא"ד.

כשעלה הגדוד על ציר "פורטן"ירה האויב טילים מכורן "מכשיד", אך לא בגרמו כל נזקים. התבדר כי להתקפה היה אפקט נזום על כל מעדר "מסודר", הכוחות המצריים החלו לירוט איש על דעהו וגדוד שלם טעה בשטח כל הלילה.

גדוד אמברון המשיך על "פורטן" לעבר "מכביש" ראה"כ החליף את גדוד מרג' בעמדות שנע "חמידה". גדוד מרג' יצא לפועל הסחה לכורן "מסודר" ו"אמבר", אך לא נתקל בכוחות אויב ובערך לחבירות לילה כ-500 מ' מדרום מזרח ל"סגול 104". גדוד עירוב لكم חלק בפריצה.

עם רדת החשיכה, כשעה לפניה ש"הסידור האלים" יצא לדרכו, יצא כוח הפריצה בדרכו אל התעללה. משטה הערכות הייתה ב"קספי 65" יצא כוח בשדרות כשבראשו גדוד הסידור האוגדתי ובסופו גדוד עירוב והצטרכנים. הכוחות התקדמו, ובשעה שגדוד ערוץ ואמברון מושיכים בהתקפת ההסחה, שכן הסיחה את דוב הכוחות המצריים ואריפשרה לכוח הפריצה להתקדם בשקט, מצא גדוד הסידור מעבר בין החולות אל "לקסיקון", ויתר הכוח המצרי אחריו. כשהגיעו הגדוד ל"לקון" היה במקום שקט, אך לא נבר זמן רב ומהטנקים הבחיבו בשדרון הישראלי ופתחו באש. היה חושך מוחלט וטנקים רבים החלו להפגע.

לאחד קרב באש חזקה ואבדן טנקים רבים על חיליליהם, חזרו הכוחות לכוח השדרון והצטרכנים שחיפה לפתרחת הציריים על מנת לפתח את התעללה.

המוח"ט אמברון שאל בדעת הקשר אם הצדיר נקי והורדה לכבוד לחזוד תוך שימולש באש קלה יותר מ"עכבריש 55" אל הצורות ולהמתין שם. בינתירם החללה שרירות הצלילה לבוע על כביש "עכבריש" לעבר חלה. כאשר עבר מפקד האוגדה ליד הצעמת וראה את הכוחות המהכים שם, העביר בדעת הקשר הוראה למ"ח"ט לנצל אודם והאחרון העביר פקודת לסגורו לקחת פקוד על 5 הטבקים ולפרק את ציד "טרטור" ולטהרו מהכוה המצרי שבמצוא שם. מאוחר יותר נפגע הטבק של הסמה"ט וצודתו בטע ארתו. הסמה"ט עבר לפנק אחד.

כל זאת עת ידו המצדדים באש דלילה לעבר מקבעי הטבקים. הטבקים החלו לבוע לעבר 'לקון' ושם פגשו את שאר טבקי הפלוגה. שלב הפריצה החל.

טספ"פ "אלון": "בכונסתי לשלב הפריצה עם תשעה טנקים מחלקים לשבי כוחות: חמישה טבקים בפיקודו ואربעה בפקוד הסמ"פ. הגעתו ל"לקון" ומשם בע כוחו שלוי עם הצחניים והסמ"פ נע עם כוח צחניים אחד מאחוריו. כשהגיעו לצורות נחלות התפצלבו, אובי בעתי עם מג"ד הצחניים על חלה, מ"ט שלוי בע עם טנק בוסף וכוח צחניים לעבר "טרטור" על "לקסיקון", והסמ"פ בע מאחוריו ...

... בינתירם התגברו היריות המצדדיות ולצחניים היו אבידות כבדות. ארבעה זחל"מים בפיגור ובתוכם נפגעו עשרים עד שלושים איש. כשרהיתר שארן בדעת מג"ד הצחניים להמשיך לפיר שעיה, החלה, בעזה אחת או, לבוע כדי לסייע באזרע "טרטור". בעבו על "לקסיקון" ולפתע דרייטי מולי דמויות... יצא מtower החשيبة אהוד גדור ואבשיד... בהלכו קרב אש והשמדן 8 טנקים וכליים שהיר סבירם... המשיכו צפונה ועצרו בעמדות קילומטר מצפון לצורות "טרטור". כשאזור האצלנו התמושת, הוחלפו ע"ד גדור אברם ובעבו לתחמוש ב'לקון'.

בליל הפריצה והלחימה על הצדדים היה התאג"ד של גדור ערבד הגודם הרפואו היחיד בשטח "לקון". הכוח הגיע ל"לקון" בעוד הטבקים ביהלו קרובות באזרע "עכבריש". ממשך שלושה ימים היה התאג"ד מבוטק וαι אפשר היה לפבז פצרים.

ביום ג' בוקר כביד היר הכוחות הראשוניים של הצחניים והשריון מעבר לתעלה. גשר הגלילים נקרע בעת אדריכת הלילה, ובעוד כוחות החזיה בעים במלחמות אל תוך אפריקה, בותר מאוחר פרוזדור צד, שהיה הכח להרחבתו במלחמות.

טספ' המה"ט: "בבוקר יום ג' היה שקט יחסית בגזרה, לאירוע ערבד בותר תשעה טבקים מtower 29 שהיו בידי לפניהם התקפה, ומלאה שחטיבת אמברון סבלה בליל אבידות כבדות, קבלתי הוראה להשאיר את מה שבשאר מגדוד ערבד במסגרת חטיבת זו. במסגרת שבוי הגודדים האחרים היו בוקר זה 46 טנקים".

גדוד אמברון היה בעמדות על חמדיה וגדור ערדי היה לאחר חבירו הלילה 500 מ' מ"סגול 104". היה הכח לדחוק את הארמיה השביה, צפונה, והמה"ט פקד על עוזי להתקדם עם גדור לעבר "סגול 104" כדי להחץ על צפון "אמיר" - "סגול 185". כשהחחל הגדור בתבוצה, הירדו לעוזי מ"ט האוגדה באמצעות המה"ט, לייצור קשר עם חטיבת אמברון, שהיתה מערבית

ירותה, ומשם הרדו לו לבודע ל"סגול 185" מדרום. במהרה, נרצה מצב שבד הינה הגדור מוקף אדריכ בשלוות צדיו. המג"ד אבטח את האגד עוצמת מחלקה שירתה לעבר "טלוייזיה". נרצה גם מגע אש נמ "אמיר" וממרחן של כ-3 ק"מ אפשר היה להראות כוח עצום, הכלל טנקים וכלי רכב אחרים, עוד באזורי "אמיר", במדרון קודמו מול הגדור. הטנקים החלו יורדים ופוגעים בಥרות, אך דבריהם מהם נפגעו נאש האדריכ. לאחר שבסגנון הטנקים בע הגדור לאחדר ובערך בעלות לאודר רדיות שהגיעו בבודך על כוונת חטיבת שרירן מצריית לעלות לאודר התעללה מדרום לצפון, כדי להתחבר אל הארמיה השביה, הבינו את מה"ט אמבען לשגר את "אהבה" מגדור ערב להנתק לחסימה מדרום "לקון", תדלקה הפלוגה ויצאה לחסימה. בעת התדלקה הוחלט כי מעתה תהיה הפלוגה שירכת לאגד עמרם מחריבת אמבען.

פלוגת "גלוון" הוחלפה לפניו הcharims בעמדות שביצבה בהם, קילומטר מצפון "טרטור", ע"י גדור אברהם ובעה לחימוש ותדלק ב"לקון". אח"כ רצאה למשימת פיבורי פגעים באזורי "החווה השירות", ובלילה אבטחה את אזור "מצמד". כל אותו הזמן שה גדור אמבען בחמדיה והמתין לפקודה שתבתן לו ותפתח את אחד ממבצעיה החשובים של החטיבה במלחמה - גדרית גשר הגלילים.

11.1.4 גדרית גשר הגלילים (22)

עם קבלת פקודה ירד הגדור מחמדיה לתדלק וחימדש ב"עכבי" 55, וב-0:30 אח"כ הגיעו הטנקים אל הגשר. הגשר העבק העמיד את המג"ד וסגן במנובקה. במקום לא נמצא איש שהיה אפשר לקבל ממנה ידע מושך מל דרך האדריכ. אבשי הבדיקה היו מטוסכלרים, שכן הסירה לתקלה וקרינת הגדרה. אבשי יכולת התיאורים בין הטנקים בחשיכה וגדריתו היתה בגשר בעה גם מחוסר יכולת התיאורים בין הטנקים בחשיכה ואבשי אמוריה להעשה באורטם תנאים. לאט לאט ברתמו הטנקים אל הגשר ואבשי ההביסה החלו בהסבירם. הסט"פ נתן לכל טנק מספר, וקבע שבועם ידברו ברשות של "לורה". לבסוף, כשהחלה השימוש לשקווי, בירtan האות לתזוזה. הטנקים החלו מפותחים את תרגולות שרבבות, בוגרות למלאכת האדריכ. אחת הבערות הקשות היתה יצירת פקודה מתאיימה, אחרת תבעה מוצלחת של הטנקים בו בזמן, ופקודה דומה ל.cgiי העצירה. אבשי תבעה מוצלחת של כkilometer, עצרו הטנקים עם דדת החשיכה, כשהgasר חוסם את ציר "פורטון", בסמוך ל"עכבי", "כלוב" שבעה כל העת באבטחה מצפון, אבשה משך הלילה את הטנקים שבוטרו דתוונים אל הגשר. במשך הלילה הגיעו ממערב הדיו הידיות של הקרב המר שבילה השרiron והצנחים באזורי שבין "עכבי", "טרטור", אזור החווה השירות.

הלילה חלף בשקט ייחסי, כשהשכנית החזותה ישבים בטבקרים. בברוך ברודע כי ההתקפה על החזותה הסינית נסלה וכי השכנים נסרו או אשר הם מותדים מאחזריהם אבידות כבדות. התוואי למעבר הגשר, בקרבת "טרטוד" היה עדרין חסום. יהודה המג"ד היה סבור שאריך טעם שהתקנים ישארו בקדבת האשר לפiri שעיה. ב-9 בברוך קיבל הגדור פקודה להנתק מהאשר, והתקנים יצאו לעבר חמדיה. כאשר טוהר הציר, יזמיים אחדacr, הורה מה"ט ליהודה להרתם שוב עם גדור אל גשר הגילאים.

משפר יהודה המג"ד: "ברתמו במהירות לאשר, אבל בתקלו בשתי בעיות: הראשונה היהתה בעיית הסימון הפיסי של תוואי הגדרה... אני ידעתי שהאזור שצדrik להגיאן אליו הוא בקרלומטן ה-5. 95 של התעללה, ובאזור כלרי שצדrik "טרטוד" הוא ציר התבעה, אבל פרטם מודיעיקים לגבי התוואי לא היו ידועים לאיש מאובך. הטעיה השכינה היהתה, שצדrik היה לאורגן את הכוח הקדמי, שככל שהוא טבקי דחפור ושבוי דחפורים אזרחיים, כך שיתגאלל קדימה לפני הכוחות ולא יעכב את האשר. הכוח הקדמי הזה התחנה באטיות ומהעסוק, הרא רק אירטו קדימה ואבחנו התחלפו בכל פעם רזמה והתלהב מהעסוק, השען שאחרים סתמו את הקודות. הזבזו גראות והורדנו אבעות עירקיות וכן התקדם, שאבחנו מותדים מאחזרינו וטוראי תנעה ברוחב 30 מטרים".

במהלך הגדרה שרבתה צורת האבטחה של "כלוב". עתה היו שבוי טנקים של הפלוגה בעדים דאשוביים, לפני הטד"חים, והשנירים האחוריים המשיכו לאבטחה מצפון. מלבד הטנקים של "כלוב" היה באבטחה גדור תותחי ב"ט על זחל"רים, ובשנים חגו כל אורתו עת מטוסי "מיראז'" וישראלים. כשהתקרב הגדור אל ציר "לקסיקון" תקפו את השדרה מטוסי "מיג" ו"סוחובי". בקרבת האוריינט בין המטוסים הישראלים ובין המטוסים המצריים צפנו אלפי לוחמים משבי צידי התעללה, והפעם, ידכו היהת על העילובנה. ב-6 אחיה"ץ הגיע האשר ל"לקסיקון". מעתה ואילך לא היה התוואי בדרכו, והיה הכרח לפול נתרב בסירה בין הביצות, שבינו "לקסיקון" לבירן התעללה. יהודה המג"ד, החליט כי האשר צדrik להגיאן אל המים עוד לפני החשיכה כי ידעתי שם לא הגיע באור, העסיק לא בירן - אמר יהודה. סגן מפקד האוגדה עלה על טנק המג"ד, ויחד יצאו הרוא ויהודה כדי לסתן את הנטייה. השבך הבודד הגיא לטעלה כשהוא מותיד אחוריו סימרבים לתוואי בין הביצות, ואחיה"כ שב אל "לקסיקון". שוב החלו שד"חים דוחרים לפנים ומפלסים דרך ואחזריהם בעה שרירת האשר ואלכן בראשה. באור האחדרון של היום הגיע גשר הגלילים אל שפת התעללה. הגשל הוכנס אל המים באטיות מדויבה, והתקנים שהותרו נאלצו להרתם שוב למלאכה. כשהתד"חים דחפו מאחור ושתרי סיירות גדרה משכו מזור המים, התקדם גשר הגלילים ובכונס כולו אל תוך התעללה. ב-10 בלילה דוחה יהודה "הגדר בתים". וב-9 בברוך עבר משנה "כלוב", מנדי פירוש, ראשון את האשר והיה הראשון למאורת טנקים שעברו עליו בבחחה בדרכם לאפריקה.

12.1.4 הרחבת ראש הגשור (23)

בשנה שגדוד אמברון יצא אל הגשור, הוראה המח"ט לאגדוד עוזי לתקוף את "אמיר" ואת דרום "מסורי" כדי להרחיב את ראש הגשור. היעד היה למגעם בסיסים טילים עצום, שהיו בו גם תותחי ב"ט חפרדים באדמה. תול"דים, וטנקים שיידרו לעבר הגדור ולעבך הטנקים של חטיבת אמברון שהחלו מקרפים את "אמיר" ממערב. ממזדחה ל"אמיר" עלר הטנקים על שדה מוקשים לא מסומן, ובה בעת נפגעו מארש של טילים וטנקים מהאזור הצפוני של "אמיר" ומבעין הבתים של החווה הסיבית. תוך דקota חדות נפגעו 7 טנקים מתוך 24 טנקים של הגדור, ארבעה נפגעו ממוקשים, שבירים מאש ב"ט והשבדער, טבק המג"ד, בפגע מתקפת מטרס האוריב. הפצועים פרבו לצורות "טרטרר" - "ככברש", אל כגמ"ש דופא חטיבתי וגס תאג"ד אמברון הדזען למקום כדי לסייע בטיפול. בארותה עת התחולל מעלה קרב אורייר בין מטוסינו לבין מטרס האוריב. שבירים מבין המטושים המצריים נפלו בין הטנקים, כאשר אחד מהם התפרק מעלה טבק המח"ט, למרבה המזל מבלוי שגרם בזק. עם תום ההתקפה בשאר גדור עוזי בעמדות קו שטח זרחה ל"אמיר", על הרעד בראש כלים פגועים דרים מהירר של הגדור ושל חטיבת אמברון. אח"כ במשגר מבין הבתים של החווה הסיבית שתי התפרצצויות גדולות, כנראה של מצוברי תחמושת. בירום ו' בבודק הבחן ראש מטהו של אדריך שרון, שטס מעל האזור במסוק, בוגמ"ש אורייב שבע כ-1200 מ', ממזדחה ל"לקון". שני טנקים של הפלוגה (א') בפיקוד המ"פ יצאו ללכוד את אבשי הbegm"ש. כשיזהו הטנקים את השיטה שמאחוריהם הסתתר הכלים המצרי, ירו לעברם ופגעו בו. חבירלים המצריים החלו בודחים. לבסוף נכבשו בכליהם, בראש על סמך התנהגו מודיעין. ב-10 בבודק בעה הפלוגה "אהבה" לעבר שערת צו חוליות מודיעין. רטסגרת גדור חצתה את התעללה על גשר הגלילים. מעתה בותחה "מצמד" ובטסגרת ראש הגשור והרחבות צפונה על כתפי החטיבה, ששבי אגדודיה מבו כ-40 טנקים.

ב-30.4. אח"כ הוראה המח"ט למפקדי הגודדים ללחוץ על דרום "מסורי" ולכفل את מערכ האוריב צפונה ככל האפשר, לאחר שבעות הבודק ביהלו הטנקים קרבות אש עם "טליזירה", "אמיר" ו"מסורי".

ב-30.4. אח"כ הוראה המח"ט למפקדי הגודדים לאordon התעללה הרצה כשהוא מבסה לישר קו ממזדחה למערב. בעוד שההתקדמות לאordon התעללה הרצה קלה יחסית, הידי שבאזור "לקסיקון" ומזדחה נתקלו הטנקים באש ב"ט מעזה ובמוחטי ארטילריה.

הידי מכירון החווה הסיבית היה חזק מאד וגס מכירון "טליזירה" נזרו טילים, וכמה טנקים משבוי הגודדים נפגעו. אחדים מן הפצועים וההרוגים פרנו בחשות המשיכה לאחד שהטנקים נקבעו לחיבור לילה.

בשבית בסוגו המצריים מן החווה הסיבית, ואחה"כ התקרב עוזי לעבר מבני החווה ובערך בהם בעמדות.

גדוד אמברון המשיך בהתקדמותו צפונה, בחיפוי של חטיבת אמברון מעבר לשבי של התעללה.

הגדוד החל בהתקדמותו סמוך לשעה 09:00 בבודק, כשהרפל סטיר מקביד על ההתקדמות.

הפלוגה שנעה סמוך לתעלת, באזור ציר הראש, התקדמה בקלות יחסית, אך הטקדים המזרחיים יותר, שהתקדמו באזור "לקסיקון", בתקלו בתבגדות ובאש טילים ואחדים מהם נפגעו. בוכחות הכוחות הישראליים מעברה השבי של התעלה עזרה בעicker מבחרה מודאלית, כיוון שיבירה הרגשת בוחן שמצד מערב לא צפורה אש. כדי לסייע לטקדים המזרחיים, הפעילה פלוגת החדרם" שמדגרות 18 מ"מ בגוד האוריב שעל "לקסיקון". הפלוגה המזרחית בעירה באזור סיבוב "דן אבידן", והמערבית המשיכה צפונה. אח"צ שבת פלוגת "כלוב" שעסקה באבטחת גשרagalilim אל הגדור.

בחילופי האש שבמושכו היו נפגעים, רבים מהם הסמ"ד חירם אלкан. באורו רום חצתה "גלוון" את התעלה במסגרת אדומה והגיעה לאזור "חבירת 29". "אהבה" תפסה את הדמota משתי הצלicheות שהביבנו המזרחים מזרחה ל"אורחה" ומדרום ל"פוקסטרוט". מקרים זה נפרס לפבי הטקדים של אהוד כל איזור "טיסודר" ו"אטיר", ומכאן ירתה הפלוגה בתותחיה בחיפוי לגדור אמרון, תוך תיאום בקשר בין הכוחות.

13.1.4 הקרב על "טיסודר" (24)

חלפו ששה ימים מאז החל מבצע הצליפה ושלושה ימים מאז הרכבת גשרagalilim במקורו. ביום אחד המשיכה החטיבה במשימה של שמירת דאש הגדור עם שבוי גזרדים מבולבלים ומכרים. במקביל, במשכה התקדמות צפונה לשם הרחבות המאחז הירושלמי, וביום א' 21.10.73 התרחב המסדרון מארבעה קילומטרים לשבעה. ביום א' בוקר נקרה המה"ט לכוחות פקודות במקדת האלוף שדרון, שישבה ב"חבירת 36" בעברת המערבי של התעלה. המה"ט יצא עם המס"ח ושבוי הטקדים הגיעו אל מפקדת האורגדה אחורי בסעה לאוריך תעלת הטירים המתוקים. שדרון אמר למ"ט, שכיוון שהפסקת האש קרויה, יש לבנות לתפוס את "טיסודר" ולהמשיך להרחב את המסדרון צפונה. המה"ט לא היה שלם עם ההחלתה, אך הפקודה לא שוכנה. לחטיבה הרובע סייעו מסיבי מחריל האוריב.

על פי התכנון הראשוני בועדה התקפה להפתח ב-1 בצהרים. המג"דים זומבו לקבלת פקודות, לאחר ששנורת הבוקר המשיכו לתקדם צפונה כשגדוד אמרון מגיע עד "טפרדש" וירודה לעבר צפון "טיסודר". באורו רום מובה דפי מצפרק לסמ"ד גזרד אמרון, לאחר שלא דча את התפקיד הקודם שהוטל עליו - מג"ד "שאדיות" גזרד ערבד. סמוך לשעה 1 בקבורת הפקודות סוכם, שגדוד אמרון יתקוף מדרום לצפון מזרח וגדוד גזרד יתקוף מדרום לצפון.

בשעה 1 לא הגיעו המטוסים וכך המתינו הטקדים כשותפים בעמדות התקפה, כאשר האדרילריה הישראלית מתחילה חלק ניכר מ-700 הפגזיים שהוקצה למשימה.

מספר המה"ט: "מפקד האורגדה דחה את התקפה ל-3 אח"צ, אבל גם אז לא קיבלתי סיידט אוירידי, ושrob בדחתה התקפה ל-15.3. ב-15 דקוט אלה תככבר ריכוז מטוסים בודאי, אבל שrob לא היה כל סיוע.

ב-15.3. קיבלבבו הודהה שאחכחו מכבליים טרייד סיירע בהפצצה מגובה דב. בקשתי לדחות את ההתקפה עד ששמרבה זוגות המטוסים יורידו את הפצצת, אך קיבلتני פקדת לתקוף במקביל למטוסים. בעוד בפרשא גדולה עם שבוי הגודדים".

גדוד ערדי התקל בתחילת תבורעתו ב-20 טנקים והחל מבהן אתם קרב שדרון בשדרון. גדוד אטבון תקף מדרום ל"ארשה" לעבר צומת "ארשה"- "לקסיקון" וצפרנה. באגם השמאלי תקפו "לורה" ו"מוקדון", ובימביי "כלוב". הטנקים בסעור במלוא מהירותם לכירון צפון מזרח, תוך ירי רצוף, והיעד, שבDMA, קודם כבית קברות, הפך למלכודת אש.

באגם הימבי חלף הכוח על פבי "לקסיקון" ועוד התקל במצרים. הטנקים של "בסון" ורפי מצפון התקלו בטיידי האויב ואחדים מהם נפצעו. טנקים אחרים שיכלו לברע בסוגו לאחר מכן ופכו עתה פצועים. הפקודה הייתה לנשוע מהר "ולהרביין אש" לכל הקרים.

שאלה הטנקים של "כלוב" חזו את "טירסודר" ובעבידם את השוחות הגינות אל המדרון האחדני שלכונן "טלורייה". כאן באהו עליהם התקפת טילים. נטעקה בקשר שעוד מאה מטרים יש לתפרק עמדות, ועוד בפגטו כל הטנקים בובת אחת.

חלק מהחירליים בהרגו, וחלקים נפצעו וכמה חירליים בלבד בשבי המצרים. גדוד ערדי באבק בשנקים בשעה וחצי, וכשהשתרדים הגיעו קו שבו ק"ט לקו "ארשה", מול מרכז "טירסודר". במלחך הקרב בפגטו שבוי טנקים של הגודוד מטודדים.

אחר הצהרים החזיר אלינו יהודה המתג'יד קבוצה של אבשי חרמ"ש ברגל, כיוון שלא היו להם עוד זחל"מים.

اردבעה טנקים עם אבשי חרמ"ש בערכו להגנה התקפית. בערב הודהה מה"ט לברע לאחריו והטנקים בערכו באזורה "לקסיקון". עם חשיבה החלטה אש טנקים מצריים על החבירון.

בזרתת אש מרכזת והטנקים הרישאלים עד שבוי קילומטרים אחריה, ושם בשארו כל הלילה.

ב-21 לאוקטובר, יום התקפה על "טירסודר", סירעה "אהבה" לצנחים באזורה "פוקשטרוט" וירתה גם לעבר "טירסודר" בניסיון לעזרה לאגדוד אטבון. "גלוון" כבשה עם שחדר את בסיס הטילים 6626 והפילה באש מקלעים מטוס מצרי. "גלוון" הותקפה אחר הצהרים בידי מטוסי האויב, ובהתקפה בהרג חירל. ב-6 בערב קיבל גבי המ"פ פקדת לפrox על "חנית" צפונה. ליד מסוף הדלק נוצרו את הפלוגה והורד על ביצוע הפסקת אש.

14.1.4 טיל סקאד (25)

בשנה 6.55, חמיש דקוט לפבי הפסקת האש, זונזע חבירון הלילה של כוח הדגדים של גדוד אטבון מהתפרצויות אדירות. טיל שהיה מטיבוס"סקאד", חפר בקורות 15 מטרים ובעומק של 4. היר בו כ-500 ק"ג חומר נפץ היה זה טיל הסקאד היחיד שירדו המצרים במלחמה.

15.1.4 הפקת אש (26)

ב-23 באודקטורבר החל שקט משתדר באזורה. הגדודים ביצבו במקומותיהם לשטיחת ההישגים בשטח ולתפיסת שבויים. ממול, על "טירסורי", אפשר היה להבחין בכמה מן הטבקים הפגודעים, אך לא היה דרך להגיע אליהם ולא היה כל מושג מה ארע לאבשים.

באזורה הצפוני החל סימון קו הפקת האש ושביר פצדיים מצריים הוחזרו אל כוחותיהם. כן חולץ מן השטח טבקים פגועים של החטיבה ובנעה בסירון לאותר שדות מוקשים. סך הכל במצאו באזורה תשעה שדות מוקשים.

בארתו ים נתפסו עשרה שבויים מצריים שנקלעו לסביבה.
ב-24 לאודקטורבר הוחלט לעורוך בחסוט עדפיili הבודק שייפור עמדות אחדרן. בעת התקדמותו עלו שביר טבקים של אגד אמכוון על מוקשים מדרום לציר "אורשה". קו גבול זה, שנקבע נ"ג שביר הגדודים היה קו הפקת האש, והוא כותר בידי צה"ל נוד ביצרונו הסכם הפרדת הכוחות (27).

ב-10 בנובמבר שבר תשעה טבקים שנשארו מגדור נורבד אל החטיבה, לאחד בשלושה שביעות של אחר הפקת האש נעמד שביר הגדודים האחרים לבדם מול "טירסורי".

הגדור שבר בשעה שהחטיבה הצטרפה אל כוחות האוגדה האחרים בגדה המערבית של התעלה, אל מול הארמיה הראשוביה. מזוז ועד הפרדת הכוחות נעמדה החטיבה בכובבות מתמדת מול הצבא המצרי שניצב מוליה. מtower 111 טבקים שייצאו ללחמה במסגרת החטיבה ב-6 באודקטורבר, כותרו 19.

119 מחריל הלחימה נפלו בקרב, 164 נפצעו, ו-18 חירילים נפלו בשבי המצרי לאחר קרבות על "מכשור", "טלורזיה" ו"טירסורי".
הם הוחזרו לישראל במסגרת הסכם החזרת השבויים.

(26) חלק זה מבוסס על נט' 41-42.

(27) דאה מפה מספר 16 בטמ' 72

2.4 ספור השתתפותו של גודוד 409 במלחמת יום הכיפורים (1)

2.4.1 הרכב הגודוד

גודוד 409, כשאר גודודי חטיבה 600, הורכב מחיילים מילואים, ברובם בוגרי מלחמת ההתשה.
הגודוד מונה שלוש פלוגות: פלוגה ו' ("וְאַבְקָל") , פלוגה ז' ("זָמָזָם")
פלוגה ח' ("חֲדֹדָן").

2.4.2 מהלך הקרבנות

לאחר שהגירעו כל חיילי הגודוד ומפקדיו לימי"ח, והגודוד התארגן סופית למלחמה במהלך הלילה, במסגרת חטיבה 600, יצא חיילי הגודוד ב-36 טנקיים על "סדרניות" דרך שיבטה וביצבה לאזור רפידים. ב-00:11 בצהרים, משהגינו לרפידים, אורהבו הטנקים והתהמרשת ובערך תאום כוחות מאולתר, לאחר וCORDם בכך לא היה זמן לעשות כן. בשלב הראשון פעל הגודוד באופן נפרד מהחטיבה. המשימה הראשונה שקיבלו הגודוד ביתה בירום א', ה-7 באוקטובר. והרתה להציג לצורתו "ארם מחזה" - כביש הרוחב, 20 ק"מ מזרחה לתעלת, לאחר נתקבלת ידיעת על הימצאות כוחות אויב מצדים באזורה. לאחר שטפקי הגודוד קיבלו מספר מפורט, יצא לכordon הצורת ולאחר מספר שעות של בסעה הגינו למקום וגלו שהידייעת הייתה מדוונית ונайн כוחות אויב באזורה.

בבוקר ה-8 באוקטובר, يوم לאחרת, בתקבלה פקדה מאות החטיבה לבונע צפובה מארתו צדמת לכordon טסה ולהצטרכ אל יתר גודדי החטיבה. הטנקים נסעו לטסה ומשם המשיכו, דרך ציר "עכבי" לאזורה שבקרה "חמדיה".

ازור חמדייה היה אבעת חול שליטה על התעוז "שלויזיה" (2). מאזור זה רעד לתעלת, היה שטח של כ-10 ק"מ שטח כירען היה לצפות על כל האזורה שבקרה "החוורה הסיבית" (3).

בחמדיה הייתה ההתקלות הראשונה של הגודוד עם כוחות האויב המצרי. חוליה של כשמונה טנקים הגיעו מדיוניה חולית בכוון צפון מערב לגודוד והשמדה ע"י כוחותיו ללא בעיות. ואיתו הזמן בכנסה לאגף שבו פגנו טנקי הגודוד, חולית מפעלי "טילר סאגר" (4) מזרחית ופגעה בטנק אחד מהגודוד מבלי שיוכלו לאייר את מirkמה.

(1) מובסס על דברון עם עוזי בן יצחק, מג"ד 609. שבערך בתאריך 27.11.91

הרairoן כלשונו מובה בנספח מס' 8 בעמ' 118

(2) ראה מפה מס' 20 עמ' 127

(3) ראה מפה מס' 20 עמ' 127

(4) ראה בספח מס' 5 עמ' 111

ב-۶. באורקטרובר בעשה נסרו התקפה הראשונית על התעוז "טלויזיה" (۵) שהייתה תפוסה בירדי כוחות מצרים. התקפה הייתה חטיבתית, ובמהלכה נפגעו כושובנה טבקים מהגזרד ממושגי ה"סאגרים" שנורא גדר בכווית דבורה, כאשר טנק המג"ד נפגע לראשונה מהפיגועות הרבות נזקר מצב של חוסר שליטה בגזרד, שחלק ממפקדיו נפגעו, ועבידו מספר שנות עד שהגזרד התאחד מחדש. בהתקפה זו נפל בשבי האויב מ"פ פלאגה ۲', גירודא ועוד.

לאחר שהוחדר הסדר על כנו בסוג הגזרד מאזור התעוז וחזר לרכס "טלויזיה".

במהלך הימים ۱۰-۱۴ באורקטרובר (۶) היו פעולותיו של הגזרד בעיקרן פעולות של החזקת הקו והשוחרים הכבושים, והשמדת טבקי אויב. הקרב בירמיים אלו היה שטחי למדי.

במהלך אוטם ימים תקפו את הגזרד מטרסי אויב, אך בזכות פקרודה שביתנה למפקדי הטבקים לעלות ולרדת בעמדותיהם, נפגעו רק טבקים נטרשים שעדו במקומם, וכך לא טבק כשיר ומזרות נפגע. במהלך אוטם ימים נחל הגזרד והתאגרן.

ב-۱۴ באורקטרובר (۷) ערך הגזרד התקפות נגד דרך מירחתם "טלויזיה" ודרך "טיסורי". ההתקפה הדואבתה בערכה בלילה, והשניה למחמת בוקר.

בתקפות אלו חדרו טבקי הגזרד לעומק שטח שבו שלטו כוחות האויב וספרו מתחים קבועים של טירלי ב"ט - ברובם מס' ۱۰ "סאגר" - וארטילריה.

הגזרד איבד טבקים רבים והגיע לנצח שבו שבשאו בו כ-۱۷-۱۸ טבקים בלבד, כמחצית מגדלו המקורי.

בתקופת שבוע ה-۱۴-۱۵ באורקטרובר (۸) נעל הגזרד במסגרת פעולות האו גדה שבערך במטרה להתבסס באזורה. תקiid הגזרד היה להרחיב את המסדרון כדי לאפשר לכוחות אחדים להכנס לאזור ראש הגזר. ההתקפות בערכו מספר פעמיים על אותו אזור, כאשר היעדים שהותקפו היו מטרכים שהוזכרו ע"י רחידות חי"ר מצרי.

לטבקים, שהורכבו בהם מקלעים לא מתאימים שלא פעלו כלל (۱۰), היה קשה להלחם בחיר"ד המצרי דק בעקבות התותחים, ומולבד זאת היה פזוריים בכל האזור שדורות מוקשים.

בתוצאה מביעות אלו נפגע מספר רב של טבקים וחילוקים במהלך ההתקפות בירמיים הב"ל.

בירמיים הבאים לארם הגזרד חלק בפעילותות נוספת להרחבת המסדרון ולධיקת כוחות "הארמיה המצראית השבירה" ששמהה צורביה למסדרון, בשעה שלקלים אחרים באו גדה הירד במהלך צליחתה של התעללה (۱۱).

(۵) ראה הרחבה על התקפה על תעוז "טלויזיה" בנספח מס' ۸, עמ' ۱۱۸

(۶) ראה עדויות המג"ד וטנק הנגג בעמ' ۸۵

(۷) ראה מפה מס' 21 בעמ' ۱۲۸

(۸) ראה מפה מס' 22 בעמ' ۱۲۹

(۹) ראה מפה מס' 22 בעמ' ۱۲۹

(10) ראה עמ' ۷۷ למטה

(11) ראה מפה מס' ۱۵ בעמ' ۷۱

משרת הגדרה הינה לדחוק את המצדדים כמה שירთר צפורה ממסדרון, שהרוויה מעבר אל התעללה, כדי שלא יוכלו להפריע לכוחות הפעלים באזורי.

בפנולות שבערך בלילה, ההצלה הינה מעטה ביותר שכן הצדדים הינו מצורדים באמצעות תאורת לילה בכמויות גדולות, והגדרה נפגעת בצרה קשה מהפגירות המדוייקות של הצדדים.

ב-20 באורך דבר ערך הגדרה התקפה לכordon ה"חרווה הסיבית" (12), שטחיתה גם הינה הינה - הרחבה מסדרון לקראת הצלה.

ב-22 באורך דבר לקראת הפסקת האש, קיבל הגדרה משימה לדחוק פעם נוספת את הצדדים לכordon צפון. במהלך אחת התקדמות נתקל הגדרה בגדר של כ-22 טבקים מצורדים. בשלב זה, כבר הינו חיילים מודרגלים בליחימה כנגד הצדדים ומודעים לסכנות/amצעי ה-ט שליהם, ולאחר כשעה הושמד כל הטבקים הצדדים מובילו שיhiro לגדוד כל נפגעים.

הינה זו הפעם האחרונה במלחמה שבה הינה לגדר מגע ישיר עם הצדדים. בסוף המלחמה עברו חיילי הגדרה לצד המערבי של התעלה, כאשר הליחימה אופייננה בתקדרות אש מוגעתות ומתרת הגדרה הינה לשמוד על קו המגע שנוצר עם הצדדים.

בשלב זה הייתה לגדר יתרון על השדרון הצדדים, וכך טבק לא נפגע. במסגרת הפינוי הינה הגדרה בין היחידות האחוריות שחזרו מסיברי.

בסוף המלחמה בשארם במסגרת הגדרה 11 טבקים בלבד, מתוך ה-36 שנכללו בו בתחילתה.

מספר הנפגעים בגדרה היה רב מואוד ובפגעו גם חיילים ששרטו במסגרת היחידות בותבות השירותים והטפקה. סך כל ההרוגים היה 29 וכ-100 חיילים נפצעו, ברמות ובדרגות שופרות.

לאחר המלחמה, חזרו חיילי המילואים לבתיהם והחלו השלמת כוחותינו של הגדר, שיקרמו ובכניתו מחדש.

(12) ראה מפה מס' 23 בעמ' 30

5. סיכום ומסקנות.

בעבורזה זו, תוך מעבר מן הכלל אל הפרט, סקרה את התפתחות חיל השירותן בצה"ל מהקמתו "שירותת המשורדייבים" ועד להפיכתו לחיל יבשה לוחם מן המבון. סקרה את מבצעיו של חיל השירותן, החל מ"מלחמת השחרור", בה ריה החיל אך בראשית דרכו ולא תפקד עדין באופן עצמאי כחיל המתבסס על לוחמת השירותן, דרך "מבצע קדש" שנדרש בתולדות צה"ל כמערכות שבה הוכיח את עצמו חיל השירותן כחיל יבשה בעל יכולת לחימה טيبة, והפך מחיל מסירע לחיל מוביל ולוחם בפניו עצמו, ועד למבצעים בקרבם "מלחמות ששת הימים" וב"מלחמת העצמאות".

בן עסקתי בעבודות השירותן ובמקומיו במהלך מלחמת "יום הכפורים" בשתי הוצאות - סייבר ודרמת הגולן, ולאחר מכן התמקד בקרבות גדור 404 והחטיבה שבמסגרתה לחם במהלך חיימתו בחזית סייבר.

השאלה המרכזית שסבירה בוגירה עבורה זו היא, האם יכולה חיימתו של גדור 404 לשמש דגם מיצג ללחימת השירותן בצה"ל עד למלחמות "יום הכפורים" מחד גיסא, וללחימתו במהלך מלחמת "יום הכפורים" עצמה, מайдך גיסא.

עם סיום עבדתי הגעתי למסקנות הבאות:

לחימתו של גדור 404 במלחמות יום הכפורים אינה יכולה לשמש כדוגמ

מייצג ללחימת השירותן שאפיינה את צה"ל עד למלחמות. שכן, לרוחמת

השירותן עד יום הכפורים הייתה לוחמה שתזוכננה היטב על כל פרטיה, וכללה מלחמת תקיפה, כبرش שטחים, תמרונים ואגופים, תבואה ומיגור האריב בכוח ההלם והאש, כאשר ברוב מבצעיו עד ללחמה הרה לחיל יתדרון מלחיבות אינטלקט לוחמי ובצעיו על יחידות צבאות ערב.

ואילו מלחמת יום הכפורים, שבאה כהפתעה לעם כולם, מצאה את חיל השירותן, כאשר צה"ל כולם, בלתי מוכן לקרב מלחיבות גירוס המילודאים, הארגון, הציריך והמידע על הירעדות כוחות האויב, גוזלים ונשקים, ויצרה מצב חדש ללוחמי החיל.

לחימת השירותן במלחמה זו לא הייתה עוד אותה לוחמה שהיתה מרכיבת לצה"ל. חילו השירותן מצאו את עצם יושביהם בתוך הטකרים האגדולים והמשורייבים, חסרי אופנים מול פגיעותיהם האבדות של בשק הב"ט ושל חילו החיר"ד ולא יכלו להגיב במידה האופטימלית. אף בעולות הלייה, שבחן ראה צה"ל, ובתוכו חיל השירותן, מקור לגאוותה, בכשלו בחילון הגדל בעקבות השפוך הרב של יחידות החיר"ד והשירותן המצדירות והסודיות ושידרשו הרוב באמצעות דארית לילה.

חיל השירותן הפרק, ברובו הגדל, לחיל המגן ושרומר על שטחים בכל דרך אפשרית עפ"י תנאים שהכתיבו פבי השטח ותזוזות האויב, ולא עפ"י תכניות קרב מוכננות מראש.

מצד שני, אין להתעלם מהעובדה שלמדות הבUREDות שפקדו את החיל, עליה בידו (בשותוף עם יתר זרועות צה"ל, כמו כן) לבולם את המתקפה הסודית והמצוירת. ולהסידר את הסכנה שריחפה מעל מדינת ישראל. חילו השירותן, גילו הלוחמים אורט לב, תושיה וכשור אלתר, יכrollers פיקוד והנחה ויכולת התמודדות עם המצב החדש שביקחת עליהם, ובכך אין ספק שהירדו גם מיצג לכל לוחמי השירותן.

כדגם ללוחמת השדריון במלחמת יום הcapeודרים, וביחוד בחזית סיביר,
יכול לשמש גדור 409 כדגם מרייצ'ג בירותר הפועלות שבצעו חיליליו ומפקדיו,
תאורי הקרבנות שעברנו, הבערות שבתקלו בהן ומספר ההרוגים והפצועים,
אפריכן גם את היחסיות האחדות.

גנום ותרכז

1. אוניברסיטה, ירושלים, 1975.

2. סדרה (אלון), אלכלהם. "אוסף מומנטים שלין, האלכלהם ורשות התרבות".

3. אל-סלאמי, נאסר. "תפקידו של אלון כשליטן". תesis דוקטורט, אוניברסיטת נאצר, 1982.

4. אל-סלאמי, נאסר. "עליה נאסרת בלבב". תesis דוקטורט, אוניברסיטת נאצר, 1986.

5. אל-סלאמי, נאסר. "מכנאות גוףם". תesis דוקטורט, אוניברסיטת נאצר, 1981.

6. אל-סלאמי. (פודק) "המבנה המוחני ורשות התרבות".

7. ספרא, נאסר (פודק). "המבנה המוחני ורשות התרבות", תesis דוקטורט, אוניברסיטת נאצר, 1969.

8. הלוויין, מירון. "המבנה המוחני ורשות התרבות". תesis דוקטורט, אוניברסיטת נאצר, 1975.

9. סמת, אסיה. "המבנה המוחני ורשות התרבות". תesis דוקטורט, אוניברסיטת נאצר, 1980.

10. ספרא, מירון. "המבנה המוחני (פודק)". תesis דוקטורט, אוניברסיטת נאצר, 1980.

11. יטמחי, אסיה. "המבנה המוחני - פיזיולוגית רוחנית". תesis דוקטורט, אוניברסיטת נאצר, 1983.

12. רותם-נאצ'ה המכון. "המבנה המוחני ורשות התרבות". תesis דוקטורט, אוניברסיטת נאצר, 1969.

13. כהן, אסיה. "המבנה המוחני - חינוך התרבות". תesis דוקטורט, אוניברסיטת נאצר, 1983.

14. גרייך, רותם. "המבנה המוחני והתרבות". תesis דוקטורט, אוניברסיטת נאצר, 1989.

15. פאול, אסיה. "המבנה המוחני ורשות התרבות". תesis דוקטורט, אוניברסיטת נאצר, 1984.

16. פאול, אסיה. "המבנה המוחני (פודק)". תesis דוקטורט, אוניברסיטת נאצר, 1980.

17. קליגר, עדינה. "פיזיולוגיה". תesis דוקטורט, אוניברסיטת נאצר, 1989.

18. צח, אסיה, צח. "המבנה המוחני ורשות התרבות". תesis דוקטורט, אוניברסיטת נאצר, 1976.

19. צח, אסיה. "המבנה המוחני ורשות התרבות". תesis דוקטורט, אוניברסיטת נאצר, 1974.

20. אלון, שIRONIM. "המבנה המוחני ורשות התרבות". תesis דוקטורט, אוניברסיטת נאצר, 1973.

21. מירון, אסיה. "המבנה המוחני ורשות התרבות". תesis דוקטורט, אוניברסיטת נאצר, 1981.

22. מירון, אסיה. "המבנה המוחני ורשות התרבות". תesis דוקטורט, אוניברסיטת נאצר, 1981.

מבחן דבבה (1)

מבחן דבבה היה מבחן סודי בירוחם לקבלת הרכש הירושלמי מצורפת בתקופה שבין 1955-56 והירוחם חלק מהתשדובה הישראלית לעסקה המצרית-צ'כית, ולארודרים מצד הנדרבים כבגד ירושאל.

שם המבחן הונפק לדימוש שהרכש הצבאי פורק מבטן האביה, כשם שירובה הנביא יצא מבטן הלוירtan.

עדיפות המבחן הונפה על חטיבת 7 המשוריינבת.

400 אבושים נבחנו בקפידה ובשבוע לשמודר על חשאות המשך שנים דבבות. המבחן נערך בשני שלבים: העברת הטකרים לריבשה ופריקת התהמורת.

התגשות עמויקהacha באחזה בכל פיר שבא בתגע עם "מבחן דבבה". צה"ל, שהודגלו מטעם הדראשנים לקלות צירוד ישן ומושדרמש, קיבל כלים חדשים ומשוכליים.

במבחן זה הועברו לארכ מצורפת מאורת טנקי "שרמן", טנקים M4A1, צחל"מים וכלי בשק רבים.

(1) כפיר, צה"ל בחילו, נמ' 44-46.

נספח מס' 2

כשלון המודיעין, פיקוד צה"ל והדרג המודיעיני
בהתדראה וכורבנות למלחמה (1)

פתיחה המלחמה ע"י מצרים וסוריה ביום הcapsarios הירטה הפטעה לאגם המודיעין של צה"ל. רק בשעה 00:40 בבודק הודיעין דאש אמ"ן, על יסוד מידע חדש שקיבל, על פתיחת המלחמה הצפונית באוטו הרים בשתי החזרות בשעה 18:00 בערב.

בשביטים 1972-1973 העדריך אמ"ן כי לא תפרק מלחמה בעתיד הקדוב, בהתבססו על ה"קורנספצייה" שדרوها אז, ולפיה:

א. לא תצא מצרים למלחמה بغداد יישראלי אלא אם תבוחח לעצמה תחילת יכולת אוירית לתקוף את יישראלי בעומק, ובמיוחד את שדות התעופה של יישראלי, כדי לשתק את חיל האויר היישראלי.

ב. סוריה לא תצא להתקפה על יישראלי אלא בעת ובוובה אחת עם מצרים.

בימים שקדמו למלחמה הירט בידי מחלקת המחקר של אמ"ן ידיעות מתרימות(2) למצביר, שספיקו לו ע"י מחלקת האיסוף באמ"ן, ועל ידי רשויות אחריות במדינה. התקבלו ידיעות ודיווחים מהקרים הראשוניים על תזוזת כוחות אויריב, על צירוף צליחה שקורב לחזית ועל קבוצות של מפקדים מצדים המרבים לבקר בתעללה. ראשיר אמ"ן למדאות כל המידע שהוא מצרי בידם ולמחרות זהירות מצד נמרתייהם כගון: קמ"ן פיקוד צפונו, קמ"ן חיל הים וקצין מעדך המודיעין בפיקוד דרום, שהעבידו לאמ"ן דיווחים על תנועות אויריב חמודות, המשיכו לדבוק ב"קורנספציה" ובאמונותם שלא תפרק מלחמה, ודיווחים אלו הועברו להאה לדמ"כ"ל ולדרג המודיעין.

בצה"ל, שלראשיו הובטה מצד ראשיר אמ"ן התדראה מוספקת מראש לפתח מתקפה מצד האויריב, הוכנו תוכניות בלימה(3) ומתקפה שהתבססו כולם על התדראה מודיעינית טובה, שתאפשר גiros כוחות מילואים מקיף ומסודר. لكن לא הוכנו תוכניות הגבה מעובדות כדי לMarco שהכח הסדייר יצטרך לעזרה לבדוק התקפה כוללת של האויריב בשתי החזרות.

(1) מבוסס על: "דו"ח ועדת אגרבט", (ת"א: עם ערב, 1975) עמ' 18-19 (ירקאו מעתה: "דו"ח אגרבט").

זאב שיף, "רעדת אדמה באוקטובר", (ת"א: זמורה, ביתן, מודן, 1974) עמ' 65 (ירקאו מעתה: שיף, רעדת אדמה).

אטлас כרטא - שעור שליישן, עמ' 47.

(2) להאה נספח מס' 3, עמ' 10.

(3) להאה אטלס כרטא - שעור שליישן, עמ' 46 (פרוט התכניות).

בממשלה הישראלית לא היה קירע שום גוף שיכל היה להתמודד עם הערכות המודיעין הצבאי - לאשדן או לחולוק עלייהן, ולכן קיבלו אבשי הדרג המדיני את הערכות אמ"ן כבסיס לבון להחלטותיהם.

עפ"י יוזמת שר הביטחון (שהתרשם מዳגותו של אלוף פיקוד הצפון, יצחק חופר, בקשר למצב בגולן), החליטה ראש הממשלה, גולדה מאיר, בזמן התיעוצרות צבאית-מודינית ליום ה-3 באוקטובר, בהשתתפות השרים אלון, גלילי ודין, הרמטכ"ל ועו"ז דר' אמ"ן למחקר. בתיעוצרות זו הוחלפו דעתות על המצב באגלוות, ובמיוחד ברמת הגולן. תא"ל שלו, ערוץ ראש אמ"ן, נתן סקירה מודיעינית שהסתימה בהערכה כי "אפשרות מלחמה מושתפת מצרית-סורית ארוכה בראית סבירה, כי לא חל שיבורי בהערכתם את מצב הכוחות בסיני שהם יכולם ללקת להלחם", ואריש לא חלק על הערכתו. בסוף התיעוצרות החליטה ראש הממשלה להביא את ברושא המצב באגלוות לידיון בминистр הכספיים, בישיבתה הרגילה של הממשלה שבוגעה ליום א', 7 באוקטובר.

ביום ז', 5 באוקטובר בבוקר, אחדיי קיבל ידיעות מודיעיניות נוספת על אחר פגישה בין שר הביטחון והרמטכ"ל, התקימה התיעוצרות נוספת ראנש הממשלה בהשתתפות שר הביטחון, ראש אמ"ן והרמטכ"ל. הרמטכ"ל הודיע שבירום הכספיים תהיה כובנות גבורה בירוד בכל הצבא, כולל בירוד חופשות, בעיקר בחיל האויר וਬשריון, וכי כוח הטעקים בשתי החזיות יתוגבר. בתום התיעוצרות זו החליטה ראש הממשלה לזמן בו ביום, ערב יום הכספיים, ישיבה של השרים הנמצאים בת"א. ישיבה זו התקימהacha צ ובה השתתפו השרים: בר-לב, דין, הלל, חזבי, פרס וגלאי, וכן הרמטכ"ל, דוד (דדו) אלעד וראש אמ"ן, אלוף אליהו צנידא. הוחלט כי יש לעודך כוחות מירביה בכוחות הסדריים אך גiros מילואים ואמצעים נוספים לאנדיקציות נוספות.

בתום הישיבה הודיעו ראש הממשלה כי המצב הביטחוני ירעם על סדר ידמה של ישיבת הממשלה ביום א' ואם יהיה צורך לגייס מילואים לפני כן, הסמיכו השרים הנוכחים מובהקתם את ראש הממשלה ושר הביטחון, להחיליט על גiros מילואים. כן הורתה ראש הממשלה לזכיר הממשלה לבדר היכן ימצא כל השרים למחרת היום, כדי שאפשר יהיה לכנסם לפיקוד במשך יום הכספיים.

ביום שבת, ה-6 באוקטובר בבוקר, בתקופה ידועה באותו היום ששל כמגט ודראות. האפשרות של פתיחה מלחמת כולה באותו היום לדראן של כמגט ודראות. הרמטכ"ל המליך על גiros כוחות מילואים מלא, ואילו שר הביטחון היה בעד גiros סדר כוחות שישפיך למגננה בלבד. חילוקי הדעות הובילו לפיקוד הראש המטה והריה אירשה, בשעה 05:00 גiros סדר כוחות מירביה למגננה, וב-05:25 – גiros מלא של סדר הכוחות לפיקוד הצעת הרמטכ"ל. כתוצאה מהילוקי הדעת נרכב גiros המתלואים בשעתיריהם.

ראש הממשלה החליטה, משיקולים מדיניים, שלא להנחתת מתקפת מבצע כפי שהציע ראש המטה הכללי, ולאחר מכן מכון קירמה שראה עם שגריר ארה"ב שלאחריה החלטה ישיבתה של הממשלה, בשעה 12:00 בצהרים. במהלך הישיבה פרק לחדר מזכירת הצבא של גולדה מאיר ומסר לה על פתיחת המלחמה. ראש הממשלה מסר את ההודעה לחבריו הממשלה האחרים. המלחמה הירה.

כשלובנו של המודיעין, ובראשו ראש אמ"ן להעrijk בכובה את המצב
הקיים, חילוקי הדעות בדרג המודיעיני נצמו וቢיבו לבין ראש צה"ל,
ביחד עם תכנית ההובאה והאיפול המצרי-סורי ואי-יכולתם של המומחים
בירשא לפרש בכובה את סימני התדראה שביתבו להם, כל אלה הותירו
לצה"ל טרוח קצר ובלתי מספיק להתארגנות אופטימלית, דבר שגרם
לאבידות מירתרות דבות בימיה הראשוניים של המלחמה ולקשיים מירתרים
בהמשכה.

בسطה מס' 3

סימני ההתראה שקדמו למלחמה יום הכהודים -
24.9.73-24.9.73 (1) 6.10.73

ליל 24.9.73 - אמרן מאין קידום כוחות גדולים למרחב התעלה -
תביעה של דיביזיה מלודה ביחידות של משטרת צבאית.
מתיקנות ידיות על תביעה כלי רכב עמוסים בסירות ממוקם קהיר
לאזרור התעלה.

שר המלחמה המצרי מסירר מעבר לקו הפסיק האש. עפ"י ידיעה בעיתון
מצרי, בקר בקר החזית אצל חילירים העורכים אימון מקרע.

30.9.73 - מתיקנות ידיות על אווש מוצבי פיקוד ומפקדות, על
הפסקת קורסים בבסיסי ההדרכה והחזת חביבים ליחידותיהם, על הכשרת
שדות תעופה קדמים ועל גירוס "לצרכי אימונים".

בעיתון בבריתות מפרסמת ידיעה כי הבשרא סאדאט גילה למבהיג
פלשטיין ("אבו-אייאד") שהטרכה עומדת לפrox בקרוב.

1.10.73 - צוללים מצריים מוצאים מפרצרים מוקשים תת-ימיים ללא תיאום עם
צה"ל, בני גוד למוסכם.

בדוח צפיפותים במצרים ממשרדי נסיך כי בעזה קידום ארטילריה, אוריישו
סוללות ב"מ קדמים, פרכו שדות מוקשים והומשכו עבירות עפר והכשרת
דרך גישה לתעלה.

צפירתן בתעלת סואץ מדורה על תביעה דבה של צבא מצרי בקרבת התעלה
ועל העברת שיריות של סירות ואמצעי צליחה.

казיו המעדך במודיעין פיקוד דרום מדורה שה"תראיל" עשרי להיות
הסואץ להכבות למלחמה.

2.10.73 - סוכנות הידיעות למזה"ת מפרסמת ללא אישור הצנזורה
המצרים ידיעה כי הוכראה כובנאות אצל אדריות 2 ו-3.

3.10.73 - דוח אוגדת סייבר מועבר לפיקוד ובו מידע על קידום
סוללות תותחים וצירוף צלייחה את התעלה בגזרת "אל-בלח" ובסירה
הדרומית.

הובנה עליה במספר הבקרים של ציינים בכיריהם בקרוב התעלה.
לובויין בירון דושי שוגר לחיל וטס במסלול מעל התעלה וסייע וטナル
צפון ישראל והגולן.

4.10.73 - מתיקנות ידיות עלירובה ולהתקרבן לקרב.
לעבור לכובנאות עלירובה ולהתקרבן לקרב.

גיחת ציילים מעל התעלה מגלה שהס"כ של האויב תוגבר בעשרות סוללות

(1) מבוטט על "אטלאס קרטאי - משורר שליש", עמ' 47.
шиб, "רעידה אדמה", עמ' 11-15.

תרתחים ומאות טנקים. חמיש דיביזיות חיר"ר ערכוות בתקן מלא לקראת מלחמה. המצדדים ממשיכים בפזוץ מוקשים. מעוז "פורקן" מודיע על אירוש סוללת טילים מולו, ועל שירירות כלי רכב ארכוכות. יחידות הצי הסובייטי מפליגות לים מבלי מטרים. שנה מטרשיי "אנטוכוב 22" מגדיעים לסוריה ומצרים ומנבים את משפחות הירושאים הסובייטים.

בליל ה- 4.5.10.73 - המצדדים עוסקים בשערת דבות בהאגה סוללות עפר.

ודיעוח ממוז "מפח" מראה על שירירה מצרית בת 70 כלי רכב נושא ציוד צליחה הנכנסת לעמדות.

5.10.73 - בעקבות מפורט של תלמידי אויר מאותו בוקר מתגלה היררכות חירום מצרית גדולה משגראתה בעבר. מספר 56 סוללות ארטילריה, כל חמאת שתי הריכוז לציוד צליחה וגישור היו מלאים בחקלים. מחלקות טנקים בתקן מלא התמקמו על כל הרמפות של הסוללה לאורך התעלה. כוחות עורפיים הדוויזון קדימה. חטיבת טילי ב"מ ברספת בכנסהuko.

5.10.73 - פקיד בכיר של חבדת התעופה האזרחיות המצדית מעביר הודעה בטלקס לכל המטוסים בחו"ל שישארו מקורקעים. בטלטו כל הטיסות וביתנה הוראה לפנות את שדה התעופה. עם שחר מועברים טילים טקטיים אל בני השיגור שלהם. בספחים צבאיים מבחנכים בהעברת ציוד גישורמן הכביש האחוורי ליד נמל התעופה של קהיר אל הכביש לסואק. בוקר מונפק לייחדות חומר כימי לריסוס המדים כהגה מפניהם (AMILORI חומר נפץ ולהביורים).

בישראל קרבן ד羞 אמר"ן כי תפרק מלחמה בשעה 00:00 בערב.

בשעה 13:55 ב-6 באוקטובר, יום הקופדים התשל"ד, פורצת מלחמה דו-חיתית משולבת כבגד ישראל.

בسطה מס' 4

הימ"ח - ייחידות מחסני חירום (1)

מחסני החירום של צה"ל הם מחסנים הנמצאים הן בrama היחידית והן בrama המטכ"לית ומואחסנים בהם כלי רכב, טנקים, תותחים וציוד קרבי אחר. רבנים ימ"חים מירוחדים לכלי נשק, חגורר קרב, מכשירי קשר, צירוד צליחה, צירוד רפואי, דשנות הסואנה וחלפים שונים.

ישבן שתי אפשרויות למיקום הימ"חים: האחת - בקרבת החזית, והשנייה - בעורף, באזורי המאוכלסים ובקרבת קווודות הדרכו של עוצבות המילואים. המיקום האידיאלי תמיד עומד בחלוקת.

העמדת הימ"חים בקרבת החזית עשויה לחסוך במובליל טבקים ולעטetzם את העומס ופקרי התבואה בדרכים. אך מאידך - ימ"חים קרובים לחזית עלולים לעמוד תחת אש ארטילרית ותקפות ייחידות קומנדו מוצנחות, או שירותתן מכוורות המילואים.

העמדת הימ"חים בעורף, לעומת זאת, מאפשרת התארגנות מהירה יותר של כוחות המילואים ואפשרות אש ברקם מאספה שוטפת במקרה של חסימת כבישים ע"י האויב.

בתגובה שקדמה למלחתם רום הכהורים הועברו הימ"חים שייעדו לשמש את חזית רמת הגולן,uko החזית. בעוד שיחידות המילואים שהו בסיבי נאלצו לעبور דרך ארוכה מאוד על שדראות הטבקים מהימ"חuko החזית.

(לאחר המלחמה המליצה ועדת אגרכט בדו"ח שלה להעביר את כל הימ"חיםuko החזית).

בעיות נוספת הייתה חירלי מילואים רבים לאחר המלחמה בנזעט למחסני החירום, קשורות בקרים של חוסר צירוד בימ"ח, מתן צירוד בלתי כשיר, אי סדרים בctrine ובהתארגנות, שירות לקוiron בזירות הטבקים ועוד, שהעדריהם עליהם קשיים מירוחדים במהלך ימי הלוחמה. בעקבות פניות החירלים בחקם המצב בימ"חים והסבירות לאי הסדר ולהליךם שהתרחשו בהם בזמן המלחמה.

(1) "לקסיקון לבתפקיד" - עמ' 309-310.

צבי עבר, צה"ל בחילו - צבא ובתפקידו, חלק ב' (רביבים, 1984) עמ' 126.

בسفח מס' 5

איירום הטילרים במלחמות (1)

במלחמות רום הכהפורים בגדמו אבידות דברות בנפש ובצירוף עקב שימורם הרוב של הסורים והמצרים בטילים ששופקו להם בכווירות אדיירוט ע"י הדרסים. רק סואג של טיל אחד לא היה מרכיב למודיעין הירשהלי (טיל קראקע-אוריך המתבירית על אבטבות מכ"ם) ואחרים, על אף שהיתה זו המלחמה הראשונה בה הרפנו כלפי ירושל, היו ידוועים כבר מקודם. השימור הדב בירוחם היה בטילים האבטר-טבקרים. טילי הב"ט, החודדים דרך כל שריון פגעו בטנקים דברים, הדציאר ארטאם מכלל שימורם וגדמו למספר רב של הרגאים. טיל ב"ט שוגר בכווירות דברות בשתי החזיות, ובחזית סייבי גרט בזק כבז היה טיל ה"סאגר" (טליוטקה). ה"סאגר" הוא טיל רעל בירוחם, שמכרה רוסיה למצרים וسورיה, אשר בירtan להפעלה הן מן הקראקע – כאשר הוא בירש במעין "טזרודה" ע"י חיריל, והן מרכיב קרבי משוריין הבושא את הטילרים בשלושה.

טרוח ה"סאגר" בע בין 500-5,000 מ', כאשר אייבר רעל בשורהים קצרים יותר ונכיתן לעקב אחדיו מרגע השיגור ועד הפגיעה. בירדי המודיעין ובירדי צה"ל היו מצורעים כל הפרטים הנחוצים על מנת להתגונן נגד הטילרים, אך המפקדים בשתח (מג"ד ומ"פ) והחידאים נצטטם, בסדייר ובמילואים, לא התאמנו כלל ולא ידעו כיצד להתחמק מהם. אי הידיעה כי בשק הב"ט פרזיר בכווירות כה גדולות ביחידות החיב"ר, וכי הרקמ"ר יחידות "צירידי טנקים" מיזוחDOT שהשתמשו בטילרים, הייתה כשלובו של אגף המודיעין, אך העובדה שצה"ל לא היה ערוך להתמודדות עם הטילרים היתה אשמתם ובאחריותם של אנשי הדרג המבצעי בצה"ל, המורבים על תורת הלחימה, על מבנה היחידות ועל אספקת השק ליחידות צה"ל. לאחר המלחמה הוכנסו שיטות תרגולית מיזוחDOT להתמודדות נגד טילי הב"ט השוניים.

(1) שיף, "לקסיקון לבתפקיד", עמ' 227-228
שיף, "דרידת אדמה", עמ' 126-128

בسفח מס' 6

מונחים.

"תערץ" (1) - שם שבירtan לסדר המוצבים שהוקמו בגזרת תעלת סואק אחדרי מלחתות ששת הרים, בהמלצתו של אריך שרון.

תפקידם של אחד-עשר התערוצים שהוקמו היה למלא את מקומם של קווים המעדזים, שמדו כרוכב לחזית, במקרה זה לא יעמור בתקפה. התערוצים הוקמו בסמוך לדרכ החת"ם במרקחן של כ-8-12 ק"מ מהתעלה ובכל אחד מהם היו חמירבי פלוגות טבקים שתפקידם לזכך לקרב במקרה של צליחת התעלה נ"ג המצרים, או להרשות לעזרת המעדזים במקרה של פרישה. בראש כל תערץ הוקמו תצפירות אדריכלות-טווח לעבד התעלה. במקרה של כובנות מלחמה, אמורים להכנס לתערוצים גם אבשי חיר"ד, מלבד החירילים המארישים את פלוגות הטבקים, אך במלחתם יום הכפורים לא היו כלל אבשי חיר"ד בתערוצים, ורק חלק מהם היו יחידות טבקים. כאשר יצאו הטבקים באגד המצרים הצולחים, נשארו התערוצים ריקים.

"מערד" (2) - שם שבירtan ל-30 מוצבים שהוקמו על שפת תעלת-סואק לאחר ההפגזות המצריות הגדולות בתקופה שלאחר מלחתות ששת הרים, נפ"י דגם שתכנן האלוף אברהם (ברן) אדן, והיוו חלק ממערך ההגנה של "קו בר-לב".

במלחתם יום הכפורים היו המעדזים מארישים בחלקה בלבד, ובdrobm התחוללו קרבות קשים. שבעה מעדזים התפנו במהלך המלחמה, עשרים ושניים נפלו בידי האויב ובכך ודק מעדז אחד החזיק מעמד עד סוף המלחמה.

(1) שיפ. "לקסיקון לבטחון", נמ' 542

(2) שיפ. "לקסיקון לבטחון", נמ' 330-329

נספח מס' 7

האIRON עם מג"ד 409 - מזריך בן יצחק

- "מתי הייתה הפגישה הראשונה שלך עם גדור 409?"

"אבי הגעתني לגדור לאחר שהייתי סמג"ד ביחידת סדרה ובמסגרת הזאת עברתי לקורס בפו"ס וקיבلتני מירבוי חידושים לגדור. לפניה המלחמה, מה שהספקתי לעשרות היה לעבור אימון קצר של המפקדים - חדש וחזי לפניה המלחמה, וכן ההיכרות עם האבשים בשלב הראשון של המלחמה היתה די מוגבלת. בשלב מאוחר יותר גיליתי כי את חלק מהאבשים הכרתי כבר קודם".

- "כאשר הוזעך למלחמה, מה היו הפעולות הראשונות שעשית?"

"אבי הוזעך למלחמה בשבת בצהרים ובשעות לבעאר שבע. בשעה 13:00 הגעתנו לימי"ח והתחלתי בפעולות התאגדות הראשונות על מנת לקלוט את האבשים. הגדור התגבות והתארגן סופית במהלך הלילה".

- "אם הייתה לך, טרם הייציאה לך, פגישה כלשהי עם הדרג הפיקודי
שבה במסרה לך תמורה מצב על הבעשה בגיןה בה אתה עתיד להלחם עם
הגדור? אם קיבלת מפות או תרשימים כלשהם?"

"כאשר יצאנו למלחמה, יצאנו ללא פגישה קודמת עם המפקד שמיעליינו, ללא מפות ולא ידיעה ברורה של העומד להתרחש. רק בשלב יוטר מאוחר קיבלנו מספר מפות, ואת רוב הפעילות במהלך הקרב תכננו תוך כדי המלחמה ותוך הפekt לקרים".

- ספור השתתפותו של גדור 409 במלחמה, מתוך בקורת דאותו של המג"ד:

"לאחר שהגדור התארגן במהלך הלילה, יצאנו ב-00:45 לפנות בוקר - רום ראשון - על שדרוראות, 36 טבקים דרך שיבטה וביצנה לכיוון סיבי, ובשעה 11:00 בצהרים הגיענו לאזור רפидים".

מה שעשינו ברפידים היה לארגן קטת יוטר את הטבקים והתחמושת, כאשר אחד הדברים הרשכניים היה תשעיבנו היה תיאום כוונות מואולת באוטו שטה, מה שלא הספקנו לעשות קודם לכן. בשלב הראשון פעל הגדור באופן נפרד מהחטיבה.

עוד ביום ראשון קיבלבו מספר מפורת וריאנד למשרינה, שהיתה לדגמי שצדמת כביש אום-מחנה עם כביש הרוחב. התקבלה ידיעה, שהתגלתה מאוחר יותר כטופרכט, שבצומת זו, שהיתה במרקח של כ-20 ק"מ מזרחה לטללה, ישנים כבר כוחות מצדיים. בסעודה מספר שעوت בתבואה מאובטחת, הבקראת "תבעה בעקבות ודילוגים" על מנת שלא להתקל באוריב אוOPEN שבד בהירה במצב בחות.

כאשר הגבר לצומת האמור, לא מצאנו דבר.

למחרת בוקר קיבלבו פקודה לבו צפונה מארתו צומת לכירון טסה. ולהצטרכ לחתיבה, כאשר עבנו לשטה וטסה על ציר "עכבר" לאזורי שכונת "חמדיה". אזורי זה היה רכס גבעות חול ששלט על תערץ "טלוייזה". מאזור זה ועד התעלת השטה היה תחילת גלי, אבל בסה"כ המפקח (כ-10 ק"מ) היה פתו ושתוח ומטרו בירן היה לשוט על כל האזורי שכונת "המונה הסביבית".

ביום הראשון באזורי חמדיה הייתה לגדור התקלות עם שמורה טבק אויב שהגיעו לדיווח חולית מצפון מערב אלינו. הטנקים הושמדו ללא בעיות דבוק, אך התקדר שחולית מפעלי טילי "סאגר" מצריית, הגיעה לאגם שלו והפעילה מספר טילים.

הטילים פגעו באחד הטנקים שלו מובילו שיוכלו לאתר היקף הירא במצאת. זה היה הטנק הראשון באזורי שפגע מפעלי "סאגר", אבל הירע מעט נפצעים, דבר שהביא אותו לא ליריחש חשיבות גבורת הטילים שמאוחר יותר גבר את המס העיקרי של הנפצעים בגדור. בתעה בחודש, נעשה בסירון התקפה ראשונה על תערץ "טלוייזה" שהירה תפוס ע"י המצרים.

למרות שmedi פעם נדאו באזורי טנקים ובגמ"שים מצדים, האידם שעד מולבו לא נראה דציבי, וה"עס"ק" נראה קל למדי. בצדו הסתעדרות חטיבתייה יחד עם הגודדים האחדים, ואז החלו מתחים כבדים מאוד של "סאגרים". טנקים רבים החלו להפגע. בגדור של פגעו כ-8-7 טנקים מהטילים, כאשר הטנק שלו, טנק המג"ד, נפגע ראשוני.

אבי עפתיה מהצריח והצורות בפגיעה. הבהג, אמכוון אברטוריין (הרים נתובאי) בכודה בצדקה קשה מאוד.

כתוצאה מהפגיעה בווצר מצב של חוסר שליטה בגדור. הטנקים בסירן אמכו תחת פיקודם של מפקדי הפלוגות, אך גם חלק מהמפקדים נפגע ומהרומה הייתה גדולה. לקח מספר שעות עד שהחדרנו את הסדר על כבוי. בסוגנו מאותו אזור וחזנו חזקה לדכס של "טלוייזה".

המצב היה קשה בירור. הצלחנו לחלא רק חלק מהנפצעים וחלקם בשארו בשטח. חלק מהטנקים פרבו, אבל רבים, שהיו בשטח שנשלט אוOPEN מלא ע"י האויב, בשארו בשטח. לדשותנו היה ארטילריה או גבלת (למענה, לא הייתה בשלב זה ארטילריה כלל), והיה קשה מאוד לטפל בבעיה, מה גם שטיפצייה ה"סאגר" ישבו בתוך "כוכים" ובתוך התקלות וייכלו להפעיל בשקט את הטילים מובילי שריפה.

באorbit התקפה בעדר מ"פ פלוגה ז', גירודא גודז, שנפל בשבי האויב והוחזר רק מאוחר יותר, במסגרת הסכמי החזרת השבויים.

המצב לא היה דומה למלחמות קודמאות. היה מצב לא צפוי לצה"ל כולם וכמוון גם לגודוד, מה גם שחלק מהאבחשים בגודוד היה חסר בסירון במלחמות קודמאות. אך למדורז זאת חלה התארשות מהירה, ומי שירצע בשלום מהטפש הזה, בסה"כ תפקד כמו שצדיק.

חשוב לי מואוד לצירין שלמרות שהגודוד נפגע פגיעה קשה מאוד מבחן בת מספר הדרוגים והפצועים, הוא המשיך לתפקיד עד היום האחידון של המלחמה בצדקה מלאה מכל הבעיות. גם כאשר בשאר בסדר גודל של פלוגה.

עד ה-14 בחודש, הפערנות שהגודוד עשה היו בערך החזקת הקור רהשוחרים שככבר, והשמדת טבקי אויב. לא איבדבו אף משור של אדמה. הקרב היה די סטטי.

במשך הימים האלה תקפו אויביו מטרסי אויב. אכרי נתתי פקודה לשבקרים לעלות ולרדת בעמדות ולא לעמוד במקום, פקדה שהוכחה מואחד יוזמת כסיה לכך שרק טבקרים ללא צוותים שעמדו במקום הושמדו, ואף טבק פועל לא נפגע.

החינוך המתמיד בשלב זה עם האויב גרם לו אבדות כבדות מאוד, הרודות לתרותבות של הטנקייסטים שלו, בעוד שמספר הנפגעים בגודוד היה נמוך מאוד.

במהלך ימים אלו נפגע אחד המ"פ, מדי מדור, מפצע מרגמה, נפגע בעיביו והתעוור, כאשר הוטלה עליו משימה לאבטח את אחד האגפים. למחרת הפגיעה הוא ביצע את המשימה, החזיר את הכוח לגודוד ורך אח"כ פובה לבית החולמים. מאוחר יותר, משהשתפרה דראיטתו, חזק לתפקיד כמ"פ בגודוד.

תחילת הימים הקשיים החלו ב-14 בחודש, כאשר יצאנו להתקפות-בגד, דרך מירחים "טלריזיה" ודרך "מירסורי". ההתקפה הראשונה נערכה בליליה, ולאחריה בערכה התקפה במישק היום. בהתקפות אלה, שהיה בהן מהלך של חדרה לעוטם שתח עירין, ספגנו אבדות כבדות והגודוד הילך ותדלדל. טבקרים דבים הושמדו. הגענו למצב שהרו בגודוד כ-17-16 טבקרים, בערך מחצית מגודל הגודוד.

למעלה מ-30% מהאבדות באגדור כתוצאה מטילוי ה"סאג"ר" ולא מתהמדות אחרית - למחרת שמקובל הירום לחשוב שדק כ-25% היו פגיעות "סאגדים". טבקרים אחדים נפגעו מטילוי נ"ט ומארטילריה.

בכל הימים האלה התקפות הארטילריה עלינו היו כבדות בירור, אבל כפי הנראה העודדה שהריבו באזורה חולי, בemma במקצת את אפקט רסיבי התקפות הקטניות וapeutic טבך לא יצא מכך תפקוד. התרגלבו לחירות עם התקפות ולא היו אדוועים חריגים.

בתקופה שבין ה-10.10-16.10 בעשור פעולות ארגדיות במשרה לבס את האזורה. אבחנו פעלנו להרחbat המסדרון כדי שכוחות אחדים יוכלו להכנס לאזורה ראש הגשר. אלו היו התקפות חזירות ובשבות על אותם אזוריים פחות או יותר, התקפות שאבגו מושגים לא קטן והיו קשות מפנוי שלא היה בהן גורם של תוצאה ממושכת של ניהול הצלחה.

המצב היה שתקפו כל הזמן מערכיהם שהוחזקו ע"י יחידות ח"ר, בעוד שלטנים שלבו לא הייתה יכולת מספקת להתמודד כנגדם. הטבקים, שיוראו מאה"ב, היו עם מקלעים שלא התאימו לפעילות בגזרה שלבו ובאיוכות ירדדה מאוד.

בגדרו שלבו המקלעים לא פעלו בכלל, ומה שבסאר לבו היו תותחים. אחת הביצירות העיקריות היה שקה מאוד היה להלחם בעדרת תותחים בח"ר שהתחפר בטור שוחות עם השק ב"ט מסוגים שוכבים, ובלם במידה רבה את פעילות הטבקים. מלבד בעירה זו היו גם שדות המוקשים והארטילריה.

במהלך הצליפה של חלקי האוגדה האחרים, פועלותיו העיקריות של הגדרה היו המשך הרחבת המסדרון, שהיה מעבר אל התעלה וכן דחיקת הכוחות המצריים של "הארטמיה השבירה" המצרית, שהיתה מצפונו למסדרון, יוזמת ויוזמת צפונה כדי שלא יוכל לבסוט לבתך, לסגור, לחזור או לפגוע בכוחות שפועלים בתוך התהום הזה של המסדרון. בפעולות שביסיבו לבצע בלילה, ההצלחה הייתה מעטה מפכרי שהמצריםים היו מצוידים באמצעות דאיית לילה בكمויות גדולות מאוד, וצה"ל שראה את עצמו פרוץ באופן טוב יותר מהאריב בפעולות לילית, מצא את עצמו עומד מול טבקים, השק וכווננות מצוידים באמצעות דאיית לילה.

היחידה שלבו נפגעה בזורה אבושה מהפגיעות המדויקות של המצריים, ובאחד הלילות גדור 407 מהחטיבה שלבו, שפעל באזורי צומת ציר "לקסיקון" ו"טרטור" – הושמד כליל.

הטבקים, למחרת עוצמתם, גודלים ושרירובם, לא יכולו להתמודד מול חיילי הח"ר שייכלו להסתדר ולבצע אמצעי דאיית לילה ולפגוע בתנק מבלי זה יוכל כמעט להגיב. זאת הייתה בעיה חמורה שהיתה קיימת לאורך כל המלחמה.

ימים נוספים שרואדים לצירם הם ימי סוף המלחמה. ב-10.22, לקרה הפסקת האש, היינו מצפון ל"חוות הסביבה". הגדור קיבל משימה לבצע התקפה מסייעית ולדוחק את המצריים מה שירודר צפונה פעם נוספת.

באחת התקדמות בתקלו בגדור טבקים, כעשרה ושבטים במספר, שהיו בעמדות קדמיות לפביבו.

בשלב זה כבר היו הרבה יותר מודגלים ומודיעים לסכנות אמצעי הב"ט, ידענו איך לטפל בהם וביצלבו יותר טוב את הארטילריה, שהתקפה השתפר בזורה ממשמעותית.

כmor כן ביצלבו את תותחי הטבקים כדי לפגוע באזוריים שהיה צפוי שבהם ישתדר מפעילי הב"ט ובטבקי האריב עצם.פה בפעם הראשונה בא לידי ביטוי היתרונו של הלוחמים שלבו ושל כוורת התותחים שלהם. בתוך זמן קצר, בסדר גודל של שנה, השמדנו את כל הטבקים מבלי שנגזרו לבו אבידות כלל.

בימים האחרוניים הצלחנו לבצע התקדמות בירכת, כמעט מבלתי שטבקרים נוספים יפגעו. בשלב זה חל שיפור רב ביכולת של השטבקרים שלו וברופן שבו הגדוד תדרן ובע, שמר על אגפים וابتוח את עצמו. שיפור זה היה תוצאה של הפקת לחיים ולימוד תוך כדי הליחימה. ההתקלות ב-22 לחודש הייתה ההתקלה האחרונה שהיה לנו מגע רšíird עם המצריים. ביום הנוסף היו אבידות מסוימות בתוצאה מעלייה על שדות מוקשים, ובאחד המקרים, מטען חיל האויר הישראלי פגע בטעות בצוות טבק מהגדוד.

בסוף המלחמה נשאלו באחד עשר מתרך שלושים ושהה השטבקרים שהיו בראשיתה. חלק מהטבקרים תוקנו והוחזרו לאגדוד.

נפגעים - פצועים והרוגים, היו לא רק במסגרת היחידות הlohochmot. גם היחידות בותבות השדרות רגס פלוגת המפקדה היו תחת אש בשדה הקרב ותחת הפגוזות מסיביות. מחרדים ותשעה הרוגים וקרוב למאה פצרים בדמויות ובדרגות שונות.

את המלחמה סיים הגדוד כאשר היריבו אחת היחידות שנשאלו בצד המזרחי של התעלה. כעובר מספר שבועות ערבבו לצד המערבי, לאזורי שבר לא הרתה כבר לרוחמה של ממש, רק תקריות אש מדוימות. תפרקיד הגדוד היה לשומר על קו מסויים - קו מגע עם המצריים. לא היה כל דמיון לתפרקיד הגדוד במהלך המלחמה. היה לנו יתרון מביתנות השריון, המיגון וההגנה והטבקרים לא נפגעו.

במסגרת הפיבורי, היה הגדוד אחד היחידות האחרוניות ש"התקפה". אבשי המילואים התפזרו וחזרו הביתה והגדוד החל להשלים את כוחותיו ולהתגבור מחדש.

חשוב לי מאוד לצירין שלמדות שהגדוד קטן בצרה דרשית ממש מבחינה מספרית, לשמור גיבוש הפכימר כיחידה לוחמת. הגדוד תפקד כגדוד, הפלוגות כפלוגות והמחלקות כמחלקות. כל זה, וההצלחות שהרו, היו הודות לאבשיים.

לא השטבקים עשו את העבודה הקשה, האבשיים שהרו בתוך השטבקרים הם שעשו אותה..."

- "כ低声ם במלחמות התחנה, כיצד אתה הרגשת בשובי בין לוחמת

השריון אז לבין לחימתו במלחמות רום הכה/orים?"

"מלחמות התחנה היו מרובה מאוד מלחמות רום הכה/orים. מלחמות התחנה היו מלחמות עמדות. שם צד לא הפעיל את מירב כוחו. במלחמות רום הכה/orים הקרבנות היו קרבנות של כיבוש שטח, וביעיקות קרבנות תנורעה. כל צד הפעיל את מירב כוחו ונדצתת הנשך שלו במשרה לפגוע כמה שירוטר בצד השני ולכבודו כמה שיוטר שטחים.

דבר נוסף הוא, שלא בדומה למלחמות הקודמות, המקרים הצליחו למטרע מאייתבו את כושך התמודון - דבר שבו הצטרכו ועל ידו התכוונו לבצח במלחמה. ברגע שהתקנים לא יכולו לבזע בחופשיותם הם היו יעילים פחות ופגיעים הרבה יותר. היחידות לא יכולו לתמוך ולפנות באופן אופטימלי וב慥ה בעיה אמיתית.

שנדי נושא, שכבר צייבתי, היה השימוש היעיל של המקרים באמצעות דמיון הלילה ופעולות חילוי החיר"ד שהפרינו מאוד לתפקיד השדרון וגדרו לאבידות כבדות"

- "האם, לפי דעתך, ניתן לראות גדור 409 גם מיצג ללחמת
השריון במלחמה?"

הגדור, לפי דעתך, הוא גדור מיצג מאוד של היחידות הלוחמות האחריות. סיפור המלחמה דומה מאוד, הביעות דומות והיקף הפגיעה דומה. דבר חשוב הוא שהגדור המשיך לתפקיד גדור כל המלחמה.

בسطה מס' 8

הארון עם סמ"פ פלוגה ז' - "זמןום" (1) - חירום כ' (2)

- "מתי הוקמה הפלוגה ומה הספיקו חיליליה לעשות עם פרוץ המלחמה?"

"הפלוגה הוקמה בשנת 1970 על בסיס חילילים שהשתחררו מהשירות הסדירים שלהם וכולם - המפקדים והחילילים - היו בני אותו גיל, מלבד מפקד הפלוגה, גיורא עוז שהיה גדול במקצת מכולם. הפלוגה היתה צעירה מאוד כפלוגת מילואים עם טנקיים חדשים לאורה תקופה מסוימת A-1-A 60-2 פטורן".

לפני המלחמה ערכנו אימון הקמה ומספר אימונים נוספים, כאשר המלחמה באוקטובר 73' מצאה את הפלוגה עם אנשי שלא היו דוחקים מאוד מהשירותים הסדירים, אך עם זאת בעלי רמה מקצועית גבוהה וריכולת (הטנקיסטים מקבלים את עיקר הכשרתם בשירותים הסדירים), והיתה הפטעה לפלוגה, כפי שהיא הייתה אז כל כוונתו.

- "מה היה הפעולות הראשונות שנעשתה הפלוגה עם פרוץ המלחמה?" (5)

היום שלבו היה ביום שבע, ב"שדה תירמן". ביום כפור, כאשר הריבנו צריכים להכannis ציוד ותחמושת לתוך הטנקים, האבושים החלו להגיע אחה"צ כאשר האחדרובים הגיעו בסביבות חצות הלילה. אבחנו המשכנים בתארගבות מואה"צ ועד הבוקר ולקראת 0:00 הפלוגה התארגנה ורחללה בתנועה לעבר התעללה. הריבנו הפלוגה השבינה של הגדור שיצאה לדרכ. חיצנו את באර שבע ונכנסנו כמה מארת קירוטומרים, על גבי שרשראות, ולא על מרבלי טנקים, עד איזור קו המגע. מספר אנשי היו חסרים בפלוגה מהוצאות המקוררי. מפקד הפלוגה, גיורא עוז, היה בזמננו בטירול באדרה"ב ולא היה בתחלת המלחמה. חלק מהאבושים החסרים הctruck במשך ימי המלחמה.

את כל היום הראשון של המלחמה בילינו בנסעה על גבי זחלים, כאשר בדרך עצמנו ועשינו ת Aeros כרוניות לטנקים באיזור שירתה ובערב הגענו לאיזור רפידים. בלילה נכנסנו סמוך ל"קו המגע" ולמהרת הבוקר החל הלחימה.

את הלילה ביצלנו לבדוק את הטנקים לאחר נסעה כה ארוכה ולהתעדכן על הנעשה בשירה שבדרך עם המג"ד, עוזי בן יצחק.

(1) פלוגה ז' לחמה כחלק מגדר 409.

(2) הראיון בערך ב-91.12.11 ומודיא קלשנו.

- "האם קיבלתם בשיחה זו מידע או תכניות כלשהן ללחימה?" 5

"לא קיבלנו שום תכניות מודיעיניות. באופן כללי כאמור לנו הכוון הכללי שבו בילחם, מלבד שנקבל פרטיהם על מקום האויב, או העמדות שבצטרך לתפוש, ומהירה העיקרית הייתה להתרוגן כמה שיוטר מהר וללהלך בללחימה".

- תואר מהלך הקרבנות של הפלוגה במסגרת גדור 409: (3)

"ב-8 לחודש, يوم שני, נכנסו לאזור האיזה המרכזית, ברכס חמדיה על ציד "עכבריש" ליד "מכשור" ותפסנו עמדות בלילה, כאשר עירק הפעילות שלבו היתה להאחז באורתו דכס, לא לחת לאויב להתקרב ולנסות להשתלט לאט לאט על ערד שטחים שולטים באזורה. בשעות הצהרים השדרף אל הפלוגה המ"פ גירורא, שחדר בטישה ישירה מאורה"ב, יחד עם ערד שבוי טבקים. לפעת קיבלו פקודה לדוד מהעמדות בחמדיה וללבוע במהירות על ציר הרוחב לכירונו דרום, עקב חssh של ריכוז מאמץ כוח מצידם שם. מאוחר יותר בוטלה הפקודה, וחזרבו לעמדות בחמדיה בפיקודו של גירורא. בתשי"ג לחודש, (4) לקרהת הצהרים, קיבל הגדור פקודה להשתלט על הרכס של התעווז "טלורייזה" שהירה במרק ארבעה ק"מ צפונית-מערבית לחמדיה. בין חמדייה ל"טלורייזה" כל השטח היה במוקד יותר, ולא היתה אפשרות להתקדם לשטח בירבים. ההתקפה על "טלורייזה" הייתה התקפה שהגדור בעדר לה, ידענו מה אוכבו צדיקים לעשרה. הגדור התארגן כרפלוגה ו' תקפה מצפון, פלוגה ח' מדרום ואוכבו מהרכז. כבר בירידיה מchmodיה נפגע טבק אחד ובחרג החיליל הראשון בפלוגה. תפסנו את קו "טלורייזה" וקצת מעבה ממברע עמדבו בעמדות כאשר היו במקומות כוחות מצדים. תוך כדי תבואה שיגרו המצרים מספר רב של טילי כ"ט ואז בתקבילה לפעת פקודה לשוב לנו חמדייה ולא להשادر ברכס. לדעתינו הייתה לנו אפשרות להשادر ברכס אם כל הגדור, ואולי גדור בוסף, היה בשאר ובלחם יחד איתנו. בדרך חזרה הקיבו הרכסים מארב של טילי "סאגר", שפגעו בארבעה טבקים וביניהם בטנק המ"פ, בטנק של שלי ובטנק מפקד מחלקה אחד. נוצר מצב לא פשוט וקשה, כאשר בין הטנקים הפגועים היו מפקדים רבים.

היו טבקים פגועים עם פצדים והיו טבקים פגועים ללא פצדים. שצורותם "עד" מהטנק החוצה ועלה על טבקים אחדים.

העובדת שהחלה פעללה מסורימת ובמהלכה קיבלו הרכס הוראה לפועל חדה הקשתה מארד. בעיה חמורה בוספת היתה שרשות הפיקוד הפלוגתית נפגעה באופן קשה. טנק המ"פ, הסט"פ ומ"מ נפגעו ונוצר מצב של חוסר בהירות וחוסר שליטה בפלוגה. אבוי עליתר עם הצודות של שלי, שהירה בו פצוע קל, על טנק בוסף שהירה לידי, וגירורא, המ"פ, בפל בשבי האויב.

(3) ראה מפה מס' 24 בעמ' 126

(4) ראה מפה מס' 18; 19; 20; 21 בעמ' 126; 124

אבחנו התארכנו חזקה לדרך חמדייה, ותוך כדי החזקה, ביסיבו להתארכן ולראות מירשבר, מיר איבבו דאת מיר בירtan לחלאן. אבוי מאטירן שאם הרתה במשמעות כל ההתקפה החטטיבית על התערוז, התוציאות היר שרבנות. השיקולים לפיקודת הבסירה היר שיקולים ארגדירים שלא בבעו לא מהפלוגה, לא מהגדוד ולא מהחטיבה. לאחר ההתקפה זו הרתה לבו בעיה קשה להמשיך ולהלחם ולהתקיף שרב. במשך הימים הבאים המשכנו על אותו רכס כאשר ב-12 לחודש יצאנו למספר שערת של התארכנות ומברחה. יצאנו אחורה אל קו המגע, והרתה לבו אפשרות לבוע ולהתארכן את הטבקים מלחמת תחמדשת, מזורן ותיקוניים. לאחר מכן חזרנו בשביות אל קו המגע. באותו הזמן כבר החלו הפעולות להכנת ראש האגש לחצירת התעללה. המשימה שלנו הייתה הרחתת ראש האגש לכordon צפון.

ב-14.10 בע כל הגודד לאזורי "יבשוף", לתצפית לעבר המסדרון כאשר במהלך הבסעה הוטקפו עיר טורקי "מיאג-19" והצלבנו "להורד" אחד מהם.

בימים ה-15.10-17, במקביל לחצירת התעללה עיר ייחידות צבאיים ויחידות שרiron אחוריות ביצענו את המשימה שהוטלה עליינו. המצב היה קשה - היה באזורי כוח אויב רב ובאזור אבדות דבוקת. ב-17 לחודש נפגע הטנק שלי, וטנק בוסף של מ"מ. בפלוגה בשארו חמשה טבקים בלבד. לאחרת קיבל הגודד פקודת לבוע לכordon "החוות הסיבית" ואבחדר בשארבו בעמדות כדי לטפות. בלילה בכוכבך לחבירו לרילה. במהלך הימים הבאים התנהל קרבות גודדי על "מייסורי" שמנועב ל"טלורייזה". בתום ההתקפה בשארו בפלוגה שלושה טבקים, כאשר אחד מהם לא תקין ואחד בשלה לחצירף לפלוגה אחרת. בשלב השבי של הלחימה, לאחר הפסקת האש, עבדנו יחד עם כל הגודד לצד המערבי של התעללה, שהינו שם בשלושה חודשיים והחזקו קו מדורים לאיסמעיליה.

מבחרת הפלוגה, תמו הקרבנות. כל שנשאר היה להאחז בעמדות. אחרי המלחמה הפלוגה התארכנה בחלוקת מאבשים שבפצעו וחזרו וחלוקת מאבשים חדשים שלירו את החטיבה אוטובוסים על מנת להחליף חיילים פצועים והרוגים.

"מהם הרגעים הקשים ביותר הזכורים לך מהמלחמה?"

"למעשה, כל התקפה וההתארכות שאחריה הולידה רגע קשה. בשארון יש דבר שכרא "שבוק קרב" - רשותה המצירות את מקומו של כל חיל. לאחר כל התקפה הייבדו צרכיים לעדכן את הרשימה ולבדוק מיר במצב רמי איבר - אם נפצע, בעדר, בהרג או שנלקח בשבי האויב. כל בדיקה זאת הייתה קשה מאוד, וגילתה חיילים מכל הטעיפים - פצועים, בעדרים והרוגים. מהתקפה הרשימה הלהקה וצומצמה. מעת מادر אבשים בפלוגה לא נפגעו כלל.

דבר ברוסף שהייתה קשה היה הקושי הפיסרי, העירפורט. האנשיים היר עדרים ירים דבים והרתה עיריפות בלתי ביטנת לתאודר, שכל פעם בדחתה עיר איזשהו מתח. אבחנו ביסיבו במידת האפשר, כאשר היה

שקט זמני, לישון במשמרות בתוך השבקים, במרקמות שירשבו בהם. ההפסקה הקצרה לטבורה והתאגרבות שהיתה במהלך המלחמה הייתה נחוצה מאוד לחיללים, ובנוסף להם אפשרות להתקלה ואך הרוב או אמבים לעודד מעת את רוחם ולבדרם. בכלל מקרה, נאלצנו להתגבר על הקשיים ולהמשיך הלאה".

"אחד הקשיים שהפתיעו את צה"ל במהלך הconditioן האדריכלית של

טיידי הייסגר". כיצד התמודדה הפלוגה עם הבעה?"

"במלחמה היה הרבה טילי 'יסאגר'. לנו הם היו הפתעה גמורה. באירועים שלבו, לפניו המלחמה, לא תרגלו התמודדות עם טילי 'יסאגר'. בנסיבות האירועים התאמנו על עמדות מול שבקים, מול טرسים ומול 'בזוקות' אך לא מול ה'יסאגר'. הדבר יצר בעיה קשה, בעודו של מעשה ישבה אפשרות להלחם מול ה'יסאגר'. ה'יסאגר' הוא כלי המנדוט ע"ג בורט, קשור למושג ומהירותו לא גבואה. אחת האפשרויות להלחם בכגד הטיל היא לפחות עשן ולהפריע לשדה הראיה של מושגי הטיל, והאפשרות השביה היא לאייר את מקומ המצדדו של הבורט המשגר ולירודת לעברו. (לצערבר, התרגולות פותחו לאחר המלחמה, והטבחים צוידו במידוחות עשן ובירוד מקלעים) ומפני שבתורת המלחמה בעל הירידון והוא זה שmagnum近くם עט כדי בשק חדריש כאשר הוא מפתיע את הצד השני, או זה שמוכרן מראש להתמודדות מול הבשк שיציב בפניו האויב - במהלך ההזעקה למסרים יתרוון".

"האם היה מקרים במהלך המלחמה שלדעתי היה יכולים להראות אחרת אם הפקודות ומהלכים שהוא עברו עי. הדרג הצבאי העליון וכן החלטותיהם היה שbowת?"

"מלחמת יום הכהורים לא הייתה כלל 'מלחמה גברלים' ורוב החלטות והפקודות ניתנו בדרגת הנמרך יותר של חטיבה ומשה. היתה במהלך המלחמה זו בעיה קשה של חיימה בשתי חזיות בטקبيل, כאשר לצבע היתה דילמה אדירה להחיליט כיצד לפונול. לא היה ברור אם תפחה חזית נוספת או אם העורף יותקף. קשה היה לדעת לאיזה צד להפנות את מירב הכוחות, והיה קשה לרגע מאטם של התקפות אדירות ושל ארטילריה בנקודה מסוימת. במהלך המלחמה פטו למדינה שהיא קשנה מאוד ובעלת משאבים מוגשים, היה קשה מאוד לדרג המדיני והצבאי לקבוע סדרי עדיפויות. סיבי היתה רחוקה יותר מירובים אזרחיים מאשר רמת הגולן שבה הסכנה לאזרחים היתה גדולה יותר. לכן אבחנו בחלק מהתקפות לא קיבלו את הסירע שהירה צדיק ללוות אורטנו גם בארטילריה וגט מחיל האויב. יתכן, ואם בהתקפה על 'שלודזיה' לדגמא, היריבו מקרים סירע אויררי וארטילריה בנסיבות מספקת, הדברים היה בראים אחדת. אבחנו לא ביסודו לחפש אשטרם. הבנו שיש חזית קריטית יותר ונלחמו במה שיש, אפילו שזה לא היה מספיק. דבר נוסף שיכל היה להראות אחרת היה התחמודדות בגדי טילי הייסגר". משגה הטילים בירין להשמדה ע"ג פגיזם וארטילריה מתאימה, שאילו היה ברשותנו בנסיבות מספקת אולי היה אפשר לנבור מספר מסוימים של אבידות".

- "מה עלה בגין הפלוגה עם תום הקרבות ותקופת השהייה במערב ג"

הטלה, כשהאנשימים חזרו הביתה?

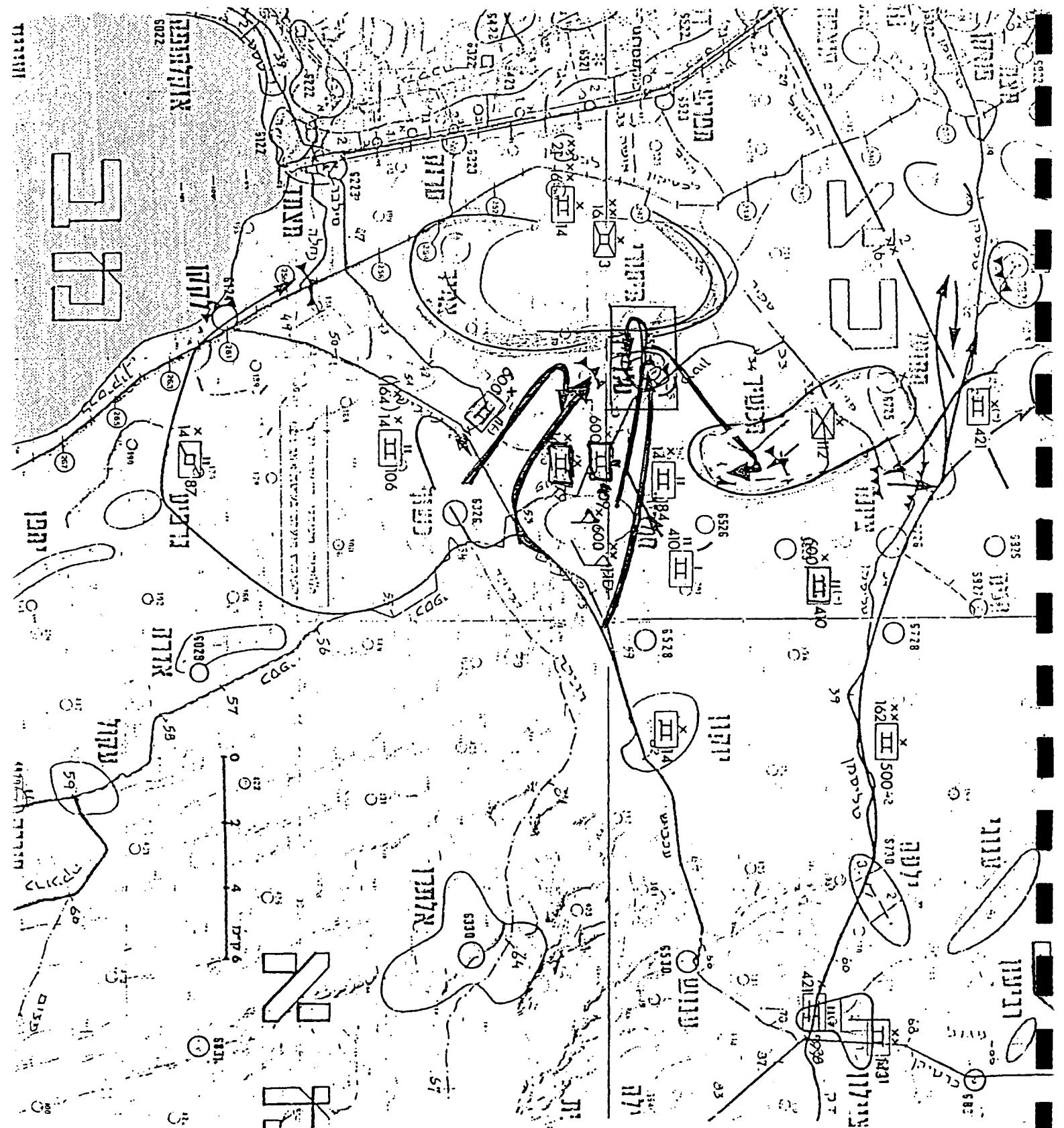
"לאחר המלחמה בשארבו זמן מה בתעליה עד שהתבהר המצב ולאחר מכן החזיר את הכלים לימי"ח וכל איש חזר לבתו לאחר חצי שנה של מילואים.

אבל הגדור החלו לבקר את המשפחות השוכנות, לספר על האנשימים והרגעים האחרוניים, וביסיכו לשמוד על קשור כמה שירთד קרוב עם המשפחות.

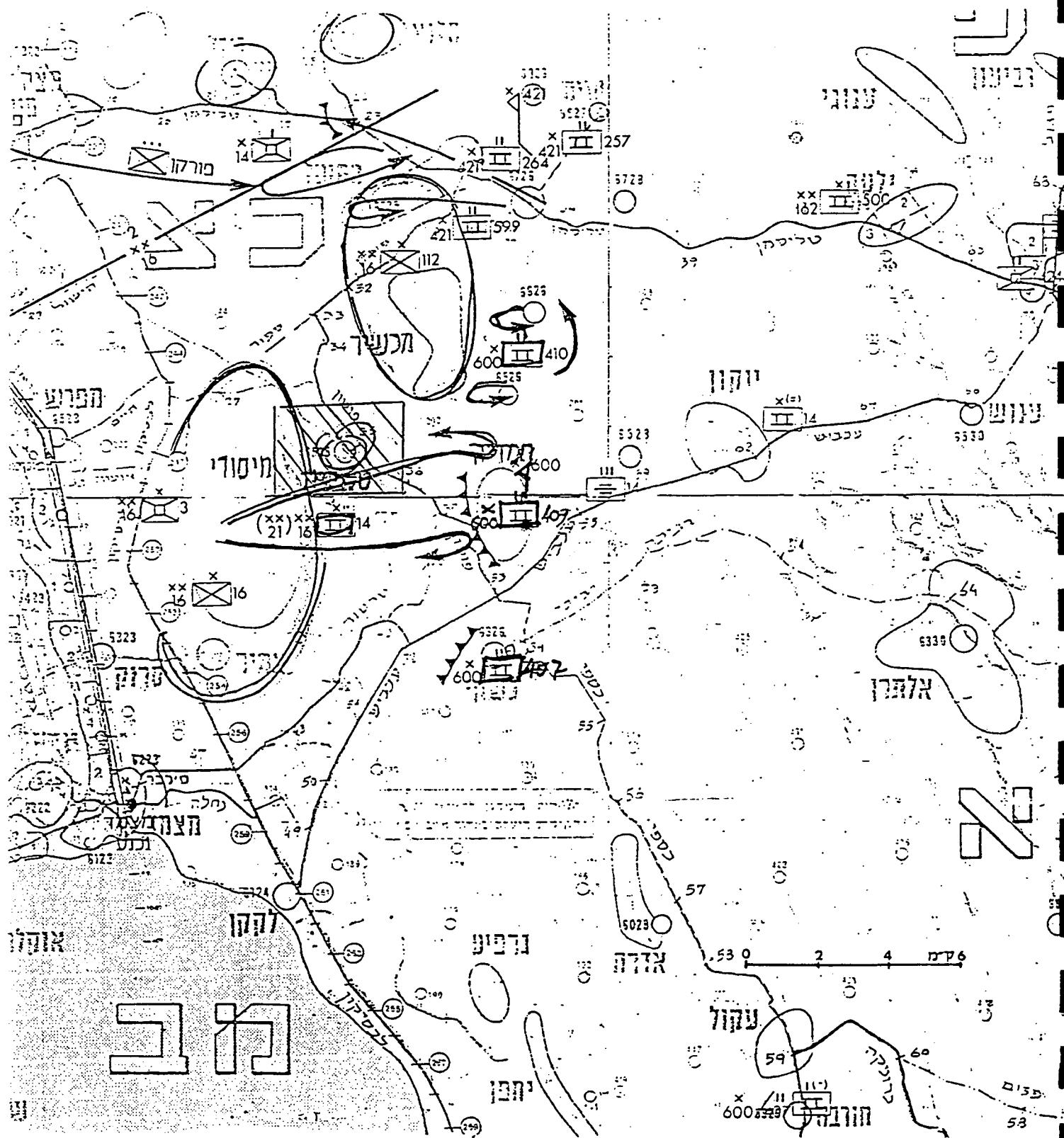
בקרב הקציבים שבגדוד הירטה מושיבציה גבוהה לחזור ולשרת בקבוע לאחר המלחמה. הפלוגה עצמה פורקה כתוצאה ממספר הנפגעים הרב והורקמה מחדש לאחר המלחמה, כאשר הדርבה היה שוננה מאוד.

בפלוגה, שהחלה עם 40 חיילים, בהרגו 11 חיילים ורהייר פצועים רביים. זו הייתה הפלוגה היחידה בגדור שמסגרתה התפרקה לגמורי ומספר הנפגעים בקרב הקציבים וסאל הפיקוד היה גבוה בירור".

מפה מס' 18 - התקפה ראשונה על התעוז "טלויזיה"

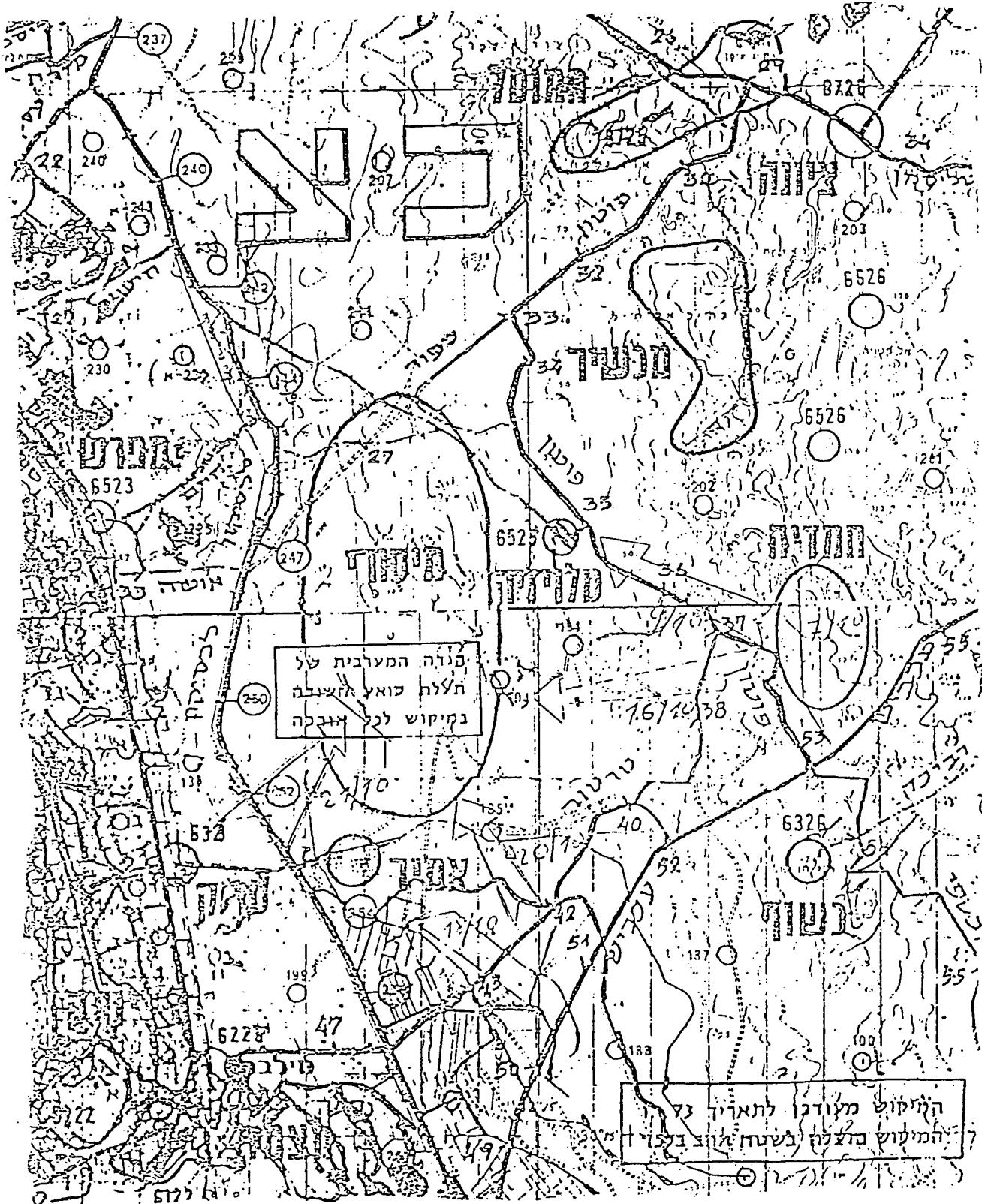

מפה מס' 19 - התקפה שנייה על תעוז "טלוייזה"

במסר ע"י חיים כז.

מפה מס' 24 - אזור הלחימה של פלוגה ז'.

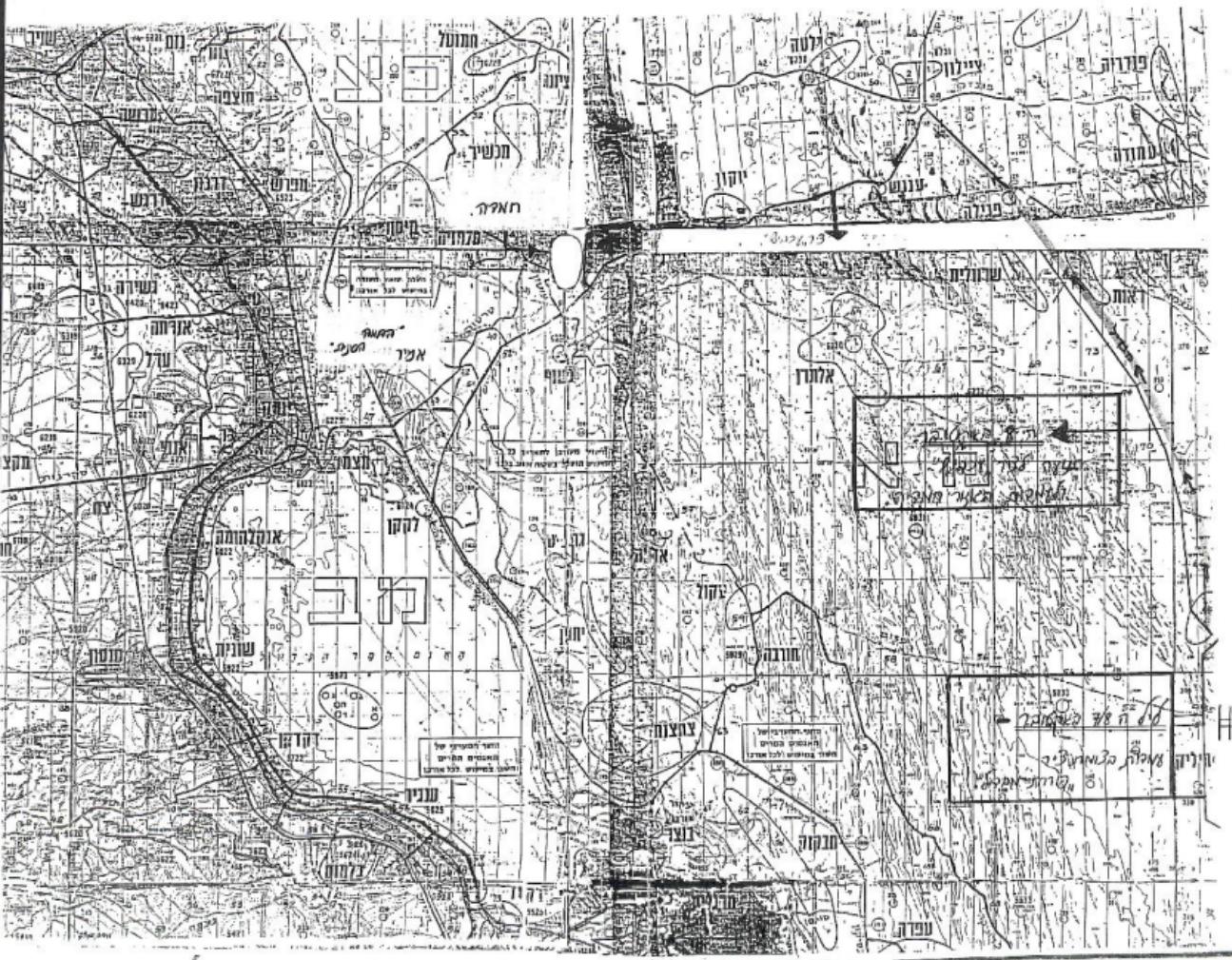
"ך לחמנו" - ספור לחימה של פלוגה ז' עמוד 5.

- 127 - N8

- 409 פִּתְּגָמָן - 20 נֶגֶן

7/8. 10. 73

(409 נֶגֶן) פִּתְּגָמָן מֵעַד כָּלְבָּה

78.10.73 — 409 מ.ס. נס ציונה

(409 מ.ס. נס ציונה)

-128- N8

- 409 פִּירְכָּה מִגְּנָה - 21 סֶנְטָמֵר

9/13.10.73

(409 פִּירְכָּה מִגְּנָה - 21 סֶנְטָמֵר)

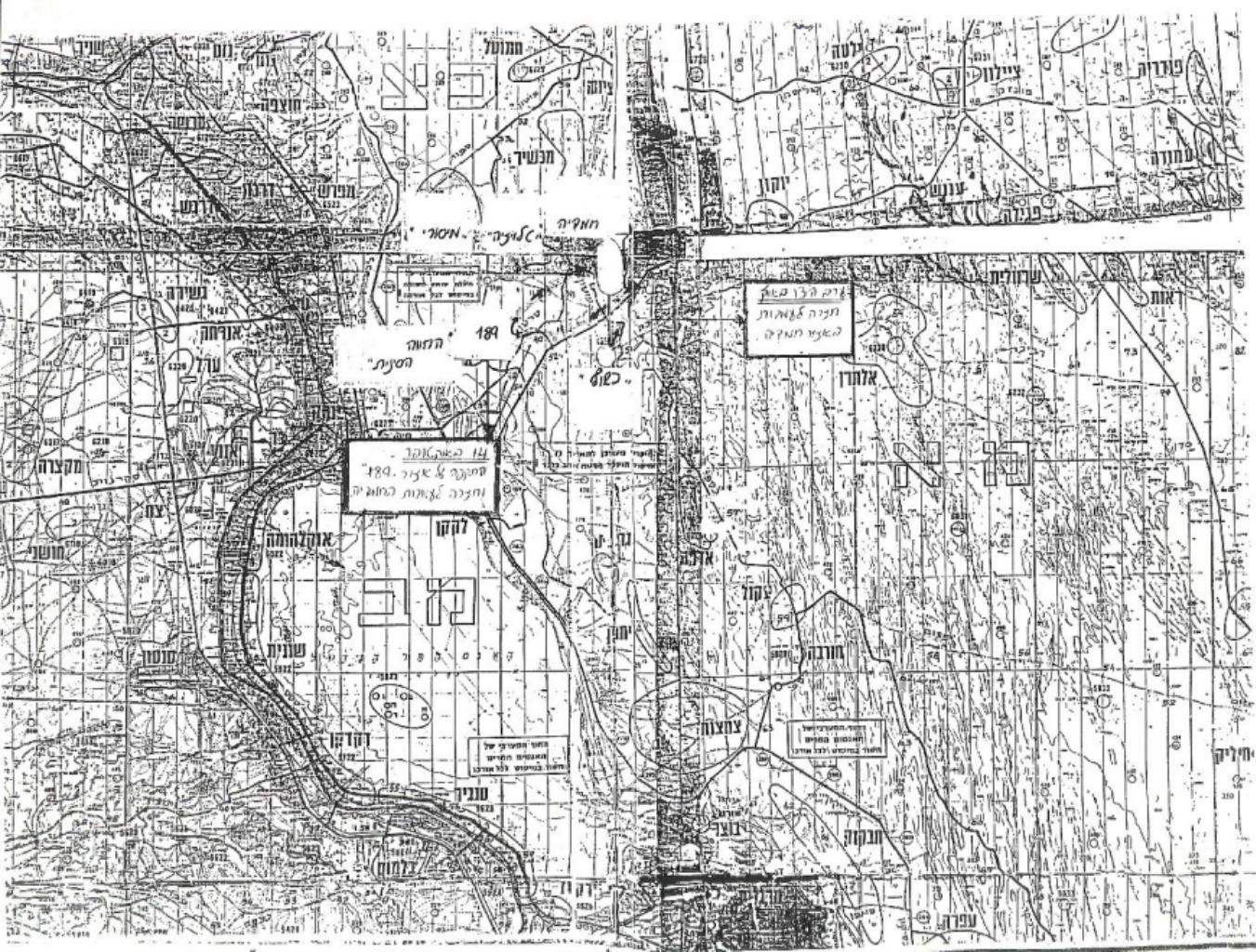
a/10.10.73 409 נסיך - 21 אן

409 נסיך

- 409 ፳፻፲፭ : ፲፲ ፭፻

13/14.10.73

፩፲፭-፱፲፭ የ፩፲፭ ደንብ
(. 409 የ፩፲፭)

13/14.10.73 - 409 PIPE 128N - 22 0N 72N

409 81PC 23 NO 22N

16/22.10.73

ס. 28 ס. 10.10.1973
(409 81N)

